

Dibuku ya **MIKUNGA** **NKOTOLO**

Dibuku yayi kele dibuku ya Mikunga na balusambulu. Nkama na makumi tanu (150) ya mikunga yayi, yina bantu mingi sonikaka na bamvula mingi: Moyize (Mga 90.1-17), Davidi (Mga 52.1-65.14; 67.1-71.24) mpe mikunga ya nkaka, Salomoni (Mga 72.1-20), Asafe (Mga 73.1-83.19), Kole (Mga 42.1-49.21; 84.1-88.19), Emame mpe Etane na ba ya nkaka. Ba vukisaka yawu na kati ya mabuku tanu ya banongo. Yawu ke na kuzonzila na mambu mingi: Musiku ya Yave, musendo ya muntu ya kudedama, Yave kele ntinu, kintinu, mbandukulu ya yinza, yinza mpe mambu ya nkaka.

Dibuku yayi kele mpe na mikunga ya kukembila mpe ya nzitusu na Nzambi, balusambulu ya kuyawula, balusambulu ya nzitusu, balusambulu ya kufungula masumu, balusambulu ya kuvutula matondo, mikunga ya ndwenga, balusambulu samu na kulomba lusalusu, lukengolo, mpu-lusu to mulemvo, ndombolo ya kitumbu ya bambeni. Balusambulu yango lenda vwanda samu na muntu mosi to samu na mukangu ya bantu.

Banongo ya nkaka ke na kulakisa mabanza ya muntu, kasi ya nkaka ke na kulakisa bansatu mpe mayindu ya bantu ya Nzambi. Beto me zaba ve samu na yinki ba me tula Mikunga yayi to yayi, mpe ba me tula yawu na dibuku yayi to yayi,

na bisika ya nkaka, nkumbu ya Mukunga lenda zabisa beto yinki mukunga zola kutuba.

Dibuku yayi kele ya kukabuka na mabuku tanu mutindu yayi:

- Dibuku ya ntete Mikunga (Mga 1–41).
 - Dibuku ya zole Mikunga (Mga 42–72).
 - Dibuku ya tatu Mikunga (Mga 73–89).
 - Dibuku ya yiya Mikunga (Mga 90–106).
 - Dibuku ya tanu Mikunga (Mga 107–150).
- Konso dibuku ke na kusuka na Mikunga ya nzitusu na Yave.

DIBUKU YA NTETE

1

1–41

Musiku ya Yave ke nataka na buyenge

¹ Kyese na muntu,
muntu yina ke landaka ve malongi ya bantu ya yimbi,
yandi ke telamaka ve na banzila ya bantu ya masumu,
yandi ke vwandaka ve kintwadi na bantu yina ke sekaka bantu,

² kasi yandi ke yangalalaka na Musiku ya Yave,
yandi ke fyongoninaka yawu mpimpa na ntangu!

³ Yandi kele mutindu yinti,
yinti yina ba me kunda pene-pene ya mwila,
yinti yina ke butaka bambuma na ntangu ya yawu,

makasa ya yawu ke yumaka ve,
nyonso yina yandi ke salaka ke yilamaka.

⁴ Kasi yawu kele mutindu yina ve samu na bantu ya yimbi,

bawu kele mutindu bampusu ya bambuma yina mupepe ke na kunata.

⁵ Ni yawu yina, bantu ya yimbi ke vibidila ve na kilumbu ya lufundusu, bantu ya masumu mpe ke kota ve na mukangu ya bantu ya kudedama.

⁶ Ya tsyelika, Yave zaba banzila ya bantu ya kudedama, kasi banzila yina bantu ya yimbi ke landaka, yawu ke nataka bawu na mwangusulu.

2

Ntinu ya Yave

¹ Samu na yinki mvwanzi ke na kusalama na kati ya makanda ya bantu?

Samu na yinki bantu ya bayinsi ke na kusala bamfundu ya mpamba?

² Bantinu ya ntoto me kubama samu na mvita, bamfumu me vukana samu na kusala mfundu, samu na Yave mpe Masiya ya yandi.

³ «Beto zenga basinga ya bawu, beto losa bampanga ya bawu ntama!»

⁴ Yandi yina ke zingaka na mazulu ke na kuseka. Yave ke na kuseka bawu.

⁵ Yandi ke na kuzonzila bawu na kati ya nkele ya yandi, na nkele ya yandi ya kulutila, yandi ke na kutalisa bawu boma mutindu yayi:

⁶ «Ni munu me byeka ntinu ya munu,

mu me byeka yandi na Siyone, mongo ya munu ya longo!»

⁷ Mu ke samuna banzengolo ya Yave,
yandi me tuba na munu: «Nge kele mwana ya munu,
kubanda bubu yayi, mu me kuma tata ya nge.

⁸ Lomba munu, mpe mu ke pesa nge bayinsi
mutindu mvwilu,
mu ke pesa nge bandilu ya ntoto mutindu
bimvwama.

⁹ Nge ke twadisa bawu na mukawa ya kisengo,
nge ke pasula bawu mutindu ba ke pasulaka bam-
binda.»

¹⁰ Ntangu yayi, beno bantinu, beno vwanda na
mayela!

Beno bantwadisi ya yinza, beno bika ti ba
lwengisa beno!

¹¹ Beno sadila Yave na buzitu,
beno yangalala na kutekita nyonso.

¹² Beno pesa masiika na Mwana,
samu ti yandi kudasuka ve,
samu ti beno zimbana ve nzila yina beno ke na
kulanda,
nkele ya yandi lenda kubwidila beno na mbangu.

Kyese na bayina nyonso ke sosaka na kubum-
bama na kati ya yandi!

3

Mpulusu ke katukaka na Yave

¹ Mukunga yina Davidi yimbilaka na ntangu yina yandi vwandaka kima Abesalome, mwana ya yandi.

² Yave, mitantu ya munu kele mingi!
Bayina ke na kunwanisa munu, bawu kele mingi!

³ Na yina me tadila munu, mingi ke na kutuba:
«Nzambi ke vuukisa ve yandi!»

Kupema

⁴ Kasi nge Yave, nge kele kinwanunu ya munu yina ke kebaka nzutu ya munu.
Nge kele nkembo ya munu, nge ke pesaka munu lunungu.

⁵ Ntangu mu ke lookaka na sika ya Yave, yandi ke pesaka munu mvutu, katuka kuna na mongo ya yandi ya longo.

Kupema

⁶ Ntangu mu ke lalaka, mu ke kuzwaka mpongi, mu ke vumbukaka, samu ti Yave kele kiyekamanu ya munu.

⁷ Mu kele ve na boma ya bantu ya mingi-mingi yayi,
yina me zunga munu samu na kunwanisa munu.

⁸ Yave, telama!

Nzambi ya munu, vuukisa munu!

Ya tsyelika, nge ke bulaka bambeni ya munu nyonso na ditama,

nge ke mwanngisaka meno ya bantu ya yimbi.

⁹ Yave, mpulusu ke katukaka na sika ya nge.

Bika ti lusakumunu ya nge kuvwanda na bantu ya nge!

Kupema

4

Yave ke pesaka kizunu

¹ Mukunga ya mfumu ya miyimbidi,
ba ke yimbilaka yawu na bansambi.
Mukunga ya Davidi.

² Ntangu mu ke lookaka na sika ya nge, samu ti nge
sadisa munu,
nge Nzambi yina ke nwaninaka munu, nge ke
kuwaka munu!
Ntangu mu ke vwandaka na kati ya mpasi, nge ke
kuulaka munu!
Nzambi lakisa munu bumbote ya nge,
kuwa lusambulu ya munu!

³ Benoit bantu, tii wapi ntangu benoit ke kitula
nkembo ya munu na nsoni?
Tii wapi ntangu benoit ke tatamana na kuzola
mambu ya mpamba mpe kulanda luvunu?
Kupema

⁴ Benoit fwana kuzaba dyambu yayi:
Yave me soola samu na yandi mosi muntu ya
kukwikama.
Yave ke kuwaka munu ntangu mu ke bokilaka
yandi.

⁵ Benoit dasuka ya benoit, benoit sala masumu ve.
Na ntangu ya kulala, benoit yindula
mpe benoit vwanda swii.

Kupema

⁶ Beno pesa minkayulu ya kulunga,
yina Musiku ke na kutumisa
mpe beno vwanda na kivuvu na Yave.

⁷ Mingi ke na kutuba mutindu yayi:
«Nani ke sala ti beto kuvwanda na buyenge?
Yave kyenzoala beto na nsemo ya kizizi ya nge.»
⁸ Nge ke fulusaka ntima ya munu na nsayi kulutula
bawu,
ntangu bawu ke vwandaka na bambuma ya faline
mpe vinu ya mingi ya malu-malu.
⁹ Mu ke lalaka mpe mu ke kuzwaka mpongi na
kizunu.
Ya tsyelika, kaka ni nge mosi Yave ke salaka ti mu
zinga na kati ya lukengolo.

5

Lusambulu ya muntu yina Yave me yamba na Yinzo ya yandi

¹ Mukunga ya mfumu ya miyimbindi,
ba ke yimbilaka yawu na matuutu.
Mukunga ya Davidi.
² Yave, fungula makutu na kuwa mambu ya
munu,
kuwa mbote kuyawula ya munu!
³ Ntinu ya munu, Nzambi ya munu,
kuwa mbote mbokolo ya munu.
Ni nge mu ke na kusambila.
⁴ Yave, na suka, nge ke kuwaka ndinga ya munu.
Na suka, mu ke kubamaka samu ti nge yamba
munu,
mpe mu ke vingilaka.

⁵ Ya tsyelika, nge kele Nzambi yina ke zolaka ve yimbi.

Na sika ya nge, yimbi kele ve.

⁶ Bantu ya lunangu lenda talana ve na ntadisi ya nge.

Nge ke yinaka bayina nyonso ke salaka yimbi.

⁷ Yave, nge ke kufwaka bantu ya luvunu.

Bayina ke kufwaka bantu, bayina ke vunaka, nge Yave, nge ke talaka bawu nganzi.

⁸ Kasi munu, na kukwikama ya nge ya nene-nene, mu ke kotaka na Yinzo ya nge.

Samu na kuzitisa nge, mu ke yinamaka na Yinzo ya nge ya longo.

⁹ Yave twadisa munu na ludedomo ya nge, samu na bambeni ya munu.

Sungika nzila ya nge na mantwala ya munu.

¹⁰ Ya tsyelika, ata dyambu ya butsyelika ke basikaka na bayinwa ya bawu.

Bawu ke banzaka kaka na kumwangisa.

Bayinwa ya bawu kele mutindu bandyamu ya kufunguka,

bikoba ya bawu ke basisaka kaka mambu ya luvunu.

¹¹ Nzambi, futisa bawu yimbi ya bawu.

Bika ti mabanza ya bawu kubwisa bawu.

Losa bawu samu na yimbi ya bawu ya mingi-mingi,

samu ti bawu me balukila nge.

¹² Na yina, bayina nyonso ke kuzwaka kiswa-munu na sika ya nge ke yangalala.

Bantangu nyonso ya luzingu ya bawu, bawu ke vwanda na kyese.

Nge ke keba bawu,
nge ke vwanda kyese ya bayina ke zolaka
Nkumbu ya nge.

¹³ Nge Yave, nge ke sakumunaka muntu ya kudedama.

Nge ke zungaka yandi na mambu ya mbote,
mutindu kinwanunu ya nene yina ke ke-
baka ntulu.

6

Yave, kusemba munu ve!

¹ Mukunga ya mfumu ya miyimbidi,
ba ke yimbilaka yawu na nsambi,
na nsambi ya basinga nana.
Mukunga ya Davidi.

² Yave, kupesa ve munu kitumbu na kati ya nkele
ya nge,
kusemba ve munu na kudasuka nyonso!

³ Yave, lakisa munu bumbote ya nge, mu kele
dyaka na ngolo ve!

Yave nyakisa munu, samu ti mu ke na kutekita tii
na mikwa!

⁴ Nzutu ya munu nyonso ke na kutekita.
Nge Yave, tii wapi ntangu?

⁵ Yave, kwiza, kuula munu,
vuukisa munu samu na bumbote ya nge.

⁶ Ya tsyelika, na kati ya lufwa, muntu ve lenda
bokila Nkumbu ya nge.

Na yinsi ya bantu ya kufwa, nani lenda kembila
nge?

⁷ Mu me lemba na kuyawula.

Konso mpimpa, mu ke fulusaka mfulu ya munu na mansangasa.

Mu ke bolisaka mfulu ya munu na maza ya meso ya munu.

⁸ Meso ya munu me lemba, samu ti manyongo me lutila.

Yawu ke na kutala dyaka mbote ve, samu na bambeni ya munu nyonso.

⁹ Beno katuka na sika ya munu, beno bayina ke salaka yimbi,

samu ti Yave me kuwa bidilu ya munu.

¹⁰ Yave me kuwa kuyawula ya munu.

Yave me ndima lusambulu ya munu.

¹¹ Bambeni ya munu nyonso me kuma na nsoni, bawu ke na kutekita na boma.

Na mpamukunu, bawu ke vutuka na nsoni nyonso.

7

Yave nwanina munu

¹ Mukunga ya kyadi ya Davidi yina yandi yimbi-laka Yave samu na Kuse, mu-Bezame.

² Yave, Nzambi ya munu, nge kele kiswamunu ya munu.

Vuukisa munu mpe kuula munu na maboko ya bayina ke na kukwamisa munu.

³ Kana ve, bawu ke pasula munu mutindu nkosi ke salaka.

Bawu ke sasa munu mpe ata muntu ke kwiza kuula munu.

⁴ Yave, Nzambi ya munu, kana mu me sala yina ba
ke na kutuba,
kana maboko ya munu me sala dyambu ya yimbi,
⁵ kana mu salaka yimbi na muntu yina vwandaka
na kizunu na munu,
kana mu lakisaka ve bumbote ya munu na
muntu yina vwandaka yina munu kondwa
dyambu,
⁶ bika ti mbeni kulanda munu mpe yandi kuzwa
munu.
Bika ti yandi kubwisa luzingu ya munu na ntoto,
yandi kudyata yawu, yandi kusafula buzitu ya
munu na mfundu-mfundu!

Kupema

⁷ Yave telama na nkele ya nge!
Sukisa kudasuka ya bambeni ya munu!
Nge yina ke salaka lufundusu ya mbote,
vumbuka samu na kunwanina munu,
nge yina ke twadisaka lufundusu.
⁸ Bika ti mukangu ya bantu nyonso kuzunga nge!
Kwiza vwanda na kyandu ya nge samu na kuyala
bawu!
⁹ Nge Yave, fundisa makanda ya bantu,
Yave nwanina munu mutindu kele kusungama
mpe kudedama ya munu!
¹⁰ Mulemvo ya nge, sukisa yimbi yina bantu ya
yimbi ke na kusala!
Nge Nzambi ya kudedama, syamisa muntu ya
kudedama!
Nge yina ke fyongoninaka ntima mpe mansweki
ya muntu!

11 Nzambi kele kinwanunu ya munu yina ke kebaka nzutu.

Yandi ke vuukisaka bayina kele na ntima ya kusungama!

12 Nzambi kele zuzi ya kudedama,
ntangu nyonso, yandi ke lakisa nkele ya yandi.

13 Kana muntu ya yimbi kusoba ve ntima ya yandi,
Nzambi ke lengula mbele ya yandi ya mvita,
yandi ke kubika munani ya yandi mpe yandi ke kubula.

14 Ni samu na yandi Nzambi ke na kubika binwanunu ya yandi yina ke kufwaka.

Ni samu na yandi Nzambi ke na kubika madyonga ya yandi yina ke lemaka tiya.

15 Mutindu kento yina kele na kivumu,
muntu ya yimbi ke kubikaka mambu ya yimbi,
yandi ke na kunata mpasi,
yandi ke na kubuta luvunu.

16 Yandi me timuna dibulu ya yinda,
kasi yandi ke kubwa na mutambu ya yandi mosi.

17 Mpasi yina yandi kubikaka na kusala me bwidila yandi na yintu.

Yimbi yina yandi zolaka sala me bwidila yandi na mbunzu.

18 Mu ke kembila Yave samu na kudedama ya yandi.

Mu ke yimbila Nkumbu ya Yave Nzambi ya Kulu-tila Kuzangama.

8

Nkembo ya Nzambi mpe bunene ya muntu

¹ Mukunga ya mfumu ya miyimbidi,
ba ke yimbilaka yawu na muningu ya nsambi ya
Ngate.

Mukunga ya Davidi.

² Yave, Mfumu ya beto,
Nkumbu ya nge kele ya ngitukulu na ntoto
nyonso!

Kitoko ya nge me lutila kitoko ya mazulu.

³ Ni na yinwa ya bana ya fyoti, ya bana yina ke
ntete na kunwa mabene,
nge ke lakisaka lulendo ya nge na bambeni ya nge.
Ni mutindu yina nge ke salaka,
na kukangisa yinwa ya mitantu ya nge,
yina ke bikaka ve na kunwanisa nge.

⁴ Ntangu mu ke talaka dizulu, kisalu ya maboko ya
nge,
mpe ngonda na bambwetete yina nge tulaka na
kisika ya yawu,

⁵ nani kele muntu samu ti nge bambukila yandi
moyo?

Nani kele Mwana ya Muntu samu ti nge baka
bunkete ya yandi?

⁶ Nge salaka ti yandi kuvwanda fyoti na yisi ya
banzambi.

Nge fulusaka yandi na nkembo mpe buzitu.

⁷ Nge pesaka yandi lutumu ya kuyala nyonso yina
nge yidikaka na maboko ya nge,
nge tulaka bima nyonso na yisi ya makulu ya
yandi,

⁸ ya vwanda mameme na bankombo,
bangombe mpe bibulu nyonso ya mfinda,
⁹ bandeke ya mazulu na bambisi ya mubu,
mpe nyonso yina ke tambulaka na banzila ya
mubu.

¹⁰ Yave, Mfumu ya beto,
Nkumbu ya nge kele ya ngitukulu na ntoto
nyonso!

9

Nzambi ke fundisa makanda ya bantu

¹ Mukunga ya mfumu ya miyimbidi,
ba ke yimbilaka yawu na muningu ya «Mute-
Labene.»
Mukunga ya Davidi.

² Mu ke kembila Yave na ntima ya munu nyonso.
Mu ke zonzila mambu nyonso ya ngitukulu yina
nge me sala.

³ Na nge mu ke yangalala, mu ke dumuka na
kilengi.
Mu ke yimbila Nkumbu ya nge, nge Nzambi ya
Kulutila Kuzangama.

⁴ Ntangu bambeni ya munu ke vutukaka manima,
bawu ke bulaka mabaku,
bawu ke kufwaka na ntadisi ya nge.

⁵ Ya tsyelika, nge me nwanina munu, nge me talisa
ludedomo ya munu.
Nge kele zuzi ya kudedama, nge kele ya kuvwanda
na kiti ya nge ya kintinu.

⁶ Nge ke kebisaka bantu ya bayinsi ya nkaka, nge
ke kufwaka muntu ya yimbi,
nge ke zimbisaka bankumbu ya bawu bantangu
nyonso, mpe ya mankululu.

⁷ Bambeni kele dyaka ve! Kaka mwangusulu ya
mankululu.
Nge me mwangisa bambanza,
bantu ke na kubambuka dyaka moyo ve.

⁸ Kasi Yave ke yalaka ya mankululu,
yandi kele ya kuvwanda na kiti ya yandi ya
kintinu samu na kufundisa.

⁹ Ni yandi ke fundisaka yinza na ludedomo,
yandi ke fundisaka makanda ya bantu na
kusungama nyonso.

¹⁰ Bika ti Yave kuvwanda kiswamunu samu na
muntu yina ba ke na kukwamisa.

Bika ti yandi kuvwanda mutindu kibaka ya luken-
golo na bantangu ya mpasi.

¹¹ Bika ti bantu kutula kivuvu ya bawu na nge,
bayina me zaba Nkumbu ya nge.
Samu ti nge ke bikaka ve bayina ke sosaka nge,
Yave!

¹² Beno yimbidila Yave, yandi yina ke zingaka na
Siyone!

Beno samuna mambu ya ngitukulu yina yandi me
sala!

Beno samuna yawu na kati ya makanda nyonso ya
bantu!

¹³ Yandi ke futisaka bayina ke tangisaka menga ya
bantu.

Yandi ke bambukaka moyo ya bayina ba me kufwa.

Yandi ke zimbanaka ve kulooka ya bantu ya mpasi.

¹⁴ Yave fwila munu kyadi, tala mpasi yina bambeni ke na kutalisa munu,

nge yina ke kuulaka munu na mwelo ya lufwa,

¹⁵ samu ti mu yimbila nge dyaka mikunga ya nzitusu,

na myelo ya Siyone, ndumba ya kitoko,

mpe ti mu yangalala samu na mpulusu ya nge.

¹⁶ Bantu ya bayinsi ya nkaka ke na kubwa na kati ya mabulu yina bawu mosi timunaka,

makulu ya bawu ke na kukangama na mitambu yina bawu mosi bumbaka.

¹⁷ Yave ke salaka ti bantu kuzaba yandi, yandi ke salaka na mutindu ya kufwanakana.

Muntu ya yimbi ke na kubwa na mutambu yina yandi mosi me sala na maboko ya yandi.

Muningu ya bisikulu.

Kupema

¹⁸ Bika ti bantu ya yimbi kukwenda na yinsi ya bantu ya kufwa,

bayinsi nyonso yina me zimbana Nzambi.

¹⁹ Kasi Nzambi ke zimbanaka ve mputu bantangu nyonso.

Kivuvu ya bantu ya mpasi ke zimbana ve ya mankululu.

²⁰ Yave, telama! Kubika ve ti muntu kununga!

Sala ti makanda ya bantu kufunduswa na mantwala ya nge!

²¹ Yave, sala ti bawu kuvwanda na boma ya kulu-tila!

Yave, sala ti makanda ya bantu kuzaba ti bawu kele kaka bantu!

10

¹ Yave, samu na yinki nge kele ntama na munu? Samu na yinki nge me bumbama ya nge na ntangu ya mpasi?

² Na kati ya lunangu ya bawu, bantu ya yimbi ke na kunyokola bamputu, bika ti bawu kukangama na mitambu yina bawu mosi me sala.

³ Muntu ya yimbi ke talaka kilengi na mambu yina yandi ke zolaka, muntu yina ke botolaka bima ya ngana, yandi ke vwezaka mpe ke sekaka Yave.

⁴ Muntu ya yimbi na kati ya lunangu ya yandi ke tubaka mutindu yayi:
«Nzambi ke pesaka ve kitumbu! Nzambi kele ve!»
Yina ni mambu yina kele na kati ya ntima ya yandi.

⁵ Nyonso yina yandi ke salaka ke yilamaka ntangu nyonso,
bamfundusu ya nge me lutila kuzangama, yawu lenda bwidila yandi ve,
Yandi ke kombolaka bambeni ya yandi na mupepe.

⁶ Yandi ke na kutuba: «Mu lenda kubwa ve, bambandu na bambandu, mpasi ke kumina munu ve!»

⁷ Yinwa ya yandi kele ya kufuluka na bansiingulu,
na luvunu mpe na mambu ya yimbi.

Bikoba ya yandi ke basisaka kaka mambu yina ke
kwamisaka mpe ke lwalisaka.

⁸ Yandi ke na kubumbama samu na kubasikila
bantu na mpamukunu na babwala,
yandi ke na kufwa bantu yina me sala ata dyambu
na bisika yina bawu kele ya kubumbama.

Meso ya yandi ke sosaka muntu ya mpasi.

⁹ Yandi ke na kubumbama samu na kubasikila
bantu na mpamukunu,
mutindu nkosi na kati ya dibulu ya yandi.

Yandi ke na kubumbama samu na kubasikila
mputu na mpamukunu.

Yandi ke na kubumbimina mputu samu na
kubenda yandi na mutambu ya yandi.

¹⁰ Yandi ke na kukondama, yandi ke na kubetama.
Bamputu ke na kubwa na lutumu ya yandi.

¹¹ Yandi ke tubaka mutindu yayi:
«Nzambi ke zimbanaka mambu!
Yandi ke bumbaka kizizi ya yandi,
yandi ke talaka yawu ve!»

¹² Yave, telama!
Nzambi, lambula diboko ya nge!
Kuzimbana ve bantu ya mpasi!

¹³ Samu na yinki muntu ya yimbi ke na kuvweza
Nzambi?

Samu na yinki yandi ke na kutuba: «Nzambi ke
pesaka ve kitumbu?»

¹⁴ Kasi nge Nzambi, nge ke talaka bamfyetokoso
mpe bampasi.

Nge ke nwaninaka muntu yina ke na mpasi.

Ni na maboko ya nge muntu ya kyadi ke kukipesaka.

Ni nge ke sadisaka mwana-nsaana.

¹⁵ Zenga diboko ya muntu ya yimbi,

futisa yandi yimbi ya yandi,

yandi kutalana dyaka ve na ntadisi ya nge.

¹⁶ Yave kele ntinu ya bantangu nyonso mpe ya mankululu.

Bantu ya bayinsi ya nkaka ke vwanda dyaka ve na yinsi ya Yave.

¹⁷ Yave, nge zaba bansatu ya bantu ya mpasi,

nge ke kindisaka bantima ya bawu.

Nge ke tekaka makutu na mambu ya bawu,

¹⁸ samu na kunwanina mwana-nsaana mpe muntu yina ba ke na kukwamisa.

Samu ti muntu yina nge yidikaka na ntoto bika na kutalisa bantu boma ya kulutila.

11

Kana kivuvu ke dyaka ve

¹ Mukunga ya mfumu ya miyimbindi.

Mukunga ya Davidi.

Ni Yave kele kiswamunu ya munu.

Wapi mutindu beno lenda tuba na munu ti:

«Kwenda bumbama na mongo mutindu ndeke?»

² Ya tsyelika, bantu ya yimbi me kubika minani ya bawu,

bawu me tula madyonga ya bawu na basinga ya minani,

samu na kukubula na mpimpa, bantu yina kele na bantima ya kusungama.

³ Kana balufulu me mwangana yimeni,

yinki muntu ya kudedama lenda sala dyaka?

⁴ Yave kele na kati ya Yinzo ya yandi ya longo,
Yave kele na kiti ya yandi ya kintinu na mazulu.
Meso ya yandi ke na kutala,
meso ya yandi ke fyongonina bantu.

⁵ Yave ke fyongonina muntu ya kudedama mpe
muntu ya yimbi.
Yandi ke yinaka muntu yina ke zolaka kusala
yimbi.

⁶ Na bantu ya yimbi yandi ke nokisaka mvula ya
makala ya tiya,
mvula ya tiya mpe mvula ya sufe,
mupepe ya tiya, ni yawu kele kikunku ya bawu.

⁷ Ya tsyelika, Yave kele ya kudedama,
yandi ke zolaka mambu yina ba ke salaka na
ludedomo nyonso.
Ni bantu ya kusungama lenda tala kizizi ya yandi.

12

Mambu ya Yave kele ya kuvedila

¹ Mukunga ya mfumu ya miyimbidi,
ba ke yimbilaka yawu na nsambi ya basinga nana.
Mukunga ya Davidi.

² Yave, kwiza sadisa beto! Yimeni samu na bantu
ya kukwikama!
Bantu ya mbote ke na kuzimbana.

³ Ba ke na kuvuna bampangi bawu na bawu,
bikoba ya bawu ke basisaka mambu ya mbote,
kasi na bantima ya bawu, bawu ke na kubanza
mambu ya yimbi.

⁴ Bika ti Yave kukatula bikoba nyonso yina ke
lebaka bampangi,

yandi kukatula yinwa yina ke zonzaka na lunangu,

⁵ yina ke na kutuba ti: «Yinwa ya beto ni yawu kele ngolo ya beto, beto zaba kuzonza, nani ke vwanda mfumu ya beto.»

⁶ «Mutindu ba ke na kukwamisa bamputu, mutindu bantu ya kyadi ke na kudila, munu Yave mu ke na kutuba: Mu ke telama, mu ke pesa mpulusu na bantu yina ba ke na kunyokola.»

⁷ Mambu ya Yave kele ya kuvedila, mutindu palata yina ba me yoka na dibulu na ntoto, mutindu palata yina ba me vedisa bambala nsambwadi.

⁸ Nge Yave, nge ke kebaka bantu ya nge, nge ke bumbaka beto na mantwala ya bantu ya yimbi ya mbandu yayi tii mankululu.

⁹ Bantu ya yimbi ke na kutambula bisika nyonso, mambu ya nsoni ke na kuyala na kati ya bantu.

13

Yave tii wapi ntangu nge ke zimbana munu?

¹ Mukunga ya mfumu ya miyimbidi. Mukunga ya Davidi.

² Yave, tii wapi ntangu nge ke tatamana na kuzimbana munu?

Tii wapi ntangu nge ke bumba munu kizizi ya nge?

³ Tii wapi ntangu mwela ya munu ke vwanda na manyongo

mpe ntima ya munu konso kilumbu na kyadi?
Tii wapi ntangu mbeni ya munu ke tatamana na
kutediminaka munu?

⁴ Yave, Nzambi ya munu tala, pesa munu mvutu!

Kyenzola meso ya munu,
samu ti mu lala ve mpongi ya lufwa.

⁵ Ya tsyelika, mbeni ya munu lenda tuba ti:

«Beto me nunga yandi!»

Bika ti mitantu ya munu kuyangalala ve kana mu
kubwa.

⁶ Kasi munu, mu me tula kivuvu ya munu na
bumbote ya nge,
ntima ya munu kele na nsayi mingi na mpulusu ya
nge.

Mu ke yimbidila Yave samu ti yandi me sadila
munu mambu ya mbote.

14

*Bantu ya kudedama na Nzambi na yinza mosi ya
yimbi*

¹ Mukunga ya mfumu ya miyimbidi. Mukunga
ya Davidi.

Muntu yina kele ve na mayela ke na kutuba na
ntima ya yandi:

«Nzambi kele ve!» Bantu nyonso me zimbana nzila,
bawu ke na kusala mambu ya nganzi.

Ata muntu mosi ke na kusala mambu ya mbote.

² Katuka kuna na dizulu, Yave ke na kutala bantu,
samu na kuzaba kana ya kele na muntu ya
ndwenga yina ke na kusosa Nzambi.

³ Bawu nyonso me zimbana nzila,
kintwadi, bawu nyonso ke na kusala yimbi,

muntu ve ke na kusala mambu ya mbote,
ata muntu mosi ve.

⁴ «Bantu nyonso yina ke na kusala yimbi, bawu ke
na luzabu ve?
Bawu yina ke na kudyanya bantu ya munu mutindu
ba ke kudyaka dimpa,
bawu ke bokilaka ve Nkumbu ya Yave.»

⁵ Ni kuna bawu ke vwanda na boma mingi,
samu ti Nzambi kele na kati ya mbandu ya bantu
ya kudedama.

⁶ Beno ke sekaka mambu yina mputu ke kanisaka
na kusala,
kasi beno zaba ti Yave kele kismamunu ya yandi.

⁷ Ni na Siyone ke katuka mpulusu ya Isayeli,
ntangu Yave ke bongisa mambu ya bantu ya
yandi,
Yakobi ke vwanda na nsayi mingi,
mpe Isayeli ke yangalala!

15

Yina Nzambi ke lombaka na mikwikisi ya yandi

¹ Mukunga ya Davidi.

Yave, nani lenda vwanda mwa ntangu na yinzo ya
nge ya lele?

Nani lenda zinga na mongo ya nge ya longo?

² Kaka ni muntu yina kele ya kusungama,
yina ke sadilaka ludedomo
mpe ke zonzaka mambu ya tsyelika na ntima ya
yandi nyonso.

³ Yinwa ya yandi ke tongaka ve bantu,

yandi ke salaka ve yimbi na mpangi muntu,
yandi ke safulaka ve bayina kele pene-pene na
yandi.

⁴ Yandi ke zolaka ve kutala muntu yina kele na
mavanga ya busafu,
kasi yandi ke zitisaka bayina ke na boma ya Yave.
Yandi ke vutukaka ve manima,
yandi ke lungisaka nsilulu ya yandi ata ti yawu
kele mpasi.

⁵ Yandi ke defisaka ve mbongo ya yandi na
ndandu na zulu.
Yandi ke ndimaka ve madeso ya bana,
samu na kubwisa muntu yina me sala yimbi ve.

Muntu yina ke salaka mutindu yina lenda kubwa
ata fyoti ve.

16

Nzila ya luzingu

¹ Mukunga ya Davidi.

Oo Nzambi bumba munu.
Ni nge kele kiswamunu ya munu.

² Mu ke tuba na Yave:
«Nge kele Mfumu ya munu,
nge kele kimvwama ya munu ya kulutila!»

³ Bantu ya longo yina kele na yinsi,
ni bawu kele bantu ya lulendo,
bawu ke yangidikaka munu.

⁴ Banzambi ya bawu ya biteki ke na kufuluka,
kana ya nkaka me talana, bawu ke landa yawu.
Mu ke tula ve menga ya bibulu na zulu ya
minkayulu ya bawu ya malafu.

Mu ke tanguna ve bankumbu ya bawu na yinwa ya munu.

⁵ Yave nge kele kikunku ya munu, mbungu ya munu.

Ni nge ke simbaka luzingu ya munu na maboko ya nge.

⁶ Nge tulaka yawu bandilu,
ya kele nsaba ya kitoko mingi,
ya kele mvwilu ya kitoko samu na munu.

⁷ Mu ke na kutonda Yave, ni yandi ke pesaka munu malongi,
ata na mpimpa, ntima ya munu ke lwengisaka munu.

⁸ Mu ke na kutala Yave ntangu nyonso na mantwala ya munu,
ntangu yandi kele na lubakala ya munu, mu lenda kubwa ve.

⁹ Ntima ya munu ke na kuyangalala,
mwela ya munu me fuluka na kyese,
nzutu ya munu ke na kupema na lukengolo nyonso.

¹⁰ Ya tsyelika, nge ke bika munu ve na kati ya yinsi ya bantu ya kufwa,
nge ke ndima ve ti nzutu ya muntu yina me kwikila na nge, yawu kubola na kati ya ndyamu.

¹¹ Nge ke lakisaka munu nzila yina ke pesaka luzingu,
kyese kele ya mingi na ntadisi ya nge,
nsayi ya mankululu kele na lubakala ya nge.

17

Nwanina munu

¹ Lusambulu ya Davidi.

Yave tala ludedomo ya munu,
teka makutu samu na kuwa kuyawula ya munu!
Kuwa lusambulu ya munu,
yina ke na kubasika na yinwa yina ke vunaka ve!

² Na ntumunu ya nge Yave, nwanina munu,
bika ti meso ya nge kutala yina kele ya
kusungama!

³ Nge me zaba mbote ntima ya munu,
nge ke fyongoninaka yawu na mpimpa,
nge me meka munu,
nge me tala kima mosi ve,
mu ke na kuyindula,
mabanza na mambu yina ke na kubasika na
yinwa ya munu
ke kaka mutindu mosi.

⁴ Mu me tuba ve yina mu ke na kubanza samu na
bantu ya nkaka.

Mu me sala yina nge me lombamba munu,
mu me landa ve banzila ya bantu ya yimbi.

⁵ Mu me kangama na kulanda kaka banzila ya nge,
mu me kubwa ve.

⁶ Mu ke na kubokila nge, samu ti nge Nzambi,
nge ke kuwaka lusambulu ya munu!
Teka dikutu ya nge na munu,
kuwa mambu ya munu!

⁷ Lakisa mambu yina nge ke salaka na kukwikama
ya nge,
nge yina ke vuukisaka bayina ke kuzwaka

kiswamunu ya bawu na diboko ya nge ya
lubakala,
ntangu bambeni ke talisaka bawu mpasi.

⁸ Bumba munu mutindu yingo ya disu,
keba munu na yisi ya mapapu ya nge.

⁹ Kuula munu na maboko ya bantu ya yimbi,
bayina ke na kubula munu,
mpe na maboko ya mitantu yina me zunga munu
na nkele.

¹⁰ Bawu ke na bantima ya kukangama,
bawu ke zonzaka na lunangu nyonso.

¹¹ Bawu ke na kulanda beto,
bawu me zungidila beto yimeni,
bawu ke na kusosa kaka na kulosa beto na ntoto,
¹² mutindu nkosi yina kele na nsatu ya kupasula
kibulu,
mutindu mwana ya nkosi yina me kubama
samu na kubwila kibulu na kati ya kiswamunu ya
yandi.

¹³ Yave telama,
tedimina bambeni ya munu, vutula bawu man-
ima!

Na mbele ya nge ya mvita, vuukisa munu na
maboko ya bantu ya yimbi.

¹⁴ Na diboko ya nge, Yave vuukisa munu na
maboko ya bantu, bantu ya yinza yayi.

Kikunku ya bawu kele na luzingu yayi.
Nge fulusaka bivumu ya bawu na bimvwama ya
nge.

Bana ya bawu ya babakala yukutaka,
bawu bikaka bimvwama yina lutilaka na batekolo
ya bawu.

¹⁵ Kasi munu, mutindu mu kele ya kudedama, mu ke tala kizizi ya nge, ntangu mu ke vumbuka, mu ke yangalala na kutala kizizi ya nge.

18

Matondo na Nzambi na manima ya kununga mvita

(2Sa 22.1-51)

¹ Mukunga ya mfumu ya miyimbidi. Mukunga ya Davidi kisyelo ya Yave. Yandi tangaka mambu yayi na kati ya mukunga, na kilumbu yina Yave kuulaka yandi na maboko ya bambeni ya yandi nyonso mpe na maboko ya Sawule.

² Yandi tubaka: Yave mu zola nge, nge kele ngolo ya munu!

³ Yave nge kele ditadi ya munu, kibaka ya munu ya lukengolo, kikuudi ya munu!

Nge kele Nzambi ya munu, ditadi ya nene ya munu kisika mu ke bumbamaka!

Nge kele kinwanunu yina ke kebaka nzutu ya munu, ngolo yina ke vuukisaka munu, kiswamunu ya munu!

⁴ Mu ke na kulooka: Nkembo na Yave! Yandi me kuula munu na maboko ya bambeni ya munu.

⁵ Basinga ya lufwa kangaka munu, nyamba ya mwangusulu talisaka munu boma.

⁶ Basinga ya yinsi ya bantu ya kufwa kangaka munu.

Mitambu ya lufwa vwandaka na mantwala ya munu.

⁷ Na kati ya bampasi ya munu, mu bokilaka Yave, mu bokilaka Nzambi ya munu samu ti yandi ku-sadisa munu.

Katuka na Yinzo ya yandi, makutu ya yandi kuwaka mutindu mu vwandaka bokila yandi na kwiza sadisa munu.

⁸ Ntoto ninganaka, balufulu ya myongo tekitaka, yawu ninganaka samu ti Nzambi kumaka na nkele.

⁹ Mulinga vwandaka basika na mbombo ya yandi, tiya ya nene vwandaka basika na yinwa ya yandi, milaka ya tiya vwandaka basika na yinwa ya yandi.

¹⁰ Yandi fungulaka mazulu, yandi kulumukaka. Yandi kulumukaka na dituti ya ndombe na yisi ya makulu ya yandi.

¹¹ Yandi yulukaka na zulu ya keluba mpe yandi dumukaka, yandi vwandaka pepa na mupepe.

¹² Yandi vwandaka bumbama na kati ya kitombe, yinzo ya yandi ni maza ya ndombe, matuti ya ndombe.

¹³ Nsemo yina vwandaka tekila na mantwala ya yandi vwandaka katuka na matuti, na mvula ya matadi mpe na milaka ya tiya.

¹⁴ Yave dumaka kuna na zulu, Nzambi ya kulutila kuzangama wakisaka ndinga ya yandi na mvula ya matadi na milaka ya tiya.

¹⁵ Yandi kubulaka madyonga ya yandi

mpe yandi mwangisaka bawu,
yandi salaka ti balusyemo kuvwanda mingi,
mpe bambeni kumaka na boma mingi.

¹⁶ Oo, Yave! Ntoto ya yisi ya maza talanaka,
balufulu ya yinza basikaka na ngaanda,
na ntangu nge fulaka bawu na mupepe ya bam-
bombo ya nge.

¹⁷ Katuka kuna na mazulu,
yandi me lambula diboko mpe yandi me simba
munu.

Yandi me basisa munu na kati ya maza ya nene.

¹⁸ Yandi kuulaka munu na maboko ya mbeni
yina me lutilaka munu na lulendo.
Yandi kuulaka munu na maboko ya bayina ke
yinaka munu
mpe me lutila munu ngolo.

¹⁹ Bambeni vwandaka na mantwala ya munu
kilumbu yina mpasi ya nene kuminaka
munu,

kasi Yave vwandaka kiyekamanu ya munu.

²⁰ Yandi katulaka munu na mpasi ya lufwa.
Yandi kuulaka munu,
samu ti yandi ke zolaka munu.

²¹ Yave me sadila munu
mutindu kele kudedama ya munu.

Mutindu maboko ya munu kele ya kuvedila,
ni mutindu yina mpe yandi me sadila munu,

²² samu ti mu landaka banzila ya Yave,
mu mangaka ve Nzambi ya munu,
mutindu ke salaka bantu ya mavanga ya yimbi.

²³ Misiku ya yandi nyonso kele na mantwala ya
munu,

mu ke bikaka ve bansalulu ya misiku ya yandi.

²⁴ Mu vwandaka ya kusungama na mantwala ya yandi.

Mu mangaka na kusala nyonso ya yimbi.

²⁵ Ni yawu yina, Yave me sadila munu mutindu kele kudedama ya munu, mutindu kele kuvedila ya maboko ya munu na ntadisi ya yandi.

²⁶ Na muntu ya kukwikama, nge ke talanaka ya kukwikama.

Na muntu ya kusungama, nge ke talanaka ya kusungama.

²⁷ Na muntu yina kele ya kuvedila, nge ke lakisaka kuvedila ya nge, Na muntu yina kele ve ya kusungama, nge ke sadilaka yandi ve na kusungama nyonso.

²⁸ Ni nge ke vuukisaka bantu ya kukuluka, nge ke talaka bantu ya lunangu mpe nge ke kululaka bawu.

²⁹ Ni nge ke salaka ti mwinda ya munu kulezima, Yave Nzambi ya munu kyenizola kitombe ya munu.

³⁰ Kintwadi na nge, mu ke nwanisaka na nswalu nkonga ya binwani ya bambeni.

Kintwadi na nge Nzambi ya munu, mu ke yulukaka bibaka.

³¹ Nzila ya Nzambi kele ya kulunga, mambu ya Yave kele ya tsyelika.

Yandi kele mutindu kinwanunu yina ke kebakanzutu samu na bayina ke bumbamaka na sika ya yandi.

³² Ya kele ve na Nzambi ya nkaka,

kaka ni nge Yave.

Ya kele ve na ditadi ya nkaka ya nene,

kaka ni Nzambi ya beto.

³³ Yandi kele Nzambi yina ke na kupesa munu ngolo,

yandi ke sungikaka nzila ya munu.

³⁴ Yandi ke salaka ti makulu ya munu

kuvwanda mutindu makulu ya nsyesye.

Yandi ke salaka ti mu vwanda ya kutelama

na zulu ya myongo.

³⁵ Yandi ke lakisaka munu mutindu ya kunwana mvita.

Yandi ke pesaka munu

ngolo ya kusadila munani ya kisengo ya mbwaki.

³⁶ Nge me pesa munu mpulusu mutindu kinwanunu ya kisengo yina ke kebaka nzutu.

Diboko ya nge ya lubakala me simba munu.

Nge ke na kukulisaka munu na bumbote ya nge.

³⁷ Nge ke salaka ti mu kima mbangu ata kubula mabaku.

³⁸ Mu ke landaka bambeni ya munu mpe mu ke simbaka bawu,

mpe mu ke vutukaka ve kana mu me manisa ve na kufwa bawu nyonso.

³⁹ Mu ke bulaka bawu mpe bawu ke lendaka dyaka ve na kutelama,

bawu ke na kubwa na makulu ya munu.

⁴⁰ Nge ke pesaka munu ngolo na ntangu ya mvita, nge ke tulaka mitantu ya munu na yisi ya makulu ya munu.

⁴¹ Nge ke kimisaka mitantu ya munu na meso ya munu.

Mu ke manisa na kufwa
bayina ke yinaka munu.

⁴² Bawu ke na kulooka,
kasi ata muntu ke na kusadisa bawu.
Bawu ke na kubokila Yave,
kasi yandi ke na kupesa bawu ve mvutu.

⁴³ Mu ke mwangisa bawu mutindu fundu-fundu
yina mupepe ke nataka,
mu ke kombola bawu mutindu poto-poto ya
banzila.

⁴⁴ Nge ke kuulaka munu na banwanusunu ya
bantu ya munu.
Nge ke na kusala ti munu, mu vwanda mfumu ya
bayinsi.

Bantu yina mu zaba ntete ve,
ntangu yayi bawu ke na kutumama na munu.

⁴⁵ Kaka na ntumunu ya ntete,
bantu ke na kutumama na munu,
banzenza ke na kuleba munu.

⁴⁶ Banzenza ke dyaka ve na ngolo.
Bawu ke na kubasika na biswamunu ya bawu
na kutekita nyonso.

⁴⁷ Yave kele moyo!
Nkembo na Nzambi ditadi ya munu ya nene!
Nkembo na Yave mpulusu ya munu!

⁴⁸ Nge Nzambi yina ke futisaka yimbi na bantu
yina ke salaka munu yimbi,
nge yina ke salaka ti bantu kutumama na munu,
⁴⁹ nge yina ke kuulaka munu na maboko ya bam-
beni ya munu!

Nge ke zangulaka munu na zulu ya mitantu ya
munu,

nge ke kuulaka munu na maboko ya bantu ya myangu.

⁵⁰ Ni yawu yina, mu ke kembila Yave na kati ya bantu ya bayinsi.

Mu ke yimbila nkumbu ya nge.

⁵¹ Yave ke salaka mambu ya nene samu na kukuula ntinu ya yandi.

Yandi ke lakisaka kukwikama ya yandi na muntu yina yandi me byeka.

Yandi ke lakisaka kukwikama ya yandi na Davidi mpe na bana ya Davidi bantangu nyonso.

19

Nkembo ya Nzambi na yinza. Musiku ya Yave

¹ Mukunga ya mfumu ya miyimbidi. Mukunga ya Davidi.

² Mazulu ke na kusamuna nkembo ya Nzambi. Dizulu nyonso ya kuyalumuka ke na kulakisa bisalu ya maboko ya yandi.

³ Kilumbu ke samunaka yawu ntangu bwisi ke kutsyaka, mpimpa ke lakisaka yawu ntangu bwisi ke yilaka.

⁴ Ya kele ve kaka mutindu ya kuzonza, yawu kele ve bampova, ba ke na kuwa ve bandinga ya bawu.

⁵ Bansangu ya bawu ke na kutambula na ntoto nyonso, mambu ya bawu ke na kuwakana tii na bandilu ya yinza.

Kuna na zulu, Nzambi yidikaka yinzo ya lele samu na ntangu.

⁶ Yandi yayi ke na kubasika na kivinga ya yandi mutindu bakala yina me kwela.

Na kilengi nyonso, yandi ke na kutambula na nzila mutindu kinwani ya kibakala.

⁷ Yandi ke basikaka na ndilu mosi ya dizulu, yandi ke kwendaka suka na ndilu ya nkaka. Ata kima mosi ve lenda bumbama na mantwala ya tiya ya yandi.

⁸ Musiku ya Yave kele ya kulunga, yawu ke bongisaka luzingu. Kimbangi ya Yave kele ya tsyelika, yawu ke pesaka ndwenga na muntu yina me kondwa luzabu.

⁹ Bansalulu ya misiku ya Yave kele ya kusungama, yawu ke yangidikaka ntima. Ntumunu ya Yave kele mpasi ve, yawu ke kyenzolaka meso.

¹⁰ Kuzitisa Yave kele dyambu ya kuvedila, yawu ke zingila bantangu nyonso. Banzengolo ya Yave kele ya tsyelika, nyonso kele ya kudedama.

¹¹ Banzengolo ya Nzambi kele ntalu mingi kulutula wolo, kulutula wolo ya mbote. Yawu kele kitoko kulutula mafuta ya nyosi, kulutula mafuta ya nyosi ya malu-malu.

¹² Munu mosi kisyelo ya nge, yawu ke na kulwengisa munu. Muntu yina ke bumbaka misiku ya nge, yandi ke kuzwa ndandu mingi.

¹³ Nani lenda zaba yimbi yina yandi me sala, yina yandi kanisaka ve na kusala?

Kusemba munu ve samu na mambu yina kele ya kubumbama samu na munu.

¹⁴ Keba munu na bantu ya lunangu!

Bawu kuyala ve na zulu ya munu!

Na yina mu ke vwanda ya kusungama,
dyambu mosi ve ya yimbi mingi ke talana na kati ya munu.

¹⁵ Bika ti mambu yina ke basika na yinwa ya munu,

mambu yina kele na kati ya ntima ya munu ku-vwanda ya mbote na ntadisi ya nge.

Yave nge kele ditadi ya munu, kikuudi ya munu!

20

Lusambulu samu na ntinu

¹ Mukunga ya mfumu ya miyimbidi. Mukunga ya Davidi.

² Bika ti Yave kupesa nge mvutu na kilumbu ya mpasi!

Bika ti Nkumbu ya Nzambi ya Yakobi kukeba nge!

³ Katuka na Yinzo ya yandi ya longo, bika ti yandi kusadisa nge,

katuka kuna na Siyone, bika ti yandi kupesa nge maboko.

⁴ Bika ti yandi bambuka moyo na makabu nyonso yina nge ke pesaka.

Bika ti yandi kundima minkayulu ya nge ya kuyoka.

Kupema

⁵ Bika ti yandi kupesa nge yina ntima ya nge ke na yawu nsatu,

bika ti yandi kulungisa nyonso yina nge zola kusala!

⁶ Beto ke sala milolo ya nsayi samu na mpulusu ya nge,
beto ke telemisa dalapo na nkumbu ya Nzambi ya beto,
Yave ke lungisa nyonso yina nge ke lombi yandi.

⁷ Ntangu yayi, mu me zaba ti Yave ke vuukisaka muntu yina yandi me byeka.
Nzambi ke pesaka yandi mvutu katuka na Yinzo ya yandi ya longi kuna na zulu,
mpe lusalusu ya diboko ya yandi ya lulendo ya lubakala.

⁸ Mingi ke na kutula kivuvu na bipusu-pusu ya bawu ya mvita,
ba ya nkaka ke na kutula kivuvu na bampunda ya bawu,
kasi beto, ni Nkumbu ya Yave, Nzambi ya beto,
beto ke bokilaka.

⁹ Bawu ke na kulemba mpe bawu ke na kubwa,
kasi, beto kele ya kutelama mpe beto ke na kuvibidila.

¹⁰ Yave, vuukisa ntinu!
Bika ti yandi kuwa beto,
kilumbu yina beto ke bokila yandi!

21

Ntinu me tula kivuvu ya yandi na Yave

¹ Mukunga ya mfumu ya miyimbidi. Mukunga ya Davidi.

² Yave, ntinu ke na kuyangalala na ngolo ya nge.
Bambala mingi mpulusu ya nge ke na kufulusa yandi na kilengi mingi.

³ Nge pesaka yandi yina ntima ya yandi vwandaka
na yawu nsatu,
nge yiminaka yandi ve bansatu yina basikaka na
yinwa ya yandi.

Kupema

⁴ Samu ti nge ke na kwiza bwabana yandi na
balusakumunu ya mfunu mingi,
nge me tula na yintu ya yandi, yimpu ya kintinu
ya wolo ya mbote.

⁵ Yandi lombaka nge luzingu, mpe nge pesaka
yandi yawu,
nge me pesa yandi luzingu ya yinda, ya bantangu
nyonso, yina ke manisaka ve.

⁶ Nkembo ya yandi kele nene samu na mpulusu ya
nge,
nge me fulusa yandi na nsemo mpe na buzitu.

⁷ Nge me sala ti yandi kuvwanda muntu ya lusaku-
munu bantangu nyonso.

Nge me fulusa yandi na nsayi na ntadisi ya nge.

⁸ Ya tsyelika, ntinu ke tulaka kivuvu ya yandi na
Yave.

Samu na kukwikama ya Nzambi ya Kulutula
Kuzangama,
yandi lenda kubwa ve.

⁹ Nge ke bwila bambeni ya nge nyonso,
diboko ya nge ya lubakala ke simba bayina ke
yinaka nge.

¹⁰ Nge ke yoka bawu na tiya ya nene,
kilumbu yina nge ke talana,
Yave ke mwangisa bawu na nkele ya yandi mpe
tiya ke yoka bawu.

¹¹ Nge ke zimbisa bana ya bawu yina ke kwiza na manima ya bawu awa na ntoto.

Nge ke zimbisa bambandu ya bawu na kati ya bantu ya yinza.

¹² Kana bawu sosa kusala nge yimbi, kana bawu kanisa na kusala nge mambu ya yimbi, bawu ke lenda ve.

¹³ Ya tsyelika nge ke sala ti bawu kukima, na munani ya nge, nge ke kubula bawu.

¹⁴ Yave telama na ngolo ya nge, beto ke yimbidila lulendo ya nge na mikunga.

22

Nzambi ya munu samu na yinki nge me bika munu?

¹ Mukunga ya mfumu ya miyimbidi. Mukunga ya Davidi.

Na muningu ya «Nkabi ya suka-suka.»

² Nzambi ya munu, Nzambi ya munu samu na yinki nge me bika munu?

Samu na yinki nge me vwandaka ya nge ntama na munu?

Samu na yinki nge me vuukisa munu ve?

Samu na yinki nge ke na kuwa ve kuyawula ya munu?

³ Nzambi ya munu, mu ke na kulooka na sika ya nge na ntangu,

kasi nge ke na kupesa munu mvutu ve,
mu ke na kulooka na sika ya nge na mpimpa
mpe mu ke na kupema ve.

⁴ Na kutala mbote, nge kele longo,
nge ke na kuzinga na kati ya mikunga

ya nzitusu ya bana ya Isayeli.

⁵ Ni na sika ya nge bankooko ya beto tulaka kivuvu ya bawu.

Bawu tulaka kivuvu ya bawu na nge,
nge vwandaka vuukisa bawu.

⁶ Bawu vwandaka looka na sika ya nge, mpe bawu vwandaka vuuka,
bawu vwandaka tula kivuvu ya bawu na nge,
bawu vwandaka tala nsoni ve.

⁷ Na yina me tadila munu, mu kele muntu ve,
kasi mu kele ngambu,
bantu ke na kufinga mpe kusafula munu.

⁸ Bantu nyonso yina ke na kutala munu ke na kuseka munu,
bawu ke na kuzonza mpe kuningisa yintu:

⁹ Yekula dyambu ya nge na Yave!
Yandi ke vuukisa yandi, yandi ke kuula yandi,
samu ti Yave me yangalala na yandi.

¹⁰ Nge basisaka munu na kivumu ya mama ya munu,
nge me tula munu na lukengolo na ntulu ya mama ya munu.

¹¹ Ba pesaka munu na sika ya nge ntangu mu basikaka na kivumu ya mama ya munu,
Nge kele Nzambi ya munu katuka na kivumu ya mama ya munu.

¹² Kukwenda ve ntama na munu, samu ti mpasi me belama,
Samu ti ata muntu ke kwiza sadisa munu.

¹³ Lutangu ya bangombe mingi me zunga munu,
bibulu ya myangu ya kizunga ya Basane me zunga munu na balweka nyonso.

14 Bawu ke na kufungula bayinwa ya bawu samu
na kuzonzila munu yimbi,
mutindu nkosi yina ke na kuduma mpe ke na
kupasula kibulu.

15 Mu me kuma mutindu maza ke na kumwan-
gana na ntoto,
mikwa ya munu nyonso ke na kukabuka,
ntima ya munu me kuma mutindu mafuta ya
nyosi
yina ke na kusulumuka na kati ya kivumu.

16 Ngolo ya munu me kawuka mutindu kibuma,
ludimi ya munu me kangama na kati ya yinwa.
Nge me tula munu na kati ya fundu-fundu ya
lufwa.

17 Samu ti bayimbwa me zunga munu,
nkonga ya bantu ya yimbi me zunga munu bisika
nyonso.

Bawu me tobola munu maboko na makulu.

18 Mu me konda mingi, bambeni ya munu ke na
kutala munu,
bawu me sikika meso ya bawu na munu.

19 Bawu me kabula binkuti ya munu,
bawu me bula dzeke samu na kuzwa kinkuti ya
munu.

20 Nge Yave kukwenda ve ntama na munu!
Nge kele ngolo ya munu, kwiza nswalu mpe sadisa
munu!

21 Kuula munu na lufwa ya mbele ya mvita,
kuula munu na manzaka ya bayimbwa.

22 Vuukisa munu na yinwa ya nkosi,
vuukisa munu na mampoka ya mpakasa!

Nge me kuwa munu.

²³ Mu ke zonzila Nkumbu ya nge na sika ya bampangi ya munu,

na kati ya mukangu ya bantu, mu ke kembila nge.

²⁴ Beno bayina ke zitisaka Yave, beno kembila yandi!

Beno nyonso, bana ya Yakobi, beno kembila yandi!

Beno nyonso, bana ya Isayeli, beno tekita na ntadisi ya yandi!

²⁵ Yave me vweza ve mpe me manga ve mputu na kati ya bampasi ya yandi.

Yandi me pesa ve mputu mukongo,
ntangu mputu ke lookaka na Yave,
Yave ke kuwaka yandi.

²⁶ Na kati ya mukangu ya bantu mingi, mu ke yimbila nge mikunga ya nzitusu.

Mu ke lungisa balukanu ya munu na mantwala ya bayina ke zitisaka nge.

²⁷ Bamputu ke kudya, bawu ke yukuta,
bawu ke kembila Yave, bayina ke sosaka yandi,
bika ti beno vwanda na luzingu ya yinda!

²⁸ Tii na bandilu nyonso ya ntoto, bantu nyonso ke bambukila Yave moyo,

bantu nyonso ke baluka na sika ya yandi.

Makanda nyonso ya bantu ke fukama na mantwala ya yandi.

²⁹ Samu ti Yave kele ntinu,
yandi ke na kuyala bayinsi nyonso.

³⁰ Awa na ntoto, bantu nyonso ya lulendo ke kudya, bawu ke fukama.

Bayina ke dyaka ve na luzingu,
bayina me kota na yisi ya ntoto,
bawu ke yinama na ntadisi ya Nzambi.

³¹ Bana ya bawu ke sadila Yave,
bantu ke zonzila Nkumbu ya Yave,
na mbandu yina ke kwiza.

³² Na mbandu yina ke kwiza,
ba ke zonzila bawu mambu ya kudedama,
yina Yave me sala.

23

Yave kele Muvungi ya munu

¹ Mukunga ya Davidi.

Yave kele Muvungi ya munu,
mu ke kondwa kima ve.

² Yandi ke pemisaka munu na matiti ya maza,
yandi ke nataka munu na maza ya kuzuna

³ Yandi ke pesaka mwela ya munu ngolo,
yandi ke twadisaka munu na banzila ya lude-
domo,
samu na Nkumbu ya yandi.

⁴ Ntangu mu ke tambulaka na mudimba ya
mpewo ya lufwa,
mu ke talaka boma ve, samu ti nge kele na munu.
Mukawa na yinti ya nge ya Muvungi ke kebaka
munu.

⁵ Nge me kubika mesa samu na munu
na mantwala ya mitantu ya munu.
Nge me dukula munu mafuta na yintu,
mbungu ya munu me fuluka,
mafuta ke na kumwangana.

⁶ Ya tsyelika, buyenge mpe bumbote ke vwanda na munu
bilumbu nyonso ya luzingu ya munu.
Mu ke vutuka dyaka na Yinzo ya Yave
bilumbu nyonso ya luzingu ya munu.

24

Yave ke na kukota na Yinzo ya yandi

¹ Mukunga ya Davidi.

Ntoto kele ya Yave, nyonso yina kele na ntoto kele
ya yandi.

Yinza mpe nyonso yina ke zingaka na yawu kele
ya Yave.

² Ni Yave tulaka lufulu ya ntoto na zulu ya mubu,
ni Yave sikimisaka yawu na zulu ya banzadi.

³ Nani ke yuluka na mongo ya Yave?

Nani ke telama na Yinzo ya yandi ya longo?

⁴ Muntu yina me sala ve yimbi na maboko ya
yandi,

yina ntima kele ya kuvedila,

yina ke kukipesaka ve na luvunu,

yina ke salaka ve bandefi ya luvunu,

⁵ yandi ke kuzwa lusakumunu ya Yave,

Nzambi Muvuukisi ya yandi ke kumisa yandi ya
kudedama.

⁶ Ni mutindu yayi kele mbandu ya bayina ke
sosaka Yave,

bayina ke kusosaka kizizi ya nge, nge Nzambi ya
Yakobi.

Kupema

⁷ Myelo, beno funguka,

beno funguka myelo ya nene ya seko!
Bika ti ntinu ya nkembo kusala nkontolo na yandi!

⁸ Nani kele ntinu yayi ya nkembo?

Ni Yave, ni yandi kele kinwani ya ngolo mpe ya
kibakala,

Ni Yave, ni yandi kele kinwani ya ngolo yina ke
nungaka bamvita.

⁹ Myelo, beno funguka,

beno funguka myelo ya nene ya seko!

Bika ti ntinu ya nkembo kusala nkontolo na yandi!

¹⁰ Nani kele ntinu yayi ya nkembo?

Ni Yave, Nzambi ya Binwani,
ni yandi kele ntinu ya nkembo!

Kupema

25

Lakisa munu nzila ya nge

¹ Mukunga ya Davidi.

Yave, mu me baluka na sika ya nge.

² Nzambi ya munu, mu me tula kivuvu ya munu
na nge.

Kubika ve ti mu tala nsoni!

Kubika ve ti bambeni ya munu kununga munu!

³ Bayina nyonso ke tulaka kivuvu na nge ke talaka
ve nsoni,

kasi bayina kele bambeni ya nge kondwa dyambu
ke tala nsoni.

⁴ Yave, sala ti mu zaba ba nzila ya nge,
longisa munu mutindu nge zola mu zinga!

⁵ Twadisa munu na butsyelika ya nge mpe longisa
munu!

Nge kele Nzambi ya mpulusu ya munu,

mu me tula kivuvu ya munu na nge bantangu nyonso.

⁶ Yave, bambuka moyo na kyadi mpe kukwikama ya nge,
yina ke zingilaka bantangu nyonso.

⁷ Kubambuka ve moyo na masumu ya buntwenya ya munu,
kubambuka ve moyo na kondwa kutumama ya munu!
Kasi bambukila munu moyo mutindu kele kukwikama ya nge,
samu na bumbote ya nge, Yave!

⁸ Yave kele mbote mpe yandi kele ya kusungama.
Ni yawu yina, yandi ke lakisa misumuki nzila.

⁹ Yandi ke twadisaka bamputu na ludedomo nyonso.

Yandi ke lakisaka bamputu nzila ya yandi.

¹⁰ Bandongosolo nyonso ya Yave kele ya mbote mpe ya tsyelika,
samu na bayina ke zitisaka ngwisani ya yandi mpe bantumunu ya yandi.

¹¹ Yave, samu na Nkumbu ya nge,
nge ke lemvokila yimbi ya munu,
samu ti yawu kele nene.

¹² Wapi muntu yina ke na buzitu na Yawe?
Yave ke lakisa yandi nzila yina yandi fwana soola.

¹³ Mwela ya yandi ke pema na buyenge,
bana ya yandi ke kuzwa ntoto.

¹⁴ Yave ke zabisaka mansweki ya yandi na bayina ke zitisaka yandi,
yandi ke salaka ti bawu kuzaba ngwisani ya yandi.

¹⁵ Ntangu nyonso, mu ke balulaka meso ya munu na Yave,
samu ti yandi ke katula makulu ya munu na mutambu.

¹⁶ Baluka na sika ya munu, fwila munu kyadi,
samu ti mu ke kaka munu mosi mpe na mpasi.

¹⁷ Bamfyetokoso me fulusa ntima ya munu,
Kuula munu na bampasi ya munu.

¹⁸ Tala nkwasumu mpe mpasi ya munu,
lemvokila masumu ya munu nyonso.

¹⁹ Tala mutindu bambeni ya munu kele mingi,
mpe ba ke na kuyina munu na nkele nyonso.

²⁰ Bumba luzingu ya munu mpe kuula munu!
Mu kutala nsoni ve,
ni nge kele kiswamunu ya munu.

²¹ Kusungama mpe ludedomo kubumba munu,
ni na nge mu me tula kivuvu ya munu.

²² Oo Nzambi, kuula Isayeli!
Kuula yandi na bampasi ya yandi!

26

Lusambulu ya muntu ya kusungama

¹ Mukunga ya Davidi.

Yave, nungisa munu!

Samu ti mu ke landaka nzila ya kusungama,
mu ke tulaka kivuvu ya munu na Yave, mu ke
kubwa ve!

² Yave fyongonina munu, meka munu,
tala mbote-mbote luketo mpe ntima ya munu.

³ Kukwikama ya nge kele na ntwala ya meso ya
munu,

mu ke na kulanda nzila ya butsyelika.

⁴ Mu ke vwandaka ve na bantu ya luvunu,
mu ke tambulaka ve na bantu ya bantima zole.

⁵ Mu ke yinaka mukangu ya bantu yina ke salaka
yimbi,
mu ke vwandaka ve kintwadi na bantu ya yimbi.

⁶ Mu me sukula maboko ya munu kidimbu ya
muntu me sala ve yimbi,
mu ke zungidila kiyokolo ya nge ya minkayulu,
Yave,

⁷ samu na kuvutula matondo,
mpe kusamuna mambu ya nge ya ngitukulu.

⁸ Yave, mu zola Yinzo kisika yina nge ke zingaka,
mpe kisika yina nkembo ya nge ke vwandaka.

⁹ Kusemba munu ve mutindu mosi na misumuki,
kukatula ve luzingu ya munu mutindu mosi na
bayina kufwaka bantu.

¹⁰ Maboko ya bawu ke salaka mambu ya busafu,
maboko ya bawu ya lubakala me fuluka na
madeso ya bana.

¹¹ Kasi munu, muke tambula na kusungama
nyonso.

Kuula munu mpe tala munu kyadi.

¹² Mu ke na kutambula na nzila ya kusungama,
mu ke tonda Yave na kati ya balukutakanu.

27

Lukengolo ya munu kele na Yave

¹ Mukunga ya Davidi.

Yave kele Nsemo mpe Muvuukisi ya munu,
mu ke vwanda na boma ya nani?

Yave kele Kiswamunu ya munu,
mu ke vwanda na boma ya nani?

² Ntangu bantu ya yimbi ke kwiza na kudya
musuni ya munu,
ni bawu, bayina ke nyokolaka munu,
bambeni ya munu ke bula mabaku mpe ke kubwa.

³ Kana nkonga ya binwani kwiza nwanisa munu,
mu ke vwanda ve na boma.
Kana mvita kusalama na munu,
mu ke kangama na kivuvu.

⁴ Mu ke lombi na Yave kima mosi,
yina mu ke na yawu nsatu mingi.
Mu zola kuzinga na Yinzo ya Yave bilumbu
nyonso ya luzingu ya munu,
samu na kutalaka kitoko ya Yave,
mpe samu na kusikikaka meso ya munu na Yinzo
ya yandi.

⁵ Samu ti yandi ke kengidila munu na Yinzo ya
yandi ya mileba na kilumbu ya kyadi,
yandi ke bumba munu na kiswamunu ya Yinzo ya
yandi ya lele,
yandi ke tula munu na zulu ya ditadi ya nene.

⁶ Ntangu yayi yintu ya munu me kuma na zulu ya
bambeni yina me zungidila munu.
Mu ke pesa Yave minkayulu na Yinzo ya yandi, na
kati ya milolo ya nsayi.
Mu ke kembila mpe kusika bisikulu samu na Yave.

⁷ Yave, kuwa ndinga ya munu, mu ke na kubokila
nge,
vwanda na kyadi ya munu mpe pesa munu
mvutu!

⁸ Ntima ya munu ke na kutuba na yina me tadila
nge:

«Beno sosa munu!» Mu ke na kusosa nge, Yave!

⁹ Kubumbila munu ve kizizi ya nge,
kubingisa ve kisadi ya nge na nkele!
Nge kele lusalusu ya munu, kubika munu ve,
kumanga munu ve, Nzambi mpulusu ya munu!

¹⁰ Ata ti tata na mama me manga munu,
kasi Yave ke yamba munu.

¹¹ Yave, longisa munu nzila ya nge,
twadisa munu na nzila ya kusungama,
samu na bambeni ya munu.

¹² Kuyekula munu ve na maboko ya bambeni ya
munu,
samu ti bambangi ya luvunu me tedimina munu,
bawu ke sadilaka ngolo samu na kutalisa munu
boma.

¹³ Mu ke na kiminu ya kutala bumbote ya Yave,
na yinsi ya bantu ya moyo.

¹⁴ Tula kivuvu ya nge na Yave,
vwanda na ngolo mpe vwanda na kibakala.
Tula kivuvu ya nge na Yave!

28

*Lusambulu ya muntu yina kele ntama ve na
lufwa*

¹ Mukunga ya Davidi.

Yave, ni nge mu ke na kubokila.

Ditadi ya munu! Kukanga makutu ve na ndinga
ya munu!

Kana nge vwanda ntama kondwa ku pesa munu
mvutu,

mu ke kuma mutindu mosi,
na bayina ke na kukulumuka na ndyamu.

² Kuwa lusambulu ntangu mu ke looka na nge,
ntangu mu ke nanguna maboko na kivinga ya
kulutila longo ya Yinzo ya nge.

³ Kusemba munu ve kintwadi na bantu ya yimbi
mpe na mivondi!

Ba ke zonzila kizunu na mpangi ya bawu,
kasi ba ke na mambu ya yimbi na ntima.

⁴ Semba bawu mutindu kele mavanga ya bawu!
Futisa bawu mutindu kele mavanga ya bawu ya
yimbi!

Semba bawu mutindu kele mambu yina bawu me
sala!

Vutula bawu mutindu kele mambu yina bawu me
sala!

⁵ Ba ke na kusala keba ve na mambu yina Yave me
sala,

mpe na bisalu ya yandi.

Yandi kubwisa bawu mpe kutelemisa bawu ve!

⁶ Nkembo na Yave!

Yandi me kuwa ndinga ya lusambulu ya munu.

⁷ Yave kele ngolo ya munu mpe kinwanunu yina
ke kebaka nzutu ya munu.

Kivuvu ya munu kele na yandi, yandi me sadisa
munu.

Ntima ya munu kele na nsayi,
mu ke kembila yandi na mikunga.

⁸ Yave kele ngolo ya bantu ya yandi,
yandi kele kibaka ya lukengolo samu na mpulusu
ya Masiya ya yandi.

⁹ Vuukisa bantu ya nge mpe sakumuna mvwilu ya
nge!

Wwanda Muvungi ya bawu mpe lusalusu ya bawu
ya ntangu nyonso!

29

Ndinga ya Yave

¹ Mukunga ya Davidi.

Beno bana ya Nzambi, beno vutula na Yave,
beno vutula na Yave nkembo mpe nzitusu!

² Beno vutula na Yave nkembo ya Nkumbu ya
yandi!

Beno fukama na ntadisi ya Yave, ntangu yandi ke
lezimaka na kitoko ya bulongo ya yandi!

³ Ndinga ya Yave ke na kuwakana na ngolo na zulu
ya maza,

Nzambi ya nkembo ke na kuwakisa kidumu.

Yave me lutila makelele ya maza ya nene.

⁴ Ndinga ya Yave ke na kuwakana na lulendo
nyonso,

ndinga ya Yave ke na kuwakana na nsemo.

⁵ Ndinga ya Yave ke na kuzenga bayinti ya sedele,
Yave ke na kuzenga bayinti ya sedele ya Libane.

⁶ Yave ke salaka ti myongo ya Libane ke dumukaka
mutindu mwana ya ngombe

mpe mongo ya Elemone mutindu mwana ya
mpakasa.

⁷ Ndinga ya Yave ke basisaka milaka ya tiya.

⁸ Ndinga ya Yave ke tekitisaka yinsi ya kuyuma,
Yave ke tekitisaka yinsi ya kuyuma ya Kadese.

⁹ Ndinga ya Yave ke butisaka bankabi,
yawu ke tumunaka bayinti ya mfinda.

Na Yinzo ya Yave,
nyonso ke looka, «nkembo na Yave!»

¹⁰ Yave vwandaka na kiti ya kintinu ntangu maza
dyamisaka yinza,
Yave ke na kuyala na kiti ya yandi ya kintinu ya
mankululu.

¹¹ Yave ke pesa lulendo na bantu ya yandi,
Yave ke sakumuna bantu ya yandi na kupesa
bawu kizunu.

30

Yave nge me sala ti mu zinga dyaka

¹ Mukunga samu na mukembo ya mbyekolo ya
Yinzo ya Yave.
Mukunga ya Davidi.

² Mu ke kembila bunene ya nge, Yave,
nge me telemisa dyaka munu,
nge me bika ve ti bambeni kuseka munu.

³ Yave, Nzambi ya munu,
mu me bokila nge na kwiza sadisa munu
mpe nge me nyakisa munu.

⁴ Yave, nge me basisa mwela ya munu na yinsi ya
bantu ya kufwa,
nge me sala ti mu kuzinga dyaka ntama ya bayina
ke kulumukaka na ndyamu.

⁵ Beno yimbila Yave,
beno mikwikisi ya yandi,
beno kembila Nkumbu ya yandi ya longo.

⁶ Nkele ya yandi ke zingila ntangu fyoti,

kasi bumbote ya yandi ke zingilaka bantangu
nyonso,

na nkokila bidilu me wakana,
kasi na suka nsayi me kwiza.

⁷ Na kizunu mu vwandaka tuba na kati ya ntima:
Mu lenda kubwa ata fyoti ve!

⁸ Yave, na bumbote ya nge,
nge me syamisa mongo ya munu na ngolo nyonso.
Kasi nge me bumba kizizi ya nge,
mpe boma me kuzwa munu.

⁹ Yave, mu me looka na sika ya nge,
mu me bondila Yave.

¹⁰ Wapi ndandu nge ke kuzwa kana menga ya
munu kutanga,

wapi ndandu kana mu kulumuka na ndyamu?
Fundu-fundu lenda kembila nge?
Fundu-fundu lenda samuna kukwikama ya nge?

¹¹ Yave, kuwa, fwila munu kyadi!
Kwiza sadisa munu!

¹² Nge me soba bidilu ya munu na nsayi,
mpe nge me katula munu kinkuti ya munu ya
mafwa,

nge me lwatisa munu kinkuti ya feti,

¹³ na yina, na ntima ya munu nyonso,
mu ke yimbila nge, mu ke dingama ve.
Yave Nzambi ya munu, mu ke kembila nge ban-
tangu nyonso.

31

Yave, nge kele lukengolo ya munu

¹ Mukunga ya mfumu ya miyimbidi.
Mukunga ya Davidi.

² Yave, nge kele kiswamunu ya munu,
mu kutala nsoni ve!

Na ludedomo ya nge, kuula munu.

³ Teka dikutu ya nge na kuwa lusambulu ya munu,
kwiza nswalu, vuukisa munu!

Vwanda ditadi ya nene yina ke kebaka munu,
kibaka ya lukengolo yina ke vuukisaka munu!

⁴ Ya tsyelika, nge kele ditadi ya munu ya nene,
kibaka ya lukengolo yina ke kebaka munu,
samu na Nkumbu ya nge,
nge ke nata munu,
nge ke twadisa munu.

⁵ Nge ke basisa munu na mutambu yina ba me
tambila munu,
samu ti nge kele kibaka ya munu ya lukengolo,

⁶ mu me vutula mpeve ya munu na maboko ya
nge,

nge me kuula munu, Yave, Nzambi ya tsyelika!

⁷ Mu ke zolaka ve bayina ke kangamaka na ban-
zambi ya mpamba-mpamba.

Munu, mu me tula kivuvu ya munu na Yave.

⁸ Mu ke yangalala, mu ke tala kilengi, samu na
bumbote ya nge,

samu ti nge me tala kyadi ya munu, nge me zaba
mpasi ya munu.

⁹ Nge me yekula munu ve na maboko ya bambeni,
nge me telemisa munu,
nge me pesa munu kimpwanza.

¹⁰ Yave, fwila munu kyadi, samu ti mu ke na
mpasi,

meso ya munu, mwela ya munu mpe nzutu ya munu ke na kukwama.

¹¹ Luzingu ya munu ke na kulemba na kati ya mpasi,

bamvula ya luzingu ya munu ke na kuluta na kati ya kuyawula.

Mu ke dyaka na ngolo ve samu na yimbi ya munu, mpe mikwa ya munu ke na kubeba.

¹² Samu na bambeni ya munu nyonso, mu me kuma muntu ya nsoni, nsoni ya mingi na ntadisi ya bayina kele pene-pene na munu.

Bayina ke na kutala munu ke na kwendaka kima ntama na munu.

¹³ Ba me zimbana munu, mutindu bake zimbanaka muntu ya kufwa, mu me kuma mutindu kima yina me zimbana.

¹⁴ Mu ke na kuwa mambu nyonso ya yimbi yina bantu ke na zonga, mu kele na boma mingi na balweka nyonso ntangu ba ke na kuvukana samu na kusala munu yimbi.

Bawu ke na kusala mfundu ya kufwa munu.

¹⁵ Kasi munu, mu me tula kivuvu ya munu na nge, Yave! Mu ke na kutuba: «Nge kele Nzambi ya munu!»

¹⁶ Bilumbu ya luzingu ya munu ke na maboko ya nge,

kuula munu na maboko ya bambeni ya munu mpe na bayina ke na kukwamisa munu!

¹⁷ Kyenzola kizizi ya nge na kisyelo ya nge, vuukisa munu na bumbote ya nge!

¹⁸ Yave, mu tala nsoni ve ntangu mu ke bokila nge!

Bika ti bantu ya yimbi kutala nsoni,
bawu vwanda swii na yinsi ya bantu ya kufwa!

¹⁹ Kanga yinwa ya bantu ya luvunu,
bayina ke zonzaka na muntu ya kudedama,
kondwa buzitu, na lunangu nyonso mpe kuyina.

²⁰ Yave, bumbote ya nge kele nene mingi!
Yina nge me bumba samu na bayina ke zitisaka
nge,
bumbote yina nge ke lakisaka na bayina nyonso
ke kuzwaka kiswamunu ya bawu na sika ya nge,
na ntwala ya bantu.

²¹ Nge me bumba bawu na ntadisi ya nge,
ntama ya bankwamusu ya bantu.
Nge ke bumba bawu na mantwala ya bantu ya
luvunu, na Yinzo ya nge ya lele.

²² Nkembo na Yave!
Samu ti yandi me lakisa munu
kukwikama ya ngitukulu na mbanza,
mutindu mbanza yina bambeni me zunga samu
na kubotola yawu.

²³ Mu vwandaka tuba na nswalu nyonso:
Ba me bingisa munu ntama na kizizi ya nge,
kasi nge me kuwa lusambulu ya munu.
Ntangu mu bokilaka nge na kwiza sadisa munu.

²⁴ Beno zola Yave, beno, mikwikisi ya yandi!
Yave ke bumbaka bayina kele ya kukwikama na
yandi,
kasi yandi ke sembaka na ngolo bantu ya lunangu.

²⁵ Beno vwanda na ngolo, beno vwanda na
kibakala
beno nyonso yina ke salaka kivuvu na Yave.

32

Kyese ya mulemvo

¹ Mukunga ya Davidi.

Kyese na muntu yina ba me lemvokila yimbi ya yandi

mpe ba me fuka disumu ya yandi!

² Kyese na muntu yina Yave ke na kutala dyaka ve yimbi ya yandi,

muntu yina ke dyaka ve na luvunu na kati ya mpeve ya yandi!

³ Ntangu nyonso yina mu vwandaka ndima ve yimbi ya munu, nzutu ya munu vwandaka konda,

mu vwandaka yawula konso ntangu.

⁴ Mpimpa na ntangu diboko ya nge vwandaka dema na zulu ya munu.

Kupema

Mu kumaka ya kulemba mutindu matiti me yuma na ntangu.

⁵ Mu me zabisa nge disumu ya munu,

mu me bumba ve yimbi ya munu.

Mu me tuba: «Mu ke ndima kondwa kutumama ya munu na ntadisi ya Yave!»

Mpe nge, nge me lemvokila yimbi ya munu,

nge me fuka disumu ya munu.

Kupema

⁶ Ni mutindu yina, konso muntu yina me kwikila na nge

ke sambila nge na ntangu ya mbote.

Kana maza ya nene me fuluka,

yawu ke dyamisa yandi ve.

⁷ Nge kele kiswamunu ya munu,
nge ke kebaka munu na ntangu ya mpasi,
nge ke zungaka munu na milolo ya nkudulu.

Kupema

⁸ «Mu ke longisa nge,
mu ke lakisa nge nzila yina nge fwana kulanda.
Mu ke pesa nge malongi,
mu ke sikika meso ya munu na nge.

⁹ Beno vwanda ve mutindu mpunda, to mpunda
ya mutela ya nkufi yina kele ve na mayela.
Ba ke tulaka bawu kisengo na yinwa samu na
kutwadisa bawu,
samu na kangimisaka mpe kutwadisaka bawu.
Samu ti bawu kubelama ve na nge.»

¹⁰ Muntu ya yimbi ke tala mpasi mingi,
kasi yina ke tulaka kivuvu ya yandi na Yave,
bumbote ya Yave ke zunga yandi.

¹¹ Beno bantu ya kudedama,
beno yangalala na Yave,
beno vwanda na nsayi!
Beno bayina ke na bantima ya kusungama,
beno sala milolo ya nsayi!

33

Masiika na Nzambi Kiyidiki mpe Muvuukisi

¹ Beno, bantu ya kusungama, beno sala milolo ya
nsayi samu na Yave!

Nzitusu me bonga samu na bantu ya kudedama.

² Beno kembila Yave na muningu ya nsambi.
Beno kembila yandi na nsambi ya basinga kumi.

³ Beno yimbila yandi mukunga ya malu-malu!

Beno sika mbote bisikulu ya beno na kusala milolo ya nsayi.

⁴ Ya tsyelika, mambu ya Yave keke ya kusungama. Nyonso yina yandi ke salaka, ke salamaka na dede nyonso.

⁵ Yandi ke zolaka ludedomo mpe kusungama. Bumbote ya Yave me fuluka na ntoto.

⁶ Na mambu ya Yave, mazulu yilamaka. Na mupepe ya yinwa ya yandi, bambwetete, ngonda mpe ntangu yilamaka.

⁷ Yandi ke vukisaka maza ya mubu na kisika mosi. Yandi ke tulaka maza na kati ya bibumbulu.

⁸ Bika ti ntoto nyonso kuzitisa Yave! Bika ti bantu nyonso yina ke zingaka na yinza kutekita na ntadisi ya yandi!

⁹ Ya tsyelika, yandi ke tubaka, dyambu ke salamaka, yandi ke tumisaka, dyambu ke yilamaka.

¹⁰ Yave ke balulaka mabanza ya bayinsi, yandi ke kabikisaka mayindu ya bantu.

¹¹ Yina Yave me kubika, yawu ke zingilaka bantangu nyonso, mabanza ya ntima ya yandi ke zingilaka bambandu na bambandu.

¹² Kyese na yinsi yina Yave keke Nzambi ya bawu, kyese na bantu yina Yave me soola mutindu mwilu ya yandi!

¹³ Katuka kuna na mazulu, Yave ke talaka bantu nyonso.

¹⁴ Kuna na kisika yina yandi ke vwandaka,

yandi ke talaka bantu nyonso yina kele awa na ntoto.

¹⁵ Ni yandi yidikaka bantima ya bantu nyonso, yandi ke talaka mbote-mbote nyonso yina bawu ke salaka.

¹⁶ Na mvita, ntinu ke vuukaka ve samu na nkonga ya nene ya binwani ya yandi.

Kinwani ya ngolo ke vuukaka ve na ngolo ya yandi ya mingi.

¹⁷ Mpunda ke vuukisaka?

Ve ya kele ya luvunu!

Ngolo nyonso ya mpunda lenda kuula ve!

¹⁸ Kasi Yave ke sikikaka meso ya yandi na bayina ke zitisaka yandi,

na bayina ke tulaka ntima na bumbote ya yandi,

¹⁹ samu na kukuula bawu na lufwa,

samu ti bawu kuzinga ata na ntangu ya nsatu.

²⁰ Beto ke tulaka ntima na Yave,

yandi kele lusalusu ya beto,

yandi kele kinwanunu ya beto yina ke kebaka nzutu.

²¹ Ya tsyelika, ntima ya beto ke yangalalaka na yandi,

samu ti beto me tula kivuvu ya beto na Nkumbu ya yandi ya longo.

²² Yave, bika ti bumbote ya nge kuvwanda na beto, samu ti beto me tula kivuvu na nge!

34

Yave me kuula munu

¹ Mukunga ya Davidi. Yayi ni mukunga yina Davidi yimbilaka ntangu yandi vunaka bulawu na

mantwala ya ntinu Abimeleke. Ntinu bingisaka yandi mpe Davidi kwendaka.

² Mu ke tonda Yave bantangu nyonso.

Yinwa ya munu ke bika ve na kukembilaka yandi.

³ Mwela ya munu ke yangalalaka na kati ya Yave! Bamputu ke kuwaka yawu, bawu mpe ke yangalalaka!

⁴ Beno tuba na munu bunene ya Yave, beto kembileno kintwadi Nkumbu ya yandi!

⁵ Mu me sosa Yave, yandi me pesa munu mvutu. Yandi me kuula munu na mambu nyonso ya nsisi.

⁶ Bayina ke talaka na sika ya yandi, bawu ke lezimaka na nsayi, bizizi ya bawu ke fulukaka ve na nsoni.

⁷ Ntangu mputu ke lookaka, Yave ke kuwaka yandi, yandi ke katulaka mputu na kati ya bampasi ya yandi nyonso.

⁸ Mbazi ya Yave ke zungaka bayina ke zitisaka Yave.

Yandi ke salaka kivwandu ya yandi kuna.

Yandi ke kuulaka bawu.

⁹ Beno meka mpe beno tala wapi mutindu Yave kele mbote!

Kyese na muntu yina Yave kele kiswamunu ya yandi!

¹⁰ Beno zitisa Yave, beno yina kele bantu ya yandi ya longo!

Ya tsyelika, bayina ke zitisaka yandi ke kondwaka kima ve!

¹¹ Bana ya nkosi lenda tala mpasi mpe kufwa nsatu,

kasi bayina ke sosaka Yave ke kondwaka ata kima mosi ve.

¹² Beno bana ya munu, beno kwiza, beno kuwa munu!

Mu ke longisa beno na kuzitisa Yave.

¹³ Nani ke zolaka luzingu?

Nani ke zolaka bilumbu ya yinda samu na kuvwanda na buyenge?

¹⁴ Bika ti yandi sala keba na kubasisa mambu ya yimbi na yinwa ya yandi.

Bika ti bikoba ya yandi kubasisa ve mambu ya luvunu.

¹⁵ Bika na kusala yimbi, kasi sala yina kele ya mbote.

Sosa kizunu mpe landa yawu.

¹⁶ Meso ya Yave

kele ya kusikika na bantu ya kudedama, mpe makutu ya yandi kele ya kukubama na kuwa balusambulu ya bawu.

¹⁷ Kasi Yave ke zolaka ve bayina ke salaka yimbi, samu na kukatula bankumbu ya bawu na ntoto.

¹⁸ Ntangu bantu ya kudedama ke lookaka, Yave ke kuwaka bawu.

Yandi ke katulaka bawu na kati ya bampasi nyonso ya bawu.

¹⁹ Yave kele pene-pene ya bayina ke na manyongo na ntima.

Yandi ke vuukisa bantu yina mpeve kele ya kulemba.

²⁰ Bampasi ke bwidilaka mingi muntu ya kudedama,

kasi konso ntangu, Yave ke kuulaka yandi.

21 Yave ke kebaka mikwa nyonso ya nzutu ya yandi,
ata mosi ve ke zenganaka.

22 Bampasi ke kufwaka muntu ya yimbi.
Bambeni ya muntu ya kudedama ke kuzwaka kitumbu.

23 Yave ke kuulaka luzingu ya bisyelo ya yandi.
Bayina nyonso ke bumbamaka na kati ya yandi ke kuzwaka ve kitumbu.

35

Lusambulu ya muntu yina me sala ata dyambu

1 Mukunga ya Davidi.

Yave! Vwanda mbeni ya bambeni ya munu!
Nwanisa bayina ke na nwanisaka munu!

2 Simba kinwanunu ya fyoti mpe ya nene yina ke kebaka ntulu,
mpe telama samu na kusadisa munu!

3 Nanguna dyonga mpe disoka samu na bayina ke na kulandaka munu!
Tuba na ntima ya munu: «Mpulusu ya nge, ni munu!»

4 Bayina ke na kusosa lufwa ya munu,
bika ti bawu kutala nsoni, bawu kusafuka!
Bika ti bayina ke na kusosa kusala munu yimbi,
bawu kuvutuka manima na nsoni!

5 Bika ti bawu kuvwanda mutindu bampusu ya bambuma yina mupepe ke na kunata.
Bika ti mbazi ya Yave kubingisa bawu!

6 Bika ti mbazi ya Yave kubingisa bawu!
Bika ti nzila ya bawu kuvwanda kitombe,
mpe ti bawu kusyelumuka!
Bika ti mbazi ya Yave kulanda bawu.

7 Samu ti kondwa dyambu,
bawu me bumbila munu mutambu na dibulu.
Kondwa dyambu, bawu me timuna dibulu samu
na kufwa munu!

8 Bika ti mpasi ya nene kubwidila bawu na mpa-
mukunu!
Bika ti bawu mosi kubwa na mutambu yina bawu
me tambila munu!
Bika ti bawu kubwa kuna na mpamukunu.

9 Mu ke yangalala mingi na Yave!
Mu ke vwanda na nsayi samu na mpulusu ya
yandi.

10 Mikwa ya nzutu ya munu nyonso ke tuba:
«Yave, nani kele mutindu nge?
Nani lenda kuula muntu na mpasi,
na maboko ya muntu yina me lutila yandi ngolo?
Nani lenda kuula muntu ya mpasi mpe mputu,
na maboko ya muntu yina ke na kutalisa bawu
mpasi?»

11 Bambangi ya luvunu me telama,
bawu ke na kuyufula munu na mambu yina mu
me zaba ve.

12 Bawu ke na kuvutula munu yimbi na mbote
yina mu me sala.

Mu me bikana kaka munu mosi.

13 Kasi munu, ntangu bawu vwandaka na bim-
bevo,
mu vwandaka lwata binkuti ya bufwidi,
mu vwandaka kudya ve, mu vwandaka mina-
nsoki,
kusambila samu na bawu ntangu nyonso.

14 Mu vwandaka sala na bawu

mutindu ba ke salaka na ndiku to na mpangi,
mu vwandaka kwenda yima-yima.
Mu vwandaka na kyadi,
mutindu muntu me fwila mama.

¹⁵ Ntangu mu ke kubwaka,
bawu ke vukanaka na kuyangalala samu na
mpasi ya munu.

Bawu ke vukanaka na mansweki samu na ku-
tonga munu.

Bawu ke na kubika ve na kukwamisa munu.

¹⁶ Kintwadi na bantu ya masumu,
na bayina ke sekaka bantu,
bawu ke na kukwetisa meno samu na munu.

¹⁷ Yave, wapi mutindu nge ke vibidila na kutalaka
dyambu yayi?

Keba munu na yimbi yina ba zola kusala munu.

Keba luzingu ya munu na bana ya bankosi.

¹⁸ Mu ke kembila nge na kati ya mukangu ya nene
ya bantu.

Mu ke siika nge na kati ya nkonga ya bantu ya
ngolo.

¹⁹ Bika ti bayina ke na kunwanisa munu kondwa
dyambu,

bambeni ya munu, bawu kuseka munu ve.

Bika ti bayina ke yinaka munu,

bawu kutala munu ve na disu ya yimbi.

²⁰ Ya tsyelika, nzonzolo ya bawu kele ve nzonzolo
ya kizunu.

Bawu ke butaka mambu ya luvunu na bantu yina
ke zingaka na kizunu na yinsi.

²¹ Bawu ke na kufungula bayinwa ya bawu,
samu na kuzonza yimbi samu na munu,

bawu ke na kutuba: «Aa! Aa! Meso ya beto me tala!»

²² Yave, nge ke na kutala nyonso, kudingama ve!
Yave! Kuvwanda ve ntama na munu.

²³ Yave, vumbuka, telama nge tala dyambu ya munu!
Nzambi ya munu, Mfumu ya munu, nwanina munu!

²⁴ Yave Nzambi ya munu, nge yina kele ya kudedama, nwanina munu.
Kubika ve ti bambeni ya munu kuyangalala, samu na dyambu ya munu!

²⁵ Bawu kutuba ve na ba ntima ya bawu:
«Aa! Yina beto vwandaka sosa yawu yayi!»
Bawu kutuba ve ti: «Beto me mina yandi yimeni!»

²⁶ Bayina ke na kuyangalala samu na mpasi ya munu,
bika ti bawu nyonso kintwadi,
bawu kutala nsoni, bawu kusafuka.
Bayina ke na kunwanisa munu,
bika ti bawu kufuluka na nsoni, nsoni ya kulutula!

²⁷ Bayina vwandaka ndima ti mu kele ya kudedama,
bika ti bawu kusala milolo ya nsayi, bawu kuyangalala.
Bika ti bawu kutuba konso ntangu:
«Yave kele Nzambi ya nene,
yandi ke zolaka ti kisyelo ya yandi kuvwanda na kizunu.»

²⁸ Na yina, yinwa ya munu ke kembila ludedomo ya nge,
mu ke siika nge bilumbu nyonso.

36

Yave kele mukelo ya luzingu

¹ Mukunga ya mfumu ya miyimbidi. Mukunga ya Davidi, kisyelo ya Yave.

² Na kati ya ntima ya munu,
mu ke na kubambuka moyo na dyambu ya muntu
ya yimbi.

Na kati ya masumu ya yandi, yandi ke tubaka:
«Mu ke na kutala ve samu na yinki mu fwana
kuvwanda na boma ya Nzambi.»

³ Yandi ke talaka ti yandi kele ya kulunga.
Yawu ke salaka ti yandi kundima ve yimbi ya
yandi
mpe ti yandi kuyina yawu.

⁴ Mambu yina ke basikaka na yinwa ya yandi
kele ya luvunu mpe ya yimbi.
Yandi ke mangaka ndwenga mpe mambu ya
mbote.

⁵ Ntangu yandi ke vwandaka na mfulu, na ntangu
ya kulala,
ni kuna yandi ke kubikaka mambu ya yimbi.
Yandi ke tatamanaka na kulanda nzila ya yimbi,
yandi ke mangaka ve yimbi.

⁶ Yave, bumbote ya nge kele ya kuzanguka tii na
mazulu,
kukwikama ya nge ke kumaka tii na matuti.

⁷ Ludedomo ya nge kele ya kuzanguka mutindu
myongo ya Nzambi.
Banzengolo ya nge kele ya kusunda mutindu
mubu.

Yave, nge ke vuukisaka bantu mpe bibulu.

⁸ Nzambi, bumbote ya nge nkele mfunu mingi!

Bantu ke kuzwaka kiswamunu ya bawu
na yisi ya mpewo ya mapapu ya nge.

⁹ Bawu ke kudyaka mpe ke yukutaka madya ya
Yinzo ya nge.

Nge ke nwikisaka bawu maza ya nzadi ya bum-
bote ya nge.

¹⁰ Ya tsyelika, mukelo ya luzingu kele na sika ya
nge!

Na nsemo ya nge, beto ke talaka nsemo!

¹¹ Bumba bumbote ya nge na bayina zaba nge!
Mpe ludedomo ya nge na bayina ke na bantima ya
kusungama!

¹² Kubika ve ti muntu ya lunangu
kutula dikulu ya yandi na sika ya munu.
Kubika ve ti maboko ya bantu ya yimbi kubasisa
munu na ngaanda.

¹³ Bayina ke salaka yimbi, bawu ke na kubwa.
Bawu me kubwa, ba lenda kutelama dyaka ve.

37

*Kudasuka ve ntangu muntu ya yimbi ke na
kubonga*

¹ Mukunga ya Davidi.

Kudasukila ve bantu ya yimbi.

Kuvwanda ve na nsatu ya kuvwanda mutindu
bantu yina ke sadilaka kondwa ludedomo.

² Ya tsyelika, bawu ke yumaka na nswalu mutindu
matiti,

bawu ke lembaka mutindu makasa ya maza.

³ Tula kivuvu ya nge na Yave mpe sadila mambu ya mbote.

Vwanda na kati ya yinsi mpe ti kukwikama kuvwanda mutindu madya ya nge.

⁴ Sala ti Yave kuvwanda kilengi ya nge, yandi ke pesa nge yina ntima ya nge ke na yawu nsatu.

⁵ Pesa luzingu ya nge na Yave, tula kivuvu ya nge na yandi, mpe yandi ke sala.

⁶ Yandi ke sala ti kudedama ya nge kutalana mutindu nsemo.

Yandi ke sala ti kusungama ya nge kutalana mutindu ntangu na ngunga ya midi.

⁷ Vwanda swi na ntadisi ya Yave mpe tula kivuvu ya nge na yandi.

Kudasukila ve muntu yina mambu ya yandi ke na kuyilama.

Kudasukila ve muntu yina ke lungisaka mambu ya yandi ya yimbi.

⁸ Bika kudasuka, losa nkele.

Dingama, kana ve ya lenda suka yimbi.

⁹ Samu ti bayina ke salaka yimbi ba ke katula bawu,

mpe bayina kele na kivuvu na Yave, bawu ke byadila yinsi.

¹⁰ Kaka mwa ntangu fyoti me bikana,

bantu ya yimbi ke vwanda dyaka ve!

Tala mbote kisika yina bawu vwandaka zinga, ata muntu ke dyaka kuna ve!

¹¹ Bamputu ke byadila yinsi,

Kizunu ya mingi ke sala kilengi ya bawu!

12 Muntu ya yimbi ke kubikaka mambu ya yimbi
samu na muntu ya kudedama!

Yandi ke kwetisaka meno samu na yandi!

13 Kasi Yave ke na kuseka muntu ya yimbi,
samu ti Yave ke na kutala ti
kilumbu ya lufundusu ya muntu yina ke na kuk-
wiza.

14 Bantu ya yimbi ke baka mbele ya bawu ya
mvita,
bawu ke basisa minani ya bawu,
samu na kubwisa mputu mpe muntu ya mpasi,
samu na kufwa bayina ke landaka banzila ya
kusungama.

15 Bambele ya bawu ya mvita ke kota na bantima
ya bawu mosi,
mpe minani ya bawu ke zengana.

16 Mwa ndambu ya mvwilu ya muntu ya
kudedama
me lutila bimvwama ya mingi-mingi ya bantu ya
yimbi.

17 Ya tsyelika, lulendo ya bantu ya yimbi ke suka,
kasi Yave ke sadisaka bantu ya kudedama.

18 Yave zaba luzingu ya bantu ya kusungama,
mvwilu ya bawu ke zingilaka bantangu nyonso.

19 Bawu ke talaka ve nsoni na bantangu ya mpasi,
na bilumbu ya nsatu, bawu ke yukutaka.

20 Kasi bantu ya yimbi ke zimbana,
bambeni ya Yave, ata ti bawu kele mutindu bifulu
ya kitoko ya mfinda,
bawu ke zimbana, bawu ke kwenda na mulinga.

21 Muntu ya yimbi ke defaka, mpe yandi ke vutula-
laka ve.

Muntu ya kudedama ke talaka bantu kyadi, mpe
yandi ke kabulaka.

22 Bayina Yave me sakumuna,
ni bawu ke kuzwa yinsi mutindu mvwilu ya bawu.
Kasi bayina yandi me siinga,
bawu ke vwanda dyaka ve.

23 Ntangu luzingu ya muntu ke yangidikaka Yave,
Yave ke syamisaka ndyatulu ya yandi.

24 Kana yandi kubwa, yandi ke vwandila ve ya
kubwa,
samu ti Yave ke telemisa yandi.

25 Mu vwandaka ntwenya, awa mu me nuna.
Mu me talaka ve ti Nzambi me bika muntu ya
kudedama,
to bana ya yandi na kwendaka lomba dimpa.

26 Bilumbu nyonso, muntu ya kudedama ke talaka
bantu kyadi,
yandi ke defisaka, mpe bana ya yandi ke kuzwa
lusakumunu.

27 Kusala ve yimbi, sala mambu ya mbote,
nge ke zinga na yinsi bantangu nyonso.

28 Ya tsyelika, Yave ke zolaka ludedomo,
yandi ke bikaka ve bayina kele ya kukwikama na
yandi.

Yandi ke kebaka bawu konso ntangu,
kasi bana ya bantu ya yimbi, bawu ke vwanda
dyaka ve.

29 Bantu ya kudedama ke byadila yinsi,

bawu ke zinga kuna bantangu nyonso.

³⁰ Yinwa ya muntu ya kudedama ke basisaka
mambu ya ndwenga,
ludimi ya yandi ke samunaka mambu ya
kusungama.

³¹ Musiku ya Nzambi ya yandi ke na ntima ya
yandi,
na kutambula ya yandi, yandi ke kubwaka ve.

³² Muntu ya yimbi ke talaka na mansweki muntu
ya kudedama,
mpe ke sosaka na kufwa yandi.

³³ Kasi Yave ke yekulaka ve muntu ya kudedama
na maboko ya muntu ya yimbi,
yandi ke nungisaka muntu ya kudedama na balu-
fundusu.

³⁴ Tula kivuvu ya nge na Yave, landa nzila ya
yandi.
Yandi ke zangula nge samu ti yinsi kuvwanda ya
nge.
Nge ke tala ti bantu ya yimbi, bawu ke vwanda
dyaka ve.

³⁵ Mu me tala muntu ya yimbi na lulendo ya yandi
nyonso,
yandi ke na kulenda na mambu ya yandi,
mutindu yinti yina ke na makasa ya maza.

³⁶ Yandi me luta, yandi ke dyaka ve.
Mu me sosa yandi, kasi yandi ke na kotalana ve.

³⁷ Tala muntu ya kusungama, tala muntu ya
kudedama,

ya tsyelika, muntu ya kizunu ni yandi ke vwanda
na luzingu ya mbote.

³⁸ Kasi bayina ke balukilaka Nzambi,
bawu nyonso ke vwanda dyaka ve,
bawu ke vwanda dyaka ve na kivuvu
ya kuzinga na bilumbu yina ke kwiza.

³⁹ Mpulusu ya bantu ya kudedama ke katukaka na
Yave,
yandi kele kibaka ya bawu ya lukengolo na
ntangu ya mpasi.

⁴⁰ Yave ke sadisaka bawu mpe ke kuulaka bawu.
Yandi ke kuulaka bawu na maboko ya bantu ya
yimbi,
yandi ke vuukisaka bawu, samu ti bawu ke bum-
bamaka na sika ya yandi.

38

*Lusambulu ya mbevo yina me ndima yimbi ya
yandi*

¹ Mukunga ya Davidi,
mukunga samu na kubambukaka moyo.

² Yave! Kusemba munu ve ntangu yina nge me
dasuka.
Kupesa munu ve kitumbu na nkele ya nge ya
kulutula.

³ Madyonga ya nge me kuzwa munu!
Nge me bula munu na diboko ya nge!

⁴ Nzutu ya munu nyonso ke dyaka mbote ve, samu
na nkele ya nge ya kulutula!

Mikwa ya munu me beba samu na yimbi ya munu.

⁵ Yimbi ya munu ke na zulu ya yintu ya munu,

yawu me lutila dema samu na munu mutindu kizitu ya dema.

⁶ Bamputa ya munu ke na kubasika nsunga mpe mafinya.

Samu na buzoba ya munu.

⁷ Mu kele dyaka na ngolo ve, mu me lemba mingi, bilumbu nyonso mu ke na kwendaka tambula na kati ya kyadi.

⁸ Mu ke na kuya tiya na kati ya luketo, Nzutu ya munu nyonso ke dyaka mbote ve!

⁹ Ngolo me manisa munu, mu me lemba munu nyonso.

Ntima ya munu ke na kuyawula, mu ke na kulooka.

¹⁰ Yave, nge zaba bansatu ya munu nyonso, mpe nge ke na kuwa kuyawula ya munu.

¹¹ Ntima ya munu ke na kubaba na mbangu, ngolo me manisa munu, nsemo ya meso ya munu kele dyaka ve.

¹² Bandiku ya munu, bankundi ya munu, bawu ke na kukima bamputa ya munu. Banfinangani ya munu me kuma ntama na munu.

¹³ Bayina ke na kusosa lufwa ya munu ke na kutula mitambu ya bawu.

Bayina ke na kusosa mpasi ya munu ke na kutonga munu.

Bawu ke na kubika ve na kuvunina munu mambu.

14 Mu ke na kuwa ve, mu kele mutindu muntu yina ke na makutu ya kufwa.

Mu ke na ndinga ve mu kele mutindu dibaba.

15 Mu kele mutindu muntu yina ke kuwaka ve, yinwa ya yandi ke vutulaka ata mvutu ve.

16 Ya tsyelika, Yave nge kele kivuvu ya munu! Mfumu ya munu, Nzambi ya munu, ni nge ke pesa munu mvutu!

17 Samu ti mu ke tubaka: «Kubika ve ti bawu kuyan-galala samu na mpasi ya munu, bawu kunwanisa munu ve ntangu mu kele ya kulemba.»

18 Mu ke dyaka ntama ve na kubwa, mpe mpasi ya munu ke na kutatamana.

19 Ya tsyelika, mu me ndima yimbi ya munu, mu ke na boma samu na disumu ya munu.

20 Bambeni ya munu ke na mavimpi ya mbote, mpe bawu ke na kibakala.

Bayina ke yinaka munu kondwa dyambu kele mingi.

21 Bawu ke na kuvutula munu yimbi na mambu ya mbote yina mu salaka,

bawu ke bambeni ya munu samu ti mu ke na kusosa mambu ya mbote.

22 Yave kubika munu ve! Nzambi ya munu, kuvwanda ve ntama na munu!

23 Kwiza nswalu na kusadisa munu, Yave, Muvuukisi ya munu!

39

Na mantwala ya lufwa

¹ Mukunga ya Davidi, mukunga yina ba twadisaka na mfumu ya miyimbidi, mukunga ya Yedutune.

² Mu vwandaka tuba: «Mu ke sala keba na ndyatulu ya munu, samu ti mu sumuka ve na mambu yina ke basika na yinwa ya munu.»

Mu ke kanga yinwa ya munu konso ntangu yina muntu ya yimbi ke talana na mantwala ya munu.

³ Mu kumaka dibaba, mu vwandaka swii! Mu kangaka yinwa, ata na yina me tadila mambu ya mbote!

Kasi mpasi ya munu vwandaka ya kulutula.

⁴ Ntima ya munu vwandaka kuya na kati ya munu, mabanza ya munu vwandaka mutindu tiya ke na kulema, mu tubaka mutindu yayi:

⁵ Yave, zabisa munu nsukunu ya munu, lakisa munu lutangu ya bilumbu ya munu, samu ti mu bakula ti mu ke kaka kima yina ke zingila ve.

⁶ Tala, nge me tula ndilu na luzingu ya munu, yawu kele mutindu nene ya diboko. Lutangu ya bilumbu ya munu ke kaka mutindu kima ya mpamba na mantwala ya nge. Ya tsyelika, konso muntu ata ti yandi kele ya kutelama, yandi ke kaka mupepe ya mpamba.

Kupema

7 Ya tsyelika, muntu ke tambulaka mutindu kinsinsya.

Yandi ke ninganaka, kasi ya ke kaka mupepe.

Yandi ke kuzwaka bimvwama,

kasi yandi ke zabaka ve nani ke bikana na yawu!

8 Na ntangu yayi Mfumu, yinki mu ke vingila dyaka?

Kivuvu ya munu kele na nge.

9 Kuula munu na masumu ya munu nyonso!

Kubika munu ve na bifingu ya bilawu!

10 Mu ke vwanda dibaba, mu ke fungula ve yinwa, samu ti ni nge ke na ku sala.

11 Bika na kubula munu.

Mu me lemba samu ti nge ke na kubula munu ntangu nyonso.

12 Nge ke sembaka muntu na yimbi ya yandi, samu na kusungika yandi.

Nge ke bebisaka bima ya yandi ya ntalu

mutindu banselele ke bebisaka bima.

Ya tsyelika, konso muntu ke kaka mupepe.

Kupema

13 Kuwa lusambu ya munu Yave!

Teka dikutu na kulooka ya munu,

kukanga ve makutu ya nge na bidilu ya munu!

Mu kele nzenza na sika ya nge,

mu kwizaka zinga kaka mwa ntangu mutindu bankooko ya munu!

14 Kutala munu ve,

bika ti mu pema tekila mu kwenda

mpe ti mu zimbana!

40

Mu ke zabisa nyonso yina nge me sala samu na munu

(40.14-18; 70.2-6)

¹ Mukunga ya Davidi, mukunga yina ba twadisaka na mfumu ya miyimbidi.

² Mu me tula kivuvu ya munu na Yave!
Yandi me teka makutu ya yandi na munu,
yandi me kuwa kulooka ya munu.

³ Yandi me basisa munu na dibulu ya lufwa, na yisi ya poto-poto,
yandi me telemisa munu na zulu ya ditadi,
yandi me pesa munu ngolo ya kutambula.

⁴ Yandi me tula mukunga ya malu-malu na yinwa ya munu,
mukunga ya nzitusu na Nzambi ya beto.
Bantu mingi ke kuwa yawu, bawu ke zitisa Yave,
bawu ke tula kivuvu ya bawu na Yandi.

⁵ Kyese na muntu yina me tula kivuvu ya yandi na Yave,
mpe ke vwandaka ve kintwadi na bantu ya lunangu mpe ya luvunu!

⁶ Yave, Nzambi ya munu, nge me lungisa samu na beto
mambu mingi ya nge ya ngitukulu mpe yina nge kanisaka.

Muntu ve me fwanana na nge.
Mu ke samuna mpe mu ke zabisa yawu,
kasi yawu kele ya mingi-mingi, ba lenda kutanga yawu ve.

⁷ Nge me zola ve minkayulu mpe makabu,
nge me fungula munu makutu,

nge me lombamba ve Munkayulu ya Kuyoka to
Munkayulu ya mulemvo.

⁸ Na yina, mu tubaka: «Mu ke na kukwiza,
na dibuku ya kuzingama yina ba sonikaka
mambu yina me tadila munu.»

⁹ Nzambi ya munu, mu ke salaka luzolo ya nge
mpe Musiku ya nge ke na kati ya ntima ya munu.

¹⁰ Mu ke samunaka nsangu ya mbote ya lude-
domo,

na kati ya mukangu ya nene ya bantu.

Tala, mu ke kangaka ve yinwa ya munu,

Yave nge zaba yawu!

¹¹ Mu ke bumbaka ve na ntima ya munu, mambu
ya kudedama yina nge me sala na munu.

Mu ke samunaka butsyelika mpe mpulusu ya nge.
Na kati ya mukangu ya nene ya bantu, mu ke
bikaka ve na kuzonzila bumbote mpe kuk-
wikama ya nge.

¹² Nge Yave, nge ke bikaka ve na kutala munu
kyadi.

Bumbote mpe kukwikama ya nge ke bumbaka
munu bantangu nyonso.

*

¹³ Ya tsyelika, bampasi ke na kubwidila munu
balweka nyonso,

mu lenda tanga yawu ve.

Yimbi ya munu ke na kulanda munu,

yawu ke na kusala ti mu tala mbote ve.

Yawu kele mingi kulutila bansuki ya yintu ya
munu.

Ngolo ke na kumanisa munu.

¹⁴ Kuula munu, Yave!

Yave, kwiza mbangu samu na kusadisa munu!

¹⁵ Bika ti bayina ke na kusosa lufwa ya munu,
bayina ke na kusosa kuzimbisa munu,
bawu kutala nsoni, bawu kusafuka!
Bika ti bayina ke na kusosa kusala munu yimbi!
Bawu kuvutuka manima na nsoni.
¹⁶ Bika ti bayina ke na kuseka munu,
bawu kufwa nsoni!

¹⁷ Bika ti bayina nyonso ke na kusosa nge,
bawu yangalala mpe bawu vwanda na kyese!
Bika ti bayina ke zolaka mpulusu ya nge, bawu
kutuba ntangu nyonso:
«Yave kele Nzambi ya nene!»

¹⁸ Munu, mu kele mputu mpe muntu ya mpasi,
kasi Yave ke talaka munu kyadi.
Nge kele nsadisi mpe kikuudi ya munu.
Nzambi ya munu, kulutisa ve ntangu.

41

Lusambulu ya muntu yina ba ke na kukwamisa

¹ Mukunga ya Davidi. Mukunga yina ba twadis-
aka na mfumu ya miyimbidi.

² Kyese mingi na muntu yina ke talaka mputu
kyadi!

Na kilumbu ya mpasi, Yave ke kuula yandi.

³ Yave ke keba mpe ke bumba luzinga ya yandi.
Yave ke sala ti yandi kuzinga na buyenge awa na
ntoto
mpe Yave ke yekula yandi ve na maboko ya bam-
beni ya yandi.

⁴ Yave ke sadisa yandi ntangu yandi kele na mfulu
na kati ya mpasi,
Yave ke belusaka yandi na bimbevo ya yandi.

⁵ Mu tubaka: «Yave tala munu kyadi, nyakisa munu, samu ti mu me sumuka na ntadisi ya nge.»

⁶ Bambeni ya munu ke na kuzonza yimbi na nkumbu ya munu,

Bawu ke na kutuba:

«Wapi ntangu yandi ke kufwa?

Wapi ntangu nkumbu ya yandi ke zimbana?»

⁷ Kana muntu me kwiza tala munu, ya ke kaka samu na kuzonza mambu ya luvunu, ntima ya yandi kele ya kifuluka na mambu ya yimbi.

Ntangu yandi ke basika na ngaanda, yandi ke mwangisa nsangu.

⁸ Bantu nyonso yina ke yinaka munu,

bawu nyonso ke na kusadila munu bamfundu ya yimbi,

bawu ke na kusosa na kusadila munu yimbi.

⁹ «Kimbevo ya nsisi me bwidila yandi!

Yandi me lala, yandi ke telama dyaka ve!»

¹⁰ Mpangi ya munu ya ntima, yina mu vwandaka tula kivuvu.

Yina vwandaka kudya kintwadi madya ya munu, yandi me balukila munu.

¹¹ Kasi nge Yave, tala munu kyadi, telemisa munu, mu ke futisa bawu yimbi ya bawu.

¹² Kana bambeni ya munu kununga munu ve, na yina, mu ke zaba ti, nge zola munu.

¹³ Nge me sadisa munu samu na kusungama ya munu, nge me tula munu bilumbu nyonso na ntadisi ya nge.

*

¹⁴ Nkembo na Yave, Nzambi ya Isayeli,
katuka ntama samu na bantangu nyonso!
Ameni, Ameni!

DIBUKU YA ZOLE

42

Mga 42-72

Mutindu nkabi ke vwandaka na mpwila

¹ Mukunga ya bana ya Kole. Mukunga yina ba
twadisaka na mfumu ya miyimbidi.

² Mutindu nkabi yina ke na mpwila ke sosaka
maza na mwila,
munu mpe mu ke na mpwila ya nge, Nzambi ya
munu!

³ Mu ke na mpwila ya Nzambi, Nzambi ya moyo.
Wapi ntangu mu ke kwenda talana na ntadisi ya
Nzambi?

⁴ Madya ya munu ya mpimpa na ntangu,
ni mansangasa ya munu.
Ntangu nyonso ba ke na kutuba na munu:
«Wapi Nzambi ya nge?»

⁵ Mu zola kubambuka moyo
na mambu yina me simba ntima ya munu.
Mu vwandaka tambula ya kuzungama na nkonga
ya bantu.

Mu vwandaka na mantwala ya nkonga
mpe beto vwandaka kwenda na Yinzo ya Nzambi
ya munu.

Ya vwandaka mukembo ya nene
na kati ya milolo ya nsayi

mpe na mikunga ya nzitusu na nkonga ya bantu mingi.

⁶ Samu na yinki mu ke lemba,
samu na yinki mu ke looka?
Tula kivuvu ya nge na Nzambi!
Mu ke kembila dyaka yandi,
samu ti yandi kele Muvuukisi ya munu, Nzambi
ya munu!

⁷ Nzambi ya munu mu me lemba,
ni yawu yina, mu me bambuka moyo na nge,
katuka kuna na yinsi ya nzadi ya Yolodani,
pene-pene na yinsi ya Elemone,
katuka kuna na mongo ya Miseyale.
⁸ Bimpo ke na kubokila bimpo na kati ya makelele
ya maza.
Maza ya nge nyonso,
bimpo ya nge nyonso lutaka na zulu ya munu.

⁹ Kilumbu yina Yave ke lakisa munu luzolo ya
yandi,
na mpimpa, mu ke yimbila yandi mikunga ya
nzitusu,
mu ke sambila Nzambi yina me sala ti mu
kuzinga.

¹⁰ Mu ke tuba na Nzambi, nge kele ditadi ya munu
ya nene,
samu na yinki nge me zimbana munu?
Samu na yinki mu ke na kwendaka tambula na
kati ya kyadi,
na kati ya bankwamusu ya mbeni?

¹¹ Mikwa ya munu ke na kubukana,

bambeni ya munu ke na kukwamisa munu na
kutuba ntangu nyonso:
«Wapi Nzambi ya nge?»

¹² Samu na yinki mu ke lemba,
samu na yinki mu ke looka?
Tula kivuvu ya nge na Nzambi!
Mu ke kembila dyaka yandi
samu ti yandi kele Muvuukisi ya munu, Nzambi
ya munu!

43

¹ Nzambi, kuula munu,
nwanina munu na maboko,
ya bantu ya yinsi yina ke zolaka nge ve!
Kuula munu na maboko ya bantu ya luvunu,
bantu yina ke salaka yimbi!
² Nge kele Nzambi ya munu, kibaka ya munu ya
lukengolo,
samu na yinki nge me losa munu?
Samu na yinki mu ke na kwendaka tambula na
kati ya kyadi,
na kati ya bankwamusu ya mbeni?
³ Fidisa nsemo ya nge mpe butsyelika ya nge!
Yawu kunata munu na mongo ya nge ya longo!
Yawu kutwadisa munu na Yinzo ya nge!
⁴ Mu ke belama pene-pene ya kiyokolo ya
minkayulu ya Nzambi.
Mu ke belama pene-pene ya Nzambi.
Yandi kele nsayi ya munu mpe kyese ya munu.
Mu ke kembila nge na nsambi!
Oo, Nzambi, nge kele Nzambi ya munu!

⁵ Samu na yinki mu ke lemba,
samu na yinki mu ke looka?
Tula kivuvu ya nge na Nzambi!
Mu ke kembila dyaka yandi
samu ti yandi kele Muvuukisi ya munu, Nzambi
ya munu!

44

Kasi nge me losa beto

¹ Mukunga ya bana ya Kole. Mukunga yina ba
twadisaka na mfumu ya miyimbidi. Malongi.

² Oo, Nzambi beto kuwaka,
bankooko ya beto zabisaka beto,
mambu yina nge salaka na ntangu ya bawu,
na bantangu yina ya ntama.

³ Na lulendo ya nge, nge bingisaka bantu ya
bayinsi,
samu na kutula bankooko ya beto kuna.
Nge bulaka bantu samu na kupesa bantu ya nge
kisika ya nene.

⁴ Bawu botolaka ve yinsi na bambele ya bawu ya
mvita.
Bawu vuukaka ve na ngolo ya bawu mosi.
Kasi ni na ngolo ya nge ya kulutula.
Ni lulendo ya nge, ni nsemo ya kizizi ya nge,
samu ti nge zolaka bawu.

⁵ Ni nge kele ntinu ya munu, Nzambi ya munu,
tumisa nkudulu ya Yakobi!

⁶ Kintwadi na nge, beto ke bwisaka bambeni ya
beto.
Na Nkumbu ya nge beto ke nikaka mitantu ya
beto.

⁷ Mu me tula ve kivuvu ya munu na munani ya munu.

Mbele ya munu ya mvita ke vuukisa ve munu.

⁸ Ni nge ke kuulaka beto na maboko ya mitantu ya beto,

ni nge ke fwisaka nsoni bayina ke yinaka beto.

⁹ Bilumbu nyonso, beto ke na kuyimba mikunga ya nzitusu samu na Nzambi.

Bantangu nyonso, beto ke na kukembila Nkumbu ya nge.

Kupema

¹⁰ Kasi nge me losa beto, nge me fwisa beto nsoni, nge ke kwendaka dyaka ve na binwani ya beto na mvita.

¹¹ Nge ke na kusala ti beto kuvutuka manima na mantwala ya mitantu ya beto.

Mpe bayina ke yinaka beto ke na kubaka na ngolo bima nyonso ya beto yina bawu zola.

¹² Nge ke na kwendaka yekula beto mutindu mameme yina ba ke na kufwa.

Nge me mwangisa beto na kati ya bayinsi ya nzenza.

¹³ Nge me tekisa bantu ya nge mpampa, nge me tala ve ntalu ya bawu.

¹⁴ Nge me bika ti bafinangani ya beto kufinga beto, bayina ke na kuzunga beto ke na kuseka mpe ke na kuvweza beto.

¹⁵ Nge me bika ti bantu ya bayinsi ya nkaka kuseka beto,

Bawu ke na kuvweza beto na kwendaka ningisa bayintu ya bawu.

¹⁶ Bilumbu nyonso, mu ke na kutala nsoni, nsoni me fuka kizizi ya munu.

17 Mu ke na kuwa ndinga ya bayina
ke na kuvweza beto mpe ke na kufinga beto,
mbeni yina ke kaka na nsatu ya kuvutula munu
yimbi.

18 Mambu nyonso yayi me kumina beto,
kasi beto, beto me zimbana nge ve,
beto me kufwa ve ngwisani ya nge.

19 Beto me vutuka ve manima,
beto me bika ve nzila ya nge.

20 Kasi nge, nge me nika beto na yinsi ya kuyuma,
nge me kotisa beto na kitombe ya lufwa.

21 Kana beto zimbanaka Nkumbu ya nge, Nzambi
ya beto,

kana beto nangunaka maboko ya beto,
samu na kusambila banzambi ya nzenza,

22 nge Nzambi yina zaba mansweki ya ntima ya
muntu,
nge zolaka bakula yawu ve?

23 Samu na nge, ba ke na kufwa beto ntangu
nyonso.

Ba ke na kutala beto mutindu mameme,
yina ba ke na kunaka na kisika yina ba ke kufwaka
bibulu.

24 Mfumu telama, samu na yinki nge ke na kulala?
Vumbuka! Kulosa beto ve ya mankululu!

25 Samu na yinki nge me bumba kizizi ya nge?
Samu na yinki nge me zimbana mpasi mpe nkwa-
musu ya beto?

26 Ya tsyelika, beto kele ya kulemba na kati ya
fundu-fundu,
bivumu ya beto me vukana na ntoto.

27 Telama samu na kwiza sadisa beto!

Kuula beto samu na kukwikama ya nge!

45

Mukunga samu na makwela ya ntinu

¹ Mukunga ya luzolo. Mukunga ya bana ya Kole yina ba yimbilaka na muningu ya nsambi, na lutwadusu ya mfumu ya miyimbidi.

² Mambu ya mbote ke na kutoka na ntima ya munu.

Mu ke tuba: Mu ke yimbila mukunga samu na ntinu ya munu!

Mu zola ti yinwa ya munu kuvwanda mutindu kisonokono ya kisoniki yina zaba mbote kisalu.

³ Nge me lutila bantu nyonso na kitoko.

Mambu ya yinwa ya nge ke ya mbote, ni yawu yina Nzambi me sakumuna nge ya mankululu.

⁴ Nge kinwani ya kibakala, kanga mbele ya nge ya mvita na luketo, yawu kele kidimbu ya kitoko ya nge mpe nkembo ya nge.

⁵ Ee, na nkembo ya nge, vwanda kinungi.

Yuluka na pusu-pusu ya nge ya mvita, nwanina butsyelika, lembami, ludedomo!

Bika ti diboko ya nge ya lubakala kusala mambu ya ngitukulu.

⁶ Madyonga ya nge kele na bansongi ya mbote, yawu ke na kukota na ntima ya bambeni ya ntinu bantu ke na kubwa na yisi ya makulu ya nge.

⁷ Nzambi, kiti ya nge ya kintinu kele ya bantangu nyonso.

Mukawa ya lutumu ya nge kele mukawa yina ke sungikaka.

⁸ Nge ke zolaka mambu ya kudedama,
mpe nge ke mangaka mambu ya yimbi.
Ni yawu yina, Nzambi yina kele Nzambi ya nge,
me byeka nge na mafuta ya kyese,
mpe me soola nge na kati ya bampangi ya nge.

⁹ Mananasi ya mile, ya alowese na ya kanele,
yawu ke na kupesa nsunga ya mbote na binkuti
nyonso ya nge.

Katuka na bayinzo ya ntinu yina ba bongisaka na
meno ya nzawu,

muningu ya bansambi ke na kuyangidika nge.

¹⁰ Bandumba ya bantinu kele na kati-kati ya bay-
ina nge ke zolaka mingi.

Kento ya ntinu kele ya kutelama na lweka ya
lubakala.

Yandi me tula bima ya wolo ya Ofile na nzutu.

¹¹ Mwana ya munu ya kento, tala mpe kuwa
mbote,

zimbana bantu ya nge mpe dikanda ya nge!

¹² Ntinu me zola kitoko ya nge,

yandi kele mfumu ya nge,
fukama na mantwala ya yandi.

¹³ Bandumba ya yinsi ya Tile, ke kwiza natina nge
makabu ya bawu,

samu na kuzwa bumbote ya nge, mutindu mosi
mpe bayina ke na bimvwama mingi.

¹⁴ Ndumba ya ntinu ke na kulezima na kati ya
yinzoyintinu.

Yandi kele ya kulwata kinkuti yina ba bongisaka
na wolo.

¹⁵ Ba me nata yandi na sika ya ntinu.

Yandi kele ya kulwata binkuti yina kele na
bantinta mingi.

Na manima ya yandi, bandumba, bandiku ya
yandi.

Ba ke na kunata bawu samu na nge.

¹⁶ Ba ke na kunata bawu na nsayi mpe na kyese
mingi,

bawu ke na kukota na yinzo ya ntinu.

¹⁷ Bana ya nge ke baka kisika ya bankooko ya nge.
Nge ke tula bawu mutindu bamfumu na kati ya
yinsi nyonso.

¹⁸ Mu ke zonzila Nkumbu ya nge bambandu na
bambandu,
na yina bantu ke kembila nge bantangu nyonso.

46

Yave yina yidikaka yinza kele na beto

¹ Mukunga ya bana ya Kole yina ba yimbilaka na
lutwadusu ya mfumu ya miyimbidi. Ba yimbilaka
yawu na nsambi yina ke pesaka ndinga ya fyoti.

² Nzambi kele kiswamunu mpe kiyekamanu ya
beto,
yandi ke kondwaka ve na kusadisa beto na kati ya
bampasi.

³ Ni yawu yina, beto kele ve na boma ata ti ntoto
kuningana,

ata ti myongo kubwa na kati-kati ya mubu,

⁴ mpe ti bimpo ya maza kutomboka, kunanguka,
kusala makelele, kuningisa myongo.

Kupema

⁵ Yawu kele nzadi yina bamwila ya yawu ke na kuyangidika mbanza ya Nzambi, na kivinga ya kulutila longo, ya Yinzo ya Nzambi ya Kulutila Kuzangama.

⁶ Nzambi ke na kati-kati ya mbanza yina, mbanza yango ke kubwa ve. Nzambi ke sadisaka mbanza kubanda ntangu bwisi ke kutsyaka.

⁷ Bayinsi ke na kuningana, bayinsi ya kintinu ke na kubwa. Nzambi ke na kuwakisa ndinga ya yandi, mpe ntoto ke na kubulumuka.

⁸ Yave Nzambi ya Binwani kele na beto. Nzambi ya Yakobi kele kibaka ya lukengolo ya beto.

Kupema

⁹ Beno kwiza tala mambu yina Yave me sala, mwangusulu yina yandi me lungisa na ntoto!

¹⁰ Yandi ke sukisaka bamvita tii na bandilu ya ntoto.

Yandi ke zengaka munani, yandi ke bukaka dyonga.

Yandi ke yokaka bapusu-pusu ya mvita.

¹¹ Beno vwanda swii, beno fwana kuzaba ti mu kele Nzambi. Mu ke na kuyala na makanda nyonso ya bantu, mu ke na kuyala na ntoto nyonso.

¹² Yave Nzambi ya Binwani kele na beto. Nzambi ya Yakobi kele kibaka ya lukengolo ya beto.

Kupema

47

Beno bula maboko samu na ntinu ya nene

¹ Mukunga ya bana ya Kole yina ba yimbilaka na lutwadusu ya mfumu ya miyimbidi.

² Beno bantu nyonso, beno bula maboko!
Beno sala milolo ya nsayi samu na Nzambi!

³ Ya tsyelika, Yave Nzambi ya Kulutula
Kuzangama, kele Nzambi ya nsisi,
yandi kele ntinu ya nene na ntoto nyonso.

⁴ Yandi me sala ti bantu kuvwanda na yisi ya
lutumu ya beto,
yandi me tula bayinsi na yisi ya makulu ya beto.

⁵ Yandi me soola mvwilu samu na beto,
yawu ke na kusala nkembo ya Yakobi, yina yandi
me zola.

Kupema

⁶ Nzambi ke na kukota na Yinzo ya yandi,
na kati ya milolo ya nsayi.

Yave ke na kubelama na muningu ya mpungi.

⁷ Beno yimbila! Beno yimbila samu na Nzambi!
Beno yimbila! Beno yimbila samu na ntinu ya
beto!

⁸ Ya tsyelika, Nzambi kele ntinu ya ntoto nyonso,
beno yimbila mukunga!

⁹ Nzambi kele ntinu na bayinsi,
Nzambi kele ya kuvwanda na kiti ya yandi ya
longo ya kintinu.

¹⁰ Bamfumu ya makanda ke na kuvukana,
ya kele bantu ya Nzambi ya Abalayami.

Ya tsyelika, bamfumu ya ntoto kele bantu ya
Nzambi,

Nzambi kele na zulu ya bantu nyonso.

48

Mbanza ya ntinu ya nene

¹ Mukunga ya bana ya Kole.

² Yave kele Nzambi ya nene,
yandi me lunga na kuzwa masiika na mbanza ya
Nzambi ya beto,
na zulu ya mongo ya yandi ya longo.

³ Yawu kele kitoko, mongo yina kele kyese ya ntoto
nyonso,
mongo ya Siyone, kuna na kati ya ndilu ya node,
ni yawu kele mbanza ya ntinu ya nene.

⁴ Nzambi na kati ya bayinzo ya yandi ya kitoko,
ba me zaba yandi mutindu kiswamunu.

⁵ Ya tsyelika, bantinu vukanaka,
bawu belamaka bawu nyonso.

⁶ Bawu me tala Nzambi, bawu me yituka,
bawu me kuma na boma, mpe bawu me kima.

⁷ Kaka kuna, boma simbaka bawu,
mutindu misongo ke simbaka kento na ntangu ya
kubuta,

⁸ mutindu mupepe ya esete
ke mwangisaka bamasuwa ya Talesise.

⁹ Mambu yina beto me kuwa,
beto me tala yawu na mbanza ya Yave Nzambi ya
Binwani,
na mbanza ya Nzambi ya beto.
Nzambi ke sala ti mbanza kuzingila bantangu
nyonso.

Kupema

¹⁰ Nzambi, beto ke na kubambuka moyo na kukwikama ya nge, na kati ya Yinzo ya nge.

¹¹ Nzambi, nsangu ya Nkumbu ya nge me kuma tii na bandilu ya ntoto,

bantu ke na kuyimbila nge mukunga ya nzitusu.

Nge ke sadilaka ludedomo, bantangu nyonso.

¹² Mongo ya Siyone ke na nsayi,

bandumba ya Yuda ke na kuyangalala,

samu na banzengolo ya nge.

¹³ Beno zunga Siyone, beno tambula na kwendaka zunga yawu,

beno tanga lutangu ya bayinzo ya yawu ya mutela ya yinda.

¹⁴ Beno zola bibaka ya yawu ya lukengolo,

beno tala mbote-mbote bayinzo ya yawu ya kitoko samu na kuzabisa yawu na bambandu yina ke kwiza.

¹⁵ Nzambi yayi kele Nzambi ya beto samu na bantangu nyonso, mpe mankululu,

ni yandi kaka ke twadisa beto tii na lufwa.

49

Na kilumbu ya lufwa muntu ke nataka ata kima

¹ Mukunga ya bana ya Kole yina ba yimbilaka na lutwadusu ya mfumu ya miyimbidi.

² Bantu nyonso, beno kuwa, beno teka makutu, beno bantu nyonso yina kele na yinza,

³ beno nyonso, bakuluntu mpe bana ya fyoti, bamvwama mpe bamputu!

⁴ Yinwa ya munu ke na kusamuna mambu ya ndwenga,

ntima ya munu ke na kuyindula mambu ya mayela.

⁵ Mu me teka makutu samu na kuwa mukunga. Mu ke bangula nongo na muningu ya nsambi.

⁶ Samu na yinki mu ke tala boma na kilumbu ya mpasi,

ntangu bantu ya yimbi ke zunga munu, samu na kusala munu yimbi?

⁷ Bawu ke na kutula kivuvu ya bawu na mvwilu ya bawu, bawu ke na lunangu samu na bimvwama ya bawu.

⁸ Muntu ve lenda kuula mpangi ya yandi, to ata muntu ve lenda futa mbongo na Nzambi, samu na kukuula luzingu ya yandi mosi.

⁹ Ntalu ya kukuula bawu kele ya kulutula mingi, yawu lenda kusalama ve.

¹⁰ Bawu ke zinga ya mankululu? Bawu ke kota ve na ndyamu?

¹¹ Kasi beto ke na kutala: Bantu ya ndwenga ke na kufwa, kizoba mpe muntu yina kele ve na mayela, bawu ke na kuzimbana na ntoto, bawu ke na kubika bamvwilu ya bawu na bantu ya nkaka.

¹² Bawu ke na kubanza ti, bayinzo ya bawu ke zingila bantangu nyonso. Bisika yina bawu ke na kuzinga, ke zingila bambandu na bambandu, bawu pesaka bankumbu ya bawu na bantoto, yina bawu vwandaka zinga.

13 Kasi muntu yina ba ke na kuzitisa mingi, ke zingilaka ve.

Yandi kele mutindu bibulu yina ke na kufwa.

14 Yayi ni nzila ya bawu, buzoba ya bawu mpe bayina ke landaka bawu, ke na kuyangalala na mambu yina bawu ke tubaka.

Kupema

15 Ba ke tula bawu na kati ya yinsi ya bantu ya kufwa mutindu nkonga ya mameme, lufwa ke vwanda muvungi ya bawu, bantu ya kusungama ke dyata bawu, kitoko ya bawu ke zimbana, yinsi ya bantu ya kufwa kele kisika ya bawu.

16 Kasi Nzambi ke kuula munu na yinsi ya bantu ya kufwa, samu ti yandi ke baka munu.

Kupema

17 Kutala boma ve kana muntu me kuzwa bimvwama.

Kutala boma ve kana yinzo ya yandi me kifuluka na bima.

18 Ntangu yandi ke kufwa yandi ke nata ata kima, bimvwama ya yandi ke landa yandi ve na kati ya ndyamu.

19 Na bilumbu ya luzingu ya yandi, yandi vwandaka tala ti, luzingu ya yandi kele ya kusakumunwa. Bantu ke zitisa nge samu ti, nge me zinga na kati ya buyenge.

20 Kasi nge ke kwenda vukana na mbandu ya bankooko ya nge.

Bawu yina ke tala dyaka ve nsemo.

²¹ Muntu yina ke na kuzwa nzitusu mpe kele ve na mayela,
yandi kele mutindu bibulu yina ke na kufwa.

50

Nzambi ke talana samu na kusala nzengolo

¹ Mukunga ya Asafe.

Yave, Nzambi ya banzambi, me tuba,
yandi me bokila bantu ya ntoto,
kubanda na kisika yina ntangu ke basikilaka,
tii na kisika yina ntangu ke lalaka.

² Kuna na Siyone, mbanza ya kitoko ya kulutula,
Nzambi ke na kotalana na nkembo ya yandi.

³ Nzambi ya beto ke na kukwiza,
yandi kuvwanda ve swii.

Na ntadisi ya yandi, ya kele na tiya ya kusakana
ve.
Kitembo ya ngolo ke zungaka kisika yina yandi
kele.

⁴ Kuna na mazulu, Nzambi me bokila zulu na
ntoto,
samu na kusala lufundusu ya bantu ya yandi.

⁵ Nzambi tubaka: «Beno kutikisa munu bayina
kele ya kukwikama na munu,
bayina salaka ngwisani na munu na munkayulu.»

⁶ Zulu ke tuba ti Nzambi kele ya kudedama,
Ya tsyelika ni Nzambi kele zuzi.

Kupema

⁷ Bantu ya munu, beno kuwa,
mu ke tuba na beno,

Isayeli, mu ke kebisa nge.

Mu kele Nzambi, Nzambi ya nge.

⁸ Ya kele ve samu na minkayulu ya beno,
mu ke na kusemba beno,
minkayulu ya beno ya kuyoka kele konso ntangu,
na mantwala ya munu.

⁹ Mu ke baka ve ngombe ya mbakala na yinzo ya
nge,
to bankombo ya mbakala na bampaka ya nge.

¹⁰ Ya tsyelika, bibulu nyonso ya mfinda kele ya
munu,
mafunda na mafunda ya bibulu ya myongo kele
ya munu.

¹¹ Mu zaba bandeke nyonso ya myongo.
Bibulu nyonso ya mfinda kele ya munu.

¹² Kana mu vwandaka na nsatu, mu zolaka zabisa
nge yawu ve.

Ya tsyelika, yinza kele ya munu,
nyonso yina kele na yinza kele ya munu.

¹³ Mu ke kudyaka musuni ya bangombe ya
mbakala?

Mu ke kunwaka menga ya bankombo ya
mbakala?

¹⁴ Pesa munkayulu ya matondo na Nzambi.
Lungisa bansilulu ya nge na ntadisi ya Nzambi ya
Kulutila Kuzangama.

¹⁵ Bokila munu na kilumbu ya mpasi,
mu ke kuula nge mpe nge ke kembila munu.

¹⁶ Kasi na muntu ya yimbi, Nzambi ke na kutuba:
Yinki kwandi? Nge ke na kutanga bansalulu ya
misiku ya munu.

Nge ke na ngwisani ya munu na yinwa,

¹⁷ nge yina ke yinaka malongi,

mpe ke mangaka mambu ya munu!

¹⁸ Ntangu nge ke talaka muyibi,
nge ke yangalalaka na yandi,
nge ke vukanaka na bantu ya kinsuza.

¹⁹ Yinwa ya nge ke basisaka mambu ya yimbi,
ludimi ya nge ke butaka mambu ya luvunu.

²⁰ Ntangu nge ke vwandaka na bantu, nge ke
tongaka mpangi ya nge,
nge ke safulaka mwana ya mama ya nge.

²¹ Tala mambu yina nge me sala,
mpe mu me vwanda swii.
Nge me banza ti mu kele mutindu nge.

Kasi mu ke semba nge,
mu ke basisa mambu ya nge nyonso na ngaanda.

²² Beno yina ke zimbanaka Nzambi, beno simba
mambu yayi,
samu ti mu pasula beno ve kondwa muntu kwiza
kuula beno.

²³ Muntu yina ke pesa munu munkayulu ya ma-
tondo,
yandi me kembila munu.

Muntu yina ke na nkadulu ya mbote, mu ke lakisa
ti mu kele Muvuukisi ya yandi.

51

Lusambulu samu na kuzwa mulemvo

¹ Mukunga ya Davidi, mukunga yina ba twadisaka
na mfumu ya miyimbidi.

² Ntinu Davidi vukisaka mfulu na Bateseba.
Mumbikudi Natane kwendaka tala Davidi mpe
Davidi tubaka:

³ Nzambi, tala munu kyadi nge yina kele mbote, luzolo ya nge kele ya nene, katula masumu ya munu.

⁴ Sukula munu samu na kukatula yimbi ya munu nyonso, vedisa munu samu na kukatula masumu ya munu.

⁵ Ya tsyelika, mu me ndima yimbi yina mu me sala, disumu ya munu kele ntangu nyonso na mantwala ya munu.

⁶ Kaka ni na nge mu me sala disumu. Mu me sala mambu ya kulunga ve na nge. Nge kele ya kudedama na banzengolo ya nge, bamfundusu ya nge kele ya kufwanakana.

⁷ Mu butamaka na kati ya disumu, mama ya munu kuzwaka kivumu ya munu na kati ya masumu.

⁸ Kasi nge ke zolaka ti butsyelika kuvwanda na kati ya ntima ya munu, sala ti mu zaba ndwenga ya nge na kati ya mwela ya munu.

⁹ Katula disumu ya munu na mukwisa, mu ke kuma ya kuvedila, sukula munu mpe mu ke kuma mpembe ya kulutila.

¹⁰ Sala ti mu kuwa mikunga ya nsayi ya kulutila mpe ya kilengi, mikwa yina nge me nika ke yangalala.

¹¹ Balula kizizi ya nge samu ti, nge tala ve masumu ya munu, katula yimbi ya munu nyonso.

12 Sala ti ntima ya munu vwanda ya kuvedila,
tula na kati ya munu ntima ya mbote.

13 Kulosa munu ve ntama na nge,
kukatula munu ve mpeve ya nge ya longo.

14 Vutula munu nsayi ya mpulusu ya nge,
mpe ti mpeve ya nge ya mbote kusimba munu.

15 Mu ke longisa bantu yina ke tumamaka ve na
nge mutindu bawu fwana kusala.
Misumuki ke vutuka na sika ya nge.

16 Nzambi, Muvuukisi ya munu, kuula munu na
mpasi ya lufwa,
mpe yinwa ya munu ke samuna ludedomo ya nge.

17 Mfumu fungula bikoba ya munu,
mpe yinwa ya munu ke yimbidila nge mikunga ya
nzitusu.

18 Ya tsyelika, nge ke yangalalaka ve na
minkayulu,
nge ke ndimaka ve minkayulu ya kuyoka,
kana ya vwandaka ve mutindu yina, mu zolaka
pesa nge yawu.

19 Minkayulu yina Nzambi ke ndimaka, ni mpeve
ya kukuluka.
Ntima ya kukuluka, ntima yina ke nyongaka samu
na masumu ya yandi,
Nzambi ke yinaka ve yawu.

20 Na kati ya bumbote ya nge,
sala mambu ya mbote na Siyone,
tunga bibaka ya Yelusalemi.

21 Na yina, nge ke yangalala na minkayulu,
yina Musiku ke na kulomba,

makabu na minkayulu ya kuyoka,
ba ke yoka bangombe ya mbakala,
na kiyokolo ya nge ya minkayulu.

52

*Bantu yina ke tulaka kiminu ya bawu na
bimvwama ya bawu*

¹ Mukunga ya Davidi, mukunga yina ba twadisaka
na mfumu ya miyimbi.

² Ntangu Dowenge, mu-Edome kwizaka zabisa
Sawule mutindu yayi: «Davidi me kwenda
na sika ya Ayimeleke.»

³ Nge kinwani yina ke na kibakala,
samu na yinki nge ke na lunangu na kusala yimbi?
Kukwikama ya Nzambi ke zingilaka bantangu
nyonso.

⁴ Yinwa ya nge ke basisaka mambu yina ke
mwangisaka,
ludimi ya nge kele mutindu kilwazi,
yina ba me lengula, yawu zaba kuvuna.

⁵ Nge ke zolaka yimbi mpe nge ke yinaka mambu
ya mbote,
nge ke zolaka luvunu, mpe nge ke yinaka mambu
ya kudedama.

Kupema

⁶ Nge ke zolaka mambu yina ke mwangisaka,
yinwa ya nge ke basisaka kaka mambu ya luvunu.

⁷ Na yina, Nzambi ke mwangisa nge ya mankul-
ulu.
Yandi ke bwisa mpe ke katula nge na yinzo ya nge
ya lele.

Yandi ke katula nge na yinsi ya bantu ya moyo.

⁸ Bantu ya kusungama ke tala mambu yina,
bawu ke vwanda na boma, mpe bawu ke seka
yandi:

⁹ «Yayi ni muntu yina vwandaka tala ve Nzambi
mutindu kiswamunu ya yandi,
kasi yandi vwandaka tula kivuvu ya yandi na
bimvwama ya yandi ya mingi.
Yandi vwandaka bumbama na kati ya
kumwangisa yina yandi vwandaka
mwangisa.»

¹⁰ Kasi munu, mu kele na Yinzo ya Nzambi
mutindu yinti ya olive,
yina kele na makasa ya malu-malu
Mu me tula kivuvu ya munu na kukwikama ya
Nzambi bantangu nyonso, mpe ya mankul-
ulu.

¹¹ Mu ke kembila nge bantangu nyonso, samu na
mambu yina nge me sala.
Mu me tula kivuvu na Nkumbu ya nge,
samu ti nge kele mbote,
samu na bayina kele ya kukwikama na nge.

53

*Nzambi ke talaka yimbi ya bantu
(Mga 14)*

¹ Mukunga ya Davidi. Mukunga yina ba twadis-
aka na mfumu ya miyimbidi, ba ke yimbilaka
yawu na muningu ya dituutu.

² Muntu yina kele ve na mayela ke na kutuba na
ntima ya yandi:
«Nzambi kele ve!»

Bantu nyonso me zimbana nzila,
bawu ke na kusala mambu ya nganzi.
Ata muntu mosi ve ke na kusala mambu ya mbote.

³ Katuka kuna na dizulu,
Yave ke na kutala bantu,
samu na kuzaba kana ya kele na muntu ya
ndwenga,
yina ke na kusosa Nzambi.

⁴ Bawu nyonso me zimbana nzila,
kintwadi, bawu nyonso ke na kusala yimbi,
muntu ve ke na kusala mambu ya mbote,
ata mosi ve.

⁵ «Bantu nyonso yina ke na kusala yimbi,
bawu ke na luzabu ve?
Bawu yina ke na kudyu bantu ya munu mutindu
ba ke kudyaka dimpa,
bawu ke bokilaka ve Nkumbu ya Nzambi.»

⁶ Ni kuna bawu ke vwanda na boma,
kondwa mambu yina ke talisa bawu boma,
samu ti Nzambi ke mwangisa mikwa ya bantu
yina ke nwanisa nge.
Nge ke fwisa bawu nsoni,
samu ti Nzambi me losa bawu.

⁷ Ni na Siyone ke katuka mpulusu ya Isayeli,
ntangu Nzambi ke bongisa mambu ya bantu ya
yandi,
Yakobi ke vwanda na nsayi mingi,
mpe Isayeli ke yangalala!

54

Lusambulu ya muntu yina ba ke na kukwamisa

¹ Mukunga ya Davidi. Mukunga yina ba twadis-
aka na mfumu ya miyimbidi, ba ke yimbilaka
yawu na muningu ya nsambi.

² Ntangu bantu ya Zife kwizaka tuba na Sawule ti:
«Davidi kele ya kubumbama na sika ya beto.»

³ Nzambi, na Nkumbu ya nge, vuukisa munu,
nwanina munu na lulendo ya nge.

⁴ Nzambi kuwa lusambulu ya munu,
teka makutu na mambu yina ke na kubasika na
yinwa ya munu.

⁵ Samu ti banzenza ke na kunwanisa munu,
bantu ya yimbi ke na kusosa na kufwa munu,
bawu me tula ve Nzambi na mantwala ya bawu.
Kupema

⁶ Kasi Nzambi kele lusalusu ya munu,
Mfumu ke simbaka mwela ya munu.

⁷ Bika ti yandi sala ti mpasi kubwidila bambeni ya
munu,
na kukwikama ya nge, sala ti bawu kuvwanda
swii.

⁸ Mu ke pesa nge minkayulu na luzolo ya munu
mosi,
Yave, mu ke kembila Nkumbu ya nge, samu ti
yawu kele mbote.

⁹ Nge me kuula munu na bampasi nyonso,
mu ke na kutala kubwa ya bambeni ya munu.

55

Lusambulu ya muntu yina ba me yekula

¹ Mukunga ya Davidi. Mukunga yina ba twadis-
aka na mfumu ya miyimbidi, ba ke yimbilaka
yawu na muningu ya nsambi.

² Nzambi, teka makutu na kuwa lusambulu ya
munu,

kubumbama ve ntangu mu ke na kubondila nge.

³ Kuwa munu, pesa munu mvutu.

Mu ke na kudyengila bisika nyonso, mu ke na
boma,

⁴ ntangu mu ke na kuwa mambu yina bambeni ke
na kutuba,

ntangu mu ke na kutala nkwasusu

yina bantu ya yimbi ke na kukwika munu.

Bawu ke na kutula yimbi na yintu ya munu,

na nkele nyonso, bawu ke na kufunda munu.

⁵ Ntima ya munu ke na kutekita na kati ya munu,
boma ya lufwa ke na kubwidila munu.

⁶ Boma na kutekita me fuluka na kati ya munu,
mu kele na kati ya kutekita ya kulutula.

⁷ Mu vwandaka tuba: «Kana munu vwandaka na
mapapu mutindu dibembe.

Mu zolaka dumuka, mu zolaka kuzwa kisika ya
nkaka samu na kwenda zinga.

⁸ Mu zolaka kima ntama mingi,

mu zolaka kwenda zinga na yinsi ya kuyuma.

Kupema

⁹ Mu ke kima mbangu mingi,

mu ke kima mbangu kulutula mupepe ya ngolo,

mu ke kima kulutula kitembo ya ngolo.»

¹⁰ Mfumu, tula nkabwani na kati ya bawu,

tula nkabwani na banzonzolo ya bawu.
Na kati ya mbanza, mu ke na kutala mambu ya
yimbi mpe kuswana.

¹¹ Mpimpa na ntangu,
bawu ke na kuzungidila bibaka ya mbanza,
yimbi na nkwamusu ke na kati ya mbanza.

¹² Kaka ni mwangusulu kele na kati ya yawu,
yimbi na luvunu me kangama na yawu.

¹³ Kana ya kele mbeni ke na kufinga munu, mu
zolaka vibidila,
Kana ya kele muntu yina ke yinaka munu ke na
kutelemina munu,
mu zolaka bumbama yandi.

¹⁴ Kasi ya ke ni nge muntu mutindu munu,
mpangi ya munu ya ntima, nge yina mu me zaba
mbote.

¹⁵ Kintwadi, beto na beto ke na kuzabisa bam-
pangi mansweki,
na nkonga ya bantu mingi,
mutindu muntu mosi,
beto ke na kukwenda na Yinzo ya Nzambi.

¹⁶ Na mpamukunu, bika ti lufwa kubwidila bam-
beni ya munu,
bika ti bawu kwenda ya moyo na yinsi ya bantu ya
kufwa,
samu ti yimbi ke na kuzinga na kati ya bawu,
yawu kele na kati ya bawu.

¹⁷ Munu, mu ke bokila Nzambi,
Yave ke vuukisa munu.

¹⁸ Na suka, na midi mpe na nkokila, mu ke yawula,

mu ke na kulooka, yandi me kuwa munu.

19 Na kizunu nyonso, yandi me kuula munu na bamvita, yina bambeni vwandaka nwanisa munu, ntangu yina bantu mingi vwandaka nwanisa munu.

20 Nzambi ke kuwa mpe yandi ke fwisa bawu nsoni, yandi yina ke na kuyala katuka bantangu ya ntama.

Kupema

Ya tsyelika na kati ya bawu, nsobolo kele ve, bawu ke zitisaka ve Nzambi.

21 Bantu yina ke na kizunu na yandi, yandi me talisa bawu mpasi, yandi me safula ngwisani yina yandi salaka.

22 Yinwa ya yandi me lutila lembami na mafulu ya miliki, kasi kaka mambu ya mvita ke na ntima ya yandi. Mambu yina ke basikaka na yinwa ya yandi, me lutila lembami na mafuta, na kutala mbote, yawu kele mbele ya mvita yina kele ve na kati ya nkutu ya yawu.

23 Yekula mufuna ya nge na Yave, yandi ke pesa nge nyonso yina nge ke na yawu nsatu. Yandi ke bika ata fyoti ve ti muntu ya kudedama kubwa.

24 Kasi nge Nzambi, nge ke kulumuna bawu na kati ya ndyamu,

bawu yina ke sadilaka luvunu mpe ke kufwaka bantu.

Bawu ke tala ve ata ndambu ya bilumbu ya luzingu ya bawu,

kasi munu, mu me tula kivuvu ya munu na nge.

56

Muntu yina ba ke na kukwamisa me kukipesa na Nzambi

¹ Mukunga ya Davidi. Mukunga yina ba twadis-aka na mfumu ya miyimbidi. Ba yimbilaka yawu na muningu ya «Dibembe ya batelembente ya bizunga ya ntama.» Ba yimbilaka yawu ntangu ba-Filiseti simbaka Davidi kuna na Ngate.

² Nzambi ya munu, tala munu kyadi, samu ti bantu ke na kukwamisa munu, bawu ke na kunwanisa munu ntangu nyonso, bawu ke na kukwamisa munu.

³ Nzambi ya Kuzangama, bilumbu nyonso, bambeni ya munu ke na kukwamisa munu, bawu kele mingi mpe bawu ke na kunwanisa munu.

⁴ Kilumbu mu ke vwandaka na boma, ni na nge mu ke tulaka kivuvu ya munu.

⁵ Mu ke na kukembila Nzambi samu na mambu ya yandi.

Mu me tula kivuvu ya munu na Nzambi, mu ke ve na boma.

Yinki muntu lenda sala munu?

⁶ Bilumbu nyonso, bawu ke na kubalula mambu yina mu ke na kutuba,

bawu ke na kubanzila munu kaka mambu ya yimbi.

⁷ Bawu ke na kusadila munu bamfundu, bawu me bumbama samu na kwendaka landa makulu ya munu, samu ti bawu ke na kusosa lufwa ya munu.

⁸ Na kusala yimbi, bawu ke na kubanza ti bawu ke vuuka.

Nzambi na nkele ya nge, bwisa bantu yina.

⁹ Nge ke na kutanga bambala yikwa mu ke na kwendaka yima-yima, tula mansangasa ya munu na kati ya mayuki ya nge, yawu kele ve ya kusonama na kati ya dibuku ya nge?

¹⁰ Kilumbu yina mu ke looka na sika ya nge, bambeni ya munu ke vutuka manima.

Mu zaba ti Nzambi kele na munu.

¹¹ Mu ke na kukembila Nzambi samu na mambu ya yandi!

Mu ke na kukembila Yave samu na mambu ya yandi!

¹² Mu me tula kivuvu ya munu na Nzambi, mu ke ve na boma.

Yinki muntu lenda sala munu?

¹³ Nzambi, mu ke lungisa balukanu yina mu bakaka.

Mu ke pesa nge minkayulu ya matondo.

¹⁴ Nge me kuula munu na mpasi ya lufwa, nge me sala ti mu kubwa ve, samu ti mu tambula na mantwala ya Nzambi na kati ya nsemo ya bantu ya moyo.

57

*Mu me sambila Nzambi ya Kulutila Kuzangama
(Mga 57.8-12; 108.2-6)*

¹ Mukunga ya Davidi. Mukunga yina ba twadis-
aka na mfumu ya miyimbidi. Ba yimbilaka
yawu na muningu ya mukunga «Kumwangisa ve!»
Ntangu Davidi kwendaka bumbama na kati ya
ntadi samu na kukima Sawule.

² Nzambi fwila munu kyadi, fwila munu kyadi!
Ni na sika ya nge mu me kwiza bumbama,
mu me bumbama na mpewo ya mapapu ya nge,
tii mpasi ke luta.

³ Mu ke na kusambila Nzambi ya Kulutila
Kuzangama,
Nzambi yina ke salaka nyonso samu na munu.

⁴ Katuka kuna na zulu, yandi ke fidisa munu mpu-
lusu,
yandi ke semba bayina ke na kukwamisa munu
mpe ke na kufinga munu.

Kupema
Nzambi ke lakisa munu kukwikama mpe luzolo
ya yandi.

⁵ Mu kele na kati-kati ya bankosi,
bantu yina ke basisaka tiya na yinwa me zunga
munu,
meno ya bawu kele mutindu madyonga na
makonga,
baludimi ya bawu kele mutindu mbele ya mvita
yina ba me lengula.

⁶ Nzambi telama na zulu ya mazulu,

bika ti nkembo ya nge kuvwanda na zulu ya ntoto
nyonso!

⁷ Bawu sadilaka munu mutambu na nzila, mu
zolaka kubwa,
bawu timunaka dibulu na mantwala ya munu.
Bawu mosi me kubwa na kati.

Kupema

⁸ Nzambi ya munu, ntima ya munu kele ya
kusyama!
Ntima ya munu kele ya kusyama.
Mu ke yimbidila, mu ke yimbidila nge mikunga na
bisikulu ya munu.

⁹ Vumbuka, nkembo ya munu!
Beno vumbuka, beno bansambi!
Mu ke vumbula nsemo ya suka-suka.

¹⁰ Mfumu, mu ke kembila nge na kati ya makanda
ya bantu,
mu ke yimbidila nge na kati ya bayinsi,

¹¹ kukwikama ya nge ke na kukuma tii na mazulu,
butsyelika ya nge ke na kukuma tii na matuti.

¹² Nzambi telama na zulu ya mazulu,
bika ti nkembo ya nge kuvwanda na zulu ya ntoto
nyonso!

58

Nzambi ke fundisaka

¹ Mukunga ya Davidi, mukunga yina ba twadisaka
na mfumu ya miyimbidi. Ba yimbilaka yawu na
muningu ya mukunga «Kumwangisa ve!»

² Ya tsyelika, ni na kuvwanda swii, beno ke na kubaka banzengolo?

Beno bantu, ni mutindu yina beno ke na kufundisa na ludedomo?

³ Na kati ya bantima ya beno, beno ke na kusala na mutindu ya kufwanakana ve.

Na yinsi, ni na maboko ya beno, beno ke na kutula yimbi ya beno na zulu ya kipezolo.

⁴ Bantu ya yimbi ke ya kubeba katuka na kivumu ya mama.

Ntangu muntu ke na kubasika na kivumu ya mama ya yandi, yandi me banda na kuvuna.

⁵ Mambu ya yinwa ya bawu kele mutindu mante ya nyoka, mutindu mpidi yina ke kuwaka ve, ke kangaka makutu ya yandi.

⁶ Yawu ke na kuwa ve muningu ya bayina ke binisaka banyoka, ata muningu ya muntu yina me lutila bawu nyonso.

⁷ Nzambi, zenga meno ya bawu na kati ya bayinwa ya bawu!

Yave pasula mibanga ya bana ya bankosi!

⁸ Bika ti bawu kuzimbana mutindu maza yina ke na kuluta.

Bika ti bawu losa madyonga mpe yawu kondwa ngolo.

⁹ Bika ti bawu kufwa mutindu nkola, yina ke na kubasisa mante, ntangu yawu ke na kwendaka tambula,

mutindu mwana yina me butuka ya kufwa,
kondwa kutala ntangu.

¹⁰ Ntete ti bansende ya beno kukuma mutindu
mwa yinti ya fyoti,
ntangu yawu ke ntete ya maza,
kitembo ke nata yawu mutindu yinti ya kuyuma.

¹¹ Muntu ya kudedama ke yangalala na kutala
ntangu Nzambi ke vutulaka yimbi na bantu
ya yimbi,
yandi ke sukula makulu ya yandi na menga ya
bantu ya yimbi.

¹² Bantu ke tuba:
«Ya tsyelika, ya kele na difuta samu na muntu ya
kudedama.
Ya tsyelika, ya kele na Nzambi yina ke salaka
lufundusu awa na ntoto.»

59

Kuula munu na maboko ya bambeni ya munu

¹ Mukunga ya Davidi. Mukunga yina ba twadis-
aka na mfumu ya miyimbidi. Ba yimbilaka yawu
na muningu ya mukunga «Kumwangisa ve!» Na
ntangu yina Sawule tumisaka bantu na kwenda
kengidila yinzo ya Davidi samu na kufwa yandi.

² Kuula munu na maboko ya bambeni ya munu!
Nzambi ya munu, nanguna munu na zulu kulutila
bantu yina ke na kutelemina munu!

³ Kuula munu na maboko ya bantu ya yimbi!
Vuukisa munu na maboko ya mivondi!

⁴ Bawu me bumbama samu na kusala munu
yimbi!

Bantu ya lulendo ke na kusadila munu mfundu ya yimbi!

Yave, mu me kufwa bantu ve, mu me sumuka ve!

⁵ Mu me sala ve yimbi, kasi bawu ke na kulanda munu mbangu, bawu me kubama.

Vumbuka, kwiza bwabana munu mpe tala!

⁶ Nge, Yave, Nzambi ya Binwani, Nzambi ya Isayeli,

telama samu na kufutisa bayinsi nyonso yimbi ya bawu!

Kulakisa ve bumbote ya nge na ata mosi ya bantu yayi ya yimbi!

Kupema

⁷ Bawu me vutuka na nkokila, bawu me lola mutindu bayimbwa.

Bawu me zunga mbanza na kwendaka tambula.

⁸ Bawu me basisa mambu ya yimbi na bayinwa ya bawu.

Mambu ya bawu kele mutindu mbele ya mvita, nani ke kuwa bawu?

⁹ Kasi nge Yave, nge ke na kuseka bantu yina, nge ke na kuseka bantu ya bayinsi nyonso.

¹⁰ Nzambi nge kele ngolo ya munu, mu me tula kivuvu ya munu na nge.

Nzambi kele kiswamunu ya munu.

¹¹ Nzambi ya munu kele mbote, yandi ke kwiza na mantwala ya munu, yandi ke sala ti mu tala kubwa ya bambeni ya munu.

12 Kufwa bawu ve, kana ve bantu ya munu ke zimvana bawu.

Na lulendo ya nge, sala ti bawu kwendaka yima-yima, sala ti bawu kubwa.

Mfumu, nge kele kinwanunu ya beto yina ke kebaka nzutu.

13 Bayinwa ya bawu ke na kusumuka na mambu yina ke na kubasika na bikoba ya bawu.

Bika ti bawu kubwa na lunangu ya bawu mosi, kinzonzi ya bawu ke kaka nsingulu mpe luvunu.

14 Na kati ya nkele ya nge, manisa na kufwa bawu! Manisa na kufwa bawu, mpe ti ba tala dyaka bawu ve!

Ba ke zaba ti Nzambi ke na kuyala na Isayeli, tii na bandilu ya ntoto.

Kupema

15 Bawu me vutuka na nkokila, bawu me lola mutindu bayimbwa.

Bawu me zunga mbanza na kwendaka tambula.

16 Bawu ke na kwenda yima-yima na kwendaka sosa kima ya kudya.

Bawu ke na kulutisa mpimpa ata kuyukuta.

17 Kasi munu, mu ke yimbila ngolo ya nge, na suka, mu ke kembila kukwikama ya nge.

Nge kele mbanza ya munu ya kutungama na bibaka ya lukengolo, kiswamunu ya munu na ntangu ya mpasi.

18 Nge kele ngolo ya munu, mu ke yimbila samu na nge.

Ya tsyelika, nge Nzambi, nge kele mbanza ya
munu ya kutungama na bibaka ya luken-
golo,
nge ke lakisaka munu luzolo ya nge.

60

*Nzambi me kuwa lusambulu ya bantu ya yandi
(Mga 60.7-14; 108.7-14)*

¹ Mukunga ya Davidi. Mukunga yina ba twadis-
aka na mfumu ya miyimbidi. Ba yimbilaka yawu
na muningu ya nsambi. Mukunga ya kimbangi
samu na kulonga bantu,

² ntangu yandi nwanisaka bantu ya yinsi ya
Alame ya Mezopotami, na ba-Alame ya Soba. Na
kuvutuka ya yandi, Yowabe nungaka bantu ya
Edome. Yandi kufwaka mafunda kumi na zole (12
000) ya bantu, kuna na Mudimba ya Mungwa.

³ Nzambi, nge me manga beto, nge me mwangisa
beto!

Ata ti nge me dasukila beto, vutula luzingu ya beto
mutindu yawu vwandaka!

⁴ Nge me ningisa ntoto, nge me pasula yawu,
yidika bisika ya kupasuka, samu ti yawu ke na
kuningana.

⁵ Nge me talisa bantu ya nge mpasi ya kulutila,
nge me nwikisa beto malafu yina ke kolaka.

⁶ Nge me pesa kidimbu ya yinsi na bantu yina ke
zitisaka nge,
samu ti bawu kukima na mantwala ya bayina ke
sakilaka munani.

Kupema

⁷ Vuukisa beto na diboko ya nge ya lubakala, pesa
beto mvutu,

samu na kukuula bayina nge ke zolaka.

⁸ Na kati ya Yinzo ya yandi ya longo, Nzambi tubaka mutindu yayi:

«Mu ke nunga, mu ke kabula mbanza Siseme,
mu ke teza mudimba ya Sukote.

⁹ Ngalaade kele ya munu, Manase kele ya munu!
Efalayime kele yimpu ya munu yina ke kebaka
yintu,

Yuda kele mukawa ya munu ya lutumu.

¹⁰ Mowabe kele ndonga ya nene yina mu ke
yobidilaka.

Mu ke losa dipapa ya munu na yinsi ya Edome.

Yinsi ya ba-Filiseti, sala milolo ya mvita samu na
kunwanisa munu.»

¹¹ Nani ke nata munu tii na mbanza ya kutungama
na bibaka ya lukengolo?

Nani ke nata munu tii na Edome?

¹² Nzambi ni nge ve mangaka beto?

Nzambi ni nge ve vwandaka kwenda dyaka ve na
binwani ya beto na mvita?

¹³ Kwiza sadisa beto, kuula beto na maboko ya
mutantu!

Lusalusu ya bantu kele kaka mpamba!

¹⁴ Kintwadi na Nzambi, beto ke sala mambu ya
ngitukulu.

Yandi ke nika bambeni ya beto.

61

Mu zola kuvwanda bantangu nyonso na Yinzo ya nge

¹ Mukunga ya Davidi. Mukunga yina ba twadis-aka na mfumu ya miyimbidi, ba ke yimbilaka yawu na muningu ya nsambi.

² Nzambi, kuwa kulooka ya munu, kuwa mbote lusambulu ya munu!

³ Katuka na bandilu ya ntoto, mu ke na kusambila nge na ntima ya kulemba. Twadisa munu na ditadi ya nene yina me lutila kuzangama na munu.

⁴ Samu ti nge kele kiswamunu ya munu, yinzo ya mutela ya yinda ya lukengolo na mantwala ya bambeni.

⁵ Mu zola kuzinga bantangu nyonso na Yinzo ya nge ya lele, mu kuzwa kiswamunu na yisi ya mapapu ya nge. Kupema

⁶ Ya tsyelika, Nzambi, nge ke kuwaka balukanu ya munu. Nge me pesa mvwilu ya nge na bayina ke zitisaka Nkumbu ya nge.

⁷ Bwela bilumbu na luzingu ya ntinu, bamvula ya yandi kubwelama bambandu na bambandu.

⁸ Yandi vwanda na kiti ya kintinu bantangu nyonso na ntadisi ya Nzambi. Sala ti kukwikama ya nge na luzolo ya nge kukeba yandi.

⁹ Na yina, mu ke yimbila nge bantangu nyonso,
mu ke lungisa balukanu ya munu ya konso
kilumbu.

62

Kivuvu na Nzambi

¹ Mukunga ya Davidi. Mukunga yina ba twadis-
aka na mfumu ya miyimbidi. Mukunga ya Yedu-
tune.

² Kaka ni na sika ya Nzambi mu ke kuzwaka
kizunu,
mpulusu ya munu ke katukaka na sika ya yandi.

³ Kaka ni yandi kele ditadi ya munu ya nene mpe
mpulusu ya munu.

Yandi kele mbanza ya munu ya kutungama na
bibaka ya lukengolo,
mu ke kubwa ata fyoti ve.

⁴ Tii wapi ntangu beno nyonso ke sosa na kun-
wanisa muntu mosi,
mpe kubwidila yandi samu na kusosa na kufwa
yandi,
mutindu kibaka me tengama,
mutindu lupangu ke na kubwa?

⁵ Bawu ke na kubanza kaka na kukatula yandi na
kisika ya yandi ya kuzangama.

Bawu ke na kuyangalala na mambu ya luvunu.
Na bayinwa ya bawu, bawu ke na kusakumuna.
Kasi na kati ya bantima ya bawu, bawu ke na
kuvweza.

Kupema

⁶ Kaka ni na sika ya Nzambi mu ke na kuzwa
kizunu,

kivuvu ya munu ke na kukatuka na sika ya yandi.

⁷ Kaka ni yandi kele ditadi ya munu ya nene mpe mpulusu ya munu.

Yandi kele mbanza ya munu ya kutungama na bibaka ya lukengolo, mu ke kubwa ata fyoti ve.

⁸ Mpulusu mpe nkembo ya munu kele ni na sika ya Nzambi,

ditadi ya munu ya nene, ngolo ya munu, kiswa-munu ya munu kele ni na sika ya Nzambi.

⁹ Beno bantu, bantangu nyonso beno tula kivuvu ya beno na yandi.

Na ntadisi ya yandi, beno zabisa yandi mambu yina kele na kati ya bantima ya beno.

Nzambi kele kismamunu ya beto.

Kupema

¹⁰ Bantu ke kaka kima ya mpamba, bantu ke zolaka mingi luvunu.

Kana bawu yuluka na zulu ya kitezolo, mupepe me lutila dema na bawu nyonso.

¹¹ Beno tula ve kivuvu ya beno, na kusalaka yimbi. Beno tula ve kivuvu ya beno na kubakaka bima na ngolo.

Ntangu bimvwama ya beno ke kumaka ya mingi, beno tula ve ntima ya beno na yawu.

¹² Nzambi me zonga na mbala ya ntete, na mbala ya zole mu me kuwa mutindu yayi: «Lulendo kele ya Nzambi.»

¹³ Mfumu, nge ke ya kukwikama.

Ya tsyelika, nge ke futaka konso muntu na nyonso yina yandi ke salaka.

63

Bumbote ya nge me lutila luzingu

¹ Mukunga ya Davidi ntangu yandi vwandaka na yinsi ya kuyuma ya Yuda

² Nzambi, nge kele Nzambi ya munu,
mu ke na kusosa nge,
mu ke na mpwila ya nge,
mu ke na nsatu ya nge na ntoto yayi, yina ata kima
ke menaka,
mutindu ntoto ya kuyuma, kisika maza kele ve.

³ Mu ke yangalalaka na kutalaka nge na kati ya
Yinzo ya nge ya longo,
samu na kutala lulendo mpe nkembo ya nge.

⁴ Ya tsyelika bumbote ya nge me lutila luzingu,
yinwa ya munu ke na kembila nge.

⁵ Mu ke tonda nge bilumbu nyonso ya luzingu ya
munu,
mu ke nanguna maboko ya munu na zulu na
kubokilaka Nkumbu ya nge.

⁶ Mu ke vwanda ya kufuluka,
mutindu muntu me yukuta madya ya kitoko mpe
ya mingi.

Mu ke lakisa nsayi ya munu,
mu ke sala milolo ya nsayi samu na nge.

⁷ Ntangu mu ke vwandaka na mfulu ya munu,
mu ke bambukaka moyo na nge,
na mpimpa, mu ke banzaka na nge.

⁸ Nge kele lusalusu ya munu,
mu ke na kuyangalala na mpewo ya mapapu ya
nge.

⁹ Mu kele ya kukangama na nge,
diboko ya nge ya lubakala me simba munu.

¹⁰ Bayina ke na kusosa na kubebisa luzingu ya munu,

bawu ke kota na kati-kati ya yisi ya ntoto.

¹¹ Bawu ke kufwa na mbele ya mvita,

bawu ke kuma madya ya mibaku.

¹² Kasi ntinu, yandi ke yangalala na Nzambi.

Konso muntu yina ke kudya ndefi na Nkumbu ya Nzambi,

yandi kuvwanda na kilengi,

samu ti bayinwa ya bantu ya luvunu ke kangama.

64

Nzambi, keba munu!

¹ Mukunga ya Davidi. Mukunga yina ba twadis-aka na mfumu ya miyimbidi.

² Nzambi, kuwa munu ntangu mu ke na kuyawula!

Keba luzingu ya munu mu vwanda ve na boma ya mbeni.

³ Vuukisa munu na bamfundu ya yimbi ya bantu ya yimbi,

vuukisa munu na nkonga ya bantu ya makelele, bayina kele ve ya kudedama.

⁴ Bawu ke na kulengula baludimi ya bawu mutindu mbele ya mvita.

Mambu yina ke na kubasika na bayinwa ya bawu kele mutindu madyonga yina ba me kubika!

⁵ Katuka na kiswamunu ya bawu, bawu ke na kukubula muntu yina kele ya kusungama, bawu ke na kukubula yandi ata kutala boma.

⁶ Bawu ke na ngolo ya kuyidika mambu ya yimbi.
Bawu ke na kuzonzila na mitambu yina bawu ke
na kutula na mansweki,
bawu ke na kutuba: «Nani ke tala yawu?»
⁷ Bawu ke na kukubika mambu ya yimbi,
bawu ke na kutuba: «Beto me kubama.
Mambu me yilama, mabanza ya muntu,
ntima ya muntu kele mutindu dibulu yina ke
sukaka ve.»

⁸ Nzambi me losila bawu dyonga na mpamukunu,
yawu me kuzwa bawu.

⁹ Mambu ya yinwa ya bawu me bwisa bawu,
konso muntu yina ke tala bawu,
yandi ke seka bawu na kwendaka ningisa yintu.

¹⁰ Bantu nyonso me kuma na boma,
bawu ke na kutuba mambu yina Nzambi me sala,
bawu ke bakula nsasa ya mambu ya Nzambi.

¹¹ Muntu ya kudedama ke na kuyangalala na Yave,
Yave kele kiswamunu ya yandi.
Bayina nyonso kele na bantima
ya kusungama ke vwanda na kilengi.

65

Nzambi yina ke pesaka beto bimvwama

¹ Mukunga ya Davidi. Mukunga yina ba twadis-
aka na mfumu ya miyimbidi.

² Samu na nge, kuvwanda swi kele nzitusu, Oo,
Nzambi nge yina kele na Siyone.
Beto ke lungisa balukanu yina beto bakaka.

³ Nge yina ke kuwaka lusambulu,
bawu nyonso ke kwiza na sika ya nge.

⁴ Dema ya masumu ya munu me lutila,

kasi nge, nge ke fukaka masumu ya munu.

⁵ Nsayi na muntu yina nge me soola,
mpe yina nge me nata pene-pene ya nge.
Samu ti yandi zinga na lupangu ya Yinzo ya nge.
Beto ke fuluka na buyenge ya Yinzo ya nge,
na bima ya longo ya Yinzo ya nge.

⁶ Nge ke na kupesa beto mvutu na mambu ya
ngitukulu na ludedomo,
Nzambi ya mpulusu ya munu, bantu nyonso me
tula kivuvu na nge,
Bantu yina kele na bandilu nyonso ya ntoto mpe
na bandilu ya mubu.

⁷ Yandi ke na kukindisa myongo na ngolo ya yandi.
Yandi kele ya kifuluka na lulendo.

⁸ Yandi ke dingimisaka makelele ya mubu,
yandi ke dingimisaka makelele ya bimpō ya
mubu.

Yandi ke dingimisaka makelele ya bantu.

⁹ Bantu yina ke zingaka na bandilu ya ntoto,
bawu ke talaka boma samu na bimangu ya nge.
Nge me fulusa na nsayi, bantu yina ke zingaka na
esete mpe na wesete.

¹⁰ Nge me sadila ntoto mambu ya mbote,
nge ke nokisa yawu mvula,
nge me fulusa yawu na bimvwama,
mwila ya Nzambi me fuluka na maza.
Nge me kubika bambuma ya faline,
ni mutindu yina nge ke kubikaka ntoto.

¹¹ Nge me tula maza na mikala,
nge me bongisa bikunku,
nge me bolisa ntoto na maza ya mvula,

nge me pesa bambuma ngolo ya kumena.

¹² Na nsuka ya mvula, nge ke na kufulusa beto na mambu ya mbote.

Na bisika yina nge ke na kuluta, bimvwama ke na kufuluka.

¹³ Na yinsi ya kuyuma, matiti ya kudikila bibulu ke na kufuluka, myongo ya fyoti ke na kuyangalala.

¹⁴ Bisika ya matiti ya kudikila bibulu me fuluka na mameme na bankombo, midimba me fuluka na bambuma ya faline. Kulooka ya nsayi na banzimbu ke na kuwakana.

66

Nzitusu na Nzambi yina ke kuulaka

¹ Mukunga yina ba twadisaka na mfumu ya miyimbi. Mukunga.

Beto sala milolo ya nsayi na Nzambi, beno bantu nyonso ya ntoto!

² Beno yimbila nkembo ya Nkumbu ya yandi, Beno zitisa yandi na mikunga ya nkembo.

³ Beno tuba na Nzambi:

«Mambu yina nge ke salaka kele ya nsisi! Samu na bunene ya ngolo ya nge, bambeni ya nge ke na kubondila nge.»

⁴ Bantu nyonso ya ntoto ke fukamaka na mantwala ya nge, bawu ke yimbidilaka nge. Bantu nyonso ke yimbidilaka Nkumbu ya nge.

⁵ Beno kwiza tala mavanga ya Nzambi! Mambu ya nene yina yandi me sala samu na bantu kele ya nsisi.

⁶ Yandi kitulaka mubu na ntoto ya kuyuma,

bantu sabukaka nzadi na makulu na ntoto ya kuyuma.

Ni kuna beto yangalalaka na yandi.

⁷ Yandi ke na kuyala bantangu nyonso na lulendo ya yandi,

Meso ya yandi ke na kutala bayinsi nyonso.

Kubika ve ti bantu yina ke tumamaka ve kuyan-gala!

Kupema

⁸ Bantu nyonso, beno tonda Nzambi ya beto, Beno yimbidila yandi na ngolo nyonso, mukunga ya nzitusu!

⁹ Yandi me pesa beto luzingu, yandi me sala ti beto kubwa ve.

¹⁰ Nzambi, nge me meka beto, nge me lutisa beto na tiya mutindu palata.

¹¹ Nge me kotisa beto na mutambu, Nge me kwika beto mufuna ya dema na luketo.

¹² Nge me sala ti beto kuvwanda na yisi ya lutumu ya bambeni ya beto.

Beto lutaka na tiya mpe beto lutaka na maza.

Kasi nge basisaka beto kuna samu na kupesa beto bima mingi.

¹³ Mu ke kota na Yinzo ya nge na minkayulu ya kuyoka.

Mu ke lungisa balukanu yina mu bakaka na nta-disi ya nge.

¹⁴ Mu me lungisa bansilulu yina basikaka na yinwa ya munu,

bansilulu yina mu salaka ntangu mu vwandaka
na mpasi.

¹⁵ Mu ke pesa nge minkayulu ya bibulu ya kuyoka
yina kele na mafuta.

Mu ke pesa nge minkayulu ya mameme ya
mbakala na maaka ya nsunga ya mbote.

Mu ke pesa nge minkayulu ya bangombe ya
mbakala mpe ya bankombo ya mbakala.

Kupema

¹⁶ Beno kwiza, beno kuwa, beno nyonso yina ke
zitisaka Nzambi.

Mu ke zabisa beno mambu nyonso yina yandi me
sala samu na munu.

¹⁷ Na yinwa ya munu, mu me bokila yandi,
na ludimi ya munu, mu me yimbidila yandi
mikunga ya nzitusu.

¹⁸ Kana mu vwandaka na mayindu ya yimbi na
ntima ya munu,

Yave zolaka kuwa ve lusambulu ya munu.

¹⁹ Na kutala mbote, Nzambi me kuwa munu,
yandi kuwaka mbote-mbote lusambulu ya munu.

²⁰ Nkembo na Nzambi,
yina mangaka ve lusambulu ya munu,
yandi mangaka ve na kulakisa munu bumbote ya
yandi!

67

Bika ti bantu nyonso kukembila nge

¹ Mukunga yina ba twadisaka na mfumu ya miy-
imbidi, ba ke yimbilaka yawu na muningu ya
nsambi. Mukunga.

² Bika ti Nzambi kufwila beto kyadi,
mpe yandi kusakumuna beto.

Yandi kusala ti kizizi ya yandi kulezima na sika ya beto.

Kupema

³ Na yina, bantu nyonso ya ntoto ke zaba nzila ya nge.

Mpulusu ya nge ke zabakana na bantu nyonso!

⁴ Bika ti bantu kukembila nge, Nzambi!

Bika ti bantu nyonso kukembila nge!

⁵ Bantu ya bayinsi nyonso ke na kuyangalala, bawu ke na kusala milolo ya nsayi.

Samu ti nge ke fundisaka bantu na kati ya kusungama nyonso.

Ni nge ke twadisaka bantu ya bayinsi awa na ntoto.

Kupema

⁶ Bika ti bantu kukembila nge, Nzambi!

Bika ti bantu nyonso kukembila nge!

⁷ Ntoto me pesa madya ya yawu, Nzambi, Nzambi ya beto me sakumuna beto.

⁸ Nzambi me sakumuna beto, tii na bandilu nyonso ya ntoto ba ke na kuzitisa yandi.

68

Mukunga samu na kuyamba Nzambi ya lunungu

¹ Mukunga ya Davidi. Mukunga yina ba twadisaka na mfumu ya miyimbidi. Mukunga.

² Nzambi me telama, bambeni ya yandi me mwangana, bayina ke yinaka yandi me kima na mantwala ya yandi.

³ Mutindu mulinga ke mwanganaka,

ni mutindu yina mpe nge ke mwangisaka bawu.
Mutindu mafuta ya nyosi ke sulumukaka na tiya,
ni mutindu yina bantu ya yimbi ke zimbana na
mantwala ya Nzambi.

⁴ Kasi bantu ya kudedama ke na kuyangalala,
bawu ke na kubina na nsayi nyonso na mantwala
ya Nzambi.

Bawu me fuluka na kilengi.

⁵ Beno yimbila samu na Nzambi,
beno yimbidila Nkumbu ya yandi na mikunga,
beno yidika nzila ya muntu yina ke tambulaka
na zulu ya matuti, mutindu na zulu ya
mpunda.

Nkumbu ya yandi Yave, beno yangalala na mant-
wala yandi.

⁶ Tata ya bansaana mpe yina ke nwaninaka
mifwidi,
ni Nzambi yina kele na kisika ya yandi ya longo.

⁷ Nzambi ke pesaka dikanda na bantu yina kele
kaka bawu mosi.

Yandi ke kuulaka bankole mpe yandi ke
yangidikaka bawu.

Kasi bayina ke tumamaka ve,
bawu ke vwandaka na kisika yina ata kima ve ke
menaka.

⁸ Oo, Nzambi, ntangu nge twadisaka bantu ya nge,
kuna na yinsi ya kuyuma,

Kupema

⁹ ntoto tekitaka, mazulu nokisaka mvula na nta-
disi ya Nzambi.

Mongo ya Sinayi tekitaka na ntadisi ya Nzambi,
Nzambi ya Isayeli.

¹⁰ Nzambi nge nokisilaka beto mvula ya mambu
ya mbote,
nge kindisaka mvwilu ya nge yina lembaka.

¹¹ Bantu ya nge ke na kuzinga na kisika yina nge
Nzambi,
na bumbote ya nge, nge kubikaka samu na bam-
putu.

¹² Mfumu me tuba dyambu,
bakento yina ke nataka nsangu ya mbote,
bawu kele nkonga ya nene ya binwani, bawu
tubaka:

¹³ «Bantinu ya bankonga ya binwani ya bambeni
me kima, bawu me kima.
Bakento yina ke bikanaka na bayinzo ke na
kukabula bimvwama yina ba kuzwaka na
mvita.

¹⁴ Ntangu beno ke vwandaka ya kulala na
kivwandu ya beno,
mapapu ya dibembe kele ya kufuka na palata,
tinta ya bansala ya yawu kele mutindu ya wolo.

¹⁵ Ntangu Nzambi-Mpungu mwangisaka bantinu
na balweka nyonso,
neze kubwaka na mongo yina ba ke bokilaka
Salemone.»

¹⁶ Mongo ya Nzambi, mongo ya Basane,
mongo ya bansongi mingi, mongo ya Basane.

¹⁷ Myongo ya bansongi mingi,
samu na yinki beno ke na kusala kimbanda na
mongo ya Nzambi?

Kisika yina Nzambi me soola na kuzinga kuna.

Ya tsyelika, Yave ke zinga kuna bantangu nyonso.

¹⁸ Bapusu-pusu ya mvita ya Nzambi kele mafunda mingi,
mafunda na mafunda, Yave kele na kati-kati ya yawu.

Mongo ya Sinayi kele na kati ya Yinzo ya longo.

¹⁹ Nzambi, nge me kwenda na bisika ya kuzangama, nge me nata bankole,
nge me baka makabu na kati-kati ya bantu,
bantu yina ke tumamaka ve na nge,
bawu mpe ke vwanda pene-pene ya Yave Nzambi.

²⁰ Nkembo na Mfumu, konso ntangu yandi ke na kusadisa beto,
Nzambi yayi kele mpulusu ya beto.

Kupema

²¹ Nzambi yayi kele Nzambi ya mpulusu, samu na beto.

Ni Yave Mfumu lenda kuula beto na lufwa.

²² Ya tsyelika, Nzambi ke nika yintu ya bambeni ya yandi,
mikwa ya yintu ya bantu yina ke na bansuki ya yinda,
bantu yina ke salaka yimbi.

²³ Yave ke na kutuba: «Mu ke katula bawu kuna na myongo ya Basane,
mu ke basisa bawu na yisi ya mubu,

²⁴ samu ti nge tambula na kati ya menga,
ludimi ya bayimbwa ya nge ke pela menga ya bambeni ya nge.»

²⁵ Oo, Nzambi, ba ke na kutala nkonga ya bantu ya nge,

yina ke na kuluta!

Nzambi ba ke na kutala nkonga ya bantu ya nge,
nkonga ya ntinu ya munu, na kati ya Yinzo ya
longo!

²⁶ Miyimbidi ke na kutambula na mantwala,
na manima, ni bantu yina ke sikaka bansambi.
Na kati-kati ni bandumba yina ke sikaka bangoma
ya fyoti.

²⁷ Benoit tonda Nzambi na kati ya balukutakanu!
Benoit tonda Yave benoit katuka kuna na yinto ya
Isayeli!

²⁸ Ya ntete ni Bezame yina me lutila buntwenya.
Na manima ni bamfumu ya Yuda na nkonga ya
bawu ya binwani,
bamfumu ya Zabulone mpe bamfumu ya Nefetali.

²⁹ Nzambi ya nge me tumisa ti nge vwanda na
lulendo.

Oo, Nzambi lakisa lulendo ya nge, mutindu nge
salaka yawu na ntangu ya ntama samu na
beto.

³⁰ Katuka kuna na Yinzo ya nge, nge ke na kuyala
Yelusalemi,
bantinu ke na kunatinaka nge makabu.

³¹ Semba kibulu yina kele na kati ya maza ya
batwandu,
semba mpe nkonga ya bangombe ya mbakala na
bana ya bangombe ya bantu,
bawu kwiza pesa palata na kuyinama nyonso!
Mwangisa bawu, bawu yina zola bamvita!

³² Bantu ya mfunu ke na kwiza, bawu me katuka
na Ngipiti,

bantu ya Kuse ke na kulomba lusalusu na sika ya Nzambi.

³³ Bayinsi ya kintinu ya ntoto, beno yimbidila Nzambi.

Beno yimbidila Mfumu mikunga.

Kupema

³⁴ Beno yimbidila Nzambi yina ke na kwendaka tambulaka na zulu, mutindu na zulu ya mpunda,

zulu ya ntangu ya ntama, yandi ke na kuwakisa ndinga ya yandi, ndinga ya yandi ya lulendo.

³⁵ Beno ndima lulendo ya Nzambi, yandi ke na kuyala Isayeli,

Lulendo ya yandi kele na kati ya matuti.

³⁶ Katuka kuna na Yinzo ya nge,

nge kele Nzambi ya nsisi,

ni nge Nzambi ya Isayeli ke pesaka na bantu ya nge, lulendo na ngolo.

Nkembo na Nzambi!

69

Luzolo ya munu na Yinzo ya nge

¹ Mukunga ya Davidi. Mukunga yina ba twadis-aka na mfumu ya miyimbidi, ba ke yimbilaka yawu na muningu ya mukunga ya Bifulu

² Nzambi, vuukisa munu, mu ke na maza na laka.

³ Mu me dyama na kati ya poto-poto, mu ke na kulenda ve.

Mu me dyama na maza, kisika yina kele sunda, nyamba ya maza ke na kunata munu.

⁴ Mu me lemba samu na kulooka yina mu ke na kulooka,
laka ya munu ke na kuyuma!
Meso ya munu me lemba na kuvingila lusalusu ya Nzambi.

⁵ Bayina ke na kuyina munu ya mpamba, bawu kele na lulendo,
bawu me lutila mingi na bansuki ya munu ya yintu!
Bawu ke na kusosa na kufwa munu!
Bawu ke na kuyina kwandi munu ya mpamba!
Bawu ke na kulomba munu na kuvutula bima yina mu bakaka ve!

⁶ Oo, Nzambi nge me zaba buzoba ya munu,
yimbi ya munu kele ve ya kubumbama na mantwala ya nge.

⁷ Bika ti bayina me kwikila na nge kutala ve nsoni samu na munu,
nge Yave, Mfumu ya Binwani!
Bayina ke na kusosa nge,
bawu kuvwanda ve na nsoni samu na munu,
nge Nzambi ya Isayeli!

⁸ Ya kele samu na nge mu ke na kundima bifingu,
bika ti kizizi ya munu kufuluka na nsoni!

⁹ Na meso ya bampangi ya munu,
mu me kuma mutindu muntu yina ba me zaba ve.
Na meso ya bana ya mama ya munu,
mu me kuma mutindu nzenza.

¹⁰ Luzolo ya munu samu na Yinzo ya nge ke yokaka munu mutindu tiya.

Bifingu ya bantu yina ke na kufinga nge ke na kubwidila munu*.

¹¹ Mu ke na kudila, mu ke na kumina-nsoki, yawu ke na kusala ti ba finga munu.

¹² Mu me lwata saki mutindu kinkuti, bantu ke na kuseka munu.

¹³ Bantu yina kele ya kuvwanda na kisika yina bantu ke yonzamaka, na nkotolo ya mbanza,

bawu ke na kuzonza yimbi samu na munu.

Mpe bayina ke kolaka malafu ke na kuseka munu na mikunga ya bawu.

¹⁴ Yave, mu ke na kupesa nge lusambulu ya munu! Nzambi, yayi ni ntangu ya kuwa lusambulu ya munu na bumbote ya nge ya mingi!

Pesa munu mvutu, nge kele Muvuukisi ya tsyeli!

¹⁵ Kubika ve ti mu dyama na kati ya poto-poto, basisa munu kuna!

Kuula munu na maboko ya bantu yina ke yinaka munu!

Basisa munu na maza, kisika yina kele sunda!

¹⁶ Kubika ve ti nyamba ya maza kunata munu!

Kubika ve ti dibulu yina ke sukaka ve, kumina munu.

Kubika ve ti yinwa ya ndyamu kukanga munu.

¹⁷ Yave pesa munu mvutu, kukwikama ya nge kele mbote.

Na kyadi ya nge ya nene, tala dyambu ya munu.

¹⁸ Kupesa ve munu mukongo, munu kisielo ya nge.

* **69:10** Munu Tala na Yne 2.17, Loma 15.3

Mu kele na kati ya mpasi, kwiza mbangu, kwiza pesa munu mvutu!

¹⁹ Belama na sika ya munu, kuula munu, samu na bambeni ya munu, pesa munu kimpwanza.

²⁰ Nge, nge ke na kutala nsoni ya kulutila yina mu me tala, mpe nsoni yina mu me tala. Bambeni ya munu nyonso kele na mantwala ya nge.

²¹ Bifingu ke na kutalisa munu mpasi na ntima, mpe mu ke na kimbevo, mu ke na nsatu ya muntu yina ke tala munu kyadi, kasi muntu kele ve. Mu ke na kusosa muntu yina ke kindisa munu, kasi mu ke na kuzwa yandi ve.

²² Bambeni ya munu me tula bima ya yimbi na madya ya munu. Samu na kukatula munu nsatu ya maza, bawu me pesa munu vinu ya ngayi.

²³ Bika ti mesa ya bawu kuvwanda mutambu samu na bawu mosi, mpwasa samu na bantu yina bawu bokilaka.

²⁴ Bika ti meso ya bawu vwanda na kati ya kito-mbe, samu ti bawu tala dyaka kima ve, mpe sala ti bawu vwanda ntangu nyonso na mukongo ya kukondama!

²⁵ Bika ti nkele ya nge ya kulutila kubwidila bawu, mpe nkele ya nge kusimba bawu.

²⁶ Bika ti bivwandu ya bawu kumwangana,

bika ti ata muntu mosi ve kuvwanda dyaka na bayinzo ya bawu ya lele.

27 Muntu yina nge me bula, bawu ke na kukwamisa dyaka yandi, bawu ke na kuzonzila mpasi ya bantu yina nge me kufwa na mbele ya mvita.

28 Bwela yimbi yayi na zulu ya yimbi ya bawu. Kulemvokila bawu ata fyoti ve.

29 Katula bankumbu ya bawu na kati ya dibuku ya luzingu.

Ba sonika ve bankumbu ya bawu na lutangu ya bantu ya kudedama!

30 Munu, mu kele mputu mpe muntu ya mpasi, kasi nge Nzambi, lusalusu ya nge ke na kukeba munu.

31 Mu ke kembila nkumbu ya Nzambi na mikunga, mu ke siika yandi na kuvutula yandi matondo.

32 Yawu ke pesa Yave nsayi, kulutila ngombe, na mampoka ya yawu, na bikodya ya yawu.

33 Bamputu ke na kutala mpe bawu ke na kuyan-galala mutindu yayi:

«Beno bayina ke na kusosa Nzambi, beno vwanda na luzingu ya yinda!

34 Ya tsyelika, Yave ke kuwaka lusambulu ya bamputu, yandi ke mangaka ve bantu ya yandi, yina kele bankole.

35 Bika ti zulu na ntoto kukembila yandi, mubu na nyonso yina kele na kati ya yawu kukembila yandi!

36 Ya tsyelika, Nzambi ke vuukisa Siyone, yandi ke tunga bambanza ya kizunga ya Yuda.

Bantu ya yandi ke kwiza zinga kuna,
yawu ke kuma mvwilu ya bawu.

³⁷ Yawu ke kuma mvwilu ya bana ya bisadi ya
bawu.

Bayina ke zolaka Nkumbu ya Yave,
bawu ke kwiza zinga kuna.»

70

*Yave kwiza nswalu mpe sadisa munu
(Mga 40.14-18)*

¹ Mukunga ya Davidi. Mukunga yina ba twadis-
aka na mfumu ya miyimbidi. Mukunga samu na
kubambukaka Nzambi moyo.

² Oo, Nzambi kuula munu!

Yave, kwiza mbangu samu na kusadisa munu!

³ Bika ti bayina ke na kusosa lufwa ya munu,
bawu kutala nsoni, bawu kusafuka!

Bika ti bayina ke na kusosa kusala munu yimbi!
Bawu kuvutuka manima na nsoni.

⁴ Bika ti bayina ke na kuseka munu,
bawu kuvutuka na nsoni.

⁵ Bika ti bayina nyonso ke na kusosa nge,
bawu yangalala mpe bawu vwanda na kyese!

Bika ti bayina ke zolaka mpulusu ya nge, bawu
kutuba ntangu nyonso:

«Nzambi kele Nzambi ya nene!»

⁶ Munu, mu kele mputu mpe muntu ya mpasi.
Oo, Nzambi kwiza nswalu.

Nge kele nsadisi mpe kikuudi ya munu.
Yave kulutisa ve ntangu.

71

Kubika munu ve na ntangu yayi mu me nuna

¹ Yave, nge kele kismamunu ya munu,
mu kutala nsoni ve!

² Na ludedomo ya nge, kuula munu,
katula munu na mpasi,
teka dikutu ya nge na kuwa lusambulu ya munu,
mpe vuukisa munu!

³ Vwanda samu na munu ditadi ya nene yina kele
kismamunu samu na munu,
kisika yina mu ke kwizaka bumbama ntangu
nyonso.

Nge me baka lukanu ya kuvuukisa munu,
samu ti nge kele ditadi ya munu ya nene, kisma-
munu ya munu!

⁴ Nzambi ya munu, kuula munu na maboko ya
muntu ya yimbi,
kuula munu na maboko ya muntu yina kele ve
ya kudedama, muntu yina ke na mambu ya
ngolo.

⁵ Ya tsyelika, Yave Mfumu, nge kele kivuvu ya
munu.
Mu tulaka ntima ya munu na nge kubanda bun-
twenya ya munu.

⁶ Kubanda na kivumu ya mama ya munu,
mu ke yekamaka na nge.
Ni nge basisaka munu na kivumu ya mama ya
munu.
Mu ke yimbila nge mikunga ya nzitusu konso
ntangu.

⁷ Na mantwala ya bantu mingi, mu kele mutindu
dyambu ya ngitukulu,
kasi nge kele kismamunu ya munu ya lulendo.

⁸ Bika ti yinwa ya munu kufuluka na mikunga ya nzitusu.

Bilumbu nyonso, mu ke yimbila mikunga samu na nkembo ya nge!

⁹ Kumanga munu ve ntangu yayi mu me kuma kiboba,
kubika munu ve ntangu yayi ngolo me manisa munu.

¹⁰ Ya tsyelika, bambeni ya munu ke na kuzonza yimbi samu na munu,
bayina ke na kulanda luzingu ya munu,
bawu ke na kusadila munu bamfundu.

¹¹ Bawu ke na kutuba:

«Nzambi me losa yandi,

beno landa yandi, beno bwila yandi.

Ya kele ve na muntu yina ke kuula yandi.»

¹² Nzambi, kuvwanda ve ntama na munu!

Nzambi ya munu, kwiza mbangu samu na kusadisa munu!

¹³ Bayina ke na kutelemina munu,

bika ti bawu kuvwanda na nsoni, bika ti bawu kuzimbana!

Bayina ke na kusosa kusala munu yimbi,

bika ti bawu kufuluka na nsoni, nsoni ya kulutula!

¹⁴ Kasi munu, kivuvu ya munu kele kaka na nge,
mu ke tatamana na kukembila nge.

¹⁵ Yinwa ya munu ke zonzila ludedomo ya nge,
mu ke samuna mpulusu ya nge bantangu nyonso,
mu ke lenda ve na kutanga yawu.

¹⁶ Yave Mfumu, mu ke belama na ntadisi ya nge,
samu na kuzonzila mambu ya nge ya mbote mingi.

Mu ke bambuka moyo kaka na nge, kaka na lude-domo ya nge.

¹⁷ Nzambi, nge me longa munu kubanda buntwenya ya munu.

Tii na ntangu yayi, mu ke na kusamuna mambu ya nge ya ngitukulu.

¹⁸ Nzambi ya munu, kulosa munu ve ata na ntangu yayi,
mu me nuna mpe mu me kuma na bansuki ya mpembe,
samu ti mu zonzila ngolo ya nge na bantu ya mbandu yayi,
mu zonzila lulendo ya nge na bantu yina ke kwiza na manima.

¹⁹ Nzambi, ludedomo ya nge ke na kukuma tii na zulu,
samu ti nge me sala mambu ya nene.
Nzambi, nani me fwanana na nge?

²⁰ Nge me lutisa beto na bampasi mpe bampasi ya kulutila.
Kasi nge me pesa dyaka beto luzingu.
Nge ke basisa munu na kati ya dibulu ya kondwa nsuka.

²¹ Pesa dyaka munu nkembo! Kindisa dyaka munu!

²² Munu mpe, mu ke kembila nge na nsambi,
samu na kukwikama ya nge, nge Nzambi ya munu.
Mu ke yimbidila nge na nsambi, nge Nzambi ya longo ya Isayeli!

²³ Mu ke sala milolo ya nsayi,
ntangu mu ke yimbidila nge mikunga,
samu ti nge me vuukisa luzingu ya munu nyonso,

mu ke yimbidila nge.

²⁴ Yinwa ya munu ke zonzila ntangu nyonso ludedomo ya nge,
bayina ke na kusosa kotalisa munu mpasi,
bawu me fuluka na nsoni,
bawu ke na kuyindula dyaka mbote ve.

72

Lusambulu samu ti Nzambi kusakumuna ntinu

¹ Mukunga ya Salomoni.

Nzambi sala ti ntinu kusala banzengolo ya mbote,
sala ti mwana ya ntinu kuvwanda ya kudedama.

² Yandi ke fundisa bantu ya nge na ludedomo nyonso,
yandi ke sala banzengolo ya mbote na yina me tadila bamputu.

³ Myongo ke nata kizunu samu na bantu,
myongo ya fyoti ke nata ludedomo.

⁴ Yandi ke sala lufundusu ya bamputu na mutindu ya kufwanakana,
yandi ke vuukisa bana ya muntu ya mpasi,
yandi ke sukisa muntu yina ke nyokolaka bantu.

⁵ Bantangu nyonso yina ntangu na ngonda ke vwanda,
bantu ke zitisa nge bambandu na bambandu.

⁶ Bika ti ntinu kuvwanda mutindu mvula yina ke na kunoka na matiti yina ba me zenga,
yandi vwanda mutindu maza yina ke na kubolisa ntoto.

⁷ Ntangu nyonso ya luzingu ya yandi, muntu ya kudedama ke vwanda na ntomosono,

kizunu ke fuluka ntangu nyonso yina ngonda ke lezima.

⁸ Yandi ke yala kubanda na mubu mosi tii na mubu ya nkaka,
yandi ke yala kubanda na nzadi ya Efalate tii na bandilu ya ntoto.

⁹ Bantu yina ke zingaka na yinsi ya kuyuma,
bawu ke fukama na mantwala ya yandi.
Bambeni ya yandi nyonso ke kudya ntoto.

¹⁰ Bantinu ya Talesise mpe ya bisanga ke nata bampaku ya bawu,
bantinu ya Saba na ya Seba ke natina yandi makabu ya bawu.

¹¹ Bantinu nyonso ke fukama na mantwala ya yandi,
bayinsi nyonso ke sadila yandi.

¹² Ya tsyelika yandi ke vuukisa muntu ya mpasi yina ke yawula na sika ya yandi,
yandi ke vuukisa mputu yina kele ve na muntu ya kusadisa yandi.

¹³ Yandi ke tala kyadi ya mputu mpe muntu ya mpasi.

Yandi ke vuukisa luzingu ya bantu ya mpasi.

¹⁴ Yandi ke kuula bawu na maboko ya bantu yina ke nyokolaka mpe bantu yina ke sala mambu ya ngolo,
samu ti luzingu ya bawu kele mfunu na meso ya yandi.

¹⁵ Bika ti ntinu kuvwanda na luzingu ya yinda.

Bika ti ba kupesa yandi wolo yina ke katukaka na Seba.

Bika ti bantu kusambila samu na yandi konso ntangu.

Bika ti ba kusakumuna yandi bilumbu nyonso.

¹⁶ Bika ti bambuma ya faline kuvwanda mingi na kati ya yinsi, na bansongi ya myongo.

Bika ti bambuma ya yawu kubasisa bifulu mutindu bayinti ya Libane.

Bika ti bantu kuzwa ntomosono na bambanza mutindu matiti ke menaka na ntoto.

¹⁷ Bika ti nkumbu ya yandi kuzingila bantangu nyonso.

Bika ti nkumbu ya yandi kuvwanda ya mankululu, mutindu ntangu.

Bika ti na nkumbu ya yandi, bantu kusakumuna bampangi bawu na bawu.

Bika ti bayinsi nyonso kutuba ti ntinu kuvwanda na buyenge.

¹⁸ Nkembo na Yave Nzambi, Nzambi ya Isayeli! Ni yandi kaka ke salaka mambu ya ngitukulu!

¹⁹ Bika ti Nkumbu ya yandi ya nkembo kukemboswa bantangu nyonso!

Bika ti ntoto nyonso kufuluka na nkembo ya yandi. Ameni! Ameni!

*

²⁰ Nsukunu ya balusambulu ya Davidi, mwana ya Isayi.

DIBUKU YA TATU

Ntangu mambu nyonso ke vwandaka mbote samu na bantu ya yimbi

¹ Mukunga ya Asafe. Ya tsyelika, Nzambi kele mbote samu na Isayeli, yandi kele mbote samu bantu nyonso yina ke na bantima ya kuvedila.

² Kaka fyoti bikanaka, mu zolaka syelumuka. Kaka fyoti bikanaka, mu zolaka bula dibaku.

³ Mu vwandaka na musoki samu na bantu ya lunangu.

Mu vwandaka tala bantu ya mavanga ya yimbi kuzinga na kizunu.

⁴ Bawu ke kuzwaka mambu ve tii na lufwa ya bawu.

Bawu ke na mavimpi ya mbote mpe banzutu ya bawu ke nene.

⁵ Bawu ke talaka ve mpasi yina bantu ke talaka, nkwasusu yina ke bwidilaka bantu, yawu ke bwidilaka bawu ve.

⁶ Ni yawu yina, bawu ke salaka lunangu mutindu bantu yina ke lwataka misanga na laka.

Mambu ya bawu ya ngolo yina bawu ke salaka, yawu kele mutindu binkuti yina bawu ke lwataka.

⁷ Bizizi ya bawu ke lezimaka mutindu mafuta, mabanza ya bawu ya yimbi kele ya kulutula.

⁸ Bawu ke sekaka bampangi ya bawu na kuzonzilaka bawu yimbi samu na kutalisa bawu mpasi.

Bawu ke zonzaka na lunangu nyonso samu na kulakisa ngolo ya bawu.

⁹ Bawu ke zonzilaka mazulu yimbi,

mambu yina bawu ke tubaka ke wakanaka na ntoto.

¹⁰ Ni yawu yina, bantu nyonso ke landaka bawu, bantu ke ndimaka mambu ya bawu mutindu ba ke kunwaka maza.

¹¹ Bawu ke na kutuba: «Yinki Nzambi zaba? Nzambi ya Kulutila Kuzangama, yandi kele na luzabu?»

¹² Benoit tala bantu yayi ya mavanga ya yimbi, bawu ke na kuzinga na kizunu, bimvwama ya bawu ke na kukuma mingi.

¹³ Ya tsyelika, mu me sala kisalu ya mpamba na kuvedisa ntima ya munu, ya tsyelika, mu me sukula mpe maboko ya munu samu na kulakisa ti mu me sala ve yimbi.

¹⁴ Bilumbu nyonso, mu ke na kutala mpasi. Konso suka, mu ke na kuzwa kitumbu.

¹⁵ Kana mu tuba ti mu ke zonza mutindu bawu, na yina, mu ke tekisa bana ya nge.

¹⁶ Mu yindulaka samu na kubakula yawu, kasi yawu vwandaka mpasi mingi samu na kubakula.

¹⁷ Tii na ntangu mu kotaka na Yinzo ya longo ya Nzambi, na yina, mu bakulaka mambu yina ke kumina bawu.

¹⁸ Ya tsyelika, nge tulaka bawu na bisika yina ke ndelo, nge salaka ti bawu kumwangana.

¹⁹ Na mbala mosi, bawu me mwangana! Bawu me suka, bawu me mwangana na boma ya kulutila.

²⁰ Mutindu ndosi ke zimbanaka na suka,

ni mutindu yina mpe, Mfumu, ntangu nge ke
telama samu na kupesa kitumbu,
bawu ke zimbana.

²¹ Ntangu yina munu vwandaka na kyadi,
mpe mu vwandaka na kati ya mpasi na ntima,
²² mu kumaka zoba, mpe mu vwandaka zaba
dyaka ata kima,
mu vwandaka mutindu kibulu na ntadisi ya nge.

²³ Kasi ntangu nyonso, mu ke kaka na nge.
Nge me simba munu na diboko ya lubakala.
²⁴ Nge ke na kutwadisa munu na malongi ya nge,
mpe nge ke yamba munu na nkembo ya nge.
²⁵ Nani dyaka kele na mazulu?
Awa na ntoto, mu ke kaka na nsatu ya nge.
²⁶ Nzutu ya munu mpe ntima ya munu lenda
kulemba,
Kasi Nzambi kele ngolo ya munu,
mvwilu ya munu ya bantangu nyonso.
²⁷ Bayina ke bika nge na kukwenda ntama, bawu
ke kufwa.
Nge ke salaka ti bantu nyonso yina ke bika nge
kuzinga ve,
bantu nyonso yina ke landa banzambi ya nkaka.
²⁸ Buyenge ya munu, ni kuvwanda pene-pene na
Nzambi.
Yave Mfumu kele kiswamunu ya munu,
mu ke mwangisa nsangu na mambu nyonso yina
yandi me sala.

74

Kubokila Nzambi samu na Yinzo ya yandi yina me mwangana

¹ Mukunga ya Asafe.

Nzambi, samu na yinki nge me manga beto ya mankululu?

Samu na yinki nge ke na nkele ya kulutula na beto, beto mameme ya nge yina nge ke dikilaka?

² Bambukila mukangu ya bantu ya nge moyo!

Nge kuzwaka bawu katuka ntangu ya ntama, nge kuulaka bawu,

bawu kele bantu ya kifumba ya nge,

bawu kele mvwilu ya nge!

Bambuka moyo na mongo ya Siyone,

kisika yina nge me tula Yinzo ya nge!

³ Kwiza tala mutindu yawu kele ya kumwangana ya mankululu,

mbeni me mwangisa bima nyonso na kati ya Yinzo ya nge ya longo.

⁴ Mitantu ya nge ke na kulooka na kisika yina beto vwandaka bwabana nge.

Bawu me tula kidimbu ya yinsi ya bawu kuna na kulakisa ti bawu me nunga.

⁵ Ba ke na kutala bawu mutindu mosi na muntu yina me simba soka,

samu na kuzenga bayinti yina kele na mfinda.

⁶ Mpe ntangu yayi, bawu me mwangisa bima nyonso yina ba fikulaka,

bawu me mwangisa yawu na basoka mpe na bikonkoto.

⁷ Bawu me tula tiya na kati ya Yinzo ya nge ya longo,

bawu me losa na ntoto mpe me safula Yinzo,
kisika yina nge vwandisaka Nkumbu ya
nge.

⁸ Bawu vwandaka tuba bawu na bawu:

«Beto manisa na kufwa bawu!»

Na yinsi nyonso bawu me yoka bisika,
yina bantu vwandaka kwenda sambila Nzambi.

⁹ Beto ke na kutala dyaka ve bidimbu ya beto,
mimbikudi mpe kele dyaka ve.

Muntu ve na kati ya beto me zaba tii wapi ntangu
yawu ke vwandila mutindu yina.

¹⁰ Nzambi, tii wapi ntangu mutantu ke tatamana
na kufinga nge?

Tii wapi ntangu mbeni ke tatamana na kusafula
Nkumbu ya nge?

¹¹ Nzambi, samu na yinki nge me benda diboko ya
nge,

diboko ya nge ya lubakala?

Basisa yawu mpe manisa na kufwa bawu nyonso!

¹² Nzambi kele ntinu ya munu, kubanda bantangu
ya ntama,

yandi ke salaka ti beto kununga na yinsi.

¹³ Nzambi, ni nge pasulaka mubu na lulendo ya
nge,

nge kosunaka bayintu ya bibulu ya nene ya nsisi
ya mubu.

¹⁴ Ni nge kosunaka bayintu ya Levyatane*,
nge me sala ti yawu kuvwanda madya ya bantu,
ya bantu yina ke zingaka na yinsi ya kuyuma.

¹⁵ Ni nge ke basisaka maza ya bayinto mpe ya
bamwila.

Ni nge ke yumisaka banzadi yina ke kawukaka ve.

* **74:14** *Levyatane* kele kibulu ya nsisi ya nene ya mubu.

16 Kilumbu keke ya nge, mpimpa mpe keke ya nge,
ni nge yidikaka ngonda na ntangu.

17 Ni nge tulaka bandilu nyonso ya ntoto,
ni nge salaka ntangu ya tiya mpe ntangu ya ma-
didi ya ngolo.

18 Yave, bambuka moyo ti mbeni me finga nge.
Bambuka moyo ti dikanda mosi ya bulawu me
safula Nkumbu ya nge.

19 Kuyekula ve bantu ya nge yina nge ke zolaka na
maboko ya bibulu ya mfinda.

Bantangu nyonso, kuzimbana ve bantu ya nge
yina keke na mpasi.

20 Tala mbote ngwisani ya nge,
samu ti biswamunu ya yinsi me kuma bisika yina,
bantu yina ke salaka mambu ya ngolo ke na kwen-
daka bumbama.

21 Bika ti muntu yina ba ke na kunyokola kuvu-
tuka ve na nsoni!

Bika ti muntu ya mpasi na mputu kukembila
Nkumbu ya nge!

22 Nzambi telama, mpe nge kukinwanina!

Bambuka moyo na bifingu yina,
muntu yina keke ve na ndwenga ke na kufinga nge
ntangu nyonso.

23 Nzambi kuzimbana ve kulooka ya mitantu ya
nge,

kuzimbana ve makelele yina ke na kusala bayina
ke na kunwanisa nge ntangu nyonso!

75

Ni Nzambi kele zuzi

¹ Mukunga ya Asafe, mukunga yina ba twadis-
aka na mfumu ya miyimbidi. «Kumwangisa ve!»
Mukunga.

² Nzambi, beto ke kembila nge,
beto ke kembila nge,
Nkumbu ya nge kele ntama ve na beto,
yawu ke na kuzabisa beto mambu ya nge ya ngi-
tukulu.

³ «Kaka na ntangu yina mu ke kubika,
ni munu ke fundisa na kusungama nyonso.

⁴ Ata ti ntoto me ningana na bantu nyonso yina ke
zingaka na yawu,
ni munu me kindisa makunzi ya yawu.»

Kupema

⁵ Mu ke na kutuba na bantu ya lunangu: «Beno
bika lunangu.»

Mpe na bantu ya yimbi: «Beno kukilakisa ve ti
beno ni beno.

⁶ Beno kukilakisa ve ti ni beno me lutila,
beno kuzonza ve na lunangu nyonso.

⁷ Kuzanguka ya muntu ke katukaka ve na esete, na
wesete ve,

Kuzanguka ya muntu ke katukaka ve na yinsi ya
kuyuma,

⁸ ni Yave kele zuzi,
yandi lenda zangula muntu mosi,
mpe kukulula muntu ya nkaka.»

⁹ Yave kele na mbungu na maboko ya yandi,

yawu keke ya kufuluka na vinu ya ngolo mingi,
malafu ya nkele ya yandi.

Yandi me mwangisa yawu na bantu ya yimbi yina
kele awa na ntoto,
bawu nyonso fwana kunwa yawu tii na nsuka.

¹⁰ Kasi munu, mu ke zonzila yawu bantangu
nyonso,
mu ke yimbidila Nzambi ya Yakobi.

¹¹ «Mu ke sukisa ngolo ya bantu nyonso ya yimbi,
kasi ngolo ya bantu ya kudedama ke kuma dyaka
mingi.»

76

Nzambi sukisaka mvita kuna na Siyone

¹ Mukunga ya Asafe, mukunga yina ba twadisaka
na mfumu ya miyimbidi,
ba ke yimbilaka yawu na muningu ya nsambi.
Mukunga.

² Na Yuda, bantu me zaba Nzambi,
Nkumbu ya yandi keke nene na Isayeli.

³ Yinzo ya yandi ya lele keke na Saleme,
yandi ke vwandaka na Siyone.

⁴ Ni kuna yandi zengaka madyonga,
kinwanunu yina ke kebaka nzutu, mbele ya mvita
na binwanunu ya mvita.

Kupema

⁵ Nzambi ya munu, nge ke na kulezima,
nkembo ya nge me lutila myongo ya ntangu ya
ntama.

⁶ Bawu me botola bima ya binwani ya ngolo,

binwani nyonso yayi ya kibakala, bawu nyonso
me lala mpongi ya mankululu,
bawu lendaka ve na kunwana, bawu binwani ya
ngolo.

⁷ Ntangu nge ke sembaka bawu, nge Nzambi ya
Yakobi,
bampunda na bantu yina ke nataka yawu ke
vwandaka dyaka ve na ngolo.

⁸ Nge, nge kele Nzambi ya nsisi!
Nani lenda telama na ntadisi ya nge,
ntangu nge ke dasukaka?

⁹ Katuka kuna na zulu, nge me wakisa banzengolo
ya nge,
ntoto nyonso me kuma na boma, mpe yawu me
dingama,

¹⁰ ntangu nge telamaka na kusala lufundusu,
samu na kuvuukisa bamputu ya yinsi.

Kupema

¹¹ Ata nkele ya bantu, yawu kele mutindu
mukunga ya nzitusu samu na Nzambi,
bayina ke vuukaka na nkele ya nge, nge ke salaka
ti bawu kundima nge.

¹² Beno sala bansilulu na Yave, Nzambi ya beno,
mpe beno lungisa yawu!

Bika ti bantu nyonso yina kele pene-pene na nge,
bawu kunata makabu na Nzambi ya nsisi!

¹³ Yandi ke sukisaka lunangu ya bamfumu,
yandi ke lakisaka bunsisi ya yandi na bantinu ya
ntoto.

77

Na ntangu ya mpasi mu ke bambukaka moyo

¹ Mukunga ya Asafe, mukunga yina ba twadisaka na mfumu ya miyimbidi. Mukunga ya Yedutune.

² Na ndinga ya ngolo, mu ke na kulooka na sika ya Nzambi.

Na ndinga ya ngolo, mu ke na kulooka na Nzambi, yandi me teka makutu na kuwa munu.

³ Na ntangu ya mpasi, mu ke sosaka Mfumu, na mpimpa mu ke bikaka ve na kunanguna maboko na sika ya yandi, mu ke mangaka mbombolo.

⁴ Mu me bambuka moyo na Nzambi mpe mu me yawula, mu me yindula mpe mu me lemba.

Kupema

⁵ Nge me sala ti mu vwanda kaka ya kuvumbuka, mu me kuma yeko-yeko mpe mu ke dyaka ve na dyambu ya kuzonza.

⁶ Mu ke na kuyindula samu na bantangu ya ntama, mu ke na kuyindula samu na bamvula yina lutaka.

⁷ Mu ke na kubambuka moyo na mukunga ya munu, na kati na mpimpa, mu ke na kuyindula, mu ke na kukiyufula.

⁸ Mfumu ke losaka bantu ya yandi ya mankululu? Yandi ke fwila dyaka ve bawu kyadi?

⁹ Kukwikama ya yandi ke zingilaka ve bantangu nyonso?

Mambu yina yandi ke zonzaka, yawu ke zingilaka bambandu na bambandu.

¹⁰ Nzambi me zimbana na kufwila bantu kyadi?
Nkele ya yandi ke na kusala ti yandi kufwila dyaka
bantu kyadi ve?

Kupema

¹¹ Mu ke na kutuba mutindu yayi: «Mambu yina ke
na kutalisa munu mpasi,
ni diboko ya lubakala ya Nzambi ya Kulutula
Kuzangama,
ke dyaka ve mutindu yawu vwandaka.»

¹² Mu ke zonzila dyaka mambu yina Yave salaka,
ya tsyelika, mu me bambuka moyo na mambu ya
ngitukulu,
yina Yave salaka na ntangu ya ntama.

¹³ Mu ke zonzila dyaka nyonso yina yandi salaka,
mu ke yindula na yina me tadila mambu ya nge ya
ngitukulu.

¹⁴ Nzambi, nge ke salaka na kati ya bulongo,
Nge kele Nzambi ya nene,
ya kele ve na nzambi yina me fwanana na nge.

¹⁵ Ni nge kele Nzambi yina ke salaka mambu ya
ngitukulu!

Nge me lakisa lulendo ya nge na kati ya bantu.

¹⁶ Na lulendo ya nge, nge me kuula bantu ya nge,
bana ya Yakobi mpe bana ya Yosefi.

Kupema

¹⁷ Maza me tala nge, Nzambi, maza me tala nge,
yawu me toka mpe yisi ya maza ya nene me
ningana.

¹⁸ Matuti me nokisa mvula ya nene,
mazulu ke na kuwakisa banzasi,
madyonga ya nge ke na kukwenda bisika nyonso.

¹⁹ Na kati ya makelele ya nzasi, na kati ya kim-bongila,
balusyemo me pesa nsemo na yinza,
ntoto me ningana, yawu me tekita na boma.

²⁰ Nge fungulaka nzila na kati ya mubu,
nge fungulaka nzila ya fyoti na kati ya maza ya nene,
bantu ke na kuzaba dyaka ve kisika yina nge lutilaka.

²¹ Nge twadisaka bantu ya nge mutindu nkonga ya mameme,
na lutwadusu ya Moyize mpe Aloni.

78

Na kilumbu ya mpasi mu ke bambuka moyo

¹ Mukunga ya Asafe.

Bantu ya munu, beno kuwa Musiku ya munu!
Benoteka makutu na kuwa mambu ya yinwa ya munu!

² Mu me fungula yinwa samu na kuzonza kingana,
mu ke na kusamuna bingana ya ntangu ya ntama.

³ Mambu yina beto kuwaka, mambu yina beto me zaba,

mambu yina bankooko ya beto zabisaka beto,

⁴ beto ke bumba yawu ve na bana ya bawu,
kasi beto ke zabisa na mbandu yina ke kwiza mikunga ya nzitusu ya Yave.

Beto ke zonzila lulendo ya yandi
mpe mambu ya ngitukulu yina yandi salaka.

⁵ Yandi me pesa ntumunu na Yakobi,
yandi me pesa Musiku na Isayeli.

Yandi pesaka ntumunu na bankooko ya beto na kuzabisa yawu na bana ya bawu,

6 samu ti bambandu yina ke kwiza, bawu kulongoka yawu,
mpe bana yina ke butuka na manima ya bawu,
bawu mpe, bawu kuzabisa yawu na bana ya bawu,

7 samu ti bawu kutula kivuvu ya bawu na Nzambi,
bawu kuzimbana ve mambu yina Nzambi me sadila bawu,

mpe ti bawu kusadila bantumunu ya yandi,

8 bawu ke vwanda ve mutindu vwandaka bankooko ya bawu,

bankooko ya bawu vwandaka tedimina Nzambi,
bawu vwandaka na yintu ngolo na Nzambi,
mbandu mosi ya bantu yina vwandaka ve ya kukangama na Nzambi,

bawu vwandaka ve ya kukwikama na Nzambi.

9 Bana ya Efalayime na minani ya bawu,
kimaka na kilumbu yina ya mvita.

10 Bawu bumbaka ve ngwisani ya Nzambi,
bawu mangaka na kulanda Musiku ya yandi.

11 Bawu zimbanaka mambu ya mbote yina Nzambi salaka.

Bawu zimbanaka mambu ya ngitukulu yina yandi lakisaka bawu.

12 Na meso ya bankooko ya bawu,
Nzambi salaka dyambu mosi ya ngitukulu.
Kuna na yinsi ya Ngipiti, na kizunga ya Soyane.

13 Yandi fungulaka nzila na kati ya mubu mpe yandi lutisaka bawu,

yandi telemisaka maza mutindu kibaka.

14 Na ntangu, ya yandi vwandaka twadisa bawu na dituti,

mpimpa nyonso, yandi vwandaka twadisa bawu
na mulaka ya tiya.

15 Nzambi pasulaka matadi ya nene kuna na yinsi
ya kuyuma,

mpe yandi pesaka bawu maza mingi ya kunwa,
mutindu maza ya yisi ya ntoto.

16 Na ditadi ya nene, yandi basisaka maza
mutindu mwila,
yandi basisaka maza mutindu banzadi.

17 Kasi bawu vwandaka tatamana na kusala ma-
sumu na ntadisi ya Nzambi.

Bawu vwandaka tatamana na kusala yintu ngolo
na ntadisi,

ya Nzambi ya Kulutila Kuzangama kuna na ntoto
yina ata kima ke menaka ve.

18 Bawu sombolaka Nzambi na kati ya bantima ya
bawu,

na kulombaka bima ya kudya mutindu bawu zola.

19 Bawu zonzaka mambu ya kulunga ve na ntadisi
ya Nzambi, bawu tubaka:

«Nzambi lenda pesa beto madya kwaku na yinsi ya
kuyuma?

20 Yandi bulaka ditadi ya nene mpe maza
basikaka,

maza mingi mwanganaka,

yandi ke lenda na kupesa na bantu ya yandi
mampa,

yandi ke lenda na kupesa na bantu ya yandi
mbisi?»

21 Yave kuwaka mambu yina mpe yandi kumaka
na nkele mingi.

Tiya mosi basikaka samu na kuyoka Yakobi.

Nkele ya Nzambi talanaka mutindu tiya samu na kuyoka Isayeli,

²² samu ti bawu tulaka ve kiminu ya bawu na Nzambi,
samu ti bawu kwikilaka ve ti Nzambi lenda vuukisa bawu.

²³ Nzambi pesaka ntumunu na matuti,
yandi fungulaka myelo ya mazulu.

²⁴ Yandi nokisilaka bawu madya yina ba ke bokilaka mane
samu ti bawu kudya, yandi pesaka bawu mampa ya mazulu.

²⁵ Konso muntu kudyaka mampa ya bambazi,
Nzambi fidisaka bawu mampa,
samu ti bawu kudya yawu mpe ti bawu kuyukuta.

²⁶ Kuna na zulu, yandi fulaka mupepe ya esete,
na lulendo ya yandi, yandi nataka mupepe ya sude.

²⁷ Yandi nokisilaka bawu mbisi ya mingi mutindu fundu-fundu ya ntoto,
yandi pesaka bawu bandeke mingi mutindu munyenge ya mubu.

²⁸ Nzambi vwandaka bwisila bawu yawu na kati-kati ya kivwandu ya bawu,
mpe pene-pene na bayinzo ya bawu.

²⁹ Bawu kudyaka mbote mpe bawu nyonso yukutaka,
Nzambi pesaka bawu nyonso yina bawu vwandaka sosa.

³⁰ Ata ti madya vwandaka ntete ya kufuluka na kati ya bayinwa ya bawu,
bawu talaka ti yawu me lunga ntete ve.

³¹ Nkele ya Nzambi bwidilaka bawu,

Nzambi kufwaka bayina vwandaka na ngolo mingi,
yandi kufwaka mpe bantwenya ya bantu ya Isayeli.

³² Ata nyonso yina, bawu salaka dyaka masumu,
bawu kwikilaka ve na mambu ya ngitukulu yina
Nzambi salaka.

³³ Kaka na mupepe, Nzambi sukisaka luzingu ya bawu,
yandi sukisaka bamvula ya luzingu ya bawu na kati ya boma.

³⁴ Ntangu Nzambi vwandaka sosa kufwa bawu,
bawu vwandaka sosa Nzambi,
bawu vwandaka vutuka na Nzambi,
mpe bawu vwandaka sosa dyaka Nzambi.

³⁵ Bawu vwandaka bambuka moyo ti Nzambi kele ditadi ya nene ya bawu,
mpe ti Nzambi ya Kulutila Kuzangama kele kiku-
udi ya bawu.

³⁶ Kasi bawu vwandaka vuna yandi na mambu yina bawu vwandaka tuba,
bawu vwandaka zonga mambu ya luvunu.

³⁷ Bantima ya bawu vwandaka ve ya kukangama mbote-mbote na Nzambi,
bawu vwandaka ve ya kukwikama na ngwisani ya yandi.

³⁸ Kasi yandi yina ke fwilaka kyadi,
yandi vwandaka fuka masumu ya bawu,
yandi vwandaka kufwa bawu ve,
yandi vwandaka simba nkele ya yandi.
Yandi vwandaka lakisa ve nkele ya yandi nyonso.

³⁹ Bawu vwandaka bambuka moyo ti bawu vwandaka kaka bantu,
mutindu mupepe yina me luta mpe ke vutuka dyaka ve.

⁴⁰ Bambala mingi bawu vwandaka tumama ve na Nzambi kuna na yinsi ya kuyuma,
bambala mingi bawu vwandaka nyongisaka Nzambi kuna na ntoto yina ata kima ke menaka ve.

⁴¹ Bawu bandaka dyaka na kumeka Nzambi,
bawu bandaka dyaka na kunyongisa Nzambi ya Longo ya Isayeli.

⁴² Bawu bambukaka ve moyo na lulendo ya Nzambi,
bawu bambukaka ve moyo na kilumbu yina yandi kuulaka bawu na maboko ya mutantu.

⁴³ Bawu bambukaka mpe moyo ve na bimangu yina Nzambi salaka na yinsi ya Ngipiti,
mpe mambu ya ngitukulu yina yandi salaka na kizunga ya Soyane.

⁴⁴ Nzambi kitulaka bamwila ya nzadi ya Nile na menga,
mutindu mosi mpe bamwila ya fyoti,
bantu vwandaka lenda ve na kunwa maza yango.

⁴⁵ Nzambi fidisaka bawu banzinzi yina vwandaka tatika mpe kufwa bawu.

Mpe bampangu yina vwandaka mwangisa bawu.

⁴⁶ Yandi yekulaka madya ya bawu ya bilanga na makonko,
yandi yekulaka bambuma ya bisalu ya bawu na bambele-mbele,

47 Nzambi bebisaka bilanga ya bawu ya bayinti ya
vinu na mvula ya matadi,
mpe basikomole ya bawu na mvula ya nene.

48 Yandi yekulaka bangombe na mameme ya
bawu na mvula ya matadi.

Yandi kufwaka bibulu ya bawu na nzasi.

49 Nzambi dasukilaka bawu, yandi lakisaka bawu
nkele ya yandi ya kulutila.

Yandi dasukaka, ya vwandaka mpasi mingi,
ya vwandaka nkonga ya bambazi ya mpasi.

50 Yandi bikaka ti nkele ya yandi kusala na kimp-
wanza,

yandi katulaka bawu ve na lufwa,
yandi yekulaka luzingu ya bawu na kiyoolo.

51 Yandi kufwaka bana nyonso ya ntete ya
babakala kuna na yinsi ya Ngipiti,
bawu vwandaka ngolo ya ntete na kati ya
makanda ya Same.

52 Yandi salaka ti bawu kubasika na yinsi ya Ngip-
iti mutindu mameme,
yandi vwandaka twadisa bawu mutindu nkonga
ya bibulu na yinsi ya kuyuma.

53 Nzambi twadisaka bawu na lukengolo nyonso,
bawu vwandaka tala boma ve,
mubu dyamisaka bambeni ya bawu.

54 Nzambi nataka bawu na ntoto ya yandi ya
longo,
pene-pene ya mongo yina yandi kuzwaka na
ngolo ya yandi.

55 Yandi bingisaka bantu ya bayinsi yina vwan-
daka zinga ntete kuna,

yandi kabulaka bantoto na bikunku, yandi pesaka
bawu yawu mutindu mvwilu,
yandi salaka ti bantu ya bifumba ya Isayeli,
kuzinga na kati ya bayinzo ya bantu ya Kaana.

⁵⁶ Kasi bantu ya Isayeli mekaka Nzambi, ya Kulu-
tila Kuzangama.

Bawu balukilaka yandi, bawu landaka ve
bansalulu ya misiku ya Nzambi.

⁵⁷ Bawu pesaka Nzambi mukongo,
bawu zitisaka yandi ve, mutindu bankooko ya
bawu,
bawu yina kele mutindu munani,
yina ba yidikaka mbote ve.

⁵⁸ Bana ya Isayeli salaka ti Nzambi kuma na nkele,
samu ti bawu vwandaka kwenda sambila na
bisika ya lusambulu yina vwandaka na
zulu myongo.

Bawu vwandaka sombola Nzambi na kusambi-
laka biteki ya bawu.

⁵⁹ Nzambi kuwaka mpe yandi kumaka na nkele ya
kulutula,

na ngolo nyonso yandi losaka bana ya Isayeli,

⁶⁰ Nzambi me bika Yinzo ya yandi ya Mbwabanu
ya Silo,

Yinzo ya lele, kisika yina yandi vwandaka zinga
na kati ya bantu.

⁶¹ Nzambi salaka ti Sanduku ya Ngwisani yina
kele kidimbu ya ngolo ya yandi kukwenda,
yandi bikaka ti yawu kukwenda na nkembo ya
yawu na sika ya bambeni.

⁶² Nzambi yekulaka bantu ya yandi na mbele ya
mvita,
yandi dasukilaka mvwilu ya yandi.

⁶³ Tiya kwizaka yoka bana ya bawu ya bantwenya,
bana ya bawu ya bakento vwandaka kuzwa dyaka
ve mikunga ya nzitusu.

⁶⁴ Ba kufwaka banganga-Nzambi ya bawu na
mbele ya mvita,
mifwidi ya bawu dilaka ve.

⁶⁵ Yave vumbukaka mutindu muntu ya ngolo yina
vwandaka lala,
mutindu muntu ya ngolo yina kele na kati ya
malafu ke na kulooka.

⁶⁶ Nzambi bulaka mitantu ntangu bawu vwan-
daka kima,
yandi fwisaka bawu nsoni ya mankululu.

⁶⁷ Nzambi mangaka dikanda ya Yosefi,
yandi soolaka ve kifumba ya Efalayime.

⁶⁸ Yandi soolaka kifumba ya Yuda,
mongo ya Siyone yina yandi vwandaka zola.

⁶⁹ Nzambi tungaka Yinzo ya yandi ya longo
mutindu bisika ya kuzangama,
mutindu ntoto yina yandi yidikaka samu na ban-
tangu nyonso.

⁷⁰ Yandi soolaka Davidi kisyelo ya yandi,
Nzambi soolaka yandi ntangu yina Davidi vwan-
daka keba mameme.

⁷¹ Nzambi soolaka Davidi na manima ya mameme
yina vwandaka pesa bana ya bawu
mabene,
samu ti Davidi kuvwanda muvungi ya Yakobi,
bantu ya yandi, mpe ya Isayeli mvwilu ya
yandi.

⁷² Davidi vwandaka keba Isayeli na ntima ya
kusungama,

Davidi vwandaka twadisa bawu na ndwenga nyonso.

79

Yave, kwiza sadisa beto

¹ Mukunga ya Asafe.

Oo, Nzambi, bantu ya bayinsi ya nzenza me kwiza fuluka na yinsi yayi, yina kele mvwilu ya nge,

bawu me sumuna Yinzo ya nge ya longo,
bawu me sala ti Yelusalemi kukuma mutindu kikunku ya matadi.

² Bambeni me yekula bamvumbi ya bisyelo ya nge,

samu ti yawu kukuma madya ya bandeke,
banzutu ya bayina kele ya kukwikama na nge me kuma madya ya bibulu ya mfinda.

³ Na balweka nyonso ya Yelusalemi,
bambeni me tangisa menga ya bawu mutindu maza,
ata muntu vwandaka kuna samu na kukunda bawu.

⁴ Bantu ya bayinsi yina kele pene-pene, bawu ke na kufinga beto,
ntangu nyonso, bawu ke na kuseka beto,
beto me kuma mutindu kisakununu ya bayina ke na kuzunga beto.

⁵ Yave, tii wapi ntangu nge ke vwanda kaka ya kudasuka?
Tii wapi ntangu kimbanda ya nge ke talana na beto mutindu tiya?

⁶ Sala ti nkele ya nge kubwidila bantu ya bayinsi yina me zaba nge ve,

na bayinsi ya bintinu yina ke bokilaka ve nkumbu
ya nge!

⁷ Ya tsyelika, ba me botola Yakobi bima ya yandi
nyonso,

ba me mwangisa ntoto ya yandi.

⁸ Nzambi, kubambuka dyaka ve moyo na yimbi
yina beto salaka,

na nswalu nyonso, fwila beto kyadi, samu ti beto
me lemba mingi!

⁹ Kwiza sadisa beto, nge Nzambi yina ke vuuk-
isaka beto,

samu na nkembo ya nkumbu ya nge!

Kuula beto mpe fuka masumu ya beto, samu na
Nkumbu ya nge!

¹⁰ Kubika ve ti bantu ya bayinsi ya nzenza kutuba
ti:

«Wapi sika kele Nzambi ya bawu?»

Bika ti yawu kuzabana na bayinsi nyonso mpe na
meso ya beto.

Ya me lunga ti nge futisa yimbi ya bantu yina
tangisaka menga ya bisyelo ya nge!

¹¹ Sala ti kuyawula ya bankole kukuma ti na nta-
disi ya nge!

Na lulendo ya nge ya kulutula, vuukisa bantu ya
nge yina kele na mpasi ya lufwa!

¹² Futisa bambeni ya beto yimbi yina bawu me
sala nge,

Yave, vutudila bawu yawu bambala nsambwadi.

¹³ Na yina me tadila beto bantu ya nge, beto
mameme ya nge, yina nge ke dikilaka
beto ke kembila nge bantangu nyonso,

bambandu na bambandu, beto ke yimbila nge
mikunga ya nzitusu.

80

Muvungi ya Isayeli, kuwa

¹ Mukunga ya Asafe, mukunga yina ba twadisaka
na mfumu ya miyimbidi, ba yimbilaka yawu na
muningu ya nsambi.

² Nge Muvungi ya Isayeli, kuwa mbote,
nge yina ke na kutwadisa Yosefi mutindu nkonga
ya bibulu,
nge yina kele ya kuvwanda na zulu ya bakeluba,
talana na kati ya nkembo ya nge!

³ Na mantwala ya Efalayime, ya Bezame, mpe ya
Manase,
lakisa ngolo ya nge, mpe kwiza vuukisa beto!

⁴ Nzambi, vutula beto na sika ya nge,
lakisa beto bumbote ya nge, samu ti beto vuuka!

⁵ Yave Nzambi ya Binwani, tii wapi ntangu nge ke
vwanda na nkele
na yina me tadila lusambulu ya bantu ya nge?

⁶ Nge pesaka bawu mansangasa mutindu madya,
nge salaka ti bawu kunwa mansangasa mutindu
maza.

⁷ Nge me sala ti beto kuma bantu ya mindondo
samu na bantu yina kele pene-pene na beto.
Bambeni ya beto ke na kuseka beto.

⁸ Nzambi ya Binwani, vutula beto na sika ya nge,
lakisa beto bumbote ya nge, samu ti beto vuuka!

⁹ Kuna na yinsi ya Ngipiti, nge katulaka beto
mutindu yinti ya vinu.

Nge bingisaka bantu ya bayinsi ya nzenza samu
na kutula beto kuna.

¹⁰ Nge yidikilaka beto kisika ya mbote,
myanzi ya beto kotaka mingi na yisi ya ntoto,
mpe yawu fulukaka na yinsi.

¹¹ Mpewo ya beto vwandaka fuka myongo,
mpe bintala ya beto vwandaka mutindu bayinti
ya sedele ya Nzambi.

¹² Bintala ya yinti ya vinu yango vwandaka
kwenda tii na mubu ya Meditelane,
mpe mitwikila ya yawu vwandaka kwenda tii na
nzadi ya Efalate.

¹³ Nzambi, samu na yinki nge me sala mabulu na
bikaka ya yawu?

Bantu nyonso yina ke na kulutaka kuna ke na
kubuka bambuma ya yawu.

¹⁴ Ngulu ya mfinda me mwangisa yawu,
bibulu ya mfinda me kitula yawu madya ya bawu.

¹⁵ Nzambi ya Binwani, mulemvo ya nge!
Vutuka na kati-kati ya beto, katuka kuna na
mazulu, losa meso mpe tala!

Tala yinti ya vinu yayi kyadi!

¹⁶ Keba kintala yina nge me kunda na diboko ya
nge ya lubakala,

keba mwana yina nge mosi, me sala ti yandi ku-
vwanda na ngolo samu na nge.

¹⁷ Ba me nyengisa yinti ya nge ya vinu,
ba me zenga yawu, ntangu nge me duma, bawu
me zimbana.

¹⁸ Bika ti diboko ya nge kuvwanda na muntu yina
kele na lweka ya nge ya lubakala,

muntu yina nge mosi me sala ti, yandi kuvwanda
na ngolo samu na nge.

¹⁹ Beto ke bika dyaka nge ve, sala ti beto kuzinga
dyaka,

mpe beto ke bokila Nkumbu ya nge.

²⁰ Yave, Nzambi ya Binwani, vutula beto na sika ya
nge!

Lakisa beto bumbote ya nge, samu ti beto vuuka!

81

Kana bantu ya munu wilaka munu

¹ Mukunga ya Asafe, mukunga yina ba twadisaka
na mfumu ya miyimbidi, ba yimbilaka yawu na
muningu ya nsambi ya Ngate.

² Beno sala milolo ya nsayi samu na Nzambi, yandi
kele ngolo ya beto.

Beno looka na kyese samu na Nzambi ya Yakobi!

³ Beno yimbila mukunga,
beno wakisa muningu ya ngoma ya fyoti,
beno wakisa muningu ya nsambi mpe ya dituutu!

⁴ Beno wakisa muningu ya mpungi na bilumbu ya
ntete ya ngonda,
na bilumbu yina ngonda ke vwandaka ya mu-
vimba,

na kilumbu ya mukembo ya beto!

⁵ Yawu kele nsalulu ya misiku samu na bantu ya
Isayeli.

Yawu kele mambu ya kusadila yina Nzambi ya
Yakobi me tumisa.

⁶ Yawu kele Musiku yandi kwikaka samu na
Yosefi,
ntangu yandi basikaka samu na kunwanisa yinsi
ya Ngipiti.

Mu kuwaka ndinga yina mu vwandaka zaba ve,
yawu tubaka:

⁷ Mu katulaka mufuna yina vwandaka na di-
gembo ya nge,

nge pemisaka maboko ya nge na bisalu na ngolo.

⁸ Na kati ya mpasi, nge lookaka na sika ya munu,
mpe mu kuulaka nge, na kati ya makelele ya nsisi,
mu kuwaka lusambulu ya nge, mu mekaka nge
pene-pene ya maza ya Meliba.

Kupema

⁹ Bantu ya munu, beno kuwa munu mpe mu ke
lwengisa beno,

Isayeli, kana nge kuwaka kwandi munu!

¹⁰ Ba kutala ve nzambi ya nkaka na sika ya nge!

Kufukimina ve banzambi ya nzenza!

¹¹ Mu kele Yave, Nzambi ya nge,

Nzambi yina basisaka nge na yinsi ya Ngipiti,
fungula mingi yinwa ya nge mpe mu ke fulusa
yawu.

¹² Kasi bantu ya munu wilaka munu ve,
bantu ya Isayeli zolaka munu ve.

¹³ Mpe mu me yekula bawu samu ti
bawu kusala mambu yina bawu zola mingi,
bawu me landa mabanza ya bawu mosi.

¹⁴ Aa! Kana bantu ya munu wilaka kwandi munu!
Aa! Kana bana ya Isayeli landaka malongi ya
munu!

¹⁵ Kaka na mbala mosi, mu zolaka nunga bambeni
ya bawu,
mu zolaka bula mitantu ya bawu na diboko ya
munu.

¹⁶ Bantu yina ke yinaka Yave, bawu ke leba yandi,

Isayeli ke zinga na kizunu bantangu nyonso.

¹⁷ Nzambi ke pesa bana ya Isayeli bambuma ya
faline ya mbote,
mu ke pesa bawu mafuta ya nyosi ya mingi.

82

Nzambi, ludedomo ya bantu nyonso

¹ Mukunga ya Asafe.

Nzambi kele na kati ya lukutakanu ya Nzambi.
Yandi ke na kufundisa na kati-kati ya Banzambi.

² Tii wapi ntangu beno ke fundisa na kati ya
kondwa ludedomo,
mpe beno ke na kunungisa bantu ya yimbi?

Kupema

³ Beno fundisa mbote muntu ya kyadi mpe
mwana-nsaana,
beno sadila ludedomo na mputu mpe na muntu ya
mpasi.

⁴ Beno vuukisa muntu ya kyadi mpe mputu
beno kuula bawu na maboko ya bantu ya yimbi.

⁵ «Bawu kele ve na luzabu mpe mayela,
bawu ke na kati kitombe, ni yawu yina,
balufulu yina ke na kusimba ntoto ke na
kuningana.

⁶ Mu tubaka ti beno kele banzambi,
beno nyonso kele bana ya Nzambi ya Kulutila
Kuzangama.

⁷ Kasi, beno ke na kufwa mutindu bantu ya
mpamba,
beno ke na kubwa mutindu bamfumu ya mutindu
na mutindu.»

⁸ Nzambi, telama mpe fundisa yinza,
samu ti bayinsi nyonso kele mvwilu ya nge!

83

Lusambulu samu na kununga bambeni

¹ Mukunga ya Asafe.

² Oo, Nzambi, kuvwanda ve swii!
Nzambi, kuvwanda ve kaka mutindu yina
kondwa kusala ata dyambu.

³ Samu ti bambeni ya nge ke na kutomboka,
bayina ke yinaka nge ke na kubasisa yintu.

⁴ Na mayela ya bawu ya yimbi,
bawu me sadila bantu ya nge bamfundu ya yimbi.
Bawu me sala lukutakanu,
samu na kusala yimbi na bantu yina nge ke ke-
baka.

⁵ Bawu me tuba: «Beno kwiza, beto zimbisa bawu
na bayinsi,
samu ti ba kubambukila dyaka ve moyo na
nkumbu ya Isayeli!»

⁶ Bawu me vukana mpe me wisana na ntima mosi,
bawu me sala ngwisani samu na kutelemina nge.

⁷ Ba-Edome, ba-Isemaye,le,
ba-Mowabe, ba-Angale,

⁸ ba-Ngebale, ba-Amone, ba-Amaleke,
ba-Filiseti na bantu yina ke zingaka na Tile.

⁹ Bantu ya Asili mpe me vukana na bawu
yandi me kwiza sadisa bana ya Loti.

Kupema

¹⁰ Sala bawu mutindu nge salaka bantu ya
Midyane,

mutindu nge salaka na Sisela, mpe Yabine kuna
na mudimba ya Kisone!

¹¹ Ba kufwaka bawu kuna na Ene-Dole,
bawu kumaka mutindu mboloso samu na ntoto.

¹² Bantu ya bawu ya mfunu,
sala bawu mutindu nge salaka na Olebe mpe Zebe.
Bamfumu ya bawu nyonso, sala bawu mutindu
nge salaka na Zeba mpe Salemuna.

¹³ Ni bawu vwandaka tuba:
«Beto baka bantoto ya Nzambi,
samu ti yawu kukuma mvwilu ya beto!»

¹⁴ Nzambi ya munu, zungisa bawu na kimbongila,
mutindu bampusu ya bambuma yina mupepe ke
nataka.

¹⁵ Mutindu tiya ke yokaka mfinda,
mutindu milaka ya tiya ke yokaka myongo,

¹⁶ Na yina, landa bawu na kimbongila,
talisa bawu boma na mupepe ya ngolo!

¹⁷ Talisa bawu nsoni ya kulutila,
samu ti, bawu sosa lusalusu na Nkumbu ya nge
Yave.

¹⁸ Bika ti bawu kufwa nsoni mpe bawu kuvwanda
na boma mingi bantangu nyonso!

Bika ti bawu kuzimbana na kati ya nsoni ya kulu-
tila!

¹⁹ Sala ti bantu kuzaba ti kaka ni nge ba ke boki-
laka na Nkumbu ya Yave,
nge kele Nzambi ya Kulutila Kuzangama na ntoto
nyonso.

84

Kyese na bayina ke zingaka na Yinzo ya Yave

¹ Mukunga ya bana ya Kole, mukunga yina ba twadisaka na mfumu ya miyimbidi, ba yimbilaka yawu na muningu ya nsambi.

² Yave Nzambi ya Binwani,
mu zola mingi Yinzo ya nge!

³ Mu me lemba mpe mu ke na nsatu mingi ya kukota nswalu na bangaanda ya kati ya Yinzo ya Yave,
ntima ya munu mpe nzutu ya munu ke na kulooka na Nzambi ya moyo.

⁴ Nswini ke na yinzo ya yandi,
dikwangu ke na dizanza ya yandi kisika yina yandi ke tulaka bana ya yandi.

Mu ke sosaka nge pene-pene ya biyokolo ya nge ya minkayulu, Yave Nzambi ya Binwani,
nge kele ntinu ya munu mpe Nzambi ya munu!

⁵ Kyese mingi na bantu yina ke zingaka na Yinzo ya nge,
bawu lenda kembila dyaka nge!

Kupema

⁶ Kyese mingi na bantu yina ke kuzwaka ngolo ya bawu na sika ya nge,
mabanza ya bantima ya bawu kele mutindu,
banzila yina kele ya kuyilama.

⁷ Ntangu bawu ke tambulaka na kati ya mudimba ya Bidilu,
Nzambi ke sobaka yawu na bisika yina kele na maza,
mpe mvula ya ntete ke fulusaka yawu na lusaku-munu.

⁸ Ngolo ya bawu ke na kubwelama ntangu bawu
ke tambulaka,
bawu ke talanaka na ntadisi ya Nzambi, kuna na
Siyone.

⁹ Yave Nzambi ya Binwani, kuwa lusambulu ya
munu.
Nzambi ya Yakobi, kuwa munu!

Kupema

¹⁰ Nge kele kinwanunu ya beto yina ke kebaka
nzutu,
Nzambi tala! Tala kizizi ya muntu yina nge
byekaka na kudukula yandi mafuta!

¹¹ Kulutisa kilumbu mosi na kati ya ngaanda ya
lupangu ya Yinzo ya Nzambi,
yawu me lutila fundu ya bilumbu na bisika ya
nkaka.
Mu me soola na kuvwanda na mwelo ya Yinzo ya
Nzambi ya munu,
yawu me lutila na kuvwanda na bayinzo ya lele ya
bantu ya yimbi.

¹² Ya tsyelika, Yave kele ntangu mpe kinwanunu
yina ke kebaka nzutu.
Yave ke fwilaka kyadi mpe yandi ke pesaka
nkembo,
yandi ke yiminaka kima mosi ve
na bantu yina ke tambulaka na kusungama
nyonso.

¹³ Yave, Nzambi ya Binwani,
kyese mingi na muntu yina me tula kivuvu ya
yandi na nge!

85

Lusambulu samu na kizunu

¹ Mukunga ya bana ya Kole, mukunga yina ba twadisaka na mfumu ya miyimbidi.

² Yave, nge lakisaka bumbote ya nge na yinsi ya nge,
nge vutulaka bana ya Yakobi mutindu bawu vwandaka ntete.

³ Nge lemvokilaka yimbi ya bantu ya nge,
nge fukaka masumu nyonso ya bawu.

Kupema

⁴ Nge me kulula nkele ya nge nyonso,
nge me bika nkele ya nge ya kulutula.

⁵ Vutula beto na ntoto ya beto!

Nge Nzambi yina ke vuukisaka beto!

Bika nkele ya nge, yina nge kele na yawu na beto!

⁶ Nge ke tatamana na kuvwanda na nkele na beto?
Nge ke tatamana na kubumba nkele ya nge bam-
bandu na bambandu?

⁷ Ni nge ke vutula beto na luzingu,
samu ti bantu ya nge kuyangalala na nge.

⁸ Yave, lakisa beto kukwikama ya nge,
mpe pesa beto mpulusu ya nge.

⁹ Mu ke kuwa mambu yina Yave Nzambi me tuba,
samu ti yandi ke zonzaka samu na kizunu ya
bantu ya yandi,
mpe samu na bantu yina kele ya kukwikama na
yandi,
kasi bawu vutukaka na kusadila mambu ya bu-
zoba.

¹⁰ Ya tsyelika mpulusu ya yandi kele pene-pene ya bantu,
yina ke zitisaka yandi,
samu ti nkembo ya Nzambi kuzingila na yinsi ya beto.

¹¹ Kukwikama mpe butsyelika ke na kubwabana,
ludedomo mpe kizunu ke na kubumbasana.

¹² Butsyelika ke na kubasika na ntoto,
ludedomo ke na kukwiza katuka na mazulu.

¹³ Yave yandi mosi ke pesa beto buyenge,
ntoto ya beto ke pesa madya ya yawu.

¹⁴ Ludedomo ke tambula na mantwala ya yandi,
balutambi ya yandi ke talana na nzila.

86

Lusambulu na ntangu ya mpasi

¹ Lusambulu ya Davidi.

Yave, kuwa munu mpe pesa munu mvutu!
Samu ti mu kele mputu mpe mu kele muntu ya mpasi.

² Bumba munu samu ti mu kele ya kukwikama,
nge Nzambi ya munu, vuukisa munu,
munu yina kele kisyelo ya nge,
munu yina ke tulaka kivuvu ya munu na nge.

³ Yave, fwila munu kyadi,
samu ti mu ke na kulooka na sika ya nge bilumbu nyonso.

⁴ Yave, yangidika munu, munu kisyelo ya nge,
mu me baluka na sika ya nge,

⁵ samu ti nge Yave, nge kele mbote, nge ke lemvok-ilaka,
kukwikama ya nge kele nene,

samu na bantu yina ke bokilaka nge.

⁶ Yave, teka makutu na kuwa lusambulu ya munu!
Kuwa kubondila yina mu ke na kubondila nge!

⁷ Na ntangu ya mpasi, mu ke bokilaka nge,
mpe nge ke kuwaka munu.

⁸ Yave, na kati ya banzambi, ya kele ve na Mfumu
yina me fwanakana na nge,
mpe mosi ve lenda sala yina nge me sala.

⁹ Yave, bayinsi nyonso yina nge yidikaka ke kwiza
fukama na ntadisi ya nge,
mpe yawu ke kembila Nkumbu ya nge.

¹⁰ Ya tsyelika, nge kele Nzambi ya nene,
nge ke salaka mambu ya ngitukulu.
Kaka ni nge kele Nzambi.

¹¹ Yave, lakisa munu nzila ya nge,
samu ti mu tambula na butsyelika,
sala ti ntima ya munu kuzitisa Nkumbu ya nge.

¹² Yave, Nzambi ya munu,
mu ke kembila nge na ntima ya munu nyonso!
Mu ke kembila Nkumbu ya nge bantangu nyonso.

¹³ Ya tsyelika, kukwikama ya nge kele nene samu
na munu,
nge me kuula munu na kati ya yinsi ya bantu ya
kufwa.

¹⁴ Nzambi, bantu ya lunangu me telemina munu,
nkonga ya bantu ya yimbi ke sosa kufwa munu,
bawu me tala ve ti nge kele na mantwala ya bawu.

¹⁵ Kasi nge Yave, nge kele Nzambi yina ke fwilaka
bantu kyadi,
nge kele Nzambi ya mbote,

nge zaba kuvingila, nge kele Nzambi ya nene,
na yina me tadila, kukwikama, mpe butsyelika,
¹⁶ Tala munu, mpe fwila munu kyadi!
Pesa munu ngolo, munu kisyelo ya nge,
mpe vuukisa munu, munu mwana ya kisadi ya
nge ya kento!
¹⁷ Sadila munu kidimbu,
samu ti bambeni ya munu kutala yawu mpe bawu
kufwa nsoni.
Ya tsyelika, ni nge Yave ke sadisaka munu, ni nge
ke kindisaka munu!

87

Siyone mama ya bambanza ya bantu nyonso

¹ Mukunga ya bana ya Kole. Mukunga.
Nzambi me tunga Siyone na zulu ya myongo ya
longo.
² Yave ke zolaka myelo ya mbanza Siyone
kulutila bayinzo nyonso ya bana ya Yakobi.

³ Nge mbanza ya Nzambi,
ba me zonzila mambu ya nkembo na yina me
tadila nge.

Kupema

⁴ «Mu ke zonzila na yinsi ya Ngipiti mpe ya Ba-
bilone,
na kati ya bayinsi yina zaba munu,
yinsi ya ba-Filiseti, ya bantu ya Tile, mpe ya bantu
ya Kuse,
ni kuna ba butaka bawu.
⁵ Kasi na mbanza Siyone, yandi me tuba:
Ni kuna ba butaka bawu nyonso,

ni Nzambi ya Kulutila Kuzangama yidikaka yawu.»

⁶ Ntangu Yave ke tangaka bantu, yandi ke sonikaka ti yandi yayi «butukaka na kisika yayi.»

Kupema

⁷ Bantu yina ke na kuyimba mpe yina ke na kubina, bawu ke na kulooka: «Nsayi nyonso ya beto ke katukaka na nge.»

88

Lusambulu ya muntu yina kele na kati ya mpasi ya kulutila

¹ Mukunga ya bana ya Kole. Mukunga yina ba twadisaka na mfumu ya miyimbidi. Ba ke yimbilaka yawu na mungu ya dituutu. Mukunga ya Yemane, mu-Ezelayi.

² Yave Nzambi, Muvuukisi ya munu, mpimpa na ntangu mu ke na kulooka na ntadisi ya nge.

³ Bika ti lusambulu ya munu kukuma tii na sika ya nge, teka makutu na kuwa munu!

⁴ Ya tsyelika, mu me yukuta bampasi, mpe mu me belama na yinsi ya bafwa.

⁵ Ba ke na kutanga munu na nkonga ya bantu yina ke na kukwenda na yinsi ya bafwa, mu me kuma mutindu muntu yina kele dyaka ve na ngolo.

⁶ Ba me tanda munu na kati ya bantu ya kufwa, mutindu mosi na binwani yina ba me kufwa,

mutindu bantu yina ba me tula na ndyamu,
mutindu mosi na bantu yina nge ke na kubambuk-
ila dyaka moyo ve,
bantu yina kele ya kukabuka na nge.

⁷ Nge me losa munu na yisi ya dibulu ya yinda,
yina kele ve na nsuka,
na kati ya kitombe ya kulutila, na kati ya dibulu ya
nene.

⁸ Nkele ya nge me bwidila munu,
nkele ya nge me bula munu mutindu bimpō.

Kupema

⁹ Nge me sala ti bantu yina mu zaba kukwenda
ntama na munu.

Nge me sala ti mu kuma ngazi samu na bawu.
Mu kele ya kukangama mpe mu lenda basika ve.

¹⁰ Meso ya munu ke na kufwa samu na mpasi.

Yave, bantangu nyonso mu ke na kubokila nge!
Mu ke nanguna maboko ya munu na sika ya nge.

¹¹ Ni na bantu ya kufwa nge ke sadila mambu ya
ngitukulu?

Bayina kele ya kufwa lenda telama dyaka samu na
kukembila nge?

Kupema

¹² Ba lenda zonzila bumbote ya nge na kati ya
ndyamu?

Ba lenda zonzila kukwikama ya nge na yinza ya
bayina zimbanaka?

¹³ Na kisika ya kitombe, ba zaba mambu ya nge ya
ngitukulu?

Na yinsi ya bunzimbu, ba zaba ludedomo ya nge?

¹⁴ Kasi munu, ni nge Yave mu ke bokilaka samu na
kusadisa munu.

Na suka-suka, lusambulu ya munu ke nangukaka
na mantwala ya nge.

¹⁵ Yave, samu na yinki nge ke na kumanga munu?
Samu na yinki nge me bumba munu kizizi ya nge?

¹⁶ Mu kele muntu ya mpasi mpe ya kulemba
katuka buntwenya ya munu!

Nge me sala ti mu vwanda na boma ya kulutila,
ngolo me manisa munu!

¹⁷ Tiya ya nkele ya nge me luta na zulu ya munu,
boma yina nge ke na kutalisa munu, ke na
kumwangisa munu.

¹⁸ Bilumbu nyonso, nkele ya nge ya kulutila me
zunga munu mutindu maza,
yawu me zunga munu, na balweka nyonso.

¹⁹ Nge me sala ti bantu yina kele pene-pene na
munu,
na bampangi ya munu kukwenda ntama,
kaka ni kitombe me kuma mpangi ya munu.

89

Bansilulu yina Yave salaka na Davidi

¹ Mukunga ya Etane, mu-Ezelayi.

² Mu ke yimbila bumbote ya Yave, bantangu
nyonso.

Yinwa ya munu ke zabisa kukwikama ya nge
bambandu na bambandu.

³ Ya tsyelika mu vwandaka tuba: «Bumbote ya nge
kele ya kutungama ya mankululu,
ni na dizulu nge me vwandisaka kukwikama ya
nge na ngolo nyonso.»

⁴ Nge tubaka: «Mu salaka ngwisani na muntu yina
mu soolaka,

mu kudyaka ndefi samu na Davidi kisyelo ya
munu mutindu yayi:

⁵ “Mu ke sala ti bana ya nge kuvwanda bantinu
bantangu nyonso.

Mu ke vwandisa kiti ya kintinu ya nge bambandu
na bambandu.”»

Kupema

⁶ Yave, bika ti mazulu kukembila mambu ya nge
ya ngitukulu!

Bika ti mukangu ya bantu ya longo kukembila
kukwikama ya nge.

⁷ Yave, nani lenda telama na ntadisi ya nge kuna
na mazulu?

Yave, nani me fwanana na nge, na kati ya bana ya
Nzambi?

⁸ Nzambi kele Nzambi ya nsisi na kati ya luku-
takanu ya balongo,
yandi kele Nzambi ya lulendo samu na bayina ke
zungaka yandi.

⁹ Yave, Mfumu ya Binwani, nani kele na lulendo
mutindu nge?

Yave, kukwikama ya nge me zungidilaka nge.

¹⁰ Ni nge ke yalaka na zulu ya lunangu ya mubu,
ntangu bimpō ya yawu ke nangukaka, ni nge ke
dingimisaka yawu.

¹¹ Ni nge nikaka yinsi ya Ngipiti mutindu muntu
ya kufwa,
nge mwangisaka bambeni ya nge na diboko ya
nge ya lulendo.

¹² Mazulu kele ya nge, ntoto mpe kele ya nge.
Ni nge yidikaka yinza mpe nyonso yina ke na kati
ya yinza.

13 Ni nge yidikaka node na sude,
mongo ya Tabole na mongo ya Elemone ke yangalalaka na Nkumbu ya nge.

14 Diboko ya nge kele na ngolo mingi,
diboko ya nge kele na lulendo, diboko ya nge
ya lubakala kele ya kuzanguka na zulu ya
nyonso.

15 Ludedomo mpe kusungama kele lufulu ya kiti
ya nge ya kintinu,
kukwikama mpe butsyelika kele na mantwala ya
nge.

16 Kyese mingi na bantu yina zaba kusala milolo
ya nsayi,
bawu ke na kutambula na nsemo ya kizizi ya nge
Yave.

17 Na Nkumbu ya nge, bawu ke na kuyangalala
ntangu nyonso,
bawu ke na kutelama samu na ludedomo ya nge.

18 Samu ti nge kele nkembo mpe lulendo ya bawu.
Ni bumbote ya nge ke pesaka beto ngolo.

19 Yave kele kinwanunu ya beto yina ke kebaka
nzutu,
Nzambi ya Longo ya Isayeli kele ntinu ya beto.

20 Na bantangu ya ntama, nge zonzilaka na bantu
ya nge na kati ya lumoni:

«Mu me sadisa kinwani mosi ya kibakala.

Na kati ya bantu, mu me soola ntwenya, samu ti
yandi kuvwanda ntwadisi.

21 Mu me soola Davidi, kisyelo ya munu,
mu me byeka yandi na mafuta ya munu ya longo.

22 Ni yandi diboko ya munu ke simba,
diboko ya munu ke pesa yandi ngolo.

23 Mbeni ke yitukisa yandi ve,

muntu ya yimbi ke talisa ve yandi mpasi.

²⁴ Mu ke nika mitantu ya yandi,
mu ke bula bayina ke yinaka yandi.

²⁵ Kukwikama mpe bumbote ya munu ke vwanda
na yandi,
na Nkumbu ya munu, yandi ke vwanda na ngolo
mingi.

²⁶ Mu ke sala ti yandi kuyala mubu,
diboko ya yandi ya lubakala ke yala banzadi.

²⁷ Yandi ke bokila munu na kutuba: “Nge kele tata
ya munu,
Nge kele Nzambi ya munu, ditadi ya nene yina ke
vuukisaka munu!”

²⁸ Mu ke sala ti yandi kuvwanda mwana ya munu
ya ntete,
yandi ke vwanda ntinu ya kuzangama kulutila
bantinu nyonso ya ntoto.

²⁹ Kukwikama ya munu na sika ya yandi ke
vwanda ya bantangu nyonso,
ngwisani ya munu na yandi ke vwanda ya
kukangama.

³⁰ Mu ke sala ti bana ya yandi kuzingila bantangu
nyonso.
Kiti ya yandi ya kintinu ke zingila mutindu ke
zingila mazulu.»

³¹ «Kana bana ya yandi bika na kulanda Musiku ya
munu,

mpe bawu manga na kusadila mambu ya munu,

³² kana bawu safula bansalulu ya misiku ya
munu,

mpe bawu kusadila ve bantumunu ya munu,

³³ mu ke pesa bawu kitumbu na kubula bawu na
yinti,

samu na kubalukila yina bawu me balukila munu.
Mu ke bula bawu samu na masumu ya bawu.

³⁴ Kasi mu ke bika ve na kulakisa yandi bumbote
ya munu,

mu ke bika ve na kulakisa yandi kukwikama ya
munu.

³⁵ Mu ke safula ve ngwisani ya munu,
mu ke soba ve mambu yina basikaka na yinwa ya
munu.

³⁶ Mu me kudya ndefi mbala mosi na bulongo ya
munu,

ve, mu ke vuna ve Davidi.

³⁷ Bana ya yandi ke zingila bantangu nyonso,
kiti ya yandi ya kintinu ke vwanda na ntadisi ya
munu mutindu ntangu.

³⁸ Yandi ke syama mutindu ngonda bantangu
nyonso,

mbangi yina kele na mazulu kele ya kukwikama.»
Kupema

³⁹ «Kasi nge, nge me manga, nge me vweza,
nge me dasukila muntu yina nge byekaka na
kudukula yandi mafuta.

⁴⁰ Nge me nyafuna ngwisani yina nge salaka na
kisyelo ya nge,

nge me vweza yimpu ya yandi ya kintinu na ku-
losa yawu na ntoto.

⁴¹ Nge me sala mabulu na bibaka nyonso,
nge me mwangisa bisika ya bawu yina ba tungaka
na bibaka ya lukengolo.

⁴² Bantu nyonso yina ke na luta kuna me botola
bima ya yandi,
bantu yina kele pene-pene na yandi ke na kuseka
yandi.

⁴³ Nge me kindisa bambeni ya yandi,
nge me sala ti mitantu ya yandi kuyangalala.

⁴⁴ Nge me tengimisa nsongi ya mbele ya yandi ya
mvita,
nge me sadisa yandi ve na kati ya mvita.

⁴⁵ Nge me sukisa nkembo ya yandi,
nge me losa yimpu ya yandi ya kintinu na ntoto.

⁴⁶ Nge me sala ti yandi kukuma kiboba na
mbangu,
nge me fwisa yandi nsoni.

Kupema

⁴⁷ Yave, tii wapi ntangu nge ke vwanda kaka ya
kubumbama bantangu nyonso,
tii wapi ntangu nkele ya nge ke vwandaka kaka
mutindu tiya yina ke na kunyengisa?

⁴⁸ Bambuka moyo ti ntangu ya luzingu ya munu
kele nkufi,
ya kele kwandi na mpamba nge yidikaka bantu
nyonso?

⁴⁹ Ya kele na muntu yina lenda zinga ata kuluta na
lufwa?
Nani lenda vuukisa mwela ya yandi samu ti yawu
kukota ve na yinsi ya bafwa?

Kupema

⁵⁰ Yave, wapi mambu ya mbote yina nge salaka na
ntangu ya ntama?

Wapi mambu yina nge diilaka ndefi na Davidi na
kukwikama ya nge nyonso?

⁵¹ Yave, bambuka moyo na kufinga yina ba me
finga bisyelo ya nge.
Bambuka moyo ti mu ke na kiyeko ya makanda
mingi na yintu ya munu.

⁵² Yave, bambuka moyo na bifingu ya bambeni ya nge,
samu na ntinu yina nge byekaka na kudukula yandi mafuta,
bawu vwandaka finga yandi bisika nyonso yina yandi vwandaka kwenda.»

⁵³ Nkembo na Yave samu na bantangu nyonso!
Ameni! Ameni!

DIBUKU YA YIYA

90

90-106

Lusambulu ya kyadi

¹ Lusambulu ya Moyize, muntu ya Nzambi.
Yave, nge me vwanda kiswamunu ya beto,
bambandu na bambandu.

² Ntete-ntete myongo kubutama,
ntete nge kuyidika ntoto mpe yinza,
mankululu na mankululu nge kele Nzambi.

³ Nge ke salaka ti bantu kuvutuka na ntoto.
Nge tubaka: «Beno bantu beno vutuka!»

⁴ Ya tsyelika na meso ya nge, funda mosi (1 000) ya
bamvula kele mutindu kilumbu ya mazono
yina me luta yimeni,
yawu kele mutindu mwa bangunga ya mpimpa.

⁵ Nge ke nataka bawu,
bawu kele mutindu mwa ntangu fyoti ya mpongi,
yina ke luta na suka mutindu matiti.

⁶ Na suka, yawu ke basisa bifulu, yawu ke kulaka,
na nkokila, ba ke zenga yawu mpe yawu ke yu-
maka.

⁷ Beto ke na kufwa samu na nkele ya nge,
beto ke na kutekita na boma,
samu na nkele ya nge ya kulutila.

⁸ Nge me yalumuna yimbi ya beto na ntadisi ya
nge,
mansweki ya beto ke na kotalana na nsemo ya
kizizi ya nge.

⁹ Bilumbu ya luzingu ya beto ke na kusuka samu
na nkele ya nge,
bamvula ya luzingu ya beto ke manisa mutindu
mwa mupepe.

¹⁰ Lutangu ya bilumbu ya luzingu ya beto kele ya
makumi nsambwadi ya bamvula,
mpe bantu yina kele na ngolo mingi, luzingu ya
bawu kele ya bamvula makumi nana,
kasi ndandu ya bawu ke kaka mpasi na yimbi.
Ya tsyelika, ntangu ke na kuluta na mbangu, mpe
beto ke na kuzimbana.

¹¹ Nani me zaba lulendo ya nkele ya nge?
Kuzitisa nge ni kuzaba mutindu kele nkele ya nge.

¹² Longa beto mutindu ya kutanga bilumbu ya
luzingu ya beto,
samu ti beto kutwadisa bantima ya beto na
ndwenga.

¹³ Tii wapi ntangu? Yave, vutuka!
Fwila beto kyadi, beto bisyelo ya nge!

¹⁴ Na suka, fulusa beto na kukwikama ya nge,
na nsayi nyonso, beto ke looka na kyese bilumbu
nyonso ya luzingu ya beto.

¹⁵ Yangidika beto na lutangu ya bilumbu yina nge
talisaka beto mpasi,

Yangidika beto na lutangu ya bamvula yina beto talaka mpasi.

¹⁶ Bika ti diboko ya nge kusala na kati ya bisyelo ya nge,

mpe nkembo ya nge kuvwanda na bana ya beto.

¹⁷ Bika ti bumbote ya Yave, Nzambi ya beto kuvwanda na beto!

Kindisa kisalu ya maboko ya beto!

Ya tsyelika kindisa kisalu ya maboko ya beto!

91

Nzambi nkebi ya beto

¹ Muntu yina ke zingaka na kisika yina Nzambi ya Kulutila Kuzangama ke bumbamaka, yandi ke pemaka na mpewo ya Nzambi-Mpungu.

² Mu me tuba na Yave: «Nge kele kiswamunu ya munu, kibaka ya lukengolo ya munu, Nzambi ya munu yina mu ke sadilaka kivuvu!»

³ Ya tsyelika ni yandi ke kuulaka nge na mutambu ya muntu ya mbingu, yandi ke nyakisaka nge na kiyoolo yina ke kufwaka.

⁴ Nzambi ke fuka nge na bansala ya yandi, nge ke kuzwa kiswamunu na yisi ya mapapu ya yandi.

Kukwikama ya yandi ke keba nge mutindu kinwanunu ya nene yina ke kebaka ntulu.

⁵ Nge ke vwanda ve na boma ya nsisi yina lenda kumina nge na mpimpa, nge ke vwanda ve na boma ya dyonga yina ba ke losila nge na ntangu.

⁶ Nge ke vwanda ve na boma ya kiyoolo yina ke na kutambula na kitombe,
nge ke vwanda ve na boma ya kiyoolo yina ke na kufwa bantu na ntangu ya midi.

⁷ Ata ti funda mosi (1 000) ya bantu kufwa na lweka ya nge ya lumoso
to mafunda kumi (10 000) na lweka ya nge ya lubakala,
ata mpasi mosi ve ke kumina nge.

⁸ Fungula kaka meso ya nge,
nge ke tala kitumbu yina Nzambi ke pesa na bantu ya yimbi.

⁹ Ya tsyelika, nge Yave, nge kele kibumbamanu ya munu.
Sala ti Nzambi ya Kulutila Kuzangama kuvwanda kismwamunu ya nge.

¹⁰ Ata mpasi mosi ve ke kumina nge,
kiyoolo mosi ve ke belama na yinzo ya nge ya lele.

¹¹ Samu ti Nzambi ke tumisa bambazi ya yandi samu na nge,
samu na kukeba nge na banzila ya nge nyonso.

¹² Bawu ke nata nge na maboko ya bawu,
samu ti dikulu ya nge kututa ve ditadi.

¹³ Nge ke tambula na zulu ya nkosi mpe na zulu ya mpidi.
Nge ke dyata mwana ya nkosi mpe dalango.

¹⁴ Nzambi tubaka: «Samu ti yandi me zola munu, mu ke kuula yandi,
samu ti yandi zaba Nkumbu ya munu, mu ke keba yandi.

¹⁵ Yandi ke bokila munu, mpe mu ke pesa yandi mvutu,

munu mosi, mu ke vwanda na yandi na ntangu ya mpasi,
mu ke kuula yandi mpe mu ke sala ti yandi kuzwa nkembo.

¹⁶ Mu ke sala ti yandi kuvwanda na luzingu ya yinda,
mu ke sala ti yandi kutala mpulusu ya munu.»

92

Mukunga ya nzitusu

¹ Mukunga samu na kilumbu ya saba.

² Ya kele mbote na kukembilaka Yave! Ya kele mbote na kuyimbilaka mikunga,
samu na nkembo ya Nkumbu ya Nzambi ya Kulu-tila Kuzangama.

³ Na suka, ba samuna bumbote ya nge,
na mpimpa, ba samuna kukwikama ya nge,

⁴ na muningu ya nsambi ya basinga kumi, na muningu ya dituutu,
na muningu ya nsambi ya nkaka.

⁵ Yave, nge ke na kuyangidika munu na mambu yina nge me sala!

Mu ke na kusala milolo ya nsayi,
samu na mambu yina maboko ya nge me sala.

⁶ Yave, mambu yina nge ke salaka kele ya nene mingi!

Mabanza ya nge kele sunda mingi!

⁷ Muntu yina kele ve na ndwenga me zaba ve,
muntu ya buzoba lenda kubakula ve.

⁸ Kana bantu ya yimbi ke na kukula mutindu matiti,
kana bantu yina ke salaka yimbi ke na kulenda,

ya kele samu ti bawu ke kufwa ya mankululu.

⁹ Kasi nge kuna na mazulu,
nge kele Yave samu na bantangu nyonso.

¹⁰ Na yina me tadila bambeni ya nge Yave,
bambeni ya nge ke zimbana,
bantu nyonso yina ke salaka yimbi ke mwangana.

¹¹ Nge me pesa munu ngolo mutindu ya mpakasa,
nge me pakula munu mafuta ya malu-malu.

¹² Meso ya munu ke na kutala bambeni ya munu,
makutu ya munu ke na kuwa mambu,
yina bantu yina ke yinaka munu ke na kutuba
samu na kusala munu yimbi.

¹³ Muntu ya kudedama ke menaka mutindu diba,
yandi ke kulaka mutindu sedeke ya Libane.

¹⁴ Yandi kele mutindu yinti yina ba me kunda na
kati ya Yinzoy Yave,
yandi ke na kukula na kati ya ngaanda ya Yinzoy
Nzambi ya beto.

¹⁵ Yandi ke buta tii na buboba ya yandi.
Yandi kele mutindu yinti yina kele na maza ya
yawu,
makasa ya yawu kele ya maza.

¹⁶ Samu na kulakisa ti Yave kele ya kusungama,
yandi kele ditadi ya munu ya nene yina ke bum-
baka munu.
Yandi kele ya kudedama.

93

Yave kele ntinu ya yinza nyonso

¹ Ni Yave kele ntinu! Yandi kele ya kufuluka na
nkembo!

Yave me lwata ngolo mutindu singa ya luketo,

ni yawu yina yinza kele ya kusyama,
ni yawu yina mpe yawu ke ninganaka ve.

² Kiti ya nge ya kintinu kele ya kusyama katuka
bantangu ya ntama,
katuka ntama nge kele Nzambi.

³ Yave, banzadi ke na kulooka,
banzadi ke na kuwakisa makelele ya yawu,
banzadi ke na kuwakisa makelele ya bimpō.

⁴ Makelele kulutula ya maza ya nene,
makelele kulutula bimpō ya mubu,
Yave ke na lulendo kuna na mazulu.

⁵ Bansalulu ya misiku ya nge kele ya tsyelika,
bulongo kele ya kulunga na Yinzo ya nge,
Yave yawu kele samu na bantangu nyonso.

94

Yave kele zuzi ya yinza

¹ Nzambi yina ke futisaka yimbi,
Yave, Nzambi yina ke futisaka yimbi,
talana na nkembo ya nge!

² Telama, fundisa bantu ya ntoto,
samu na kufutisa yimbi na bantu ya lunangu!

³ Yave, tii wapi ntangu bantu ya yimbi!
Yave, tii wapi ntangu bantu ya yimbi ke tatamana
na kununga?

⁴ Bawu ke na kusala binzonzi,
bawu ke na kuzonza na lunangu nyonso,
bantu yina ke na kusala yimbi ke na kukikembisa.

⁵ Yave, bawu ke na kunika bantu ya nge,
bawu ke na kukwamisa mvwilu ya nge.

⁶ Bawu ke na kufwa mufwidi na nzenza,
bawu ke na kufwa bansaana.

⁷ Bawu ke na kutuba: «Yave ke na kutala ata kima,
Nzambi ya Yakobi ke na kubakula ve!»

⁸ Beno bakula, beno bantu ya buzoba!
Beno bantu yina kele ve na ndwenga,
wapi ntangu beno ke vwanda na mayela?

⁹ Muntu yina tulaka dikutu, yandi ke kuwaka ve?
Muntu yina yidikaka disu, yandi ke talaka ve?

¹⁰ Yandi yina ke sembaka bayinsi, yandi ke pesaka
ve kitumbu?

Ni yandi ve ke pesaka luzabu na bantu?

¹¹ Yave zaba mabanza ya bantu,
yawu kele mpamba!

¹² Yave kyese na muntu yina nge ke sembaka,
nge ke longaka yandi Musiku ya nge.

¹³ Samu na kupesa yandi kizunu na ntangu ya
mpasi,
tii ntangu ba ke timuna dibulu samu na muntu ya
yimbi!

¹⁴ Ya tsyelika, Yave ke bikaka ve bantu ya yandi,
yandi ke mangaka ve mvwilu ya yandi.

¹⁵ Ba ke vutukila na kufundisa na ludedomo
nyonso,
mpe bantu nyonso yina kele na bantima ya
kusungama, bawu ke ndima yawu.

¹⁶ Nani ke nwanina munu na mantwala ya bantu
ya yimbi?

Nani ke sadisa munu na mantwala ya bantu yina
ke salaka yimbi?

¹⁷ Kana Yave sadisaka munu ve,

mu zolaka kota yimeni na kisika yina kele swii!

¹⁸ Yave, ntangu mu ke tubaka: «Mu ke na kwenda na kubwa!»

Kukwikama ya nge ke simbaka munu.

¹⁹ Ntangu mambu mingi ke kwamisaka munu, mbombolo ya nge ke fulusaka ntima ya munu na nsayi.

²⁰ Bantu ya yimbi lenda sala ti nge vwanda kintwadi na bawu, samu na kuyidika mambu ya yimbi,

bawu ke zitisaka ve Musiku na kwendaka sala yimbi?

²¹ Bawu ke na kuvukana samu na kusala yimbi na muntu ya kudedama,

bawu ke na kufundisa muntu yina me sala ata dyambu ya yimbi.

²² Kasi Yave kele kibaka ya munu lukengolo, Nzambi ya munu kele ditadi ya munu ya nene, kisika yina mu ke bumbamaka.

²³ Nzambi ke futisa bawu yimbi ya bawu, yandi ke sadila mavanga ya bawu ya yimbi, samu na kumwangisa bawu.

Yave Nzambi ya beto ke mwangisa bawu.

95

Na ntangu ya kubelama na ntadisi ya Yave

¹ Beno kwiza, beto sala milolo ya nsayi samu na Yave!

Beto looka na nsayi samu na ditadi ya nene yina ke vuukisaka beto!

² Beto kwenda na mantwala ya yandi na mikunga ya nzitusu,

beto kembila yandi na mikunga.

³ Ya tsyelika, Yave kele Nzambi ya nene,
yandi kele ntinu ya nene na zulu ya banzambi
nyonso.

⁴ Ni yandi ke simbaka balufulu ya ntoto na
maboko ya yandi,
bansongi ya myongo kele ya yandi.

⁵ Mubu kele ya yandi, ni yandi salaka yawu,
ntoto ya kuyuma mpe ni yandi yidikaka yawu na
maboko ya yandi.

⁶ Beno kwiza, beto finama,
beto yinama, beto fukama na ntadisi ya Yave. Ni
yandi yidikaka beto.

⁷ Samu ti yandi kele Nzambi ya beto,
beto kele bantu ya yandi mpe yandi kele Muvungi
ya beto,
mameme yina yandi ke na kutwadisa na diboko
ya yandi.

Bubu yayi kana beno kuwa ndinga ya yandi:

⁸ «Beno kukanga ve bantima ya beno mutindu
salaka bankooko ya beno kuna na Meliba,
mutindu na Masa, kuna na yinsi ya kuyuma.

⁹ Ni kuna bankooko ya beno sombolaka munu,
bawu mekaka munu, ata ti bawu talaka mambu
yina mu salaka.

¹⁰ Bamvula makumi yiya,
mbandu yayi nyongisaka munu,
mu tubaka: Bawu kele bantu,
yina me zimbana nzila ya mbote,
bawu me zaba ve banzila ya munu.

¹¹ Na nkele ya munu, mu kudyaka ndefi yayi:

“Ve! Bawu ke kota ve na yinsi ya kizunu yina mu kubikilaka bawu.”»

96

Yave kele zuzi mpe ntinu

(1Kk 16.23-33)

¹ Beno yimbidila Yave mukunga ya malu-malu!
Ntoto nyonso, beno yimbidila Yave!

² Beno yimbidila Yave, beno kembila Nkumbu ya yandi.

Beno samuna konso kilumbu mambu ya yandi ya mbote yina ke vuukisaka!

³ Beno mwangisa nsangu ya nkembo ya yandi na kati ya bayinsi.

Beno zonzila mambu ya yandi ya ngitukulu na bantu nyonso!

⁴ Ya tsyelika, Yave kele Nzambi ya nene,
yandi me bonga na masiika!

Yandi kele Nzambi ya nsisi kulutila banzambi nyonso.

⁵ Ya tsyelika, banzambi nyonso ya bayinsi ya nkaka kele banzambi ya luvunu,
kasi ni Yave yidikaka mazulu.

⁶ Yandi ke na kulezima mpe yandi kele kitoko,
lulendo mpe nkembo ya yandi kele na kati ya Yinzo ya yandi ya longo.

⁷ Beno makanda ya bantu,
beno pesa nzitusu na Yave!

Beno pesa na Yave nkembo mpe lulendo!

⁸ Beno pesa na Yave nkembo ya Nkumbu ya yandi!

Beno nata makabu, beno kota na kati ya ngaanda
ya Yinzo ya yandi!

⁹ Beno yinama na ntadisi ya Yave, ntangu bulongo
ya yandi ke na kulezima,
beno tekita na ntadisi ya yandi, beno bantu
nyonso ya ntoto.

¹⁰ Beno tuba na bayinsi: «Ni Yave kele ntinu.
Yinza kele ya kusikama, yawu lenda kubwa ve,
Yave ke fundisaka bantu na kusungama nyonso.»

¹¹ Bika ti mazulu kuyangalala, bika ntoto ku-
vwanda na nsayi ya kulutula!
Bika ti mubu na nyonso yina kele na yawu kusala
makelele.

¹² Bika ti bilanga na nyonso yina kele na yawu
kuvwanda na nsayi,
bika ti bayinti nyonso ya mfinda kusala milolo ya
nsayi,

¹³ na ntadisi ya Yave,
samu ti yandi ke na kwiza!
Ya tsyelika, yandi ke na kwiza samu na kufundisa
yinza,
yandi ke fundisa yinza na ludedomo nyonso,
yandi ke fundisa bantu na kukwikama ya yandi.

97

Yave kele ntinu

¹ Ni Yave kele ntinu!
Bika ti ntoto nyonso kuvwanda na nsayi ya mingi,
bika ti bantu nyonso yina ke zingaka na bisanga
kuyangalala!

² Dituti mpe kitombe ya ngolo me zunga yandi,

ludedomo mpe kusungama kele lufulu ya kiti ya yandi ya kintinu.

³ Tiya mosi ke na kutekila na ntadisi ya yandi, yawu ke na kuyoka mitantu yina kele na balweka nyonso.

⁴ Balusyemo ya yandi ke na kupesa nsemo na yinza,

ntoto ke na kutala yawu mpe yawu ke na kutekita.

⁵ Myongo ke na kusulumuka mutindu mafuta ya nyosi na ntadisi ya Yave, na ntadisi ya Yave, Nzambi ya ntoto nyonso.

⁶ Mazulu ke na kuzonzila ludedomo ya yandi, bantu nyonso ke na kutala nkembo ya yandi.

⁷ Bawu ke tala nsoni, bantu nyonso yina ke sambilaka biteki, bantu nyonso yina ke salaka lunangu samu na banzambi ya bawu ya luvunu, banzambi nyonso ke yinama na ntadisi ya Yave.

⁸ Siyone ke kuwa yawu mpe yandi ke yangalala, bandumba ya Yuda ke vwanda na nsayi mingi, samu na banzengolo ya Yave!

⁹ Samu ti nge Yave, nge kele Nzambi ya Kulutila Kuzangama na ntoto nyonso, ya tsyelika, nge kele Nzambi yina me lutila kuzangama na zulu ya banzambi nyonso.

¹⁰ Beno bayina ke zolaka Yave, beno kuyina yimbi! Yandi ke bumbaka luzingu ya bantu yina kele ya kukwikama na yandi, yandi ke kuulaka bawu na maboko ya bantu ya yimbi.

¹¹ Bumbote ya Yave ke na kulezima muntindu
nsemo samu na muntu ya kudedama,
nsayi kele samu na muntu yina kele na ntima ya
kusungama.

¹² Beno bantu ya kudedama, beno yangalala na
Yave,
beno kembila yandi na kubokilaka Nkumbu ya
yandi ya longo.

98

Yave ke kwiza yala

¹ Mukunga.

Beno yimbidila Yave mukunga ya malu-malu,
samu ti yandi ke salaka mambu ya ngitukulu,
diboko ya yandi ya lubakala mpe diboko ya yandi
ya longo me pesa yandi lunungu.

² Yave me sala ti bantu kuzaba ti yandi ke vuuk-
isaka,
yandi me lakisa ludedomo ya yandi na meso ya
bantu ya bayinsi.

³ Yandi me bambuka moyo na bumbote
mpe na kukwikama ya yandi, samu na bantu ya
Isayeli,
bantu yina kele na bandilu nyonso ya ntoto,
me tala mpulusu ya Nzambi ya beto.

⁴ Beno sala milolo ya nsayi, beno bantu nyonso ya
ntoto!

Beno looka na nsayi nyonso, beno yimbila!

⁵ Beno sika nsambi samu na Yave,
beno wakisa muningu ya nsambi.

⁶ Beno sika bakulumenta mpe beno wakisa
muningu ya mpungi,

beno sala milolo ya nsayi na ntadisi ya Yave ntinu!

⁷ Bika ti mubu na nyonso yina kele na yawu kusala makelele, mutindu mosi mpe yinza na bantu nyonso yina ke zingaka na yinza!

⁸ Bika ti banzadi kubula maboko, kintwadi na banzadi, myongo kusala milolo ya nsayi,

⁹ na ntadisi ya Yave, samu ti yandi ke na kwiza fundisa yinza! Yandi ke fundisa yinza na ludedomo, yandi ke fundisa bantu na kusungama nyonso.

99

Yave kele ntinu ya longo

¹ Ni Yave kele ntinu, bika ti bantu kutekita, yandi kele ya kuvwanda na zulu ya bakeluba, bika ti ntoto kuningana.

² Kuna na Siyone, Yave kele Nzambi ya nene, ya tsyelika, yandi kele na zulu ya bantu nyonso!

³ Bika ti bantu kukembila Nkumbu ya nge ya nene mpe ya ngitukulu!

Nzambi kele Nzambi ya longo!

⁴ Bika ti bantu kukembila lulendo ya ntinu yina ke zolaka mambu ya kusungama!

Ni nge ke vwandisaka kusungama.

Ni nge ke bakaka banzengolo mpe ke fundisaka na Isayeli.

⁵ Beno kembila Yave Nzambi ya beto!

Beno yinama na mantwala ya kisika yina yandi ke tulaka makulu ya yandi!

Yandi kele Nzambi ya longo!

⁶ Moyize mpe Aloni vwandaka banganga-Nzambi ya Yave.

Samwele vwandaka mosi na kati ya bayina vwandaka bokila Nkumbu ya Yandi, bawu vwandaka bokila Yave mpe Yave vwandaka pesa bawu mvutu.

⁷ Nzambi vwandaka zonzila bawu na kati ya dituti ya nene ya kutelama, bawu vwandaka sadila bansalulu ya misiku, mpe Musiku yina Nzambi pesaka bawu.

⁸ Yave Nzambi ya beto, ni nge pesaka bawu mvutu, nge vwandaka samu na bawu, Nzambi yina ke lemvokilaka, kasi ni nge futisaka bawu yimbi yina bawu salaka.

⁹ Beno kembila Yave Nzambi ya beto, beno finama na mantwala ya mongo ya yandi ya longo! Samu ti yandi kele longo, Yave, Nzambi ya beto!

100

Beto kele bantu ya yandi

¹ Mukunga samu na kuvutula matondo. Beno sala milo ya nsayi samu na Yave, bantu nyonso ya yinza!

² Beno sadila Yave na nsayi nyonso, beno kwiza na ntadisi ya yandi na milolo ya nsayi.

³ Beno zaba ti ni Yave kele Nzambi, ni yandi yidikaka beto, beto kele ya Yave,

beto kele bantu ya yandi, beto kele mameme yina
yandi ke dikilaka.

⁴ Beno kota na myelo ya yandi na kwendaka vu-
tula yandi matondo,
beno kota na lupangu ya Yinzo ya yandi na
mikunga ya nzitusu!
Beno kembila yandi,
beno tonda Nkumbu ya yandi!

⁵ Ya tsyelika, Yave kele mbote, bumbote ya yandi
ke zingilaka bantangu nyonso,
kukwikama ya yandi ke zingilaka bambandu na
bambandu.

101

Nsilulu ya ntinu na Yave

¹ Mukunga ya Davidi.
Mu ke yimbidila kukwikama ya nge mpe lude-
domo ya nge.
Samu na nge Yave, mu ke yimbidila.

² Mu ke sala nyonso samu na kulanda nzila ya
bantu ya kusungama.
Wapi ntangu nge ke kwiza na sika ya munu?
Mu ke landa nzila ya ntima ya munu ya
kusungama,
na kati ya yinzo ya munu.

³ Mu me manga na kutala mambu nyonso ya
yimbi,
na meso ya munu.
Mu me yina nkadulu ya bantu ya masumu,
yimbi ke kangama ve na munu.

⁴ Muntu ya ntima ya yimbi ke vwanda ntama na munu,
mu ke zola ve kuzaba yimbi.

⁵ Muntu yina ke zonzaka yimbi samu na mpangi
ya yandi na mansweki,
mu ke kangisa yandi yinwa.
Mu ke ndima ve na kutala bantu yina kele na
kisayi mpe lunangu.

⁶ Meso ya munu ke vwanda na kutalaka bantu ya
kukwikama ya yinsi,
samu ti bawu kwiza vwanda na sika ya munu.
Muntu yina ke landaka nzila ya bantu ya
kusungama,
yandi ke sadila munu.

⁷ Muntu yina salaka mambu ya kulunga ve, yandi
ke vwanda ve na Yinzó ya munu.
Muntu ya luvunu ke zingila ve na ntadisi ya munu.

⁸ Konso suka, mu ke dingimisa,
bantu nyonso ya ntima ya yimbi na kati ya yinsi,
na kati ya mbanza ya Yave,
mu ke manisa na kufwa bantu nyonso,
yina ke sadilaka ve ludedomo.

102

Kyadi mpe kivuvu

¹ Lusambulu ya mputu yina me lemba
mpe ke na kutalisa mpasi ya yandi na Yave.

² Yave kuwa lusambulu ya munu,
mpe kulooka yina mu ke na kulooka,
samu ti nge sadisa munu,
yawu kukuma na sika ya nge.

- ³ Kupesa munu ve mukongo,
na ntangu yina mu ke na mpasi!
Tamba dikutu ya nge,
ntangu mu ke na kulooka na sika ya nge!
Pesa munu mvutu na nswalu nyonso!
- ⁴ Bilumbu ya luzingu ya munu ke na kuluta
mutindu mulinga,
mikwa ya munu ke na kuya tiya mutindu makala
ya tiya.
- ⁵ Ntima ya munu ke na mpasi,
yawu me yuma mutindu matiti,
mu ke na kuzimbana ata madya ya kudya.
- ⁶ Mu ke na kuyawula mingi,
ni yawu yina mpusu ya nzutu ya munu,
me vukana na mikwa ya munu.
- ⁷ Mu me kuma mutindu,
ndeke yina ke vwandaka na yinsi ya kuyuma,
mu me kuma mutindu dikuti ya bayinzo ya
kubeba.
- ⁸ Mu ke na kulala ve, mu me kuma mutindu ndeke,
yina kele kaka yandi mosi na zulu ya muludi.
- ⁹ Bilumbu nyonso,
bambeni ya munu ke na kukwamisa munu.
Bawu ke na kutala munu nkele,
bawu ke na kusiinga bantu na nkumbu ya munu.
- ¹⁰ Bombi me kuma madya ya munu.
Nyonso yina mu ke na kunwa, yawu ke na ku-
vukana na mansangasa ya munu.
- ¹¹ Samu na nkele ya nge ya kulutula mpe samu na
nkele ya nge,
nge me nanguna munu mpe nge me losa munu
ntama.
- ¹² Bilumbu ya luzingu ya munu,

ke na kuluta mutindu mpewo ya nkokila,
mu me yuma mutindu matiti.

¹³ Kasi nge Yave, nge ke yalaka bantangu nyonso,
bambandu na bambandu,
bantu ke bambukaka moyo na Nkumbu ya nge.

¹⁴ Nge ke telama mpe nge ke sala,
ntangu yayi, fwila Siyone kyadi,
ya tsyelika, ntangu me lunga.

¹⁵ Beto bisadi ya nge, beto ke zolaka matadi ya yawu.
Beto ke talaka kyadi ya fundu-fundu ya yawu.

¹⁶ Na yina, bantu ya bayinsi ya nkaka ke zitisa
Nkumbu ya Yave,
bantinu ya ntoto nyonso ke zitisa nkembo ya nge.

¹⁷ Ya tsyelika, Yave ke tunga dyaka Siyone,
yandi ke talana na kati ya nkembo ya yandi.

¹⁸ Yandi ke kuwaka lusambulu ya bantu yina ke na mpasi,
yandi ke vwezaka ve balusambulu ya bawu.

¹⁹ Bika ti ba sonika yawu samu na bambandu yina ke kwiza,
samu ti bantu yina ke butuka, bawu kukembila Yave.

²⁰ Kuna na Yinzo ya yandi ya longo,
Yave me losa ntalulu na yisi samu na kutala,
katuka na zulu, yandi ke na kutala ntoto,

²¹ samu na kuwa kuyawula ya bankole,
samu na kukuula bayina kele na kati ya mpasi ya lufwa,

²² samu ti ba samuna Nkumbu ya Yave na Siyone,

mpe ti ba yimbila yandi mikunga ya nzitusu na Yelusalemi,

²³ ntangu bantu nyonso mpe bayinsi ya bintinu nyonso ke vukana kisika mosi, samu na kusadila Yave.

²⁴ Na kati-kati ya nzila, yandi me sukisa ngolo ya munu, yandi me kulula bilumbu ya luzingu ya munu.

²⁵ Na yina, mu tubaka:

«Nzambi ya munu, kubaka ve mwela ya munu ntete ntangu ya munu kulunga, nge yina ke zingilaka bambandu na bambandu!»

²⁶ Bantangu mingi me luta katuka ntangu nge yidikaka ntoto,

mpe ni nge yidikaka mazulu na maboko ya nge.

²⁷ Bawu, ba ke zimbana kasi nge, nge ke zingila, bawu ke beba mutindu kinkuti, nge ke soba bawu mutindu kinkuti, bawu ke zimbana.

²⁸ Kasi nge Nzambi, nge ke sobaka ve mpe luzingu ya nge kele ve na nsuka.

²⁹ Bana ya bisyelo ya nge ke kuzwa yinzo, batekolo ya bawu ke zingila na ntadisi ya nge.

103

Matondo na Yave samu na bumbote ya yandi

¹ Mukunga ya Davidi.

Bika ti mu tonda Yave,
bika ti nyonso yina kele na kati ya munu kutonda Nkumbu ya yandi ya longo!

² Bika ti mu tonda Yave,

mu me zimbana ve mambu ya yandi nyonso ya
mbote yina yandi me sala!

³ Ni yandi ke lemvokilaka masumu ya nge nyonso,
ni yandi ke nyakisaka nge na bimbevo ya nge
nyonso.

⁴ Ni yandi ke kuulaka nge na mpasi ya lufwa.
Ni yandi ke fulusaka nge na luzolo mpe bumbote.

⁵ Ni yandi ke fulusaka nge na bimvwama na
buboba ya nge,
ni yandi ke vutulaka nge buntwenya mutindu
ngo-nuni.

⁶ Yave ke fundisaka na ludedomo,
yandi ke nwaninaka bantu nyonso yina ba ke
nyokolaka.

⁷ Yandi lakisaka mabanza ya yandi na Moyize,
yandi sadilaka bana ya Isayeli mambu ya ngi-
tukulu.

⁸ Yave ke fwilaka bantu kyadi, yandi ke lembaka
ve na kulemvokila,
yandi ke dasukaka mbangu ve, yandi kele ya ku-
fuluka na bumbote.

⁹ Yandi ke sembaka ve konso ntangu,
yandi ke bumbaka ve nkele ya yandi bantangu
nyonso.

¹⁰ Yandi ke sembaka beto ve mutindu kele ma-
sumu ya beto,
yandi ke pesaka ve beto kitumbu mutindu kele
yimbi ya beto.

¹¹ Mutindu mosi mazulu kele ya kuzangama na
zulu ya ntoto,
mutindu mosi mpe bumbote ya yandi kele na zulu
ya bayina ke zitisaka yandi.

12 Mutindu mosi lweka ya esete kele ntama na lweka ya wesete, mutindu mosi mpe yandi ke na kukatula yimbi ya beto, samu na kunata yawu ntama.

13 Mutindu tata ke fwilaka bana ya yandi kyadi, Yave ke fwilaka kyadi bantu yina ke zitisaka yandi.

14 Ya tsyelika yandi zaba mutindu beto yilamaka, yandi me zimbana ve ti beto kele fundu-fundu.

15 Bilumbu ya luzingu ya muntu kele mutindu matiti, yandi kele mutindu bifulu ya matiti ya bilanga.

16 Ntangu mupepe ke fulaka na zulu ya yawu, yawu ke zimbanaka, kisika yina yawu vwandaka ke zabanaka dyaka ve.

17 Kasi kukwikama ya Yave ke zingilaka bantangu nyonso, samu na bayina ke zitisaka yandi, ludedomo ya yandi kele samu na bana ya bana ya bawu,

18 mpe samu na bayina ke bumbaka ngwisani ya yandi, ke bambukaka moyo na bantumunu ya yandi, samu na kusadila yawu.

19 Yave me vwandisa kiti ya yandi ya kintinu na mazulu, kimfumu ya yandi ke na kuyala bima nyonso.

20 Beno tonda Yave beno bambazi ya yandi, beno yina kele ya kifuluka na lulendo mpe ngolo, beno yina ke na kusadila mambu ya yandi, mpe ke na kuwaka ndinga ya yandi!

21 Beno tonda Yave, beno binwani ya yandi
nyonso,
beno yina ke sadilaka yandi mpe ke salaka luzolo
ya yandi!

22 Beno tonda Yave, beno nyonso yina yandi
yidikaka,
beno tonda Yave na bisika nyonso yina yandi ke
na kuyala.

«Bika ti mu tonda Yave!»

104

Matondo na Nzambi, Kiyidiki

1 Bika ti mu tonda Yave!

Yave, Nzambi ya munu, nge kele Nzambi ya nene
mingi,
nge kele kitoko mingi mpe ya kufuluka na
nkembo.

2 Yandi me fukila nsemo mutindu kiyunga,
yandi me tanda mazulu mutindu lele.

3 Yandi me tunga yinzo ya yandi na zulu ya maza,
matuti kele mutindu pusu-pusu ya yandi ya
mvita,
yandi ke na kutambula na mapapu ya mupepe.

4 Bantumwa ya nge ni mipepe,
banzasi ke na kusadila nge.

5 Nge me tula ntoto na zulu ya lufulu ya yawu,
ya mankululu, yawu ke mwangana ve.

6 Nge fukilaka yawu na mubu ya sunda mingi
mutindu kinkuti,
maza kumaka tii na bansongi ya myongo.

7 Kana nge me ngala, yawu ke kimaka.

Kana nge me duma, yawu ke lawukaka.

⁸ Yawu ke yulukaka na zulu ya myongo, yawu ke kulumukaka na midimba, samu na kukwenda na bisika yina nge kubikaka samu na yawu.

⁹ Nge zengilaka yawu bandilu yina yawu lenda luta ve, samu ti yawu kwiza dyaka ve na kufuka ntoto.

¹⁰ Yandi ke twadisaka maza ya bayinto na mizumba, yawu ke kwendaka na kati-kati ya myongo.

¹¹ Yawu ke pesaka maza ya kunwa na bibulu nyonso ya mfinda, bambulukulu ya mfinda ke kunwaka maza samu na kukatula mpwila ya bawu.

¹² Bandeke ya mazulu ke na kutunga manzanza ya bawu, pene-pene ya maza, bawu ke na kuwakisa bandinga ya bawu, na kati-kati ya makasa.

¹³ Katuka na bivinga ya yandi kuna na zulu, Nzambi ke na kubolisa myongo, yandi ke na kufulusa ntoto na mambu ya yandi ya mbote.

¹⁴ Nge ke menisaka matiti samu na bibulu, mpe bayinti yina bantu ke kundaka samu ti bantu kuzwa madya.

¹⁵ Malafu ke yangidikaka ntima ya muntu, yawu ke ngengisaka kizizi ya yandi, kulutula mafuta, madya ke pesaka muntu ngolo.

¹⁶ Bayinti ya Yave me yukuta,

basedele ya Libane yina yandi kundaka.

17 Ni kuna bandeke ke tungaka manzanza ya bawu, ndeke yina ba ke bokilaka singone ke vwandaka na bayinti ya sipelese.

18 Myongo ya yinda kele ya bankombo ya mfinda, bantadi kele kibumbamanu ya bansibisi.

19 Yandi yidikaka ngonda samu na kuzabaka bantangu ya mikembo, ntangu ke zabaka ngunga ya yandi ya kulala.

20 Nge ke nataka kitombe mpe mpimpa ke kumaka, ni na ntangu yina bibulu nyonso ya mfinda ke tambulaka.

21 Bana ya bankosi ke na kulooka samu na kusosa kima ya kudya, bawu ke na kulomba madya ya bawu na sika ya Nzambi.

22 Kasi kana ntangu me basika, bana ya bankosi me vutuka, bawu me kwenda kota na mabulu ya bawu.

23 Mpe muntu ke basikaka samu na kisalu ya yandi, yandi ke salaka kisalu ya yandi tii na nkokila.

24 Yave, nge me sala mambu mingi ya mbote, nge me sala yawu na ndwenga nyonso, ntoto kele ya kufuluka na nyonso yina nge yidikaka.

25 Tala mubu mutindu yawu kele nene mpe ya kuyalumuka, bambisi ya nene mpe ya fyoti,

yina ba lenda tanga ve, ke zingaka na kati ya yawu.

²⁶ Babwatu ke tambulaka na zulu ya mubu, Levyatane yina nge yidikaka ke sakanaka na kati ya mubu.

²⁷ Bima nyonso yina me tula kivuvu ya bawu na nge,

samu ti nge pesa bawu madya na ntangu ya yawu.

²⁸ Nge me pesa bawu madya mpe bawu me kuzwa yawu,

nge me fungula diboko mpe nge yukutisaka bawu na madya ya kitoko.

²⁹ Ntangu nge ke bumbamaka, bawu ke kumaka na boma mingi,

ntangu nge ke bakaka kiwumunu, bawu ke kufwaka,

bawu ke vutukaka fundu-fundu.

³⁰ Ntangu nge ke vutulaka kiwumunu, bawu me yilama dyaka,

mpe nyonso me vutuka ya malu-malu na ntoto.

³¹ Bika ti nkembo ya Yave kuzingila bantangu nyonso!

Bika ti yandi kuyangala samu na bima nyonso yina yandi yidikaka!

³² Ntangu yandi ke talaka ntoto, yawu ke tekitaka, ntangu yandi ke simbaka myongo, yawu ke basisaka mulinga.

³³ Na luzingu ya munu nyonso, mu ke yimbidila Yave,

mu ke yimbidila Yave ntangu nyonso yina mu kele moyo.

³⁴ Bika ti mukunga yayi kuyangidika nge!

Mu zola kuyangalala samu na Yave.

³⁵ Bika ti bantu ya masumu kuzimbana awa na ntoto,

bika ti bantu ya yimbi kuvwanda dyaka ve.

Ee, mu ke na kutonda Yave!

Aleluya!

105

Nzambi na bantu ya yandi

(Mga 105.1-15; 1Kk 16.8-22)

¹ Beno yimbila samu na Yave, beno bokila Nkumbu ya yandi!

Beno zabisa na sika ya makanda ya bantu, mambu ya ngitukulu yina yandi me sala!

² Beno yimbila samu na yandi, beno yimbila mikunga samu na yandi!

Beno samuna mambu ya yandi nyonso ya ngitukulu!

³ Beno tala kilengi na Nkumbu ya yandi ya longo! Beno yangalala na bantima, beno bayina ke na kusosa Yave!

⁴ Beno sosa Yave mpe ngolo ya yandi, beno sosa yandi bantangu nyonso!

⁵ Beno bambuka moyo na mambu ya ngitukulu yina yandi me sala,

beno bambuka moyo na bidimbu mpe banzen-golo ya yandi,

⁶ beno bana ya Abalayami, kisyelo ya yandi.

Beno bana ya Yakobi ya babakala, bayina yandi soolaka!

⁷ Ni Yave kele Nzambi ya beto.

Banzengolo ya yandi ke na kusalama na ntoto nyonso.

⁸ Yandi ke bambukaka moyo bantangu nyonso na ngwisani ya yandi, na mambu yina yandi pesaka na funda mosi (1 000) ya bambandu,

⁹ na ngwisani yina yandi salaka na Abalayami, mpe na ndefi yina yandi kudyaka na Isaaki,

¹⁰ yandi salaka yawu mutindu bansalulu ya misiku samu na Yakobi, mpe mutindu ngwisani yina yandi salaka na Isayeli ya bamvula na bamvula,

¹¹ ntangu yandi tubaka:

«Mu ke pesa nge yinsi ya Kaana, yawu ke vwanda mvwilu ya beno.»

¹² Na ntangu yina, bawu vwandaka kaka mwa ndambu ya bantu,

bawu vwandaka kaka mwa ndambu ya bantu, mutindu banzenza na kati ya yinsi.

¹³ Bawu vwandaka kwenda luta yinsi na yinsi, Bawu vwandaka kwenda na bayinsi ya bintinu mpe na makanda ya bantu.

¹⁴ Kasi Yave bikaka ve ti muntu kukwamisa bawu, Samu na bawu, yandi sembaka bantinu.

¹⁵ «Beno meka ve na kusimba bantu ya munu yina mu soolaka na kudukula mafuta, beno sala ve yimbi na mimbikudi ya munu!»

¹⁶ Nzambi salaka ti nsatu kukota na yinsi, mpe madya vwandaka dyaka ve.

¹⁷ Yandi fidisaka ntete Yosefi na mantwala ya bawu,

ba tekisaka yandi mutindu mundongo.

¹⁸ Ba kangaka makulu ya yandi na mpanga,
ba kangaka yandi kisengo na laka,

¹⁹ mwa ntangu lutaka tii na ntangu yina mambu
yina yandi tubaka kwizaka salama,
mambu ya Yave nungisaka yandi.

²⁰ Ntinu pesaka muswa ya kubika yandi,
mfumu ya bantu tumisaka ti ba pesa yandi kimp-
wanza.

²¹ Yandi tulaka Yosefi mfumu ya yinzo ya yandi,
mpe mfumu ya mvwilu ya yandi nyonso.

²² Yosefi lwengisa bantu ya mfunu, mutindu yandi
vwandaka zola,
yandi pesaka ndwenga na bakuluntu.

²³ Na yina, Isayeli kwendaka na Ngipiti,
mpe Yakobi kwendaka zinga na bunzenza na yinsi
ya Same.

²⁴ Nzambi salaka ti bantu ya yandi kubutana
mingi,
yandi pesaka bawu ngolo kulutula mitantu ya
bawu.

²⁵ Nzambi sobaka bantima ya bantu ya Ngipiti
mpe bawu kwizaka yina bantu ya yandi,
bawu bandaka na kunyokola bisyelo ya Nzambi.

²⁶ Na yina, yandi fidisaka na sika ya bawu, Moyize
kisyelo ya yandi,
mpe Aloni yina yandi soolaka.

²⁷ Bawu salaka bimangu kuna na Ngipiti,
bawu salaka mambu ya ngitukulu na yinsi ya
Same.

²⁸ Nzambi fidisaka kitombe mpe mpimpa ku-
maka,

mpe bantu ya Ngipiti mangaka ve na kutumama
na mambu ya Nzambi.

29 Yandi sobaka maza ya bawu na menga,
yandi salaka ti bambisi ya bawu kufwa.

30 Yinsi ya bawu fulukaka na bampangu,
tii na kati ya bivinga ya ntinu ya bawu.

31 Yandi tubaka, mpe banzinzi yina ke tatikaka
basikaka,

mpe bangungu fulukaka na yinsi nyonso ya bawu.

32 Na kisika ya mvula, yandi nokisilaka bawu
mvula ya matadi,

mpe milaka ya tiya basikaka na yinsi nyonso.

33 Yandi mwangisaka bilanga ya bawu ya bayinti
ya vinu na ya bayinti ya fike,

yandi zengaka bayinti nyonso ya yinsi ya bawu.

34 Yandi tubaka mpe makonko na bakoko-mbele
basikaka,

na lutangu yina ba lenda tanga ve.

35 Yawu kudyaka matiti nyonso ya yinsi ya bawu,
yawu manisaka na kudya nyonso yina ke menaka
na ntoto ya bawu.

36 Nzambi salaka ti bana nyonso ya ntete ya yinsi
ya Ngipiti kufwa,

bana ya ntete ya buntwenya ya bawu.

37 Yandi salaka ti bantu ya yandi kudasika na
Ngipiti na wolo mpe palata,

na bifumba ya yandi nyonso ata muntu mosi ve
bulaka dibaku.

38 Bantu ya Ngipiti yangalalaka na kutala
kudasika ya bana ya Isayeli,
samu ti bawu vwandaka na boma mingi na mant-
wala ya bana ya Isayeli.

³⁹ Na ntangu yandi yalumunaka dituti samu na kufuka bawu, mpe na mpimpa, tiya vwandaka kyenzola bawu.

⁴⁰ Bawu lombaka na Nzambi mpe Nzambi pesaka bawu bandeke, mpe yandi yukutisaka bawu na mampa yina katukaka na zulu.

⁴¹ Yandi fungulaka ditadi mpe maza basikaka, yawu mwanganaka mutindu nzadi kuna na yinsi ya kuyuma.

⁴² Ya tsyelika, Nzambi bambukaka moyo na mambu ya yandi ya longo mpe na Abalayami, kisyelo ya yandi.

⁴³ Yandi basisaka bantu ya yandi na nsayi ya kulu-tila, bayina yandi soolaka, yandi basisaka bawu na kati ya milolo ya nsayi.

⁴⁴ Yandi pesaka bawu bayinsi ya bantu ya nkaka, bawu bakaka bamvwilu ya bantu ya bayinsi yina,

⁴⁵ samu ti bawu kusadila bansalulu ya misiku ya Yave mpe ti bawu kubumba misiku ya yandi.
Aleluya!

106

*Bumbote ya Yave samu na bantu ya yandi
(Mga 105; 1Kk 16.34-36)*

¹ Aleluya!

Beno kembila Yave samu ti yandi kele mbote, samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso!

² Nani ke zonzila mambu ya ngitukulu yina Yave me sala?

Nani ke wakisa mikunga samu na nzitusu ya yandi?

³ Kyese na bayina ke zitisaka bantumunu, mpe ke sadilaka ludedomo bantangu nyonso!

⁴ Yave bambukila munu moyo na bumbote ya nge samu na bantu ya nge!

Kwiza vuukisa munu.

⁵ Sala ti mu tala buyenge ya bantu yina nge me soola,
mu yangalala na nsayi ya bantu ya nge,
mu tala kilengi samu na mvwilu ya nge!

⁶ Beto me sumuka mutindu bankooko ya beto, beto me sala foti, beto me sala yimbi.

⁷ Bankooko ya beto yina vwandaka zinga na Ngip-iti,
bawu bakulaka ata dyambu mosi ve na mambu ya nge ya ngitukulu,
bawu bambukaka ve moyo na mambu nyonso yina nge salaka na kukwikama ya nge,
bawu mangaka na kutumama pene-pene ya mubu, Mubu ya Batwandu.

⁸ Kasi yandi vuukisaka bawu samu na Nkumbu ya yandi,
samu na kusala ti bantu kuzaba lulendo ya yandi.

⁹ Yandi ngalaka Mubu ya Batwandu, mpe yawu kawukaka,

yandi salaka ti bankooko ya beto kutambula na
kati-kati ya mubu ya sunda mingi, mutindu
na yinsi ya kuyuma.

¹⁰ Yandi vuukisaka bawu na maboko ya muntu
yina vwandaka yina bawu,
yandi kuulaka bawu na maboko ya mutantu.

¹¹ Maza dyamisaka mitantu ya bawu,
ata mosi ve bikanaka.

¹² Bawu kwikilaka na mambu ya yandi,
bawu yimbilaka yandi mikunga ya nzitusu.

¹³ Kasi bawu zimbanaka na nswalu nyonso
mambu yina yandi salaka,
bawu vingilaka ve ti mambu yina yandi kubikaka
kusalama.

¹⁴ Kuna na yinsi ya kuyuma,
bawu vwandaka na bansatu ya mutindu na
mutindu,
kuna na ntoto yina ata kima ke menaka, bawu
sombolaka Nzambi.

¹⁵ Yandi pesaka bawu nyonso yina bawu vwan-
daka lomba,
yandi salaka ti bawu kwendaka kufwa malembe-
malembe.

¹⁶ Kuna na kivwandu bawu sadilaka Moyize kim-
banda,
mpe na Aloni muntu ya longo ya Yave.

¹⁷ Ntoto fungulaka yinwa mpe yawu zikaka
Datane,

yawu minaka nkonga ya bantu ya Abilame,

¹⁸ tiya yokaka nkonga ya bantu,
tiya ya nene nyengisaka bantu ya yimbi.

19 Kuna na Olebe, bawu yidikaka kiteki ya mwana
ya ngombe,

bawu fukamaka na mantwala ya kiteki yina ba
yidikaka na kisengo ya kusulumuka,

20 Na kisika ya Nzambi yina vwandaka nkembo ya
bawu,

bawu sambilaka kiteki ya ngombe yina ke
kudyaka matiti.

21 Bawu zimbanaka Nzambi, Muvuukisi ya bawu,
yandi yina salaka mambu ya nene kuna na Ngip-
iti.

22 Yandi salaka mambu ya ngitukulu na yinsi ya
Same,

mpe mambu ya nsisi na Mubu ya Batwandu,

23 yandi tubaka samu na kumanisa na kufwa
bawu,

kasi Moyize yina yandi soolaka,

telamaka na mantwala ya Nzambi,

samu na kubondila yandi, samu ti Nzambi manisa
ve na kufwa bawu.

24 Bawu mangaka ya bawu yinsi yina ya mbote
mingi,

bawu mangaka na kuwa mambu ya yandi,

25 bawu vungutaka na kati ya bayinzo ya bawu ya
lele,

bawu tumamaka ve na ndinga ya Yave.

26 Na yina, yandi kudyaka ndefi,

na kufwa bawu kuna na yinsi ya kuyuma,

27 Nzambi mwangisaka bana ya bawu na bayinsi
mingi.

Yandi salaka ti bawu kufwa na kati ya bayinsi ya
nzenza.

28 Bawu kangamaka na nzambi Baale-Pewole,
bawu kudyaka minkayulu yina ba pesaka na
bantu ya kufwa.

29 Na mavanga ya bawu, bawu salaka ti Nzambi
kudasukila bawu,
mpe kiyoolo bwidilaka bawu.

30 Na yina, Pineyase telamaka samu na kuyidika
dyambu yina,
mpe kiyoolo sukaka.

31 Na kusala mutindu yina,
Yave ndimaka Pineyase mutindu muntu ya
kudedama samu na kiminu ya yandi,
bambandu na bambandu, samu na bantangu
nyonso.

32 Bawu sombolaka nkele ya Nzambi kuna pene-
pene ya maza ya Meliba,
mpe Nzambi sembaka Moyize samu na bawu.

33 Ya tsyelika, bawu tumamaka ve na mpeve ya
Nzambi,
mpe Moyize zonzaka kondwa kuyindula.

34 Bawu manisaka ve na kufwa bantu ya Kaana,
mutindu Nzambi tumisaka bawu na kusala.

35 Bawu vukanaka na bayinsi ya nkaka,
bawu bandaka na kulanda bansalulu ya bawu.

36 Bawu bandaka na kusambila biteki ya bantu
yina,
yawu kumaka mutambu samu na bawu mosi.

37 Bawu pesaka bana ya bawu ya bakento na ya
babakala
mutindu minkayulu na bampeve ya yimbi.

38 Bawu kufwaka bantu yina salaka dyambu ve,

bawu pesaka menga ya bana ya bawu ya bakento
na ya babakala,

mutindu munkayulu na banzambi ya luvunu ya
Kaana,

bawu sumunaka yinsi na menga ya bantu yina
bawu vwandaka kufwa.

³⁹ Na bansalulu ya bawu, bawu kumaka ya
kuvedila ve,

na mavanga ya bawu, ba sadilaka kindumba.

⁴⁰ Na yina, Yave dasukilaka bantu ya yandi,
yandi bandaka na kutala mvwilu ya yandi nganzi.

⁴¹ Yandi yekulaka bawu na maboko ya bantu ya
bayinsi ya nkaka,

mitantu ya bawu bandaka na kuyala bawu,

⁴² bambeni ya bawu vwandaka nyokola bawu,
bawu kubwaka na yisi ya lutumu ya mitantu ya
bawu.

⁴³ Ntangu nyonso, yandi vwandaka kuula bawu,
kasi mabanza ya bawu, kaka ni kumanga na kutu-
mama,

mpe bawu tatamanaka kaka na kusala yimbi.

⁴⁴ Yandi talaka mpasi ya bawu,
mpe yandi kuwaka bidilu ya bawu.

⁴⁵ Yandi bambukilaka bawu moyo samu na ng-
wisani ya yandi,
yandi talaka bawu kyadi samu na kukwikama ya
yandi ya nene.

⁴⁶ Yandi salaka ti bantu yina bakaka,
mpe nataka bawu na yinsi ya nzenza kufwila
bawu kyadi.

⁴⁷ Yave Nzambi ya beto, vuukisa beto!

Baka beto na kati na bayinsi nyonso mpe kutikisa beto,
samu ti beto kembila Nkumbu ya nge ya longo,
mpe beto kuzwa buyenge na kukembila nge!

⁴⁸ Nkembo na Yave, Nzambi ya Isayeli ya mankululu,
bika ti bantu nyonso kutuba: «Ameni!
Aleluya!»

DIBUKU YA TANU

107

107-150

Matondo na Nzambi samu na bumbote ya yandi

¹ Beno kembila Yave, samu ti yandi kele mbote,
samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso.

² Bika ti bayina nyonso Yave me kuula, bawu kutuba yawu,
bika ti bayina nyonso yandi me katula na maboko ya mutantu,

³ bayina yandi me katula na bayinsi nyonso,
kubanda na esete, na wesete, na node mpe na sude, bawu kutuba yawu!

⁴ Bawu vwandaka kwenda dyengila na yinsi ya kuyuma, ntoto yina ata kima ke menaka,
bawu kuzwaka ve nzila ya mbanza, kisika yina bawu zolaka kwenda zinga.

⁵ Bawu vwandaka na nsatu mpe na mpwila ya maza,
bawu vwandaka me lemba.

⁶ Na kati ya mpasi, bawu lookaka na Yave,
mpe yandi kuulaka bawu na bampasi ya bawu.

⁷ Yandi twadisaka bawu na nzila ya kusungama, samu ti bawu kwenda zinga na mbanza mosi.

⁸ Bika ti bawu kukembila Yave samu na kukwikama ya yandi, mpe samu na mambu ya yandi ya ngitukulu yina yandi salaka na bantu,

⁹ samu ti yandi pesaka maza na bantu yina vwandaka na mpwila ya maza, yandi yukutisaka bayina vwandaka na nsatu.

¹⁰ Bantu ya nkaka vwandaka zinga na kati ya kitombe, mpe na mpasi ya lufwa, bawu vwandaka ya kukangama na kati ya bampasi, mpe na bampanga,

¹¹ samu ti bawu tumamaka ve na mambu ya Nzambi, samu ti bawu vwezaka malongi ya Nzambi ya Kulutila Kuzangama.

¹² Nzambi kululaka bawu na kotalisa bawu mpasi, bawu kubwaka, kubwa mosi kondwa muntu yina ke sadisa bawu.

¹³ Na kati ya mpasi, bawu lookaka na Yave, mpe yandi kuulaka bawu na bampasi ya bawu.

¹⁴ Yandi basisaka bawu na kitombe mpe na mpasi ya lufwa, mpe yandi zengaka bampanga ya bawu.

¹⁵ Bika ti bawu kukembila Yave samu na kukwikama ya yandi, mpe samu na mambu ya yandi ya ngitukulu yina yandi salaka na bantu,

¹⁶ samu ti yandi me mwangisa myelo ya kisengo ya mbwaki, yandi me zenga bikangulu ya kisengo.

17 Ba ya nkaka vwandaka bantu ya buzoba, samu
na kukondwa kutumama ya bawu,
samu na yimbi ya bawu, bawu talaka mpasi.

18 Bawu vwandaka yina konso kima ya kudya,
mpe bawu kumaka na mwelo ya lufwa.

19 Na kati ya mpasi, bawu lookaka na Yave,
mpe yandi kuulaka bawu na bampasi ya bawu.

20 Yandi fidisaka bawu mambu ya yandi mpe
yandi nyakisaka bawu.

Yandi kuulaka bawu na mpasi ya lufwa.

21 Bika ti bawu kukembila Yave samu na kuk-
wikama ya yandi,
mpe samu na mambu ya yandi ya ngitukulu yina
yandi salaka na bantu,

22 Bika ti bawu kupesa yandi minkayulu ya ma-
tondo,
bika ti bawu kuzonzila mambu ya yandi na kati ya
milolo ya nsayi.

23 Bayina, vwandaka zyeta na mubu na kati ya
babwatu,
mpe vwandaka sala mumbungu na kati ya maza
ya nene,

24 bawu talaka mambu yina Yave salaka,
mpe mambu ya ngitukulu yina yandi salaka na
yisi ya maza ya sunda mingi.

25 Yandi tubaka mpe kitembo salamaka,
yawu nangunaka bimpo ya mubu.

26 Babwatu ya bawu vwandaka yuluka na zulu
mpe yawu vwandaka kwenda tii na yisi ya maza
ya sunda mingi,
bawu kumaka na mpasi mingi.

27 Kizungu-zungu simbaka bawu, bawu kumaka
mutindu bantu me kola malafu,
mayela ya bawu dyamaka na maza ya mubu.

28 Na kati ya mpasi, bawu lookaka na Yave,
mpe yandi kuulaka bawu na bampasi ya bawu.

29 Yandi dingimisaka kitembo,
yandi vutulaka kizunu mpe bimpo kumaka swi.

30 Bawu yangalalaka na yina kitembo dingamaka,
yandi nataka bawu na kisika yina, bawu zolaka na
kukanga babwatu ya bawu.

31 Bika ti bawu kukembila Yave samu na kuk-
wikama ya yandi,
mpe samu na mambu ya yandi ya ngitukulu yina
yandi salaka na bantu,

32 Bika ti bawu kukembila bunene ya yandi na kati
ya lukutakanu ya bantu!

Bika ti bawu kuyimbila yandi mikunga ya nzitusu
na lukutakanu ya bakuluntu!

33 Yandi ke kitulaka banzadi na yinsi ya kuyuma,
yandi ke kitulaka bayinto na ntoto ya kukawuka.

34 Yandi ke kitulaka ntoto ya madya na ntoto yina
ke pesaka ve madya,
nyonso yina samu na mavanga ya yimbi ya bantu
yina ke zingaka kuna.

35 Yandi ke kitulaka yinsi ya kuyuma na dyanga ya
maza,
yandi ke kitulaka ntoto ya kukawuka na bayinto
ya maza,

36 yandi ke tula kuna, bantu yina kele na nsatu,
bawu ke tunga mbanza samu na kuzinga kuna,

37 bawu ke kunda bambuma na bilanga,
mpe bawu ke kunda bilanga ya bayinti ya vinu,

yawu ke buta bambuma mingi.

³⁸ Yandi ke sakumuna yawu mpe yawu ke kuma mingi,
yandi ke bika ve ti lutangu ya bibulu ya bawu kukuluka.

³⁹ Ba ya nkaka ke kuma ndambu,
bawu ke kufwa samu na mpasi mpe samu na nkwanusu.

⁴⁰ Nzambi ke salaka ti ba vweza bantu ya mfunu,
yandi ke salaka ti bawu kudyengila na yinsi ya kuyuma kisika yina nzila kele ve.

⁴¹ Yandi ke katulaka mputu na mpasi,
yandi ke salaka ti makanda kukuma mingi mutindu nkonga ya mameme.

⁴² Bantu ya kusungama ke talaka yandi, mpe bawu ke yangalalaka.

Kasi bantu ya mavanga ya yimbi ke kanga bay-inwa ya bawu.

⁴³ Bika ti muntu ya ndwenga sala keba na mambu nyonso yayi,
bika ti yandi zaba ti Yave kele mbote.

108

Lusambulu samu na ndungunu

(Mga 108.2-6; 57.8-12; 7-14; 60.7-14)

¹ Mukunga ya Davidi.

² Nzambi ya munu, ntima ya munu kele ya kusyama!

Mu ke yimbidila, mu ke yimbidila nge mikunga na bisikulu ya munu, ni yawu kele nkembo ya munu!

³ Beno vumbuka, beno bansambi ya munu,
mu ke vumbula nsemo ya suka-suka.

⁴ Yave, mu ke kembila nge na kati ya makanda ya bantu,

mu ke yimbidila nge na kati ya bayinsi,

⁵ samu ti, kukwikama ya nge me luta mazulu,
mpe butsyelika ya nge ke kumaka tii na matuti.

⁶ Nzambi telama na zulu ya mazulu,
bika ti nkembo ya nge kuvwanda na zulu ya ntoto nyonso,

⁷ Vuukisa beto na diboko ya nge ya lubakala, pesa munu mvutu,
samu na kukuula bayina nge ke zolaka.

⁸ Na kati ya Yinzo ya yandi ya longo, Nzambi tubaka mutindu yayi:

«Mu ke nunga, mu ke kabula mbanza Siseme,
mu ke teza mudimba ya Sukote.

⁹ Ngalaade kele ya munu, Manase kele ya munu.
Efalayime kele yimpu yina ke kebaka yintu ya munu, Yuda kele mukawa ya munu ya lutumu.

¹⁰ Mowabe kele ndonga ya nene yina mu ke yobidilaka.

Mu ke losa dipapa ya munu na yinsi ya Edome.
Yinsi ya ba-Filiseti, sala milolo ya mvita samu na kunwanisa munu yinsi ya ba-Filiseti.»

¹¹ Nani ke nata munu na mbanza ya kutungama na bibaka ya lukengolo?

Nani ke nata munu tii na Edome?

¹² Nzambi, ni nge ve mangaka beto?

Nzambi, ni nge ve vwandaka kwenda dyaka ve na binwani ya beto na mvita?

¹³ Kwiza sadisa beto, kuula beto na maboko ya mutantu!

Lusalusu ya bantu kele kaka mpamba.

¹⁴ Kintwadi na Nzambi, beto ke sala mambu ya ngitukulu,
ni yandi ke nika bambeni ya beto.

109

Lusambulu ya muntu yina ba ke na kuzonzila yimbi

¹ Mukunga ya Davidi. Ba yimbilaka yawu na lutwadusu ya mfumu ya miyimbidi.

Nzambi yina mu ke yimbidilaka mikunga ya nzi-tusu kuvwanda ve swii!

² Bantu ke na kufungula bayinwa, samu na kuzonza mambu ya yimbi mpe ya luvunu na yina me tadila munu,

bawu ke na kuvunina munu mambu.

³ Bawu me yina munu na nyonso yina bawu ke na kutuba,

bawu ke na kunwanisa munu kondwa dyambu.

⁴ Mu ke zolaka bawu, kasi bawu, bawu ke na kutelemina munu,

kasi munu, mu me kangama kaka na lusambulu.

⁵ Bawu ke na kuvutula munu yimbi samu na mbote yina mu me sadila bawu,

bawu ke na kuyina munu, samu na luzolo yina mu me lakisa bawu.

⁶ Bawu ke na kutuba:

«Beto yekula yandi na maboko ya muntu ya yimbi,

mpe muntu yina ke funda yandi kuvwanda na lweka ya yandi ya lubakala.

⁷ Ntangu ba ke fundisa yandi, ba tuba ti yandi me sala yimbi,

bika ti lusambulu ya yandi kutalana mutindu disumu.

⁸ Bilumbu ya luzingu ya yandi kuvwanda ya mingi ve,

muntu ya nkaka kusala kisalu ya yandi!

⁹ Bika ti bana ya yandi kukuma bansaana,

kento ya yandi kukuma mufwidi!

¹⁰ Bika ti bana ya yandi banda na kwendaka dyengila bisika nyonso,

bawu banda na kwendaka lomba kima ya kudya!

Bika ti bawu banda na kwendaka sosa madya ntama na yinzo ya bawu ya kumwangana!

¹¹ Bika ti kidefisi yina, me defisa yandi mbongo, baka bima ya yandi nyonso,

bika ti banzenza kubaka na ngolo bima nyonso yina yandi kuzwaka.

¹² Ata muntu kulakisa yandi bumbote, muntu ve ke tala bansaana ya yandi kyadi!

¹³ Bika ti bana ya yandi manisa na kufwa,

bika ti nkumbu ya bawu kuzimbana na bam-bandu yina ke kwiza!

¹⁴ Bika ti ba bambula Yave moyo na yimbi yina bankooko ya yandi salaka,

bika ti ba katula ve disumu ya mama ya yandi!

¹⁵ Bika ti yimbi ya bawu kuvwanda ntangu nyonso na mantwala ya Yave,

bika ti nkumbu ya bantu ya mutindu yina kuzimbana awa na ntoto.

16 Ya tsyelika, muntu yina bambukaka ve moyo na kusala mambu ya mbote, yandi vwandaka kwamisa bantu ya mpasi mpe bamputu, tii na kufwa bantu yina ke na mpasi na bantima ya bawu.

17 Yandi zolaka nsiingulu: Bika ti yawu kubwidila yandi, yandi vwandaka zola ve lusakumunu: Bika ti yawu kuvwanda ntama na yandi.

18 Bika ti yandi kulwata nsiingulu mutindu kinkuti, bika ti yawu kukota na kati ya yandi mutindu maza, bika ti yawu kukota na kati ya mikwa ya yandi mutindu mafuta.

19 Bika ti nsiingulu kuvwanda mutindu kinkuti yina yandi me fukila, bika ti yawu kuvwanda kaka ya kukangama na yandi mutindu singa ya luketo!»

20 Ni yina ke vwanda musendo ya mitantu ya munu, mpe ya bayina ke zonzaka yimbi na nkumbu ya munu.

21 Kasi nge Yave, mfumu ya munu, sadila munu bumbote samu na Nkumbu ya nge, samu ti kukwikama ya nge kele mbote, kuula munu!

22 Mu kele mputu mpe muntu ya mpasi, ntima ya munu kele ya kulwala na kati ya munu.

23 Mu ke na kukwenda mutindu mpewo ya nkokila, ba ke na kubingisa munu mutindu dikonko.

24 Makoto ya munu ke na kulosa munu samu ti mu
me mina-nsoki,
nzutu ya munu me lemba mpe mu me konda.

25 Mu kumaka muntu ya nsoni,
bawu ke na kutala munu mpe bawu ke na
kuningisa bayintu ya bawu.

26 Kwiza sadisa munu, Yave, Nzambi ya munu.
Vuukisa munu samu ti nge kele Nzambi ya luzolo!

27 Bika ti ba zaba ti ni nge,
bawu kuzaba ti ni diboko ya nge Yave me sala
yawu.

28 Bawu ke na kuvweza kasi nge,
nge ke na kusakumuna.
Kana bawu kutelama, bawu ke tala nsoni,
kasi munu kisyelo ya nge mu ke yangalala.

29 Bika ti mitantu ya munu kufuluka na nsoni,
bika ti nsoni kufuka bawu mutindu kiyunga!

30 Mu ke kembila Yave na ndinga ya ngolo,
mu ke yimbidila yandi mikunga ya nzitusu na
kati-kati ya bantu mingi.

31 Ya tsyelika, yandi ke telamaka na lweka ya
lubakala ya mputu,
samu na kuvuukisa yandi na maboko ya bantu
yina ke na kufundisa yandi.

110

Ntinu, nganga-Nzambi

¹ Mukunga ya Davidi.

Yave tubaka na mfumu ya munu mutindu yayi:
«Vwanda na lweka ya munu ya lubakala,

tii ntangu mu ke tula bambeni ya nge na yisi ya makulu ya nge!»

² Yave ke lambula mukawa ya lulendo ya yandi na Siyone:

Yaala na kati-kati ya bambeni ya nge!

³ Bantu ya nge ke ya kukubama na kukwenda na mvita,
na kilumbu yina nge ke kutika binwani ya nge,
na zulu ya myongo ya longo,
ntangu bwisi ke kutsyaka,
bantwenya ya nge ke kwiza na sika ya nge
mutindu kinoko.

⁴ Yave me kudya ndefi,
mpe yandi ke nyonga ve samu na yawu.
«Nge kele nganga-Nzambi ya mankululu,
na mutindu ya Melekisedeke.»

⁵ Yave kele na lweka ya nge ya lubakala,
na kilumbu ya nkele ya yandi, yandi ke nika bantinu.

⁶ Yandi ke fundisaka bayinsi, bisika nyonso me fuluka na bamvumbi,
yandi ke nika ntinu ya yinsi ya nene.

⁷ Na nzila, yandi ke kunwaka maza ya muzumba.
Ni yawu yina yandi ke vumbulaka yintu.

111

Mbandukulu ya ndwenga

¹ Aleluya!

Mu ke kembila Yave na ntima ya munu nyonso.

Mu ke kembila Yave na kati ya lukutakanu
ya bantu ya kusungama mpe na kati ya
mukangu.

² Mambu ya Yave kele ya nene,
bayina ke zolaka yawu ke sosaka yawu.

³ Mambu yina yandi ke salaka ke talanaka na
nkembo nyonso,
ludedomo ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso.

⁴ Yandi ke zolaka ti ba bambuka moyo na bimangu
ya yandi,
Yave ke na bumbote mpe na kyadi.

⁵ Yandi ke pesaka madya na bayina ke zitisaka
yandi,
Nzambi ke bambukaka moyo konso ntangu na
ngwisani ya yandi.

⁶ Yandi ke lakisaka na bantu ya yandi lulendo ya
mambu yina yandi ke salaka,
na kupesa na bantu ya yandi mvwilu ya bayinsi ya
nzenza.

⁷ Mambu yina yandi ke salaka kele ya tsyelika mpe
ya kusungama,
bantumunu ya yandi nyonso kele ya mbote,

⁸ yawu ke soba ve, samu na bantangu nyonso,
yavu kele ya tsyelika mpe ya kusungama.

⁹ Yandi pesaka kimpwanza na bantu ya yandi,
yandi salaka ngwisani ya yandi samu na ban-
tangu nyonso,

Nkumbu ya yandi kele ya longo mpe ya nsisi.

¹⁰ Kuzitisa Yave kele mbandukulu ya ndwenga,
bayina ke na mayela ni bawu ke tumamaka na
yawu,
nzitusu ya Yave ke zingila bantangu nyonso.

112

Buyenge ya bantu ya kukwikama

¹ Aleluya!

Kyese na muntu yina ke zitisaka Yave,
Yandi ke talaka kilengi na kusadila bantumunu ya
Yave.

² Bana ya yandi ke vwanda na lulendo na yinsi,
bambandu ya bantu ya kusungama ke kuzwa
lusakumunu.

³ Na kati ya yinzo ya yandi kele na bima mingi na
bimvwama,
kudedama ya yandi ke zingilaka bantangu
nyonso.

⁴ Nsemo ke kyenjolaka kitombe samu na bantu ya
kusungama,
samu na muntu ya mbote, muntu yina ke talaka
bampangi kyadi mpe kele ya kudedama.

⁵ Ya kele mbote ti muntu kuvwanda na kyadi ya
bampangi, yandi kundefisa na bampangi
mpe yandi yidika mambu na mutindu ya
kufwanakana.

⁶ Samu ti yandi ke kubwa ata fyoti ve,
ba ke bambuka moyo na muntu ya kusungama
bantangu nyonso.

⁷ Yandi kele ve na boma ya bansangu ya yimbi,
ntima ya yandi kele ya kukwikama, kivuvu ya
yandi kele na Yave.

⁸ Ntima ya yandi ke ninganaka ve, yandi kele ve
na boma,
yandi ke tala kubwa ya bambeni ya yandi.

⁹ Yandi ke kabulaka mingi na bamputu,
yandi kele ya kudedama bantangu nyonso,

ngolo ya yandi ke bwelamaka na nkembo nyonso.
¹⁰ Muntu ya ntima ya yimbi ke tala yandi mpe
yandi ke vwanda na nkele,
yandi ke kwetisa meno mpe yandi ke lemba,
bansatu ya bantu ya yimbi ke salama ve.

113

Bumbote ya Nzambi samu na bamputu

¹ Aleluya!

Beno bisyelo ya Yave, beno kembila yandi,
beno kembila Nkumbu ya Yave!

² Bika ti ba kutonda Nkumbu ya Yave,
kubanda ntangu yayi tii bantangu nyonso!

³ Kubanda na esete tii na wesete,
bika ti Nkumbu ya Yave kukemboswa.

⁴ Yave ke na zulu ya bayinsi nyonso,
nkembo ya yandi me lutila kuzangama na
mazulu.

⁵ Nani yina kele mutindu Yave, Nzambi ya beto?
Yandi ke ya kuvwanda na kisika ya kulutula
kuzangama.

⁶ Yandi ke betamaka samu na kutala,
mazulu na ntoto.

⁷ Yandi ke telemisaka muntu ya mpamba na kati
ya fundu-fundu,
yandi ke basisaka mputu na kati ya mboloso,

⁸ samu na kuvwandisa yandi na bantu ya mfunu,
bantu ya mfunu ya yinsi ya yandi.

⁹ Yave ke salaka ti kisita kuvwanda na yinzo ya
makwela,

mutindu kento ya nsayi na kati-kati ya bana ya yandi.

Aleluya!

114

Mukunga ntangu Isayeli basikaka na yinsi ya Ngipiti

¹ Ntangu Isayeli basikaka na yinsi ya Ngipiti, ntangu bana ya Yakobi bikaka yinsi ya bantu yina ke zonzaka ndinga ya nzenza,

² Yuda kumaka Yinzo ya longo ya Nzambi, Isayeli kumaka mvwilu ya yandi.

³ Mubu talaka yawu mpe yawu kimaka, nzadi ya Yolodani talaka yawu mpe yawu vutukaka manima.

⁴ Myongo vwandaka duzumuka mutindu mameme ya mbakala, myongo ya fyoti vwandaka duzumuka mutindu bana ya bankombo mpe ya mameme.

⁵ Nge mubu, samu na yinki nge me kima? Nge nzadi ya Yolodani, samu na yinki nge me vutuka manima?

⁶ Myongo samu na yinki beno ke na duzumuka mutindu mameme ya mbakala?

Myongo ya fyoti samu na yinki beno ke na duzumuka mutindu bana ya bankombo mpe ya mameme?

⁷ Nge ntoto, tekita na mantwala ya Yave! Tekita na mantwala ya Nzambi ya Yakobi.

⁸ Yandi ke kitulaka ditadi ya nene na kizinga ya maza,
yandi ke kitulaka ditadi ya nene na yinto ya maza.

115

Nkembo na Nzambi kaka

¹ Yave, samu na beto ve, samu na beto ve,
kasi sala ti kaka Nkumbu ya nge kukemboswa,
samu na bumbote ya nge, mpe samu na kuk-
wikama ya nge.

² Samu na yinki bayinsi ke na kuyufula:
«Wapi sika kele Nzambi ya bawu?»

³ Nzambi ya beto kele na mazulu,
yandi ke salaka nyonso yina yandi zola.

⁴ Banzambi ya bawu ya biteki kele ya wolo mpe
palata,
ya kele bima yina bantu me yidika.

⁵ Bawu kele na bayinwa kasi bawu ke zonzaka ve,
bawu kele na meso kasi bawu ke talaka ve.

⁶ Bawu kele na makutu kasi bawu ke kuwaka ve,
bawu kele na bambombo kasi bawu ke kuwaka ve
nsunga.

⁷ Bawu kele na maboko kasi bawu ke simbaka ata
kima ve,
bawu kele na makulu kasi bawu ke tambulaka ve,
ata makelele ke wakanaka ve na bayinwa ya
bawu.

⁸ Bayina ke yidikaka yawu kele kaka mutindu
mosi na biteki yina,
mutindu mosi mpe bantu yina ke tulaka kivuvu ya
bawu na biteki yango!

⁹ Beno bana ya Isayeli, beno tula kivuvu ya beno
na Yave!

Yandi kele lusalusu ya bawu mpe kinwanunu ya
bawu ya kisengo yina ke kebaka nzutu!

¹⁰ Bana ya Aloni, beno tulaka kivuvu ya beno na
Yave!

Yandi kele lusalusu ya bawu mpe kinwanunu ya
bawu ya kisengo yina ke kebaka nzutu!

¹¹ Beno yina ke zitisaka Yave, beno tula kivuvu ya
beno na Yave!

Yandi kele lusalusu ya bawu mpe kinwanunu ya
bawu ya kisengo yina ke kebaka nzutu!

¹² Yave me bambukila beto moyo, yandi ke saku-
muna:

Yandi ke sakumuna bana ya Isayeli,
yandi ke sakumuna bana ya Aloni,

¹³ Yave ke sakumuna bayina ke zitisaka yandi,
kubanda na bana ya fyoti tii na bakuluntu.

¹⁴ Yave ke pesa beno ntomosono,
beno na bana ya beno.

¹⁵ Bika ti Yave kusakumuna beno,
yandi yina yidikaka zulu na ntoto!

¹⁶ Mazulu kele mazulu ya Yave,
kasi ntoto, yandi pesaka yawu na bantu.

¹⁷ Bantu ya kufwa lenda kembila ve Yave,
ya vwanda bantu yina ke kwendaka na kisika yina
kele swii.

¹⁸ Kasi beto, beto ke tonda Yave,
kubanda ntangu yayi tii bantangu nyonso.

Aleluya!

¹ Mu ke zolaka Yave, samu ti yandi ke kuwaka ndinga ya munu, ntangu mu ke bondilaka yandi.

² Yandi me teka dikutu ya yandi na kuwa munu, mu ke bokila yandi luzingu ya munu nyonso.

³ Basinga ya lufwa kangaka munu, boma ya kulutula ya yinsi ya bantu ya kufwa simbaka munu, mu kumaka na mpasi mpe na kyadi.

⁴ Kasi munu, mu bokilaka Nkumbu ya Yave: «Mulemvo ya nge Yave, vuukisa munu!»

⁵ Yave ke talaka kyadi mpe yandi kele ya kudedama, yandi kele Nzambi ya kyadi.

⁶ Yave ke bumbaka bantu ya mpamba, mu vwandaka ya kulemba, yandi vuukisaka munu.

⁷ Bika ti mwela ya munu kuzwa luvundulu, samu ti Yave me sadila munu mambu ya mbote.

⁸ Ya tsyelika, nge me kuula mwela ya munu na lufwa, nge me kusuna mansangasa ya meso ya munu, nge me sala ti mu kubwa ve.

⁹ Mu ke tambula na mantwala ya Yave, awa na yinsi ya bantu ya moyo.

*

¹⁰ Mu bikaka ve na kusala kivuvu ata na ntangu yina mu tubaka ti:

«Mu kele muntu ya mpasi ya kulutula!»

¹¹ Mu tubaka na nswalu nyonso ti:

«Bantu nyonso kele bantu ya luvunu!»

12 Wapi mutindu mu ke vutula na Yave,
mambu nyonso ya mbote yina yandi me sadila
munu?

13 Mu ke nanguna mbungu ya mpulusu,
mpe mu ke bokila Nkumbu ya Yave.

14 Mu ke lungisa balukanu yina mu bakaka na
ntadisi ya Yave,
mpe na mantwala ya bantu ya yandi nyonso.

15 Lufwa ya bantu ya kukwikama
kele ntalu mingi na mantwala ya Yave.

16 Yave kuwa munu, mu kele kisyelo ya nge,
kisyelo ya nge, mwana ya kisyelo ya nge ya kento,
nge me zenga basinga yina ba kangaka munu.

17 Mu ke pesa nge munkayulu ya matondo,
mu ke bokila Nkumbu ya Yave.

18 Mu ke lungisa balukanu yina mu bakaka na
ntadisi ya Yave,
mpe na mantwala ya bantu ya yandi nyonso,

19 na kati ya lupangu ya Yinzo ya Yave, na kati-kati
ya Yelusalemi!

Aleluya!

117

Nzitusu na Yave

1 Benoit kembila Yave, benoit bantu ya bayinsi
nyonso!

Beno pesa yandi masiika, benoit bantu ya makanda
nyonso!

2 Samu ti, bumbote ya Yave kele ya mingi samu na
beto,

kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu
nyonso.

Aleluya!

118

Lusambulu ya kuvutula matondo na ndungunu

¹ Beno kembila Yave samu ti yandi kele mbote,
samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka ban-
tangu nyonso!

² Bika ti Isayeli kutuba dyaka yawu:
Samu ti, kukwikama ya yandi ke zingilaka ban-
tangu nyonso.

³ Bika ti bana ya Aloni kutuba yawu:
Samu ti, kukwikama ya yandi ke zingilaka ban-
tangu nyonso.

⁴ Bika ti bayina ke zitisaka Yave kutuba yawu:
Samu ti, kukwikama ya yandi ke zingilaka ban-
tangu nyonso!

⁵ Na kati ya mpasi, mu bokilaka Yave,
Yave pesaka munu mvutu, yandi tulaka munu na
kisika ya mbote.

⁶ Yave kele na lweka ya munu, mu ke na boma ve.
Yinki muntu lenda kusala munu?

⁷ Yave kele lusalusu ya munu,
mu ke na kutala kubwa ya bambeni ya munu.

⁸ Ya me lutila mbote na kuzwa kiswamunu na sika
ya Yave,
kasi kutula ve kivuvu ya nge na muntu.

⁹ Ya me lutila mbote na kuzwa kiswamunu na sika
ya Yave,
kasi kutula ve kivuvu na bantu ya mfunu.

10 Bantu ya bayinsi nyonso vwandaka zunga munu,
kasi, na Nkumbu ya Yave, mu manisaka na kusasa bawu.

11 Bawu vwandaka zunga munu, bawu vwandaka zunga munu na balweka nyonso,
kasi, na Nkumbu ya Yave, mu manisaka na kusasa bawu.

12 Bawu vwandaka zunga munu mutindu banyosi,
bawu kufwaka mutindu tiya ya matiti ya nyanga,
kasi na Nkumbu ya Yave, mu manisaka na kusasa bawu.

13 Nge vwandaka nunguna munu na ngolo samu
na kubwisa munu,
kasi Yave vuukisaka munu.

14 Yave kele ngolo ya munu, mpe lulendo ya munu,
yandi ke vuukisaka munu.

15 Milolo ya nsayi mpe ya lunungu ke na kubasika
na bayinzo ya lele ya bantu ya kudedama:
«Diboko ya lubakala ya Yave ke na kulakisa ngolo ya yandi.

16 Diboko ya Yave ya lubakala me nanguka,
diboko ya yandi ya lubakala ke na kulakisa ngolo ya yandi!»

17 Mu ke kufwa ve, mu ke zinga
mpe mu ke zonza mambu yina Yave me sala.

18 Yave me semba munu,
kasi yandi me yekula munu ve na lufwa.

19 Benso fungudila munu myelo ya ludedomo,
na myelo yina, mu ke kota samu na kukembila Yave!

20 Yayi ni mwelo ya Yave:

ni na yawu ke kotilaka bantu ya kudedama!

21 Mu ke kembila nge, samu ti nge me pesa munu mvutu,

samu ti nge me vuukisa munu.

22 Ditadi yina bitungi-bayinzo losaka,

me kuma ditadi ya kulutula mfunu, yina ke na kusimba yinzo.

23 Yawu me katuka na Yave,

ya kele dyambu ya ngitukulu na meso ya beto.

24 Yayi ni kilumbu yina Yave me sala:

Bika ti yawu kuvwanda kilumbu ya beto ya kyese mpe nsayi.

25 Yave, mulemvo ya nge, vuukisa beto!

Yave, mulemvo ya nge nungisa beto!

26 Bika ti Yave kusakumuna muntu yina ke na kukwiza na Nkumbu ya yandi!

Katuka na Yinzo ya Yave, beto ke na kusakumuna beno!

27 Yave kele Nzambi, yandi ke na kukyenzola beto, na mandalala na maboko, beno sala mulonga ya bantu ya mukembo,

pene-pene ya mampoka ya kiyokolo ya minkayulu.

28 Nge kele Nzambi ya munu, mu ke kembila nge, Nzambi ya munu, mu ke kembila bunene ya nge.

29 Beno kembila Yave, samu ti yandi kele mbote, samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso!

119

Mansweki mpe mambu ya ngitukulu ya Musiku ya Nzambi

¹ Kyese na bantu yina kele ya kusungama na banzila ya bawu.

Bawu ke tumamaka na Musiku ya Yave!

² Kyese na bantu yina ke tumamaka na bansalulu ya misiku ya Yave,

mpe ke sosaka yandi na ntima nyonso!

³ Bawu ke salaka ve mambu ya yimbi, bawu ke landaka banzila ya Yave.

⁴ Yave, nge pesaka mambu yina bantu fwana kusadila,

samu ti beto tumama na yawu na mbote nyonso.

⁵ Bika ti nkadulu ya munu vwanda ya kusikama, samu na kusadila mambu yina Nzambi zola ti bantu sala.

⁶ Na yina mu ke kufwa nsoni ve, na ntadisi ya bantumunu ya nge nyonso.

⁷ Mu ke kembila nge na ntima ya kusungama, ntangu mu ke longoka banzengolo ya nge ya kulunga.

⁸ Mu zola kusadila mambu yina nge zola, kubika munu ata fyoti ve!

*

⁹ Wapi mutindu ntwenya lenda sala samu ti luzingu ya yandi vwanda ya kuvedila?

Kaka na kutumamaka na mambu ya nge.

¹⁰ Mu ke na kusosa nge na ntima ya munu nyonso, kubika ve ti mu zimbana nzila na kubika bantu-munu ya nge ntama.

11 Mu ke bumbaka mambu ya nge na kati ya ntima
ya munu,
samu ti mu sumuka ve na ntadisi ya nge.

12 Nkembo na nge Yave!

Longisa munu mambu yina nge zola ti mu sala!

13 Yinwa ya munu ke na kutanga,
banzengolo nyonso ya yinwa ya nge yina nge me
tuba.

14 Mu ke na nsayi ya kulanda bansalulu ya misiku
ya nge,
yawu kele mutindu mu me kuzwa bimvwama ya
mutindu na mutindu.

15 Mu ke na kuyindula na mambu ya nge yina
bantu fwana kusadila,
mpe mu ke na kutala nzila yina nge me tula na
ntwala ya munu.

16 Mu ke na nsayi mingi na kusadila mambu ya
nge yina nge zola ti bantu sala,
mu ke zimbana ve mambu ya nge.

*

17 Sadila munu mambu ya mbote, munu kisyelo ya
nge samu ti mu zinga
mpe ti mu sadila mambu ya nge.

18 Fungula meso ya munu, samu ti mu tala,
mambu ya mbote ya Musiku ya nge.

19 Mu kele nzenza awa na ntoto,
kubumbila munu ve bantumunu ya nge.

20 Ntima ya munu ke na kubaba na nsatu,
yawu ke na kunata munu na kuzaba banzengolo
ya nge ntangu nyonso.

21 Nge me kebisa bantu ya lunangu, bantu yina
kele ya kusiingwa,

bawu ke na kukwenda ntama, bawu ke na kuzimbana bantumunu ya nge.

22 Kuula munu na nsoni mpe na kuvweza yina ba ke na kuvweza munu, samu ti mu ke bumbaka bansalulu ya misiku ya nge.

23 Ata ti bamfumu tubaka yimbi samu na munu, munu, kisyelo ya nge, mu ke na kuyindula mambu ya nge yina nge zola ti bantu sala.

24 Bansalulu ya misiku ya nge ke yangidikaka munu, yawu kele bipesi-malongi ya munu.

*

25 Mu me kuma pene-pene ya lufwa, kasi sala ti mu zinga mutindu kele nsilulu ya nge!

26 Mu me lakisa nge ndyatulu ya munu, mpe nge me pesa munu mvutu, Longisa munu mambu ya nge yina nge zola ti bantu sala.

27 Sala ti mu zaba nzila ya mambu ya nge yina bantu fwana kusadila, mpe mu ke na kuyindula samu na mambu ya nge ya ngitukulu.

28 Mu ke na kudila na kyadi, telemisa munu mutindu nge tubaka yawu.

29 Katula munu na nzila ya luvunu, mpe na bumbote ya nge, sala ti mu zaba Musiku ya nge.

30 Mu me soola nzila ya butsyelika, mu ke na kulanda banzengolo ya nge.

31 Mu me kangama na kusadila bansalulu ya misiku ya nge, Yave, kotalisa munu nsoni ve.

32 Mu ke na kukima mbangu na kulanda nzila ya bantumunu ya nge, samu ti nge me fungula ntima ya munu.

*

33 Yave, longisa munu nzila ya bansalulu ya misiku ya nge, samu ti mu sadila yawu tii na nsukunu.

34 Pesa munu mayela, samu ti mu bumba Musiku ya nge, mu sadila yawu na ntima ya munu nyonso!

35 Twadisa munu na nzila ya bantumunu ya nge, ya tsyelika, mu ke zolaka yawu.

36 Sala ti ntima ya munu kukangama na kusadila bansalulu ya misiku ya nge, kasi na bimvwama ve.

37 Balula ntalulu ya munu, samu ti mu kutala ve mambu ya mpamba.

Sala ti mu landa banzila ya nge mpe mu zinga.

38 Lungisa samu na munu kisyelo ya nge, mambu yina nge tubaka, samu na bayina ke zitisaka nge.

39 Katula na ntwala ya munu nsoni yina ke na kutalisa munu boma, samu ti banzengolo ya nge kele ya mbote.

40 Mu me zola kusadila mambu ya nge yina bantu fwana kusadila, sala ti mu zinga mutindu kele ludedomo ya nge.

*

41 Yave, sala ti bumbote ya nge, kukuma tii na kisika yina mu kele. Vuukisa munu mutindu kele nsilulu ya nge.

42 Na yina, mu ke lenda kupesa mvutu na muntu
yina ke finga munu,
samu ti mu ke na kukwikila na mambu ya nge.

43 Sala ti ntangu nyonso mu zonza kaka butsyelika,
samu ti mu ke na kukwikila na banzengolo ya nge.

44 Mu ke sadila Musiku ya nge,
bantangu nyonso ya mankululu.

45 Mu ke tambula na kimpwanza nyonso,
samu ti mu ke na kusosa banzengolo ya nge.

46 Mu ke zonzila na yina me tadila mambu ya nge
yina bantu fwana kusadila, na mantwala ya
bantinu,
mu ke vwanda ve na nsoni.

47 Mu ke yangalala na bantumunu ya nge,
mu ke zolaka yawu mingi.

48 Mu ke nanguna maboko ya munu na bantu-
munu ya nge, mu ke zolaka yawu,
mu zola kuyindula samu na bansalulu ya misiku
ya nge.

*

49 Bambuka moyo na mambu ya nge samu na
munu,
samu ti nge me pesa munu kivuvu, munu kisyelo
ya nge!

50 Mbombolo ya munu na kati ya mpasi,
ni mambu yina nge tubaka samu ti mu zinga.

51 Bantu ya lunangu vwandaka finga munu,
kasi mu bikaka ve na kulanda Musiku ya nge.

52 Yave, mu ke na kubambuka moyo na banzen-
golo ya nge ya bantangu ya ntama,
yawu kele mbombolo ya munu.

53 Mu kele na nkele ya kulutila samu na bantu ya yimbi,
bawu ke mangaka Musiku ya nge.

54 Na kati ya yinzo ya nge, kisika mu ke na kuzinga
na bunzenza,
bansalulu ya misiku ya nge me kuma mikunga ya munu.

55 Yave, na mpimpa, mu ke na kubambuka moyo
na Nkumbu ya nge,
samu na kuzitisa Musiku ya nge,

56 kutumama na mambu ya nge yina bantu fwana
kusadila
kele mambu ya kulunga samu na munu.

*

57 Mu ke na kutuba: Yave, kikunku ya munu,
ni kusadila mambu ya nge.

58 Mu ke na kubondila nge na ntima ya munu
nyonso,
fwila munu kyadi mutindu kele nsilulu ya nge.

59 Mu me yindula samu na luzingu ya munu,
mu zola kutumama dyaka na bansalulu ya misiku
ya nge.

60 Mu ke lutisa ntangu ve, na nswalu nyonso,
mu ke na kutumama na bantumunu ya nge.

61 Bantu ya yimbi me kanga munu basinga,
kasi mu ke zimbana ve Musiku ya nge.

62 Na kati-kati ya mpimpa, mu ke telamaka samu
na kukembila nge,
samu na banzengolo ya ludedomo ya nge.

63 Mu kele mpangi ya bayina nyonso ke zitisaka
nge,
mpe mpangi ya bayina ke sadilaka mambu ya nge
yina bantu fwana kusadila.

64 Yave, kukwikama ya nge me fuluka na ntoto.
Longisa munu bansalulu ya misiku ya nge!

*

65 Yave, mutindu nge tubaka yawu,
nge ke na kusadila munu mambu ya mbote, munu
kisyelo ya nge.

66 Longisa munu mbote-mbote na kuswasikisa
mpe kuvwanda na luzabu,
samu ti mu me kwikila na bantumunu ya nge.

67 Ntete mu tala mpasi, mu zimbanaka nzila,
kasi ntangu yayi, mu ke na kusadila mambu yina
nge tubaka.

68 Nge kele mbote mpe nge ke salaka mambu ya
mbote,
longisa munu bansalulu ya misiku ya nge.

69 Bantu ya lunangu ke na kuvunina munu
mambu,
kasi munu, na ntima ya munu nyonso, mu ke na
kutumama na mambu ya nge yina bantu
fwana kusadila.

70 Bantima ya bawu kele ya kukangama mutindu
mafuta,
kasi munu, mu ke na kuyangalala na Musiku ya
nge.

71 Ya vwandaka mbote samu na munu na kutala
mpasi,
samu ti mu longoka bansalulu ya misiku ya nge.

72 Samu na munu, Musiku yina ke na kubasika na
yinwa ya nge,
me lutila mfunu na mafunda ya bima ya wolo mpe
palata.

*

⁷³ Maboko ya nge me yidika munu, yawu ke na kusala ti mu vwanda kaka ya kutelama, pesa munu mayela samu ti mu longoka bantu-munu ya nge.

⁷⁴ Bayina ke zitisaka nge ke na kutala munu mpe bawu ke na kuyangalala, samu ti mu ke kwikilaka kaka na bansilulu ya nge.

⁷⁵ Yave, mu zaba ti banzengolo ya nge kele ya kudedama. Ni na kukwikama ya nge, nge me sala ti mu tala mpasi.

⁷⁶ Bika ti kukwikama ya nge kuvwanda mbombolo ya munu, mutindu nge zabisaka munu yawu, munu kisyele ya nge.

⁷⁷ Fwila munu kyadi samu ti mu zinga, samu ti Musiku ya nge ke salaka nsayi ya munu!

⁷⁸ Sala ti bawu kufwa nsoni, bantu ya lunangu yina ke nyokolaka munu kondwa dyambu! Munu, mu ke na kuyindula mambu ya nge yina bantu fwana kusadila.

⁷⁹ Bika ti bantu kuvutuka na sika ya munu, bayina ke zitisaka nge, bayina zaba bansalulu ya misiku ya nge!

⁸⁰ Mu zola kutumama na mambu yina Nzambi zola ti bantu sala na ntima ya kusungama, samu ti mu kufwa ve nsoni.

*

⁸¹ Mu me lemba na kuvingila mpulusu ya nge, mu ke na kukwikila na nsilulu ya nge.

⁸² Meso ya munu me lemba na kuvingila bansilulu ya nge,

mu ke na kukiyufula: «Wapi ntangu mu ke kuzwa mbombolo ya nge?»

83 Ata ti mu kele mutindu diyuki yina ke na kukawuka na mulinga,
mu me zimbana ve mambu yina Nzambi zola ti bantu sala!

84 Bilumbu yikwa me bikana na munu na kuzinga dyaka, munu kisyelo ya nge?

Wapi ntangu nge ke fundisa bantu yina ke na kukwamisa munu?

85 Bantu ya lunangu me timuna mabulu na mantwala ya munu,

yawu kele mbote ve samu na Musiku ya nge.

86 Bantumunu ya nge nyonso kele ya tsyelika, bantu ke na kukwamisa munu kondwa dyambu: kwiza sadisa munu!

87 Kaka ndambu bikanaka, ba zolaka kufwa munu,

kasi munu, mu me bika ve na kutumama na mambu ya nge yina bantu fwana kusadila.

88 Na kukwikama ya nge, sala ti mu zinga, samu ti mu sadila bansalulu ya misiku ya nge.

*

89 Yave, bantangu nyonso, mambu ya nge ke zingilaka kuna na mazulu.

90 Kukwikama ya nge ke zingilaka bambandu na bambandu.

Nge me sikimisa ntoto yina nge yidikaka mpe yawu me vwanda na kisika ya yawu.

91 Tii bubu yayi, bima nyonso ke na kuzingila samu na banzengolo ya nge.

Ya tsyelika, yinza nyonso ke na kusadila nge.

92 Kana Musiku ya nge vwandaka yangidika
munu ve,
mu zolaka kufwa na kati ya kyadi.

93 Mu ke zimbana ata fyoti ve mambu ya nge yina
bantu fwana kusadila,
samu ti na yawu nge ke na kusala ti mu kuzinga.

94 Mu kele ya nge, vuukisa munu.
Ya tsyelika, mu ke na kusosa na kuzaba mambu ya
nge yina bantu fwana kusadila.

95 Bantu ya yimbi ke na kusosa na kufwa munu,
kasi munu, mu ke na kulanda mbote-mbote
bansalulu ya misiku ya nge.

96 Mu ke na kutala nsukunu ya nyonso yina kele
ya kulunga,
kasi bantumunu ya nge ke na nsukunu ve.

97 Mu ke zolaka mingi Musiku ya nge.
Bilumbu nyonso mu ke yindulaka na yawu konso
ntangu.

*

98 Bantumunu ya nge ke na kupesa munu mayela
kulutila bambeni ya munu,
samu ti konso ntangu, mu sadila yawu.

99 Mu me lutila mayela na bamfumu ya munu,
samu ti, mu ke yindulaka bansalulu ya misiku ya
nge.

100 Mu me lutila biboba na mayela,
samu ti mu ke tumamaka na mambu ya nge yina
bantu fwana kusadila.

101 Mu me manga na kulanda banzila ya yimbi,
samu na kulanda mambu ya nge.

102 Mu ke na kubika ve banzengolo ya nge,
samu ti ni nge ke na kulonga munu yawu.

103 Mambu ya nge kele kitoko na yinwa ya munu,

yawu kele kitoko kulutula mafuta ya nyosi na ludimi ya munu.

104 Mambu ya nge yina bantu fwana kusadila ke pesaka munu mayela,
mpe mu ke yinaka mambu nyonso ya luvunu.

*

105 Mambu ya nge kele mwinda na makulu ya munu,
yawu kele nsemo yina ke kyenjolaka nzila ya munu.

106 Mu me kudya ndefi, mpe mu ke sadila nsilulu ya munu,
mu ke sadila banzengolo ya nge ya kudedama.

107 Yave, mu kele na kati ya mpasi ya kulutula,
sala ti mu zinga mutindu nge tubaka yawu.

108 Mulemvo ya nge Yave, yamba lusambulu ya munu mutindu munkayulu,
longisa munu banzengolo ya nge.

109 Bantangu nyonso luzingu ya munu ke kaka na kati ya mpasi,
kasi mu me zimbana ve Musiku ya nge.

110 Bantu ya yimbi ke na kusadila munu mitambu,
kasi munu, mu me bika ve na kutumama na mambu ya nge yina bantu fwana kusadila.

111 Bansalulu ya misiku ya nge kele mvwilu ya munu ya bantangu nyonso.

Yawu ke yangidika ntima ya munu.

112 Mu pesaka ntima ya munu na kusadila mambu yina Nzambi zola ti bantu sala,
bantangu nyonso tii na nsuka.

*

113 Mu ke yinaka bantu yina, bantu yina ke sobaka mabanza ntangu nyonso,

kasi mu ke zolaka Musiku ya nge.

114 Nge kele kiswamunu ya munu, mpe kinwanunu ya munu yina ke kebaka nzutu.

Kivuvu ya munu ke kaka na mambu ya nge.

115 Beno kwenda ntama na munu, beno bantu ya yimbi!

Kasi munu, mu ke landa bantumunu ya Nzambi ya munu.

116 Sadisa munu, mutindu kele mambu yina nge me tuba, samu ti mu zinga,

kusala ve ti kivuvu ya munu kufwa nsoni.

117 Sadisa munu samu ti mu vuuka, samu ti bantangu nyonso, mu bika ve na kusadila mambu yina nge zola ti bantu sala!

118 Nge ke bingisaka ntama, bantu yina ke tumamaka ve na mambu yina nge zola ti bawu sala, samu ti nyonso yina bawu ke salaka ke kaka luvunu.

119 Nge ke katulaka na yinza, bantu nyonso ya ntima ya yimbi, ni yawu yina mu ke zolaka bansalulu ya misiku ya nge.

120 Nzutu ya munu ke na kutekita na boma ya kulutula, mu ke na boma ya banzengolo ya nge.

*

121 Mu ke sadilaka mambu ya kusungama mpe ya kudedama, kuyekula munu ve na maboko ya bayina ke kwamisaka munu!

122 Sala ti mu zinga na buyenge, munu kisyelo ya nge, kubika ve ti bantu ya lunangu kukwamisa munu!

123 Meso ya munu me lemba na kuvingilaka mpu-lusu ya nge,
mpe nsilulu ya ludedomo yina nge tubaka.

124 Sala na munu kisyelo ya nge mutindu kele
kukwikama ya nge,
longisa munu mambu yina nge zola ti mu sala.

125 Mu kele kisyelo ya nge, pesa munu mayela,
samu na kuzaba bansalulu ya misiku ya nge.

126 Yayi ni ntangu samu ti nge Yave, nge tuba
dyambu,
samu ti bantu ke na kusafula Musiku ya nge.

127 Ni yawu yina mu ke zolaka bantumunu ya nge,
kulutila wolo, wolo ya mbote.

128 Ni yawu yina na mambu nyonso, mu me tala
ti mambu nyonso ya nge yina bantu fwana
kusadila kele ya kusungama,
mu ke yinaka mambu nyonso ya luvunu.

*

129 Bansalulu ya misiku ya nge kele mbote mingi,
ni yawu yina mu ke tumamaka na yawu.

130 Luzabu ya mambu ya nge ke kyenzolaka,
yawu ke pesaka mayela na bantu yina zaba mingi
ve.

131 Mu me fungula yinwa ya munu na nsayi
nyonso,
samu ti mu ke na nsatu ya bantumunu ya nge.

132 Baluka na sika ya munu, mpe sadila munu
bumbote ya nge,
mutindu kele banzengolo ya nge samu na bantu
yina ke zolaka Nkumbu ya nge!

133 Bika ti mambu ya nge kusyamisa makulu ya
munu,
kubika ve ti yimbi kuyala luzingu ya munu.

134 Kuula munu na maboko ya bantu yina ke kwamisaka munu, samu ti mu tumama na mambu nyonso ya nge yina bantu fwana kusadila.

135 Kyenzola kizizi ya nge na munu, kisyelo ya nge. Longisa munu mambu ya nge yina nge zola ti mu sala.

136 Mansangasa ke na kubasika na meso ya munu mutindu mwila, samu ti bantu ke na kusadila ve Musiku ya nge.

*

137 Yave, nge kele ya kudedama, banzengolo ya nge kele ya kusungama.

138 Nge tulaka bansalulu ya misiku ya nge na ludedomo, mpe na kukwikama nyonso.

139 Kimbanda ya munu ya kulutula me sala ti mu kondwa dyambu ya kutuba, samu ti mitantu ya munu me zimbana mambu ya nge.

140 Mambu ya nge nyonso kele ya kuvedila, munu kisyelo ya nge, mu ke zolaka yawu.

141 Mu kele ya kukonda mpe ba ke na kuvweza munu, kasi mu me zimbana ve mambu nyonso ya nge yina bantu fwana kusadila.

142 Ludedomo ya nge kele ludedomo ya bantangu nyonso, Musiku ya nge kele butsyelika.

143 Mpasi mpe manyongo me simba munu, bansalulu ya misiku ya nge ke yangidikaka munu.

144 Bantangu nyonso, mambu ya nge yina nge zola ti mu sala kele ya kudedama,

pesa munu mayela samu ti mu zinga.

*

145 Mu ke bokilaka nge na ntima ya munu nyonso,
Yave, pesa munu mvutu,
samu ti mu tumama na mambu ya nge yina nge
zola ti mu sala.

146 Mu ke bokilaka nge, vuukisa ya munu,
samu ti mu tumama na mambu ya nge yina nge
zola ti mu sala.

147 Mu ke bokilaka nge ntete ntangu kubasika,
mu me tula kivuvu ya munu na bansilulu ya nge.

148 Mu ke fungulaka meso ya munu ntete bwisi
kutsya,
samu na kuyindula mambu yina nge me tuba.

149 Nge kele mbote Yave, kuwa munu,
sala ti mu zinga mutindu kele banzengolo ya nge.

150 Bawu ke na kubelama na munu, bayina ke
vwandaka na mabanza kaka ya kufwa
bantu,

bawu ke na kutumama ve na Musiku ya nge.

151 Nge, Yave, nge kele pene-pene na munu,
bantumunu ya nge kele butsyelika.

152 Katuka ntama mu zaba ti,
bansalulu ya misiku ya nge kele ya bantangu
nyonso.

*

153 Tala mpasi ya munu, mpe kuula munu,
samu ti mu me zimbana ve Musiku ya nge.

154 Nwanina munu mpe vwanda kikuudi ya
munu,
sala ti mu zinga mutindu kele mambu yina nge
tubaka!

155 Mpulusu kele ntama na bantu ya yimbi,

samu ti bawu ke sosaka ve na kuzaba mambu ya
nge yina nge zola ti bawu sala.

156 Yave, nge kele Nzambi ya kyadi ya kulutila!
Sala ti mu zinga mutindu kele banzengolo ya nge.

157 Bantu yina ke na kukwamisa munu, mpe mi-
tantu ya munu kele mingi,
kasi mu ke bika ve na kulanda bansalulu ya
misiku ya nge.

158 Mu ke na mpasi na ntima na kutala bantu yina
me manga nge,
bawu ke na kutumama ve na bandongosolo ya
nge.

159 Yave tala, mu ke zolaka mingi mambu nyonso
ya nge yina bantu fwana kusadila,
sala ti mu zinga mutindu kele kukwikama ya nge.

160 Na ntete-ntete, mambu ya nge kele butsyelika,
mpe banzengolo ya nge ya kudedama kele ya
bantangu nyonso.

*

161 Bamfumu ke na kukwamisa munu kondwa
dyambu,
kasi ntima ya munu ke kaka na boma ya mambu
ya nge.

162 Mu ke na nsayi samu na mambu yina nge me
tuba,
mutindu muntu yina me kuzwa kimvwama na
manima ya kununga mvita.

163 Mu ke yinaka luvunu, mu ke talaka yawu
nganzi,
kasi mu ke zolaka Musiku ya nge.

164 Mu ke kembilaka nge bambala nsambwadi na
kilumbu,
samu na banzengolo ya ludedomo ya nge.

165 Kizunu ya kulutila kele samu na bayina ke
zolaka Musiku ya nge,
ata mpasi lenda sala ti bawu kubwa.

166 Yave, mu me tula kivuvu ya munu na mpulusu
ya nge,
mpe mu ke sadilaka bantumunu ya nge.

167 Mu ke landaka bansalulu ya misiku ya nge,
mpe mu ke zolaka yawu mingi.

168 Mu ke tumamaka na mambu ya nge nyonso
yina bantu fwana kusadila, na bansalulu ya
misiku ya nge,
ya tsyelika, nyonso yina mu ke salaka, nge ke
talaka yawu.

*

169 Yave, bika ti kulooka ya munu kukuma tii na
sika ya nge!

Pesa munu mayela mutindu nge tubaka yawu!

170 Bika ti kubondila yina mu ke na kubondila nge
kukuma tii na sika ya nge!

Kuula munu mutindu nge tubaka yawu!

171 Bika ti bikoba ya munu kusamuna mikunga ya
nztusu,
samu ti nge ke na kulakisa munu mambu ya nge
yina nge zola ti mu sala.

172 Bika ti yinwa ya munu kuwakisa mukunga,
samu na kupesa mvutu na mambu ya nge!
Ya tsyelika, bantumunu ya nge nyonso kele ya
kudedama.

173 Bika ti diboko ya nge kusadisa munu,
samu ti, mu me soola mambu ya nge nyonso yina
bantu fwana kusadila.

174 Yave, mu zola ti nge vuukisa munu,
Musiku ya nge ke yangidikaka munu.

¹⁷⁵ Bika ti mu zinga samu na kukembilaka nge!
Bika ti banzengolo ya nge kusadisa munu.

¹⁷⁶ Mu ke na kudyengila mutindu dimeme yina me
zimbana:

Sosa munu, munu kisyelo ya nge,
samu ti mu me zimbana ve bantumunu ya nge!

120

*Lusambulu ya muntu na mantwala ya bantu
yina ke zolaka ve kizunu*

¹ Mukunga ya kuyuluka.

Mu me bokila Yave na kati ya mpasi ya munu,
yandi me pesa munu mvutu.

² «Yave kuula munu, kuula munu na maboko ya
bantu ya luvunu,
mpe yina ke zonzaka mambu ya kulunga ve.»

³ Yinki beno ke kuzwa?

Wapi mutindu ya kitumbu yina Nzambi ke pesa
beno, beno bantu ya luvunu?

⁴ Yandi ke losila nge madyonga ya kinwani ya
ngolo,
na makala ya tiya.

⁵ Ya kele mpasi mingi samu na munu na kwiza
zinga na bunzenza na Meseke,
mpasi mingi na munu na kwiza zinga na bayinzo
ya bantu ya Kedale.

⁶ Mu me zinga mingi na kati-kati ya bantu,
yina ke yinaka kizunu.

⁷ Mu ke zolaka kizunu, kasi kaka na ntangu yina
mu ke tubaka,
bawu ke sosa mvita.

121

Yave nkebi ya munu

¹ Mukunga ya kuyuluka.

Mu me vumbula meso na kutala na myongo,
wapi kisika ke katuka lusalusu ya munu?

² Lusalusu ya munu ke katuka na sika ya Yave,
yandi yina yidikaka zulu na ntoto.

³ Yandi ke bika ve ti makulu ya nge kubula
mabaku,
Nzambi yina ke bumbaka nge ke nonginaka ve,

⁴ Ve, Nzambi yina ke kebaka Isayeli,
yandi ke nonginaka ve, mpe yandi ke lalaka ve.

⁵ Ni Yave ke kebaka nge,
yandi kele mpewo ya nge na lweka ya nge ya
lubakala,

⁶ Na ntangu, ntangu ke talisa nge mpasi ve,
na mpimpa, ngonda mpe ke talisa nge mpasi ve.

⁷ Yave ke keba nge na mambu nyonso ya yimbi,
yandi ke keba luzingu ya nge.

⁸ Yave ke keba nge ntangu nge ke basika mpe
ntangu nge ke vutuka,
kubanda bubu yayi tii bantangu nyonso.

122

Lusambulu samu na Yelusalemi

¹ Mukunga ya kuyuluka. Mukunga ya Davidi.

Mu ke yangalalaka ntangu ba ke tubaka na munu
ti:

«Beto kwenda na Yinzo ya Yave!»

² Beto me tambula, beto me kwiza suka
na mantwala ya myelo ya nge, Yelusalemi!

³ Yelusalemi, nge kele ya kutungama,
nge kele mbanza ya kutungama mutindu kima
kaka mosi.

⁴ Ni na sika ya nge, bifumba ya Isayeli,
bifumba ya Yave ke kwizaka,
samu na kukembila Nkumbu ya Yave,
ni mutindu yina kele ntumunu na Isayeli.

⁵ Ya tsyelika, bakiti ya kintinu samu na lufundusu
kele ni na sika ya nge,
bakiti ya kintinu samu na dikanda ya Davidi.

⁶ Beno sambila samu na kizunu ya Yelusalemi:
«Bika ti bayina ke zolaka nge, bawu kuzinga na
kizunu.

⁷ Bika ti kizunu kuvwanda na bibaka ya nge,
luvundulu kuvwanda na kati ya bayinzo ya
kintinu!

⁸ Samu na bampangi ya munu, mpe samu na
bandiku ya munu, mu ke na kutuba:
“Bika ti kizunu kuvwanda na nge!”

⁹ Samu na Yinzo ya Yave, Nzambi ya beto,
mu ke na lomba buyenge ya nge!»

123

Lusambulu ya bantu yina ba ke na kukwamisa

¹ Mukunga ya kuyuluka.

Mu ke na kutala na sika ya nge,
nge yina ke zingaka kuna na mazulu.

² Mutindu bisadi ke talaka na sika ya mfumu ya
bawu,
mutindu bisadi ya bakento ke talaka na sika ya
mfumu ya bawu ya kento,

ni mutindu yina mpe beto ke talaka na sika ya
Yave, Nzambi ya beto,
tii ntangu yina yandi ke lakisa beto bumbote ya
yandi.

³ Fwila beto kyadi, Yave fwila beto kyadi!
Samu ti bantu ke na kuvweza beto mingi.

⁴ Bamvwama ke na kuseka beto mingi,
bantu ya lunangu ke na kuvweza beto.

124

Yave me kuula bantu ya yandi

¹ Mukunga ya kuyuluka. Mukunga ya Davidi.

Kana Yave vwandaka ve na beto!

Bika ti Isayeli kutuba yawu:

² «Kana Yave vwandaka ve na beto!»

Ntangu bantu telamaka samu na kunwanisa beto,

³ bawu zolaka kunda beto ya moyo,
ntangu yina bawu kumaka na nkele ya kulutila
samu na beto.

⁴ Na yina, nyamba ya maza zolaka nata beto,
maza zolaka dyamisa beto.

⁵ Ya tsyelika, nyamba ya maza ya ngolo,
nyamba yango zolaka dyamisa beto.

⁶ Nkembo na Yave!

Yandi salaka ti beto kuvwanda ve mutindu madya
na kati ya bayinwa ya bambeni.

⁷ Beto vuukaka mutindu ndeke yina me vuuka na
mutambu ya bandeke.

Mutambu zenganaka mpe beto vuukaka.

⁸ Lusalusu ya beto keke na Nkumbu ya Yave,
yina yidikaka zulu na ntoto.

125

Yave ke kebaka bantu ya yandi

¹ Mukunga ya kuyuluka.

Bayina ke tulaka kivuuvu ya bawu na Yave,
bawu kele mutindu mongo ya Siyone,
mongo yina ke ninganaka ve, mongo ya bantangu
nyonso.

² Mutindu Yelusalemi kele ya kuzungama na my-
ongo,

Yave mpe ke zungidilaka bantu ya yandi,
kubanda ntangu yayi mpe bantangu nyonso.

³ Luyalu ya bantu ya yimbi ke zingila ve,
na yinsi ya bantu ya kudedama,
samu ti bantu ya kudedama, kukota ve na ma-
vanga ya yimbi.

⁴ Yave, lakisa bumbote ya nge na bantu ya mbote,
lakisa yawu, na bantu ya bantima ya kusungama!

⁵ Kasi bayina ke balukaka na kulanda banzila ya
kutengama,
bika ti Yave kubingisa bawu,
kintwadi na bantu ya yimbi!

Bika ti kizunu kuvwanda na Isayeli!

126

Kudila ke kitukaka kyese

¹ Mukunga ya kuyuluka.

Ntangu Yave vutulaka Siyone mutindu yawu
vwandaka ntete,
beto vwandaka mutindu bantu yina ke na kulota
ndosi.

² Bayinwa ya beto vwandaka seka mingi,
baludimi ya beto vwandaka sala milolo ya nsayi,
bantu ya bayinsi ya nkaka vwandaka tuba:

«Yave me sadila bawu mambu ya nene!»

³ Yave me sadila beto mambu ya nene,
beto ke na kuyangalala.

⁴ Yave vutula beto mutindu yina beto vwandaka
ntete,
mutindu maza yina ke lutaka na yinsi ya kuyuma
ya Nengeve!

⁵ Bayina ke kundaka na bidilu,
bawu ke yonzikaka na milolo ya nsayi.

⁶ Muntu yina ke kwendaka na kumwanga bam-
buma na kudila nyonso,
yandi ke vutukaka na kyese kana yandi,
me nata matiti ya bambuma ya faline.

127

Ni Yave ke tungaka yinzo

¹ Mukunga ya kuyuluka. Mukunga ya Salomoni.
Kana Yave kutunga ve yinzo,
bayina ke tunga yawu,
bawu ke sala kaka kisalu ya mpampa,
kana Yave kukeba ve mbanza,
bayina ke keba yawu, bawu ke sala kaka kisalu ya
mpampa.

² Beno ke vumbukaka na suka-suka,
mpe beno ke lalaka na kati-kati ya mpimpa,
nyonso yina ke kaka ya mpamba.
Beno ke na kuzwa madya ya kudya na mpasi,

Nzambi ke pesaka yawu na muntu yina yandi zola
ntangu yandi ke ntete ya kulala.

³ Ya tsyelika, bana kele mvwilu ya Yave,
mbuma ya kivumu ya mama ni musendo yina
Yave ke pesaka.

⁴ Bana ya buntwenya kele mutindu madyonga,
yina kele na maboko ya kinwani ya ngolo.

⁵ Nsayi mingi na muntu yina me fulusa nkutu ya
yandi na madyonga!

Yandi ke tala ve nsoni ntangu yandi ke kuzwa
mwa dyambu,
na mbeni ya yandi, kuna na mwelo ya mbanza.

128

Buyenge ya dikanda muntu ya kukwikama

¹ Mukunga ya kuyuluka.

Kyese na konso muntu yina ke zitisaka Yave,
yandi ke landaka banzila ya Nzambi!

² Nge ke yangalala na difuta ya kisalu ya maboko
ya nge,
nge kele muntu ya nsayi, mpe buyenge kele ya
nge!

³ Kento ya nge kele mutindu bilanga ya bayinti ya
vinu yina me buta bambuma,
na kati ya yinzo ya nge,
bana ya nge kele mutindu mwa bayinti ya olive,
yina me zunga mesa ya nge.

⁴ Ni mutindu yina kele lusakumunu,
ya muntu yina ke zitisaka Yave.

⁵ Kuna na Siyone, Yave ke sakumuna nge,
nge ke tala buyenge ya Yerusalemi

bilumbu nyonso ya luzingu ya nge.

⁶ Nge ke tala bana ya bana ya nge.

Bika ti kizunu kuvwanda na Isayeli!

129

Ba ke talisaka munu mpasi mingi

¹ Mukunga ya kuyuluka.

Bantangu nyonso, bawu ke na kunwanisa munu,
katuka buntwenya ya munu,

bika ti Isayeli kutuba yawu:

² «Bantangu nyonso, bawu ke na kunwanisa munu,
katuka buntwenya ya munu,»

kasi bawu me nunga munu ve.

³ Bantu yina ke balulaka ntoto, bawu ke na kusala
yawu na mukongo ya munu,
bawu me sala mikala ya yinda.

⁴ Yave kele ya kudedama,
yandi me zenga basinga ya bantu ya yimbi.

⁵ Bayina nyonso ke yinaka Siyone,

bika ti bawu kutala nsoni,

bika ti bawu nyonso kuvutuka manima!

⁶ Bika ti bawu kuvwanda mutindu matiti ya bay-
inzo, yina kele na miludi ya kuyalumuka,
yina ke yumaka ntete ti ba katula yawu!

⁷ Kiyonziki ya bambuma ke fulusaka ve maboko
ya yandi,

muntu yina ke kangaka yawu ke fulusaka ve
maboko ya yandi,

⁸ bayina ke na kuluta ke na kutuba ve:

«Bika ti Yave kusakumuna beno!»

Beto ke na kusakumuna beno na Nkumbu ya Yave!

130

Lusambulu na kati ya mpasi ya kulutila

¹ Mukunga ya kuyuluka.

Na kati ya mpasi ya kulutila, mu ke na kubokila nge, Yave!

² Yave, kuwa ndinga ya munu!

Teka makutu na kuwa,
kubondila yina mu ke na kubondila nge!

³ Yave, kana nge ke bambukaka moyo na masumu ya beto,

Yave, nani zolaka zinga dyaka?

⁴ Kasi ni nge ke lemvokilaka,
samu ti bantu kuzitisa nge.

⁵ Mu me tula kivuvu ya munu na Yave.

Ya tsyelika mu me tula kivuvu,
mu me tula ntima ya munu na mambu ya yandi.

⁶ Mu me tula kivuvu ya munu na Yave,
kulutila nkebi ke vingilaka suka kukuma,
ya tsyelika, kulutila nkebi ke vingilaka suka
kukuma.

⁷ Isayeli, tula kivuvu ya nge na Yave,
samu ti yandi kele mbote,
yandi kele na mutindu mingi ya kukuula bantu.

⁸ Ni yandi ke kuula Isayeli,
na yimbi ya yandi nyonso.

131

Lusambulu ya kukuluka

¹ Mukunga ya kuyuluka.

Mukunga ya Davidi.

Yave, ntima ya munu kele ve na lunangu,
meso ya munu ke na kusosa ve bima ya kuzan-
guka mingi,
mu ke na kusosa ve na kusala mambu ya nene
yina me lutila munu.

² Na kutala mbote mu kele swi mpe ya kudingama,
mutindu mwana na nkata ya mama ya yandi,
mu kele mutindu mwana yina ba me zenga
mabene.

³ Isayeli, tula kivuvu ya nge na Yave,
kubanda bubu yayi tii bantangu nyonso.

132

Mukunga samu na Yinzo ya Nzambi

¹ Mukunga ya kuyuluka.

Yave, bambuka moyo na Davidi,
bambuka moyo na bampasi ya yandi nyonso!

² Yandi kudyaka ndefi na ntadisi ya Yave,
yandi bakaka lukanu na ntadisi ya Nzambi ya
Lulendo, Nzambi ya Yakobi:

³ «Mu ke kota dyaka ve na yinzo ya munu ya lele,
mu ke lala dyaka ve na mfulu ya munu.

⁴ Mu ke kanga dyaka meso ve samu na kulala
pongi,
mu ke kanga dyaka ve kinka ya disu samu na
kunongina,

⁵ tii ntangu yina mu ke kuzwa kisika samu na Yave,
yinzó samu na Nzambi ya Lulendo, Nzambi ya Yakobi.»

⁶ Ba zonzilaka beto ti Sanduku ya Ngwisani kele kuna na Efalata.

Beto kwendaka kuta yawu na mbanza ya Yaale.

⁷ Beto kwenda kota na Yinzó ya Yave!

Beto fukama na mantwala ya kisika yina yandi ke tulaka makulu.

⁸ Yave, telama, kwiza na kisika ya nge ya luvundulu,

nge na sanduku ya nge ya lulendo!

⁹ Bika ti banganga-Nzambi ya nge kulwata lude-domo mutindu kinkuti,

ti bantu yina kele ya kukwikama na nge kusala milolo ya nsayi!

¹⁰ Samu na Davidi kisyelo ya nge,

kubingisa ve muntu yina nge byekaka na kudukula yandi mafuta!

¹¹ Yave salaka nsilulu ya tsyelika na Davidi,

yandi ke soba yawu ve:

«Mu ke soola mosi na kati ya bana ya nge

samu na kuyingana na kisika ya nge mutindu ntinu.

¹² Kana bana ya nge bumba ngwisani ya munu,

mpe malongi yina mu ke pesa bawu,

bana ya bawu mpe ke kwiza vwanda na kiti ya nge ya kintinu.

Bantangu nyonso.»

¹³ Ya tsyelika, Yave soolaka Siyone,

yandi me zola na kwiza zinga kuna.

¹⁴ Yandi tubaka: «Yawu kele kisika ya munu ya luvundulu bantangu nyonso, mu ke zinga kuna, samu ti mu me zola yawu.

¹⁵ Mu ke sakumuna ya kulutila bibumbulu ya Yelusalemi na madya, mu ke pesa bamputu ya bawu madya yina bawu ke na yawu nsatu.

¹⁶ Mu ke lwatisa banganga-Nzambi ya bawu mpu-lusu mutindu kinkuti.

Bayina kele ya kukwikama ke sala milolo ya nsayi.

¹⁷ Kuna na Siyone, mu ke sala ti na dikanda ya Davidi ya vwanda na ntinu ya lulendo, mu ke kubikila yandi muntu yina ke yingana na kisika ya muntu yina mu soolaka na kudukula yandi mafuta.

¹⁸ Mu ke fulusa bambeni ya yandi na nsoni, kasi samu na ntinu, yimpu ya yandi ya kintinu ke lema.»

133

Kuzinga kintwadi na kati ya kizunu

¹ Mukunga ya kuyuluka. Mukunga ya Davidi.

Ya kele mbote, ya kele kitoko mingi samu na bampangi na kuvwandaka kisika mosi!

² Yawu kele mutindu mafuta ya mbote, yina ba me dukula na yintu, yawu ke na kukulumuka na mandefo, mandefo ya Aloni,

yawu ke na kukulumuka tii na kinkuti ya yandi.

³ Yawu kele mutindu kinoko yina me katuka na mongo ya Elemone, yawu ke na kukulumuka na yisi ya myongo ya Siyone.

Samu ti ni kuna, Yave ke na kufidisa lusakumunu,
mpe luzingu ya mankululu.

134

Beno tonda Yave ntangu nyonso

¹ Mukunga ya kuyuluka.

Beno tonda Yave, beno nyonso, beno bisyelo ya
Yave,
beno yina ke na kusala na mpimpa na Yinzo ya
Yave.

² Beno nanguna maboko ya beno na lweka ya
Yinzo ya longo ya Nzambi.
Beno tonda Yave!

³ Bika ti Yave kusakumuna nge katuka na Siyone,
yandi yina yidikaka zulu na ntoto!

135

Nzambi ke salaka mambu ya nene

¹ Aleluya!

Beno kembila Nkumbu ya Yave,
beno kembila yandi, beno bisyelo ya Yave,

² beno yina ke na kusala na Yinzo ya Yave,
mpe na ngaanda ya lupangu ya Yinzo ya Nzambi
ya beto!

³ Aleluya! Samu ti Yave kele mbote,
beno yimbila samu na Nkumbu ya yandi, samu ti
yandi kele kitoko!

⁴ Samu ti Yave me soola Yakobi,
yandi me sala ti Isayeli kuvwanda mvwilu ya
yandi mosi.

⁵ Ya tsyelika, mu zaba ti Yave keke Nzambi ya nene,
mu zaba ti Mfumu ya beto me lutila banzambi
nyonso.

⁶ Nyonso yina Yave ke zolaka na kusala,
yandi ke salaka yawu,
ya vwanda na zulu to na ntoto,
na mubu mpe na bisika nyonso ya kusunda mingi.

⁷ Yandi ke nangunaka matuti,
katuka kuna na bandilu ya ntoto,
yandi ke basisaka balusyemo na bamvula,
yandi ke basisaka mupepe na kiswekolo ya yawu.

⁸ Ni yandi kufwaka bana ya ntete ya bantu ya
Ngipiti,
kubanda na bantu tii na bibulu.

⁹ Yandi lakisaka bidimbu, bimangu,
na kati-kati ya nge, Ngipiti,
samu na kupesa kitumbu na Falawo mpe bantu
nyonso yina ke salaka na yandi.

¹⁰ Yandi nungaka bayinsi mingi,
yandi salaka ti bantinu ya lulendo kufwa:

¹¹ Siwone ntinu ya ba-Amoli,
Onge ntinu ya Basane,
mpe bantinu nyonso ya Kaana.

¹² Yave pesaka bayinsi ya bawu mutindu mvwilu,
yandi pesaka yawu mutindu mvwilu na Isayeli,
bantu ya yandi.

¹³ Yave Nkumbu ya nge keke ya bantangu nyonso!
Bambandu na bambandu, bantu ke bambukila
Nkumbu ya nge moyo.

¹⁴ Ya tsyelika Yave ke fundisa bantu ya yandi,
kasi yandi ke fwila bisadi ya yandi kyadi.

¹⁵ Banzambi ya biteki ya bantu ya bayinsi,
ya kele ya wolo mpe palata,
yawu kele bima yina bantu me yidika.

¹⁶ Bawu kele na bayinwa, kasi bawu ke zonzaka
ve.

Bawu kele na meso kasi bawu ke talaka ve,

¹⁷ bawu kele na makutu kasi bawu ke kuwaka ve,
kiwumunu ke basikaka ve na bayinwa ya bawu.

¹⁸ Bayina ke yidikaka yawu kele kaka mutindu
mosi na biteki yina,
mutindu mosi, na bantu yina ke tulaka kivuvu ya
bawu na biteki yango!

¹⁹ Beno bantu ya Isayeli, beno tonda Yave!

Beno bana ya Aloni, beno tonda Yave!

²⁰ Beno dikanda ya Levi, beno tonda Yave!

Beno yina ke zitisaka Yave, beno tonda Yave!

²¹ Bika ti kuna na Siyone, bantu kutonda Yave,
yina ke zingaka na Yelusalemi!

Aleluya!

136

Nzambi ya luzolo yina ke vuukisaka

¹ Beno kembila Yave, samu ti yandi kele mbote,
samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka ban-
tangu nyonso!

² Beno kembila Nzambi ya banzambi,
samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka ban-
tangu nyonso!

³ Beno kembila Mfumu ya bamfumu, samu ti
yandi kele mbote,

samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso!

⁴ Kaka ni yandi ke salaka mambu ya nene, na ya ngitukulu,
samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso!

⁵ Ni yandi yidikaka mazulu na mayela ya yandi,
samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso!

⁶ Ni yandi yalumunaka ntoto na zulu ya maza,
samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso!

⁷ Ni yandi yidikaka ntangu, ngonda na bambwetete,
samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso!

⁸ Ntangu samu na kuyalaka kilumbu,
samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso!

⁹ Ngonda na bambwetete samu na kuyalaka na mpimpa,
samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso!

¹⁰ Ni yandi salaka ti bana ya ntete ya bantu na ya bibulu kufwa na Ngipiti,
samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso!

¹¹ Ni yandi basisaka bana ya Isayeli na Ngipiti,
samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso!

¹² Na lulendo ya diboko ya yandi,

samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso!

13 Yandi kabulaka Mubu ya Batwandu na bantambu zole,

samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso!

14 Ni yandi salaka ti bana ya Isayeli kutambula na kati-kati ya mubu,

samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso!

15 Ni yandi salaka ti Falawo na binwani ya yandi kufwa na kati ya Mubu ya Batwandu,

samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso!

16 Ni yandi twadisaka bantu ya yandi kuna na yinsi ya kuyuma,

samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso!

17 Ni yandi kufwaka bantinu ya nene,

samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso!

18 Ni yandi kufwaka bantinu ya lulendo,

samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso!

19 Ya vwandaka Siwone ntinu ya ba-Amoli,

samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso!

20 Mpe Onge ntinu ya Basane,

samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso!

21 Ni yandi pesaka bayinsi ya bantinu yina mutindu mvwilu,

samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso!

²² Ni yandi pesaka yawu mutindu mvwilu na bana ya Isayeli, kisyelo ya yandi, samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso!

²³ Ni yandi bambukilaka beto moyo ntangu beto vwandaka na mpasi, samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso!

²⁴ Ni yandi kuulaka beto na maboko ya bayina vwandaka kwamisa beto, samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso!

²⁵ Ni yandi ke pesaka madya na bantu nyonso, samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso!

²⁶ Beno kembila Nzambi ya mazulu, samu ti kukwikama ya yandi ke zingilaka bantangu nyonso!

137

Mukunga ya kyadi na yinsi ya Babilone

¹ Beto vwandaka ya kuvwanda pene-pene ya bantzadi ya Babilone, beto vwandaka dila, mpe beto vwandaka bambuka moyo na Siyone.

² Beto ledikaka bansambi ya beto na bayinti yina vwandaka kuna.

³ Kuna, bayina nataka beto na ngolo, bawu vwandaka tumisa beto na kuyimbila mikunga, bayina vwandaka kwamisa beto,

bawu vwandaka tumisa beto na kuyimbila
mikunga ya nsayi:

«Beno yimbila beto mikunga ya Siyone!»

⁴ Wapi mutindu beto lenda yimbila mukunga ya
Yave,

kwaku na yinsi ya nzenza?

⁵ Yelusalemi kana mu zimbana nge,
bika ti diboko ya munu ya lubakala kufwa.

⁶ Kana mu bika na kubambukila nge moyo,
kana mu sala ti nge bika na kuvwanda
nsayi ya munu ya kulutula,
bika ti ludimi ya munu kukangama na yinwa ya
munu.

⁷ Yave, bambuka moyo na bantu ya yinsi ya
Edome,
na kilumbu yina ba bakaka mbanza Yelusalemi,
bawu vwandaka tuba:

«Beno mwangisa,
beno mwangisa tii na lufulu!»

⁸ Babilone mbanza ya kitoko, ba ke mwangisa nge,
kyese na bayina ke vutula nge
yimbi yina nge salaka beto!

⁹ Kyese na bantu yina ke simba bantwenya ya nge
mpe ke nika bawu na zulu ya ditadi ya nene!

138

Mu ke kembila nge na ntima ya munu nyonso

¹ Mukunga ya Davidi.

Mu ke kembila nge na ntima ya munu nyonso,
mu ke kembila nge na mantwala ya banzambi, mu
ke kembila nge na mikunga.

² Mu me fukama na kotalaka na lweka ya Yinzo ya
nge ya longo,
mu ke na kukembila Nkumbu ya nge,
samu na kukwikama ya nge mpe samu na luzolo
ya nge,
bansilulu yina nge me lungisa me sala ti Nkumbu
ya nge kulutila nsangu.
³ Kilumbu yina mu bokilaka nge, nge pesaka
munu mvutu,
nge pesaka munu kibakala mpe ngolo.

⁴ Yave, bika ti bantinu nyonso ya yinza kukembila
nge,
ntangu ba ke kuwa mambu yina ke basika na
yinwa ya nge.

⁵ Bika ti bawu kukembila nge samu na mambu
yina nge ke salaka:
«Ya tsyelika, nkembo ya Yave kele nene.

⁶ Yave kele ya kuzangama kasi yandi ke talaka
bantu yina kele ya kukuluka,
bantu ya lunangu, yandi ke talaka bawu na
ntama.»

⁷ Ntangu mu ke vwandaka na kati ya mpasi, nge
ke kebaka luzingu ya munu,
nge ke lambulaka diboko ya nge, samu na kukat-
ula munu na nkele ya bambeni ya munu,
diboko ya nge ya lubakala ke vuukisaka munu.

⁸ Yave, nge ke manisa yina nge bandaka na kusala
samu na munu,
Yave kukwikama ya nge ke zingilaka bantangu
nyonso,
kubika beto ve, bantu ya nge yina nge yidikaka!

139

Yave nge zaba munu mbote mpe nge ke sadisaka munu

¹ Mukunga ya Davidi. Mukunga yina ba yimbikala na lutwadusu ya mfumu ya miyimbidi.

Yave nge me fyongonina munu mbote-mbote, nge zaba munu mbote.

² Nzambi, nge zaba ntangu mu ke vwandaka mpe ntangu mu ke telamaka, Ata ti nge vwanda ntama, nge me zaba mabanza ya munu.

³ Nge ke zabaka ntangu mu ke tambulaka mpe ntangu mu ke lalaka, nge zaba banzila ya munu nyonso.

⁴ Tekila ti mu zonza dyambu, nge Yave, nge ke zabaka nyonso yina mu ke zonza.

⁵ Nge ke vwandaka na manima ya munu, nge ke vwandaka mpe na mantwala ya munu, nge ke zungaka munu, nge ke simbaka munu na diboko ya nge.

⁶ Luzabu ya mutindu yina kele ya ngitukulu samu na munu, yawu me lutila mayela ya munu.

⁷ Wapi kisika yina mu lenda kwenda, ntama na Mpeve ya nge? Wapi kisika yina mu lenda kima ntama na kizizi ya nge?

⁸ Kana mu kwenda na zulu, nge kele kuna mpe, kana mu lala kuna na yinsi ya bafwa, nge kele kuna mpe.

⁹ Kana mu dumuka mutindu ndeke tii na kisika yina ntangu ke basikaka,

to kana mu kwenda zinga kuna na ndilu ya mubu,
10 kuna mpe diboko ya nge ke twadisa munu,
diboko ya nge ya lubakala ke simba munu ngolo.

11 Kana mu tuba: «Kitombe kufuka munu,
mpe mpimpa kukituka nsemo na kisika yina mu
kele,»

12 samu na nge, kitombe kele ve kitombe,
mpe mpimpa ke lezimaka mutindu bwisi me kut-
sya,
mpe kitombe kele mutindu nsemo.

13 Ni nge yidikaka munu,
ni nge bumbaka munu na kivumu ya mama ya
munu.

14 Mu ke na kukembila nge na yina nge me tula
munu na lweka na mutindu mosi ya ngi-
tukulu.

Mambu nge ke salaka kele ya ngitukulu,
mu zaba yawu mpe mu zaba yawu mbote.

15 Nzutu ya munu vwandaka ve ya kubumbama,
ntangu yina nge vwandaka yidika munu na man-
sweki,
nge syetaka munu na kati-kati ya yisi ya ntoto.

16 Ntangu mu vwandaka ntete ve ya kuyilama
mbote-mbote, meso ya nge vwandaka tala
munu.

Bilumbu nyonso ya luzingu ya munu
vwandaka ya kusonama yimeni na dibuku ya nge,
tekila ti bilumbu yango kusalama.

17 Oo, Nzambi, ya kele mpasi na kuzaba mabanza
ya nge,
lutangu ya yawu kele mingi ya kulutula!

18 Kana mu meka na kutanga yawu,

yawu kele mingi kulutila munyenge ya mubu,
ntangu mu ke vumbukaka na pongi,
mu kele dyaka na nge.

¹⁹ Oo, Nzambi, sala ti muntu ya yimbi kufwa!
Benó bantu yina ke tangisaka menga ya bantu,
beno kwenda ntama na munu!

²⁰ Bambeni ya nge ke na kusadila Nkumbu ya nge
samu na kuvuna bantu,
mitantu ya nge ke na kusadila Nkumbu ya nge
samu na kusala yimbi.

²¹ Yave, wapi mutindu mu ke yina ve bayina ke
yinaka nge?

Yave, wapi mutindu mu ke nyafuna ve bayina ke
tediminaka nge?

²² Mu ke yinaka mingi bawu,
bawu me kuma bambeni ya munu.

²³ Nzambi, fyongonina munu mbote-mbote mpe
zaba ntima ya munu,
meka munu mpe zaba mabanza ya munu!

²⁴ Tala kana mu ke na kulanda nzila ya yimbi,
twadisa munu na nzila ya mbote samu na ban-
tangu nyonso!

140

Lusambulu samu na lukengolo

¹ Mukunga ya Davidi. Mukunga yina ba yimbilaka
na lutwadusu ya mfumu ya miyimbidi.

² Yave, kuula munu na maboko ya bantu ya yimbi,
keba munu na maboko ya bantu yina ke sala
mambu nyonso na ngolo.

³ Na kati ya bantima ya bawu, bawu ke kanisaka
kaka na kusala yimbi,

konso ntangu, bawu ke sosaka na kusala bamvita!

⁴ Bawu ke lengulaka baludimi ya bawu mutindu
banyoka,

bawu kele na mante ya nyoka na bikoba ya bawu.
Kupema

⁵ Yave, sala ti mu kubwa ve na maboko ya bantu
ya yimbi!

Keba munu na bantu yina ke salaka mambu
nyonso na ngolo,

bawu ke na kusosa na kubwisa munu!

⁶ Bantu ya lunangu me sadila munu mitambu mpe
bawu me kubika basinga samu na kukanga
munu,

bawu me tula bampwasa na nzila nyonso,

bawu me timuna mabulu samu ti mu kubwa.

Kupema

⁷ Mu me tuba na Yave:

«Nge kele Nzambi ya munu!»

Yave, teka dikutu na kubondila yina mu ke na
kubondila nge!

⁸ Yave Mfumu, nge kele ngolo yina ke vuukisaka
munu,

nge ke kebaka yintu ya munu na ntangu ya mvita.

⁹ Yave, kupesa ve na bantu ya yimbi nyonso yina
bawu ke na kusosa,

kusala ve ti mambu yina bawu me kubika yawu
kusalama.

Kupema

kana ve bawu ke sala lunangu!

¹⁰ Bantu yina me zunga munu,

bika ti, mambu yina ya mpasi yina bawu ke na kukubika samu na munu, kubwidila bawu mosi.

¹¹ Bika ti, makala ya tiya kubwidila bawu na zulu ya bayintu ya bawu,

bika ti, bawu kubwa na kati ya tiya,

bika ti, bawu kubwa na kati ya dibulu ya kisika yina bawu lenda basika dyaka ve!

¹² Bantu yina ke na kuzonza mambu ya luvunu, bawu kuzingila ve na yinsi,

bantu yina ke salaka mambu nyonso kaka na ngolo, mpasi kulanda bawu mpe bawu kuzwa ve kizunu.

¹³ Mu zaba ti Yave, ke nwaninaka bamputu, yandi ke nungisaka bantu ya mpasi.

¹⁴ Ya tsyelika bantu ya kudedama ke kembila Nkumbu ya nge,

mpe bantu ya kusungama ke zinga na ntadisi ya nge.

141

Yave keba munu

¹ Mukunga ya Davidi.

Yave mu ke na kubokila nge, kwiza nswalu sumu na kusadisa munu.

Teka dikutu ya nge samu na kuwa munu ntangu mu ke na kubokila nge!

² Bika ti lusambulu ya munu kuyuluka na mantwala ya nge mutindu maaka ya nsunga ya mbote,

mpe ti mu nanguna maboko ya munu na sika ya nge mutindu munkayulu ya nkokila.

³ Yave, keba mambu ya yinwa ya munu,
keba mwelo ya bikoba ya munu!

⁴ Kubika ve ti ntima ya munu kusadila mambu ya yimbi.

Kubika ve ti mu yidika mambu ya yimbi
kintwadi na bantu yina ke salaka yimbi!

Kubika ve ti mu kudya kisika mosi na bawu na bafeti ya bawu.

⁵ Kana muntu ya kusungama bula munu, yawu zola kutuba ti yandi zola munu,
kana yandi kusemba munu, yawu kele mutindu mananasi na zulu ya yintu ya munu,
mu ke manga yawu ve,
mu ke tatamana na kusambila samu na kusukisa yimbi ya bawu.

⁶ Bika ti ba losa bazuzi ya bawu na zulu ya matadi ya nene,
mpe bawu ke kuwa mambu ya munu samu ti yawu kele mbote.

⁷ Mutindu ntoto me pasuka mpe me funguka,
mikwa ya beto me mwangana na mantwala ya mwelo ya yinsi ya bafwa.

⁸ Ni na sika ya nge Yave, Mfumu, meso ya munu ke na kutala,
ni na sika ya nge mu ke bumbamaka,
kubika ve ti ba kufwa munu.

⁹ Keba munu na mitambu yina ba me tambila munu,
mpe mabulu yina ba me timuna samu na kubwisa munu!

¹⁰ Bika ti bantu ya yimbi kubwa na mitambu ya bawu mosi,
mpe munu, mu kuvuuka!

142

Yave kele kiswamunu ya nsuka

¹ Mukunga ya Davidi, ntangu yandi vwandaka ya bumbamaka na kati ya ntadi. Lusambulu.

² Mu ke na kulooka na sika ya Yave na ndinga ya ngolo,
mu ke na kubondila Yave na ndinga ya ngolo.

³ Mu ke na kumwangisa lusambulu ya munu mutindu maza na ntadisi ya Yave,
mu me lakisa yandi mpasi ya munu.

⁴ Ntangu yina mpeve ya munu me lemba,
nge, nge me zaba nzila ya munu.
Ba me sadila munu mutambu,
na nzila yina mu ke lutilaka.

⁵ Tala na lweka ya lubakala,
ata muntu ke na kuzaba dyaka munu,
mu ke dyaka ve na kisika ya kwenda bumbama.
Ata muntu ve ke na kutala ntima mpasi samu na luzingu ya munu.

⁶ Yave ni na sika ya nge mu ke na kulooka!
Mu me tuba: «Nge kele kibumbamanu ya munu,
nge kele mvwilu ya munu awa na ntoto ya bantu ya moyo.»

⁷ Kuwa kulooka ya munu,
samu ti mu me lemba mingi,
kuula munu na maboko ya bantu yina ke na kulanda munu,
samu ti bawu me lutila munu ngolo.

⁸ Basisa munu na boloko,
samu ti mu kembila Nkumbu ya nge!
Bantu ya kudedama ke kwiza zunga munu,
ntangu yina nge ke sadila munu mambu ya
mbote.

143

Yave kufundisa munu ve

¹ Mukunga ya Davidi.

Yave kuwa lusambulu ya munu,
teka makutu samu na kuwa kubondila ya munu!
Pesa munu mvutu samu ti nge kele ya kukwikama
mpe ya kusungama!

² Kufundisa ve kisyelo ya nge,
samu ti ata muntu mosi ve kele ya kudedama na
ntadisi ya nge.

³ Mbeni ke na kulanda munu ntangu nyonso,
yandi me nika munu na ntoto,
yandi me tula munu na kati ya kitombe,
mutindu bantu yina kufwaka na ntangu ya
ntama.

⁴ Mu me lemba, na kati ya ntima,
mu kele na kati ya mpasi ya kulutila.

⁵ Mu ke na kubambuka moyo na bantangu ya
ntama,
mu ke na kuzonzila dyaka na nyonso yina nge
salaka,
mu ke na kubanza na bisalu ya maboko ya nge.

⁶ Mu me lambula maboko ya munu na sika ya nge,
na ntadisi ya nge, mu me kuma mutindu yinsi yina
me kawuka.

Kupema

⁷ Yave, pesa munu mvutu na nswalu,

mu me lemba,
kupesa munu ve mukongo,
samu ti mu vwanda ve mutindu bantu yina ba ke
na kutula na ndyamu.

⁸ Na suka-suka, lakisa munu bumbote ya nge!
Samu ti ni na nge mu me tula kivuvu ya munu!
Lakisa munu nzila yina mu fwana kulanda!
Samu ti ni na nge mu ke na kutula kivuvu ya
munu.

⁹ Yave, kuula munu na maboko ya bambeni ya
munu!

Mu me bumbama na sika ya nge.

¹⁰ Lakisa munu wapi mutindu mu ke sadila luzolo
ya nge,

samu ti nge kele Nzambi ya munu.

Bika ti mpeve ya nge yina kele mbote

kutwadisa munu na nzila yina ba me yidika!

¹¹ Yave, samu na Nkumbu ya nge, sala ti mu zinga!

Na kati ya kudedama ya nge, katula munu na
mpasi!

¹² Na kati ya bumbote ya nge, nge ke mwangisa
bambeni ya munu,

nge ke zimbisa bantu yina ke kwamisaka munu,

samu ti munu, mu kele kisyelo ya nge.

144

Lusambulu ya ntinu

¹ Mukunga ya Davidi.

Nkembo na Yave, yandi kele ditadi ya nene ya
munu.

Ni yandi ke lakisaka maboko na misapi ya munu
mutindu ya kunwana mvita.

² Nge yina ke sadilaka munu mambu ya mbote,

nge kibaka ya munu ya lukengolo,
kiswamunu ya munu, kikuudi ya munu,
kinwanunu ya munu ya kisengo yina ke kebaka
nzutu, nge kibumbamanu ya munu.
Nge tula bantu ya munu na yisi ya lutumu ya
munu!

³ Yave, muntu kele nani samu ti nge kuzaba yandi?
Mwana ya muntu kele nani samu ti nge kubanzila
yandi?

⁴ Muntu kele mutindu mupepe,
bilumbu ya luzingu ya muntu kele mutindu
mpewo ke na kuluta.

⁵ Yave kulula mazulu mpe kulumuka,
simba myongo mpe samu ti yawu kubasisa
mulinga.

⁶ Sala ti balusyemo kulezima mpe mwangisa
yawu!

Losa madyonga mpe kotisa bawu na mvwanzi.

⁷ Katuka kuna na zulu, lambula maboko ya nge,
vuukisa munu na maza ya nene,
kuula munu na maboko ya banzenza.

⁸ Bayinwa ya bawu ke basisaka mambu ya lu-
vunu,
maboko ya bawu ya lubakala ke salaka kaka
mambu ya kulunga ve.

⁹ Nzambi, mu ke yimbidila nge mukunga ya malu-
malu,
mu ke sika nsambi yina kele na basinga kumi
samu nge:

¹⁰ «Nzambi ke pesaka mpulusu na bantinu,

yandi kuulaka Davidi kisyelo ya yandi na mbele
ya mvita yina ke pesaka lufwa.»

¹¹ Vuukisa munu, kuula munu
na maboko ya banzenza,
bayinwa ya bawu ke basisaka mambu ya luvunu,
maboko ya bawu ya lubakala ke salaka kaka
mambu ya kulunga ve.

¹² Bana ya beto ya babakala kele mutindu mwa
bayinti,
yina me kula na buntwenya ya yawu.
Bana ya beto ya bakento kele mutindu makunzi,
yina ba me fikula na kati ya yinzo ya ntinu.

¹³ Bibumbulu ya beto ya bambuma ke fuluka,
yawu ke fuluka na madya ya mutindu na
mutindu,
mameme na bankombo ya beto ke butana na
mafunda,
mpe na makumi ya mafunda, yawu ke vwanda na
matiti ya beto.

¹⁴ Bangombe ya beto ya nkento ke vwanda na
mafuta,
makubu ke vwanda dyaka ve, bawu ke nata dyaka
ve bantu na ngolo na yinsi ya nzenza,
na bisika ya beto yina bantu ke yonzamaka
kuyawula dyaka ve.

¹⁵ Kyese samu na bantu yina kele mutindu yina!
Kyese samu na bantu yina Yave kele Nzambi ya
bawu!

- ¹ Mukunga ya nzitusu ya Davidi.
Mu ke kembila nge Nzambi ya munu, nge yina
kele ntinu!
Mu ke siika Nkumbu nge bantangu nyonso mpe ya
mankululu.
- ² Mu ke tonda nge bantangu nyonso,
mu ke kembila Nkumbu ya nge bantangu nyonso
mpe ya mankululu.
- ³ Yave kele Nzambi ya nene, yandi kele ya kulunga
na kuzwa nzitusu,
bunene ya yandi kele ve na ndilu.
- ⁴ Bambandu na bambandu, bika ti bantu kusiika
nge samu na nyonso yina nge me sala,
bantu kuzonzila mambu ya ngitukulu yina nge
me sala,
- ⁵ mpe bunene ya nkembo ya nge ya kulutula,
mu ke fyongonina mambu ya ngitukulu yina nge
salaka.
- ⁶ Ba ke zonzila ngolo ya nge ya kulutula,
mu ke zonzila mambu ya ngitukulu yina nge
salaka.
- ⁷ Ba ke bambuka moyo mpe ke zonzila mambu
yina me tadila bunene ya bumbote ya nge,
bantu ke sala milolo ya nsayi samu na ludedomo
ya nge.
- ⁸ Yave ke fwilaka bantu kyadi, yandi ke lembaka
ve na kulemvokila,
yandi ke dasukaka mbangu ve, yandi kele ya ku-
fuluka na bumbote.
- ⁹ Yave kele mbote samu na bantu nyonso,
yandi ke fwilaka bantu ya yandi kyadi na mambu
nyonso.

¹⁰ Yave, mambu yina nge ke salaka ke kembilaka nge,
bantu yina kele ya kukwikama na nge ke tondaka nge.

¹¹ Bawu ke zonzila nkembo ya kimfumu ya nge,
bawu ke zonzila lulendo ya nge.

¹² Samu ti bantu kuzaba mambu ya nge ya ngi-tukulu,
mpe nkembo ya kulutula ya kimfumu ya nge.

¹³ Kimfumu ya nge kele ya bantangu nyonso,
nge ke yalaka bambandu na bambandu.

¹⁴ Yave ke simbaka bayina nyonso ke kubwaka,
yandi ke sungikaka bayina nyonso kele ya kukondama.

¹⁵ Bantu nyonso, na kivuvu nyonso ke na kutadila kaka nge,
ni nge ke pesaka bawu madya na ntangu ya kufwanakana.

¹⁶ Nge ke fungulaka diboko ya nge
mpe nge ke fulusaka bantu ya moyo na nyonso yina bawu ke vwandaka na yawu nsatu.

¹⁷ Yave kele ya kudedama na banzila ya yandi nyonso,
yandi kele ya kukwikama na mambu nyonso yina yandi ke salaka.

¹⁸ Yave kele pene-pene ya bayina nyonso ke boki-laka yandi,
bayina ke bokilaka yandi na butsyelika nyonso.

¹⁹ Yandi ke lungisaka bansatu ya bantu yina ke zitisaka yandi,
yandi ke kuwaka kuyawula ya bawu mpe yandi ke vuukisaka bawu.

²⁰ Yave ke bumbaka bantu nyonso yina ke zolaka yandi,
yandi ke mwangisaka bantu nyonso ya yimbi.

²¹ Bika ti yinwa ya munu kuyimbila mikunga ya nzitusu na Yave!
Bika ti bantu nyonso kusiika Nkumbu ya yandi ya longo, bantangu nyonso mpe ya mankululu.

146

Yave ke vuukisaka bantu ya kulemba

¹ Aleluya! Bika ti mu kembila Yave!

² Mu ke kembila Yave bilumbu nyonso ya luzingu ya munu,
mu ke yimbidila Nzambi ya munu luzingu ya munu nyonso.

³ Beno kutula ve kivuvu ya beno na bantu ya mfunu,
to na bantu yina kele ve na lenda ya kuvuukisa.

⁴ Ntangu mupepe ya luzingu ke dyaka ve na bawu,
bawu me vutuka na ntoto,
kaka na kilumbu yina, mpe mayindu ya bawu me zimbana.

⁵ Kyese na muntu yina ke kuzwaka lusalusu ya yandi na Nzambi ya Yakobi,
kyese na muntu yina ke tulaka kivuvu na Yave, Nzambi ya yandi.

⁶ Yandi yina yidikaka zulu na ntoto,
mubu na nyonso yina kele na kati ya mubu,

kukwikama ya yandi kele ya bantangu nyonso!

⁷Yandi ke nungisaka bantu yina ba ke nyokolaka,
Yandi ke pesaka madya na bayina ke na nsatu.
Yave pesaka kimpwanza na bankole.

⁸Yave ke fungulaka meso ya bampopofo,
Yave ke sungikaka bayina kele ya kukondama,
Yave ke zolaka bantu ya kudedama.

⁹Yave ke kebaka banzenza,
yandi ke sadisaka bansaana mpe mifwidi,
kasi yandi ke salaka ti bantu ya yimbi kulenda ve
na yina bawu zola kusala.

¹⁰Yave kele ntinu ya bantangu nyonso,
Siyone, Nzambi ya nge ke yalaka bambandu na
bambandu!

Aleluya!

147

Nzitusu samu na lulendo ya Yave

¹Aleluya!

Ya tsyelika ya ke dyambu ya mbote na kuyim-
bidila Nzambi ya beto,
ya tsyelika ya ke dyambu ya mbote mpe ya kitoko
na kukembila Yave.

²Yave me tungisa dyaka Yelusalemi,
yandi me kutikisa dyaka bantu ya Isayeli yina ba
katulaka na ngolo na yinsi ya nzenza.

³Yandi ke belusaka bantima ya bantu yina kele na
mpasi

mpe yandi ke nyakisaka bamputa ya bawu.

⁴Yandi zaba lutangu ya bambwetete,

yandi ke bokilaka konso mbwetete na bankumbu ya yawu.

⁵ Mfumu ya beto kele Nzambi ya nene, lulendo ya yandi kele nene mingi, mayela ya yandi kele ve na ndilu.

⁶ Yave ke sadisaka bamputu, yandi ke kululaka bantu ya ntima ya yimbi tii na ntoto.

⁷ Beno yimbila mukunga samu na Yave na kuvutula yandi matondo, beno sika nsambi samu na Nzambi ya beto!

⁸ Yandi ke fukaka mazulu na matuti, yandi ke kubikaka mvula samu na kubolisa ntoto, yandi ke salaka ti matiti kumena na myongo.

⁹ Yandi ke pesaka bibulu madya, yandi ke pesaka madya na bana ya bankwankwa na ntangu bawu ke lookaka.

¹⁰ Yandi ke yangalalaka ve na ngolo ya mpunda, yandi ke talaka nsayi ve na makulu ya muntu yina ke na kukima.

¹¹ Kasi Yave ke ndimaka bayina ke zitisaka yandi, bayina ke tulaka kivuvu ya bawu na kukwikama ya yandi.

*

¹² Yelusalemi, siika Yave! Siyone, kembila Nzambi ya nge!

¹³ Samu ti yandi ke bwelaka ngolo ya bikangulu ya myelo ya nge! Yandi ke sakumunaka bana yina kele na kati ya nge.

¹⁴ Yandi me tula kizunu na yinsi ya nge, yandi me fulusa nge na faline ya kitoko.

¹⁵ Yandi ke fidisaka bantumunu ya yandi na ntoto, mambu ya yandi ke kwendaka na mbangu.

¹⁶ Yandi ke nokisaka neze mutindu lino, yandi ke bwisaka kinoko mutindu bombi.

¹⁷ Nzambi ke losaka maza ya matadi na bibuku. Nani lenda vibidila na madidi ya yawu?

¹⁸ Yandi ke fidisaka mambu ya yandi mpe yawu ke sulumunaka maza ya matadi, yandi ke fidisaka mupepe mpe maza ke kwendaka.

¹⁹ Nzambi ke lakisaka mambu ya yandi na Yakobi, yandi ke lakisaka bansalulu ya yandi ya misiku mpe mambu ya yandi ya kuzitisa na Isayeli.

²⁰ Yave salaka ve mutindu yina na bayinsi nyonso ya nkaka, bawu zaba ve mambu ya yandi ya kuzitisa.

Aleluya!

148

Yina nyonso yina Nzambi yidikaka kukembila yandi

¹ Aleluya!

Beno kembila Yave katuka kuna na mazulu!
Beno kembila yandi na bisika ya kuzangama!

² Beno kembila yandi, beno nyonso, bantumwa ya yandi!

Beno kembila yandi, beno binwani ya yandi nyonso.

³ Beno kembila yandi, ntangu na ngonda!

Beno kembila yandi, beno bambwetete nyonso yina ke na kulezima!

⁴ Beno kembila yandi, beno mazulu!
Beno kembila yandi, beno maza yina kele na zulu!

⁵ Bika ti bawu kembila Nkumbu ya Yave!
Ya tsyelika yandi tumisaka, mpe yawu me yila-
maka.

⁶ Nzambi me tula yawu samu na bantangu nyonso
ya mankululu,
yandi me pesa bansalulu ya misiku yina yandi
lenda balula ve.

⁷ Beno kembila yandi katuka na ntoto,
beno bibulu ya nene ya nsisi ya mubu,
mpe nyonso yina kele na kati ya yisi ya mubu,
⁸ tiya, mvula ya matadi, neze mpe dibungi,
na mupepe ya ngolo, yina ke na kusadila mambu
ya yandi,

⁹ myongo na beno myongo nyonso ya fyoti,
bayinti yina ke pesaka bambuma, mpe beno
nyonso, bayinti ya sedele,

¹⁰ bibulu mpe beno nyonso, bibulu ya mfinda,
bibulu ya fyoti mpe bandeke,

¹¹ Bantinu ya ntoto, mpe makanda nyonso,
bamfumu mpe bantwadisi nyonso ya ntoto,

¹² bana ya bakento mpe ya babakala
biboba na bana ya fyoti!

¹³ Bika ti bawu kembila Nkumbu ya Yave!
Samu ti kaka ni Nkumbu ya yandi kele ya
kuzangama,

yandi me lutila zulu na ntoto na kulezima!

¹⁴ Yave me sala ti bantu ya yandi kuvwanda na
ngolo,
nzitusu samu na bantu yina kele ya kukwikama
na yandi,

samu na bana ya Isayeli, samu na bantu yina kele
pene-pene ya yandi.

Aleluya!

149

Mukunga ya ndungunu

¹ Aleluya!

Beno yimbidila Yave mukunga ya malu-malu!
Beno yimbidila yandi mikunga ya nzitusu na
mukangu ya bantu ya kukwikama.

² Bika ti Isayeli kuyangalala samu na Yave yina
yidikaka yandi!

Bika ti bana ya Siyone kuyangalala samu na ntinu
ya bawu!

³ Bika ti bawu kembila Nkumbu ya yandi na
mabina.

Bika ti bawu kubula bangoma ya fyoti, bawu
kusika nsambi samu na yandi.

⁴ Samu ti Yave ke lakisaka bumbote ya yandi na
bantu ya yandi,
yandi ke nungisaka bantu ya kukuluka na kupesa
bawu mpulusu.

⁵ Bika ti bantu ya kukwikama kuyangalala na
nkembo,
bawu kusala milolo ya nsayi na zulu ya bamfulu
ya bawu.

⁶ Bika ti nzitusu ya Nzambi kuvwanda na bayinwa
ya bawu,
bika ti mbele ya mvita, ya balweka zole, ku-
vwanda na maboko ya bawu!

⁷ Samu na kuvutula yimbi yina bayinsi ya nkaka salaka,
mpe nsembolo samu na makanda ya bantu.

⁸ Samu na kukanga bantinu ya bawu na bam-panga,

mpe bantwadisi ya bawu na basinga ya bisengo,

⁹ samu na kufundisa bawu mutindu yawu kele ya kusunama!

Ya kele nkembo ya nene samu na bantu nyonso yina kele ya kukwikama na Yave.

Aleluya!

150

Beno kembila Yave

¹ Aleluya!

Beno kembila Yave na kati ya Yinzo ya yandi ya longo!

Beno kembila yandi kuna na dizulu nyonso ya kuyalumuka,

na kisika yina yandi ke lakisaka lulendo ya yandi!

² Beno kembila yandi samu na mambu ya yandi ya ngitukulu yina yandi ke salaka!

Beno kembila yandi na mutindu kele bunene ya yandi ya kulutula!

³ Beno kembila yandi na muningu ya mpungi!

Beno kembila yandi na bansambi!

⁴ Beno kembila yandi na bangoma ya fyoti na mabina!

Beno kembila yandi na bansambi na dituutu!

⁵ Beno kembila yandi na bisasala!

Beno kembila yandi na bangongi!

⁶ Bika ti nyonso yina ke wumunaka kukembila
Yave!

Aleluya!

Mambu ya Nzambi
The Holy Bible in the Kitoba language of Congo
Bible entier en Kituba de Congo-Brazzaville

copyright © 2025 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kituba)

Contributor: Wycliffe USA

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source files dated 14 May 2025

a854b3e0-daa0-5e79-9026-5b48865cc4ea